

מבית עלוני השבת

פקודי	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	5:06	6:19	6:38	7:00
בני ברק	5:21	6:21	6:35	6:57
חיפה	5:12	6:20	6:36	6:58
אשדוד	5:22	6:22	6:35	6:57
בית שמש	5:05	6:20	6:37	6:59
קרית גת	5:23	6:21	6:37	6:59

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	5:06	6:19	6:59	תל אביב	5:22	6:21	6:57
אשדוד	5:22	6:22	6:57	אנטוורפן	6:16	7:26	7:49
מנשסט	5:44	6:54	7:14	וינה	5:34	6:37	7:03
מונטריאול	5:36	6:36	7:04	טורונטו	6:00	6:59	7:29
לייקוואד	5:41	6:38	7:10	בלטימור	5:51	6:47	7:20
לוס אנג'לס	5:40	6:33	7:08	סאן פאולו	6:11	7:02	7:41

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

פקודי	הנץ	סו"ש	סו"ו	הצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	5:53:04	8:51	9:51	11:49:44	12:20	3:19	4:33	5:46:52
תל אביב	5:59:17	8:55	9:54	11:51:32	12:18	3:18	4:31	5:44:17
חיפה	5:58:43	8:54	9:53	11:50:39	12:21	3:17	4:30	5:43:06
אנטוורפן	7:10:34	10:01	10:59	12:52:55	1:23	4:14	5:25	6:36:12
לונדון	6:29:02	9:20	10:17	12:11:09	12:41	3:32	4:43	5:54:13
מנשסט	6:38:58	9:29	10:26	12:19:39	12:50	3:40	4:51	6:01:21
וינה	6:21:00	9:13	10:10	12:05:17	12:35	3:27	4:39	5:50:24
ציריך	6:51:38	9:44	10:41	12:36:29	1:06	3:59	5:11	6:22:08
מונטריאול	6:18:31	9:11	10:09	12:04:49	12:35	3:28	4:40	5:51:54
טורונטו	6:40:43	8:52	10:04	12:28:03	12:58	3:52	5:04	6:16:07
ניו יארק	6:17:50	9:12	10:10	12:06:37	12:37	3:31	4:44	5:56:04
לייקוואד	6:18:20	9:13	10:11	12:07:25	12:37	3:32	4:45	5:57:09
בלטימור	6:27:32	9:22	10:20	12:17:01	12:47	3:42	4:55	6:07:07
שיקאגו	6:12:47	9:07	10:05	12:01:03	12:31	3:25	4:38	5:50:00
לוס אנג'לס	6:11:37	9:07	10:06	12:03:31	12:34	3:30	4:43	5:55:55
סאן פאולו	6:05:31	9:11	10:13	12:17:02	12:48	3:54	5:11	6:28:12
מלבורן	7:11:49	10:21	11:24	1:30:49	2:03	5:12	6:31	7:49:09

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי	דף היומי	משנה יומית	משנה יומית	הלכה יומית	עמוד יומי	רמב"ם
ז'	ב אדר ב'	קב	ג	ז,ז-ח	ח-ז,ז	ז,ז-ח	חלק ג' סט.	מעילה ב'
א'	ג אדר ב'	קג	ד	ז,ז-ב	ב-ז,ז	ז,ז-ב	חלק ג' סט:	מעילה ג'
ב'	ד אדר ב'	קד	ה	ז,ז-ד	ד-ז,ז	ז,ז-ד	חלק ג' ע.	מעילה ד'
ג'	ה אדר ב'	קה	ו	ז,ז-ב	ב-ז,ז	ז,ז-ב	חלק ג' ע:	מעילה ה'
ד'	ו אדר ב'	קו	ז	ז,ז-ד	ד-ז,ז	ז,ז-ד	חלק ג' עא.	מעילה ו'
ה'	ז אדר ב'	קז	ח	ז,ז-ו	ו-ז,ז	ז,ז-ו	חלק ג' עא:	מעילה ז'
ו'	ח אדר ב'	קח	ט	ז,ז-ח	ח-ז,ז	ז,ז-ח	חלק ג' עב.	מעילה ח'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

ב' אדר	רבי ישראל בהג"ד אברהם מרדכי "האדמו"ר מגור - בית יש"ראל" אלתר
ב' אדר	ר' יהושע ב"ר אפרים פישל בן
ב' אדר	ר' ישראל צבי ב"ר אשר זליג שוורץ
ב' אדר	מרת זלטה ב"ר מרדכי פרקש
ב' אדר	מרת חנה גיטל ב"ר דוד שלמה
ב' אדר	מרת רחל ב"ר משה גולדברג
ב' אדר	הב" חיים נחמן ב"ר יעקב יצחק שיינברון
ב' אדר ב'	ר' אברהם ב"ר שאול יודא שמולהוין
ב' אדר ב'	ר' שמעון ב"ר אליהו פישמן
ג' אדר	רבי חיים יואל מסמבור בהג"ד מרדכי יוסף משה מסוליצא
ג' אדר	ר' יצחק ב"ר זיידה ישראל חיים
ג' אדר	ר' צבי הירש יוסף ב"ר יעקב מרדכי פאס
ג' אדר	ר' שלום אריה לייב ב"ר חיים אליעזר אייזנבך
ג' אדר	מרת פייגא ב"ר יודא לייב ניימן
ג' אדר ב'	ר' שמואל דוד ב"ר יודא זונדל בלוי
ד' אדר	הג"ד צבי הירש בהג"ד חיים יהודה יאיר אבדק"ק ריוויץ
ד' אדר	ר' אשר ב"ר חיים אורי
ד' אדר	ר' דן יצחק ב"ר אהרן בזר
ד' אדר	ר' חיים צבי ב"ר אברהם רוזנצווייג
ד' אדר	ר' יודא ארי' ב"ר משה מנחם
ד' אדר	ר' נפתלי הירצקא ב"ר משה לוי
ד' אדר	מרת הלנה ב"ר שמעון
ד' אדר	מרת חוה ב"ר צבי הירש
ד' אדר	מרת רחל ב"ר אליעזר
ד' אדר ב'	מרת רבקה ב"ר אהרן ברקוביץ
ה' אדר	ר' מנחם מנדל ב"ר יעקב
ו' אדר	ר' הלל ב"ר קלמן יעקב מלך
ו' אדר	מרת אנה בת עישה
ו' אדר	מרת מינה ב"ר דוד
ו' אדר	מרת מרגלית ב"ר אברהם גמליאל
ו' אדר ב'	ר' יצחק ב"ר יצחק הלוי יודנברג
ו' אדר ב'	ר' צבי אלימלך ב"ר שלמה זלמן קליין
ז' אדר	ר' משה יהודה ב"ר חיים צבי אייזנבך
ז' אדר	מרת אסתר ב"ר יושע בצלאל הכהן
ז' אדר ב'	ר' ישכר דוב ב"ר משה ביינהורן
ח' אדר	הג"ר אהרן מנחם מענדל בהג"ד שלמה דוד יהושע
ח' אדר	מרת יכ"ט יהודית ב"ר שמעון
ח' אדר ב'	ר' מרדכי ב"ר אלי

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

השלמה הסדרה המבקשת בכל בית ישראל! חמשת פרכי "שבת טיש" בהניות הספרים

גיליון מס' 339

פרשת פקודי, ב' באדר ב' תשע"ט

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אלה פקודי המשכן משכן (לח, כא) - הראשון קרמו על בית המקדש הראשון, והשני על בית המקדש השני, ולכן נכתב משכן ולא המשכן, וחסרה בו האות ה', כי חסרו בו ה' דברים. (מחזה אברהם)

התבות אלה פקודי המשכן בגימטריה תרומה, בא משה למנות את הוצאות המשכן, כדי שיוכלו בני ישראל לראות שחשבון התרומות מתאים להוצאות. (קטרת סמים)

מעשה חשב (לט, א) - לעתים יש לאדם מחשבות טובות, אבל אינו מוציאם לכלל מעשה. צריך להיות תמיד לפי הכלל של מעשה חשב, להסמיך את המעשה אל המחשבה הטובה. (חסד אברהם)

ויש כאן גם רמז ש"סוף מעשה במחשבה תחלה", לפני כל מעשה צריך להיות חשב, ורק אחר כך מעשה. (מגדנות)

תרשיש שהם וישפה (לט, יג) - אמרו חז"ל, שאכן ישפה היא אבנו של בנימין, וישפה מלשון ישפה שהיה שותק למרות שידע במכירת יוסף, וכן אמו רחל תפשה בפלך השתיקה לשראתה המתנות של יעקב ביד אחותה לאה ושתקה. ורמז לכך, שתבת ישפה בגימטריה בנימין יג יעקב. (רבי יהודה החסיד)

שפה לפיו סביב לא יקרע (לט, כג) - כפאשר האדם מעמיד שפה לפיו ושומר על לשונו מלדבר דבורים אסורים, מציל הוא את עצמו מכל פגע ולא יקרע. (אמרי חיים)

פתוחי חותם קדש לה' (לט, ל) - במסכת תענית מובא, שהמפתחות של חיה (יולדת), תחנית המתים, מזונות, לא נמסרו לאדם והם בידי הקב"ה. וראשי התבות שלהם חת"ם, ומרמז בפסוק פתוחי חותם - המפתחות של חת"ם הם קדש לה' בלבד. (פניני דניאל)

הרש וחשב (לה, לה) - צריך האדם להתנהג בדרך זו של הרש וחשב, להיות מהירש וחושב בטרם יפצה פיו לדבר. (עטרת ישראל)

ספורים בפרשה

ויתן את השלחן באהל מועד על ירך המשכן צפנה מוחץ לפרכת (מ, כב) בקימו של המגיד ממזריטש התגורר בעיר יהודי עשיר ולמדן גדול, שעסק כל ימיו בלמוד התורה והתפרנס מחנות גדולה שאשתו נהלה. יום אחד השבים קום ומצא בבית המדרש כמה אברכים בלתי מקרים, יושבים ועוסקים בתורה. התענן העשיר על משרת בקורם ממזריטש, והללו ספרו לו כי הגיעו ממרחקים להסתופף בצל המגיד שדר בעיר. החל העשיר להרהר בלבו: "אנשים אלו מכתתים רגליהם ממרחקים לבקר את המגיד, ואלו אני שגר בעירו מעולם לא באתי אליו". החל העשיר לפקד את ביתו של המגיד ולעסק בתורתו, אולם מאז שהתקרב אליו החל לגלג מזלן לרדת ורוחי התנות ירדו פלאים. נכנס העשיר אל המגיד והנה את צערו בפניו: "רבי, ביצד יתכן הדבר? מאז שזכיתי לחסות בצל כנפיו ירד מצבי הגשמי ופרנסתי אינה מצויה כבעבר?" תמוה המגיד ושאל: "מה קשה היא זו? והרי למדן אתה ויודע את דברי חז"ל הרוצה שיחכים יודים, ושיעשיר יציפון. וסמנך, שלחן בצפון ומנורה בדרום. מה יעשה אפוא אדם שהוא גם חכם וגם עשיר? הלא המרחק בין צפון לדרום גדול מאד? אולם אם האדם מתנהג בענוה ושלמות עד שהוא חש כאין ובאפס, ממילא נעשה האדם רוחני ויכול הוא להיות באותו זמן גם בצפון וגם בדרום". חדרו דברי המגיד ללבו של האיש והחל מאז להתנהג בענוה, ועד מהרה חזר אליו מזלן והוא שב להיות עשיר כבתחלה.

ויעל הנרת לפני ה' כפאשר צוה ה' את משה (מ, כה)

בעירו של ה"קצות החשן" היה עשיר אחד שעסק רבות במצות ובמעשים טובים, אך היה אוהב כבוד ובקש תמיד לפרסם את מעשיו הטובים בראש חוצות, כדי שכלם ידעו על צדקותיו וחסדיו. היה הדבר למרת רוחו של ה"קצות" ובהזדמנות אחת הוכיח את העשיר על רדיפתו אחר הכבוד. נענה העשיר ואמר: "ומה בכך שאוהב פרסום אני? הרי משולה המצוה לנר, שנאמר כי נר מצוה ותורה אור, ומה הבדל במה מדליקים את הנר? העקר שהמצוה נעשית ולא משנה על ידי מי!" בשל ה"קצות" את דבריו ואמר: "ראיה יש לי מפרשת פקודי, שנאמר ויעל הנרת לפני ה'. את הנר צריך להדליק לפני ה', דהיינו לשם שמים ובלי פניות לגאונה וכבוד עצמי".

ולא יכל משה לבוא אליהם מועד (מ, לה)

לאחר שהתקבל ה"נודע ביהודה" לרבנות העיר פרג, יצאו גדולי העיר ונכבדיה לקבל את פניו, הכניסוהו לבית המדרש והושיבו אותו על פסא הרבנות שהוכן בשבילו. רבי יחזקאל היה כידוע גבוה משכמו ומעלה מכל העם, פני שמעיד עליו תלמידו רבי אלעזר פלקילש בעל "תשובה מאהבה". הפסא עליו הושיבוהו היה אף הוא גבוה אך השלחן היה נמוך, ולכן נאלץ הרב להרפין ראשו כדי להשמיע את דבריו לפני הקהל שבאו לחלות את פניו. נכנס רבי זרח איזליץ שהיה מגדולי העיר ושמע בה דברן שלא על מנת לקבל פרס, וכשראה את הרב אמר בצחנות: "פגנו, נדמה לי שפסא הרבנות של כבודו גבוה מדי בשבילו". החזיר לו רבי יחזקאל בחיוד: "טעות יש לומר, הפסא אינו גבוה. אלא שהשלחן שלפני נמוך מדי..."

לרפואת הילדה ליאן אמילי בת שירלי תחי

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 5.06 צאת השבת 6.19 רבנו תם 7.00

לבלת הגיליון והנחיות
057777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אנייה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט ולרפואת: החבור גבריאלי זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כפאי שיחי ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי - בתושח"י

היה היה

ויקם משה את-המשכן

אחד הפרקים המרכזיים בחיינו של ה"שר שלום" מבלי, היה מפעל הקמתו של בית הכנסת הגדול והמפאָר בעיר בלז. אותו בנה במשך חמש עשרה שנה, עד שנחנף ברב פאָר והדר בשנת תר"ב. כמו ידיו עמד רבי שלום ועסק בחמור ובלבנים, ולאחיו שהוכיחו על כך שאין זה נאה לאדם שהתמנה להיות פרנס על הצבור לעשות מלאכה ולהתבזות ברבים, השיב כי זכה בנעוריו לגלוי אליהו לאחר שמנע שנה מעיניו במשך אָלף לילות רצופים, ואלֵיהוּ למדו את התורה ואת הלכות בית הכנסת, ומני אז התעורר בו רצון לבנות את בית הכנסת לפי ההלכה. וסיים: "האמן לי אחי יקירי, כי אם רק היה לאל ידי ולא תש בחי, בעצמי הייתי מבקש לבנות את ההיכל בלז מן המסד ועד הטפחות. יודע ה' יתברך ועד, כי כל שבכחי עושה אני בעצמי".

השטח אותו יעד ה"שר שלום" לבנין בית הכנסת, נבחר על ידי בקפידה בשל היותו מקוון בנגד בית קדשי הקדשים, ללא חציצה של מקום טמאה באמצע. אולם מכשולים רבים נערמו למניעת הקמת בית הכנסת והקלות רבות פקדוהו, עד שראו את הבית הגדול בנוי לתלפיות.

יום אחד, בעוד ה"שר שלום" פוסע בשבילי העיר בלז ופגיו מועדות אל שטח בית הכנסת החדש שעמד לפני בניו, הגיח לפתע למולו בנו של מושל העיר, נער פוחז ומחצף, והלה נופף לנגד עיניו בחתיכה של בשר 'דָּבָר אחר', בפָּשִׁין שפתיו נתזים דברי בוז ולעג. לא ארכו הרגעים והנער נתקף לפתע פתאום בעויותו, גופו החל לפרקס והוא קרס ונפל ארצה. חבריו שנוחרו למראהו, מהרו לשאתו אל ביתו, שם שכב על ערש דוי פשהו מפרפר בין חיים למות. נקל לשער את הדרך אביו, מושלה של העיר בלז, והוא מהר לבקש את סליחתו של הרב, אלא שהוא סרב אף שיכניסוהו אליו, בהפירו אותו כשונא ישראל מבהק. לא עברו ימים ארבים והבן הפוחז מת, וכלם ראו בכך ענש מן השמים על בזותו את הרב היהודי.

מאז מות בנו, גברה שנאתו של המושל נגד הרב והוא תר כל העת אחר אמצעים כדי לצערו ולהצד את צעדיו. כשראה המושל את המגרש עליו מקים ה"שר שלום" את בית הכנסת שלו, הזדרז לרפש שטח גדול במקרבו העיר ואותו יעד להקמת בית תפלה נוצרי, ואף הודיע כי בכונתו להגביה את הבנין עד שיאפיל גבהו על בית הכנסת החדש. היטב ידע המושל כי הדבר יכאיב לרב והוא אף התרברב ושלח להודיע לו כי הוא רואה את עצמו כ'המון השני', לשמע דברי הבלע, שלח ה"שר שלום" את תשובתו: "כשם שהתקיים בו בהמון הראשון 'נפול תפול לפניו', כך גם יאָרע עמו".

לא עברו ימים ארבים והתברר, כי השטח אותו רכש המושל שיך ליתומים, והאפוטרופוס עליהם הוא בית המשפט. ביון שפך, הודיעו השופטים כי השטח יעמד למכירה פמבית לכל המרבה במחיר. חשש המושל שמא ירפשו בני הקהלה היהודית את השטח ולכן הודיע, כי יהודי שיעזו לגשת אל המקרבו יתנו ראשו ללא משפט. כשנודע הדבר, הזהיר ה"שר שלום" את מקרבו שלא יסכנו את חייהם לרכישת המקרבו, ובמקום זאת התחבס הרב והזמין את אחד ממפרייו, נכרי הגון ששמש פרופא, והלה שהיה בעל קמון והופעה מכבדת, נגש אל המקרבו ורכש את המקרקע במקרבו גבוה יותר מהמושל. עם רכישתו, העבר המגרש לבעלותו של הרב ובמקום נבנו מאחר יותר הבנינים הנלוים של חצר הקדש. הפעלה המזהירה העלתה עוד יותר את חמתו של המושל, והתקדמות הבניה של בית הכנסת היתה לצנינים בעיניו. במאמצים מחדשים החל המושל לתור אחר מגרש פנוי אחר בעיר, ולבסוף מצא מגרש מתאים ועליו החל לבנות את בית התפלה, כשהוא שב ומתחייב על הבנין הגבוה אותו הוא מתעתד לבנות, שיהיה גבוה יותר מבית הכנסת החדש.

אולם יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. סופו של המושל היה כסופו של המון הרשע ואת מלאכת הבנין לא הספיק להוציא אל הפעל. הימים היו ימי ערב פסח, וצו דרקוני חדש פרסם בחוצות העיר. על היהודים נאסר לאפות מצות בעיר, בתואנה כי גצים עלולים להנשא מארבות המאפיות ויש חשש להתפרצות של שרפות. כלם ידעו שאין בתואנה כל שחר, וכל מטרתו של המושל רק להצד את צעדיהם של היהודים תושבי העיר, אותם שגא שגא עזה. כששמע ה"שר שלום" את דבר הגזרה החדשה, הרגיע את בני העיר ואף בקש שכל ה'יושבים' שהיו לומדים בבית מדרשו בכל ימות השנה, יחגגו השנה את חג הפסח בחצרו, והפסידו כי בטוח הוא בה' יתברך פי השנה תהינה מצות די והותר. ימים מעטים לאחר פרסום הגזרה, יצא המושל את בלז ובנסיעתו נתקל בפריץ של העירה הסמוכה הובניב. שניהם היה יריבים משבועים משבועים ימים, וכאשר עמדו זה מול זה החל וכוח ביניהם מי יפנה את הדרך לרעהו ויטא לצדי הדרך. מדבורים וגדופים, עברו שני הפריצים עד מהרה למלחמת תרבות, ותוך זמן קצר נפל מושלה של בלז שדוד תחת חרבו של הפריץ השני, ולמשרתים לא נותר אלא להשיב את גופתו המתה של המושל לארמונו.

דבר מותו של המושל המרשע התפרסם במהירות, ועוד באותו יום התמר עשן מהארבות של תנוגי המצות בכלז, ויהודי העיר חגגו את שמחתם הפפלה, על נפילתו של 'המון השני' והחרות שהקדימה את זמן החרות.

מאורות

האָנו רבי אליהו מאיזמיר זצ"ל ה"שבט מוסר" ליום ההולא כ"ב פאָר תפ"ט

מגדולי הרבנים גדורו, דרשן נודע ורבים השיב מעונו. שמש ברבנות איזמיר וכל ימיו היו קדש לתורה, מוסר וצדקה. חבר ארבעים ספרים בכל מקצועות התורה וחבוריו התפרסמו בקהלות ישראל. מהם הספר "שבט מוסר" לתקון המדות שנדפס במהדורות רבות, ו"מדרש תלפיות" לקוט בענינים שונים לפי סדר א"ב. מצעירותו נהג להשמיע את דרשותיו ברבים, וכן העיד על עצמו "בהיותי דורש ברב עם הדרת מלך מדי שבת בשבתו, כמו ל"ד שנים". לדרשותיו היתה השפעה עצומה על שומעיו, כפי שמעיד עליו החיד"א "ורבים השיב מעונו בדרשותיו ובתוכחותיו ובמתק לשונו".

לאחר מספריו קרא "אור אליהו", בעקבות נס שארע עמו, לאחר שפעם חנר את עצמו לתפלה, ולאחר מכן גלה ל פי התאזר בנחש בלי לחוש בו, ולשם הנס קרא בספרו בשם זה.

רבי בונים מפשיסחא ספר, כי בא פעם לרבו 'יהודי הקדוש' ולשאלתו מדוע רעים פניו. ספר כי מאז דהו גישו מאד. התפלא הרבי ורבי בונים הסביר, שלמד פספר "שבט מוסר" ודברי המוסר שבו עזרוהו מאד לתשובה. רבי משה קלירס רבה של טבריה, היה מיראי ההוראה ויבשהו מביאים לפניו שאלות של אסור והתר, בשר בחלב וטרפות, היה מתמלא תלחלה והיה אומר בשם ה"שבט מוסר": "המקל ההוראה במקום שיש להתמיר, הרי היא עברה בינו למקום ויום הפפורים מכפר. אולם המקמיר במקום שיש להקל, עברה המורה היא שבי אדם לחברו".

יוסיף דעת

בפרשתנו מסופר על סיום בניין המשכן והמתו. בחזקוני מפרט את ימי הקמתו: מב' באלול היו הלוחות מונחים בארון שעשה משה, ובכ"ה בכסלו נגמר המשכן וכל כלי וזו נתנו את הכפרות על הארון ועדיין היו הלוחות בארון שעשה משה, עד א' בניסן כשנמשח המשכן וכליו, והעלה הכפרות נתנו הלוחות בארון של בצלאל, ולכן נאמר 'אל הארון נתנו את העדות', הוא ארון בצלאל. במדרש תנחומא נאמר, שהקב"ה עיבב את הקמת המשכן עד החדש שנוול בו יצחק, חודש ניסן, ועשו לגאול אותו בחודש זה. רבנו בחיי כתב, כי הסיפור בעניני המשכן וכליו, גם כשאין בית המקדש קיים, מצווה גדולה היא ועד שמים יגיע שכרה כי תורה היא וללמוד היא צריכים, כמו העוסק בפרשת הקרבנות. בדרשות אבן-שויעב מביא מהמדרש, שבריתא העולם ומלאכת המשכן ובריתא אדרם, שלושתם דומים זה לזה, והוא מאריך שם בפרטי הדברים הדומים, כגון: יום השבת בבריאה, שוכות המזבח במשכן ויום המילה באדם; המלאכים שבבריאה, הכרובים שבמשכן והמחשבות הטהורות שבאדם; השמחה שבעולם, כלי השיר שבמשכן והכבוד שבו השמחה לאדם. העצב בעולם, השחיטה במשכן והטחול באדם, ועוד דוגמאות. בסנהדרין נאמר שבצלאל היה בן "ג שנים בלבד בזמן הקמת המשכן, שנאמר 'איש איש ממלאכתו' ופחות מבו י"ג אינו איש. אביו היה אורי, בנו של חור שנחרם בגלל שביקש למנוע את עשיית העבל, ואשתו של חור היתה מרים אחות אהרן ומשה. והיה אהליאב בן אחיסמן משבט דן מסייע לבצלאל שהיה משבט יהודה, וחזרם בן האשה האלמנה שהיתה משבט דן, שכן אמר הקב"ה "יבואו קטן וגדול ויעסקו יחדיו באותה מלאכה, כדי להראות שהכל לישראל שהכל שוים אצלו ויתברך". במדרש נאמר, שכל מי שהתעסק בבניין המשכן היתה בהם חכמה, וגם בעלי החיים. שנאמר "חכמה ויבונה בקה"ה בקה"ה כתיב, שניתנה חכמה באדם ובבהמה.

ווי העמודים וחשוקיהם בסף

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

פאשר צוה ה' אתי משה - טעם אומרו בן ככל פרט ופרט, על פי מה שכתבנו בפרשת תצוה, כי חלק ה' למשה חלק בכל מלאכות ועבודות הנעשות במשכן, כי חלקו במעשה הוא המצוה אשר יצוה ה' הדבר על ידו, לזה מוזכרו בכל פרט ופרט, שהגם שאינו עושה הרי הוא מצוה לעשות. עוד יצוה, שהיו אומרים בשעת המלאכה, הרי אנו עושים דבר זה פאשר צוה ה' את משה. עוד נראה, לפי מה שקדם לנו, כי אין לה מצוה שאין בה פרטי ההשקלה ולא נקבת בתורה אלא מעוט, כמאמר רבי יוחנן בהנזקין, ומלבד זה יש בכל מעשה ממשעה המשכן משכל, והוא פנימיות הדברים, ואלה יעשו בכונת הלב ובשכליות הנעלם ויעשו דבר במינוי פדוע ליודעי דעת והבין, והוא מה שרמזה התורה בכל פרט ופרט פאשר צוה ה' אתי משה, פרוש בעל פה ואינו מפרש בתורה לצד יקרת הדבר, ואשפילך כי המקטב הוא מבחינת המפעל והמשכל משלל מהתקבל מקצתו בבחינת ההפעל ומקצתו גם מבחינת הנדבך, כי רחוק הוא בשתי הדרגות, וקצת רמז ה' בנפעל, נראה ואינו נראה בסוד צורת האותיות וטעמיהם ועשרות שעל ראשיהם התגון ומעשיהם בחינת מחשבה יקראו ונגלה למשה בסניי פלאי פלאות, וצא ולמד מדרשת רבי עקיבא שלש מאות הלכות בעליונו של למ"ד, המה ראו מעשה ה' והודיע הכתוב בכל פרטי המשכן כי עשאוהו פאשר צוה ה' אתי משה בכל נקלאות אשר יכוון עליהם:

וחכל בלי עבדת וגו' - פרוש, לא הם כלו, שאם היה ה' מצוה עוד בעבודתו יתברך יעשו בני ישראל בכל זאת נפשם, אלא שכלתה המלאכה אשר צוה ה':

אחד מגדולי ישראל המפרסמים, אשר שמו מזכר בסלודין בפי כל, הוא רבנו ישעיה הלוי הורביץ, אשר התפרסם על שם ספרו המפרסם 'שני לוחות הברית' - השל"ה הקדוש. בספר "סדר הדורות" מביא דבר פלא מהמקביל רבי ליוב מחברי הקלוז' בסלוצק, כי לאחר שעלה השל"ה לארץ ישראל, התעברה בו נשמת רות המואביה. וסמן לכך, כי כל הפסוקים במגלת רות מתחילים באות ו, חוץ משמונה פסוקים שראשי התבות שלהם: "לישעיה ב"א" - בן אברהם, ומוסיף שם: "ולדעתי נצנצה רוח הקדש בבנו רבי שפטיל שקרא הקדמת ספר הנ"ל 'ווי העמודים' רמז ל'ווי' הנזכרים לעיל". השל"ה בהן ברבנות בערים מפרסמות בישראל, ולישיבתו נהרו תלמידים מכל קצוי הארץ ללמוד תורה מפיו. יום אחד, גלתה הרבנית אשת השל"ה, כי מספר פפות פסוף יקרות ערה, נעלמו מהבית. היו אלו פפות חשובות ובני הבית החלו בחפזים אחריהן, עד שאחד מבני הבית העלה את החשד, כי בחור פלוני, אחד מתלמידי הישיבה שהפך לבן בית במעונו של השל"ה, הוא שחמד את הפפות היקרות והעבירן לרשותו באין רואים. החלו בני הבית לעקב אחר החבור, בדרו בין הפציו, ואמנם כפי ששערו כך היה והנער לא מצא במה להצטדק. תחלה נשמר הגלוי בסוד, אך עד מהרה החל החבור לשמע התלחשות מאחורי גבו, ומרב בושה נמלט החבור מהעיר ונדד ממקום למקום.

תלאות רבות עברו על הנער הצעיר לימים, דעתו היתה קלה והבושה צרבה בנשמתו כל העת. יחד עם זאת, היו בו רגשי פעם על אלו שלא נסו לדון אותו לכף זכות ולא נסו לקרבו בהנזרה, ובנדודיו התחבר עם פורקי דת שקררו את אמונתו והוא החל לזלזל בתורה ובמצוות, עד שלבסוף המיר את דתו, רחמנא לאלן. בכשרונותיו המצינים, שלח הנער את ידו במסחר ובמנהירות עשה חיל בעסקים והפך לעשיר מכל. בזכות עסקיו, החל האיש להתקרב למלכות והוא מצא חן בעיני המלוכה, עד שמנהו לשמש פשר הממנה על המכס בעיר יפו. מאז התמנה האיש על משרתו הרמה בגבית המסים של כל העולים לארץ ישראל דרך נמל יפו, הכפל עשרו של האיש עשרת מונים, והוא בנה לעצמו ארמון בנוי לתלפיות בעיר יפו ושמו יצא לתהלה כאחד מעשירי הארץ, ואף אחד לא ידע את סודו ואת זהותו האמתית ביהודי מבטן ומלכה.

עברו ימים רבים, ובשנת ש"פ, לאחר פטירת אשתו, החליט השל"ה הקדוש לעזוב את הגולה ולעלות לארץ הקדש, משאת נפשו כל הימים. רבות טרח השל"ה בשנות כהנתו בערי הגולה למען תושבי ארץ ישראל ובפוסם, והוא בקש עתה לעלות ארצה להפיח רוח חיים בעם היושב בציון ולכונן להרגיש את קדשת הארץ. מסעו של השל"ה נמשך זמן רב, והוא עבר דרך חלב שבסוריה, עד שהגיע לארץ ישראל בשנת שפ"א. הספינה בה עלה השל"ה ארצה הגיעה אל נמל יפו, והמוכסים עלו אליה כדי לבדוק את הסחורות שהובאו ארצה, לשם גבית דמי המכס פנהוג. לאחר מכן החלו הנוסעים לרדת אל החוף, ובשער עמד מידענו השר הממנה על המכס, שהביט בכל העולים כדי לאשר את פניסתם ארצה. לפתע, נרעד השר בשגלה כי רבו משכבד הימים, הנו אחד מבין הנוסעים שהגיעו ארצה. הוא מהר לגשת אל הרב הישישי, קבל את פניו בקבוד גדול ואף הציע לו לסור אל ארמונו הסמוך, כדי לנח מעט מטלטול הדרך. הדבר היה לפלא בעיני כל הסובבים, ונשגב היה מבינתם להבין מדוע השר הגדול חולק בקבוד בה גדול לרב הזקן, אולם השל"ה נענה להזמנה בחפז לב ויחד עם משמשו נכנס אל הארמון המפאך שהשקיף על פני הים. עם פניסתו של השל"ה אל הארמון, נחפו השר למצא אמתלה על מנת לשלח את המשמש מהבית, והרב נותר לבדו בארמון המרום. תחלה החל השר להראות לשל"ה את מנת לשלח את המשמש מהבית, והרב נותר לפתע בקש מהשל"ה לרדת עמו אל מרתף הבית ושם הכניסו לתוך חשוף. לפתע, השתנו פני השר ועיניו נעשו רצחניות ואחוזי תאווה נקם. הוא הביט בשל"ה כבעס, שלף ספין חדה וארפה מחיקו וקרא: "התודה לאלקים בטרם תמצא את מותך בספין זו". אימה ופחד נפלו על השל"ה, פניו הלבנים פסיד ובקול רוטט שאל: "מדוע מבקש אתה להרגני? מה חטאי ומה פשעי"? אך השר לא הפה את אגו ושב ודרש ממנו להתודות בטרם ישיב את נשמתו לבוראו.

שכב השל"ה הקדוש בעינים עצומות ובקול בוכים החל לומר את יהודי, נפרד בלבו מארץ החיים והצדיק עליו את הדין, כשבבלבו תקנה לזכות לפחות לקבר ישראל. החל לקרא קריאת שמע בקול גדול, סים פתבת אחד והמתין למגע הקר של הספין על צוארו, אולם למרבה הפתעתו שמע פתאום את קולו הרך של השר: "רבי היקר! קום נא על וגליד ומחל לי על מה שהפתחתיך לישוא. אני הוא תלמידך פלוני שנתפס בגנבת פפות הפסוף. יודע אני כי צדיק גמור אתה ובאת לארץ הקדש כדי להשלים נפשך לאלקים, ובשראיתך נזפרתי במעשה הגנבה שנקשלת בו והשפתי שפא בשמים וזכרו לך ענין זה שבטעמי יצאתי לתרבות רעה והמתתי את דתי מחמת הבושה, ואף על פי שצדקתך במעשיך, הרי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, ולכן צערתיך כדי לכפר על ענין זה, לטהר ולזכר את נפשך. ועתה רבי, סלח ומחל לי על הצער הגדול שגרתתי לך, כי גדול אתה בישראל". בסיומו, נפרד השר מהשל"ה לשלום ושלחו לדרבו לירושלים עיר הקדש בקבוד גדול. את הספור הנפלא הזה, מספר בעל ה"בן איש חי" בספרו "נפלאים מעשיך" והוא לומד מפאן מוסר השכל הנפלא, שלא לביש שום אדם ולא לזחוק את השעה אצל אחרים, כי לפעמים צריך להתעלם ממעשים שלא פשוה כדי להציל את האדם שנכשל ולהחזירו למוטב. ♦

דברי הימים

ככ"ג באדר בתמ"ט, בשנה השנייה לצאת בני ישראל מצרים, החלו ימי המילואים במשכן שהעמיד משה רבנו במדבר. בכל יום היה משה מעמיד את המשכן בבוקר, מקריב בו את הקרבנות ובערב היה מפרק את המשכן. בניינו הושלם בא' בניסן, ואז הוקם המשכן ולא מורק.

ביום זה בשנת שפ"ג, העניק הקיסר פרידיננד ליהודי בואהמיה, חלק מהזכויות השוות של אזרחי המדינה.

ככ"ד באדר תקע"ח, פרסם אלכסנדר הראשון קיסר רוסיה, צו מלכותי כי כל עלילות הדם בשקר יסודם.

בעשרים וחמישה באדר, ישבו שולחנות במקדש שהיו גובים את שקלי הקודש למחצית השקל, ומשיבו במקדש התחילו למשכן מי שלא שקל.

ככ"ז באדר תס"ג, הועלו רבים מאנוסי ספרד על המוקד ורכושם הוחרם לטובת המדינה. כעבור שנים רבות, ככ"ה באדר תק"פ, לאחר כינון המשטר החוקתי בספרד, בוטלה האינקוויזיציה הארוחה אשר רבים חללים מעמנו הפילה. ה"ד.

ככ"ז באדר שס"ד, נשא אויל מרודך מלך בבל, בנו של נבוכדנאצר, את ראש יהויכין מלך ישראל והוציאו מכלאו. נבוכדנאצר מת בכ"ה באדר, וקבר בכ"ו, ובכ"ז בו גירר בנו את עצמותיו והוציאו מקברו כדי לבטל את גזרותיו, כי פחד שמה ישוב עדיין כמו שעשה אחר שנטרד ודר בין החיות.

כ"ח באדר הוא יום טוב במגילת תענית, כי בויום התבטלה גזירת מלכי יון שגזרו על ישראל, ואסרו את לימוד התורה, השבת והמילה.

משיבת

רבי דוד מלכוּב הלך פעם יחד עם 'היהודי הקדוש' מפשיסקה, לאסוף מעות לצרכי צדקה. נכנסו השנים ליהודי עשיר אחד שהתפרנס כמוכסן באחד הכפרים, ובקש ממנו להעניק מפספו לצרכי הצדקה ששניהם אוספים למטרות שונות. הביט בהם המוכסן, נתן רק לרבי דוד ולרעו לא רצה לתת. יתר על כן, הוא התציף פניו אל 'היהודי' ואמר לו: 'יש לי עין בוחנת ובקרתית. רואה אני שהזקן הזה אוסף באמת לצרכי צדקה, אבל אתה מתכוון רק לצדף עצמד ומבקש אתה לאסוף מעות במקום לעמל על השכר, לא אתן לך אפוא אפלו פרוטה אחת'. כששמע זאת רבי דוד מלכוּב, לא שתק על דברי הפלע של המוכסן, החזיר לו את המעות שנתן לו והשנים יצאו מלפניו. לא עבר זמן רב, ולמוכסן נודע פי אורחים גדולים היו בבתו והוא גרם להם צער גדול. נבהל האיש וחשש שלא יפנה בגחלתם, ורץ מיד אחריהם כדי לפייסם. כשפגש את 'היהודי' אמר לו: 'סלח נא לי, פי לא הכרת את כבודו ולא אליך התפונתי בפגיעתי'. אמר לו 'היהודי': 'אם לא התפונת אלי אלא למישהו אחר, עליך ללכת לפייס את האדם ההוא בו פגעת. מה לך אפוא לפייס אותי? הרי לא העלבתני...'.

אל רבי פישל מסטריקוב היו מגיעים עניים רבים לבקש ממנו צדקה, והוא היה מחלק להם בעין יפה ובפנים שוקות. פעם נכנס אליו עני אחד וקבל ממנו מתנה נאה, ולאחר זמן קצר הגיע שוב פשהוא לבוש בכובע אחר כדי שלא ימירו בו פי כבר קבל צדקה פעם אחת. הבחין בו בנו של הרבי ולחש לו: 'אבא, נובל הוא איש זה. זה עתה קבל כסף, ועתה החליף את כובעו כדי לקבל שנית'. חנף רבי פישל ואמר: 'הנח לו למסכן זה, הרי העשירים עושים תחבולות רבות כדי להשיג כסף, ואף הוא במוקם רוצה להשיג עוד מעט מעות בתחבולות. מדוע להם מתר ו'ל אסור?' ומיד העניק לו שוב נדבה יפה.

רבי יצחק מוולוז'ין היה זהיר מאד בדבורו, ושמר לשונו מפל משמר אפלו מאבק לשון הרע. פעם אחת בררו אצלו על אדם אחד, והוא הכירו באדם שאין דבריו אמת ואי אפשר לסמוך על דבריו. לא רצה רבי יצחק לומר עליו שהוא שקרן, אך מאידך לא רצה להקשיל את השואל שמה יתקשר עם הלה בקשרי מסחר ולבסוף יצא נזק, ולכן התחכם ואמר לו כך: 'איש זה שאתה שואל עליו, הוא בעל זכרון נפלא. יש לך אדם, שהוא זוכר דברים שארעו אפלו לפני עשר שנים. למעלה ממנו הוא אדם שזוכר מארעות של לפני עשרים שנה, ויש בעלי זכרון מפלגים שזוכרים אפלו מארעות של לפני חמשים שנה. ואלו פלוגי, הוא בעל זכרון כה נפלא, שזוכר הוא אפלו מארעות שלא ארעו מעולם...'.

כשישב רבי אברהם אהרנסון על כסא הרבנות, פרצה בעיירה מגפה קשה של אבעבועות ורבים חללים הפילה. רצו כל בני העיירה אל הרופא, כדי להתחסן בניסוי האבעבועות. תחלה הבחילו את הרופא אל הרב כדי שיחפסנו נגד המגפה הקשה, אך רבי אברהם סרב ואמר: 'ראשית, צריך לחסן את המשקתת ואחר כך אותי'. התחילו בני הבית לטעון: 'זהרי השעה היא שעת מגפה, וכל רגע יש בו משום סכנת נפשות! הסיב רבי אברהם: 'היא הנותנת, חיי המשקתת קודמים לי, שהרי צעירה היא לימים ואסון גדול יהיה אם תחלה חלילה'.

בעיר חיפה, התגורר יהודי פשוט וירא שמים, שזכה לבנים תלמידי חכמים מפלגים ומרביצי תורה נודעים. בבגלותו של איש זה, היו מניית של חברת 'שחר' - שריות חיפה רבתי, שהפעילה אוטובוסים בימים ההם לפני כשבעים שנה, ולמרבית הצער פעלו הרבנים בשבתות כביום חל. רבים מפעלי המניות היו שומרי תורה וחיפשו לעצמם התרים כדי להמשיך בשתפות עם החברה המחללת שבת, אולם איש זה החליט להתניעץ עם רבה של הקהלה החרדית של חיפה בימים ההם והלה יעץ לו לנסע אל חזון אי"ש בבני ברק. כשהגיע לפניו שכב הרב על מפתו ומיד לאחר ששמע את השאלה פסק בהחלטיות ובקצרה: 'אסור! הלה לא שאל ולא התנפת, חזר מיד לחיפה וזכר את כל מניותיו והחל לחפש פרנסה. בקשי רב עלה בידו האיש להתפרנס, וכל ימיו נאלץ לעמל קשה למחייתו וכדי להביא טרף לביתו. יום אחד הלך האיש ברחובותיה של חיפה ובדרבו פגש את אחד מדידיו משכבר הימים, שאף הוא היה בעל מניות בחברה. הצביע האיש על שכונת וילות יקרתית שעמדה בסמוך, ואמר: 'רואה אתה בית מפאר זה? שלי הוא ורכשתי על ידי המניות שיש לי בחברת האוטובוסים, ואני מקבל אף קצבה גדולה מדי חודש שממנה אני חי בקבוד. חבל שמקרת את מניותיך בימים ההם, היית יכול להיות כל ימך בטוב ובנעימים'. בתגובה, השיב לו מידענו: 'לך יש אמנם פנסיה טובה וגם דירה מפארת, אבל לי יש גנים תלמידי חכמים המפארים את עם ישראל, וזה שווה לי לאין ערך מאשר המניות בחברה שמחללת שבת ומכל העשר החמרי שגפל בחלקך'.

הדפסה מהדורה חדשה של הקנטרס 'פורים טיש' לתלמידים
 כ-100 עמודים גדושים בפזמונים ושירים, בדיחות וחיידודים, באווירה פורמית משמחת לחשי: בחנות הספרים 'עין יעקב', שוק מאה שערים ירושלים מול השטיבלאך של מאה שערים תשמישי קדושה 'עטרת' רחוב חזון אי"ש 25 בני ברק, פישמן, רחוב עיון התלמוד 5 מודיעין עילית ובבית 'שבת טיש' רחוב הר"ן 3 ביתר עילית

מטעים

כל-הזהב העשוי למלאכה (תנ"ך)

תבת הזהב בטעם רביעי. רמז יש כאן, שבני ישראל לא נתנו את נדבות המשכן מהחמש המיעד לצדקה, אלא מארבעת החלקים שנשארו לצרכים ומשם הניפו את תנופת הזהב, כי דבר שבחובה אינו בא מן המעשר וגם ישראל התנדבו למשכן כאל דבר שבחובה. ועוד רמז יש כאן, על פי דברי חז"ל שמשקל העגל היה קב"ה ככר זהב כפי הגימטריה של מספ"ה. ובנדבות המשכן היו רק כ"ט ככר זהב, שהם בערך רבע ממספר הזהב שנתנו לעגל, ולכן יש על תבת הזהב טעם רביעי, לומר שהיה בו רק רבע מהזהב. (שפ"ו ראש)

ויקם משה את-המשכן

התבות ויקם משה בטעמי קדמא ואזלא, ורמז יש כאן כדי להשיב על התמיהה שאין נאמר ויקם משה, משמע שמשח הקים את המשכן ולפניו נאמר הוקם המשכן משמע שהמשכן הוקם מעצמו, אלא שאמרו חז"ל שבאו הלויים למשה ואמרו לו שמהמת כבוד הקרשים אי אפשר להקימו, אמר הקב"ה למשה עשה אתה את שלך, נראה במקום ואני מקימו. ולכן מטעים בטעמי קדמא ואזלא, לומר שמשח רק הקדים והתחיל במצוה ואז מאלו יקם, ולכן נקרא על שמו שהוא הקימו. ומכאן רמז לכל אחד שמתחיל במצוה, שמוסיעים לו מן השמים. (כבוד שמים)

מדגש

בפרשת פקודי למעלה מחמשים מלים בהטיות שונות, שכלן משרש פק"ד. לשרש זה משמעות שונות ומגוונות: מובן של נתינת הוראות ופקודות, יש בו גם מובן של בקור ופקודה לראות מה חסר, פעמים רבות מזכיר בתורה במשמעות של ספירה, לעתים גם במובן של יבירה, או לשון נשואין וחיבור, וגם במשמעות של עניש כמו 'ופקדתי עליכם'. יש בה גם מלה והפוכה, שכן להפקד משמעותה אנשים נוכחים שממנים יחד, ואלו נפקד פרושה איש שנגער מהכלל וגם נפקד במשמעות של אדם שנפטר ועליו פוקדים. מכאן גם המלה תפקיד, שמשמעותה להוסיף, וזה תפקידו של האדם בעולם לחוסר כל העת מצות ומעשים טובים. מהשרש פק"ד השתלשלה גם המלה בך שמשמעותה בקור ועיון, ומכאן המשג בך הבית, תקון הסיונות הבית.

ממלה

בקהלה אחת, התרימו את החברים לבנו בית כנסת. כשהסתימה הבניה, באו כמה נרננים שתרמו מעט, ודרשו דין והשבון על ההוצאות וההכנסות של הבניה. עמד שם יהודי פקח אחד ואמר: 'כמה מתאימים הדברים לדברי חז"ל על משה שאמר לאחר בניית המשכן 'יודע אני שישראל רוגזים הם, הריני עושה להם חשבון מכל מלאכת חשבון' ולכן נאמר אשר פקד עלי-י משה. משעה פלא הוא, בעגל התפרקו כל הקים את זהבם ויצא רק עגל קטן אולם אף אחד לא שאל חיבן עגלם הפסד, ובשנתנו רק חצי שקל למשכן, היו בהם רוגזים והשדנים'...

'ויקח ויתן את-העדת אליה-הארץ' - למה נאמרה כאן קיחה וניתנה? כי בלמוד התורה אין נתינה בלבד, אלא מה שנותן אדם לחברו ומלמדו, הוא עצמו מקבל תוספת חכמה ונתינתו אינה אלא לקיחה, ויקח ויתן. (תורת חיים)

אגעדאנק

על פרשת השבוע

פרשת פקודי תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: agedank@gmail.com

אלה פקודי בני ישראל (לח, א)

בספר אור החיים הק' כתב ז"ל: אמרו אלה לפסול כל מניינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקניינים המדומים אין מניינו מנין. ושמו מורה עליו - מה אתה מונה? אבל מנין זה עומד לעולם. והטעם: להיותו מנין המשכן המופלא אשר שכן שם אלוקי עולם עכ"ל.

החפץ חיים זצוק"ל היה אומר: אנשים רגילים לומר - כי כל הטפשים הם חכמים לעצמם. ואני אומר להיפך - כל החכמים הם טפשים לעצמם, כי האדם עמל ויגע כל ימי חייו לאסוף הון ולבנות בתים וכדומה, ע"ז נותן כל זמנו ומרצו, אבל זה לא לעצמו. ועזבו לאחרים חילם" "כי לא במותו יקח הכל" ולדאוג לעצמו אין לו שכל - כי הרי אין מלוין לאדם לא כסף וזהב אלא תורה ומצוות ומעשים טובים בלבד עכ"ל.

אמרת בדרך צחות: כתוב בפ' תשא - הקב"ה אמר למשה "פסל לך" ואמרו חז"ל: הפסולת שלך, מהפסולת נתעשר משה. לכאורה קשה - אם הקב"ה רצה להעשיר את משה לא היה לו ממקום אחר להעשיר אותו אלא מהלוחות? ועוד מהו המיוחד שבלשון פסל לך?

אלא, הקב"ה רצה ללמד לנו כי בשביל להיות עשיר לא צריך לעזוב את התורה, עם התורה יכול להיות עשיר, רק דבר אחד צריך האדם לעת: שעשירות היא רק פסולת - והעיקר היא התורה. ולא לעשות מהעיקר פסולת ומהפסולת עיקר.

(דרכי מוסר)

ויתנו את הפעמונים בתוך הרמונים וגו' (שמות לט, כה).

מזה מסתייעי הרמב"ן לפרש שהי' הפעמוני' בתוך הרמונים ממש לא כפירש"י שהי' בין הרמונים אמנם מקרא שלאחריו מסייע לפירש"י דאמר פעמן ורמן פעמן ורמן, ולולי דמסתפינא הייתי אומר או"א דא"ח כי הי' פעמן בלא רמון ואח"כ רמון ופעמן בתוכו ואח"כ פעמן בלא רמון ואח"כ רמון ופעמן בתוכו וכן הי' על שולי המעיל סביב סביב והרמז עפ"י דאחז"ל [ערכין ט"ז]. שמכפר על לה"ר, ונ"ל דלאו דוקא המדבר רע על חברו אלא גם המדבר טוב על עצמו ומתפאר כך וכך עשיתי מע"ט היינו ממש כמו לה"ר על חברו ומי לנו גדול מנחמי' נענש על אמרו זכרה לי אלהי לטובה [סנהדרין צ"ג ע"ב] ומכ"ש מי שאינו מתכוון אלא רק להתפאר, ע"כ הפעמוני' מכפרי' על לה"ר ורמונים עם פעמונים בתוכו מכפרי' על מלאי' מצות כרמון ומשמיעי' קול בחוצות. ועד"ז אמרתי רמז בפסוק פזר נתן לאבינוי' צדקתו עומדת לעד [תהלים קי"ב] פי' כי בנתינת צדקה ישובח גם זה האיש המפאר עצמו שאפי' לנסות הקב"ה הותר [תענית ט']. מכ"ש לפאר עצמו בזה וזהו פזר נתן לאבינוי' פזר ר"ת פ'עמון ז'הב ר'מון פי' שמשמיע קול בנתינתו לאבינוי' מ"מ צדקתו עומדת לעד.

(חתם סופר)

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו (מ, לח)

האש שבערה מעל המשכן היתה מעליו גם ביום ולא רק בלילה - מסביר המהרי"ל מוואלקאווישק - אלא שביום לא ראו אותה מפאת הענן שכיסה על המשכן ועל האש.

מכאן עלינו ללמוד, שאש ההתלהבות בעבודת ה' אינה צריכה להיראות כלפי חוץ, אלא להיות כמכוסה ולבעור בתוך הלב פנימה.

על פי זה מבאר רבי סעדיה גאון את הפסוק בשיר השירים (ב' יד) "יונתי בחגווי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך" - כאשר "יונתי בחגווי הסלע" והאדם חבוי "בסתר המדרגה", מבקש הקב"ה "הראיני את מראיך השמיעיני את קולך", שכן אוהב דוקא את עבודת ה' הנעשית בסתר, הרחק מעין רואים.

(ומתוק האור)

בספר 'מילין חדתי' מביא לבאר ברעיון זה את מה שאנו אומרים: "בפי ישרים תתרום ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל". טעם השינוי לשון הוא לפי מדרגתם: "בפי ישרים" - הישרים המה מתפללים ומשבחים בפה, שנראה כלפי חוץ באופן גלוי לעין כל ולשמע כל אוזן, ומעליהם הצדיקים "בשפתי צדיקים" - בהצנע לכת

ומשבחים רק בשפתיים. "ובלשון חסידים" - החסידים יותר צנועים ומשבחים ומהללים רק בלשון, "ובקרב קדושים" - הקדושים שהמה במדרגה גבוהה ויותר בהצנע לכת המה רק בקרב. כמו שכתוב (הושע יא) 'בקרבך קדוש'. (מילין חדתי)

ככל אשר צוה ה' את משה (לט, לב)

כשהספיד מרן החפץ חיים את חתנו רבי צבי הירש לוינסון הביא את הפסוק הזה ושאל לכאורה ראי היה להיכתב כאשר צוה ה' 'אותו', שכן בו דיבר הכתוב, אלא אצל משה רבינו לא היה קיים "אני", וממילא לא היה קיים גם "הוא", אלא שמצוי איזה יהודי בשם משה, שעשה כל מה שצוה ה' את משה זה...

(מובא בדרך שיחה)

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לח, כא)

מובא במדרש (שמות רבה נא, ו): "ולמה עשה עמהם חשבון? הקב"ה יתברך שמו מאמינו, שנאמר (במדבר יב) 'לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא', ולמה אמר להם משה בואו ונעסוק במשכן ונחשב לפניכם? - אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים אחריו... ומה היו אומרים? רבי חמא אמר, היו אומרים: 'חמי קדל דבריה דעמרם', וחברו אומר לו: 'אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהא עשיר?'! כששמע משה כך אמר להם: חייכם, נגמור המשכן אתן לכם כשבון, הוי 'אלה פקודי המשכן'."

הנה נתבונן על מי מדברים כאן. מחד גיסא עומד משה רבנו, שהקב"ה המעידי עליו "בכל ביתי נאמן הוא", ומאידיך גיסא עומדים חבורת ליצנים, אפיקורסים, שפלים שבשפלים, שמתלוצצים על הגיונותו של משה... וגם כלפיהם רוצה משה רבנו לקיים" והייתם נקיים", והוא מגיש להם חשבון על כל ההוצאות וההכנסות של מלאכת המשכן.

הוא מתחיל ומפרט: "כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהבה תנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל בשקל הקדש". זה הזהב שנכנס. להיכן הלך כל הזהב הזה? משה רבנו לא מפרט! לא מוזכר בפסוקים מה נעשה עם הזהב.

לכאורה קשה, הרי כל מטרתו של משה רבנו היתה להגיש חשבון. וכי זה נקרא חשבון? לפרט הכנסות מבלי לפרט הוצאות?!

השאלה מתחזקת לנוכח העובדה שלגבי ככרות הכסף משה כן מפרט את ההכנסות מחד גיסא, ולאן הכסף הזה הלך מאידך גיסא. מחד הוא אומר: "וכסף פקודי העדה מאה ככר ואלף ושבע מאות חמשה ושבעים שקל בשקל הקדש", ומיד הוא מוסיף ומפרט למה שמש הכסף: "ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת. מאת אדנים למאת הככר, ככר לאדן. ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויים לעמודים".

גם לגבי הנחושת מפרט משה: "ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל", ומיד אחר כך "ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת וכו'".

מדוע אפוא לא מפרש משה מה עשו עם הזהב?

שמעתי ווארט טוב מאוד ליושב השאלה:

מי בקש פרוט? - ליצני הדור. ליצני הדור לא תורמים זהב, וכיון שלא תרמו זהב - אין צורך לתת להם פרוט עליו, ואילו אלו שכן נתנו זהב - לא נצרכו כלל לפרוט כלשהו! הם נתנו את הזהב עם "לב זהב" ולא התענינו כלל מה נעשה בו!

הליצנים יקבלו פרוט מדויק על מה שהם נתנו, על הכסף ועל הנחושת, אבל לא על הזהב שלא נתנו...

(יחי ראובן)

מאוצרות המגידים

אלה פקודי המשכן משכן העדות.

הנה אמרו חז"ל [תנחומא פ' משפטים] 'כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים', וא"כ מה שייך כאן לפסול את הראשונים?

עד היום הזה בקריאת ד' פרשיות] ובזריזות כזאת בנו את הכל, עד שבשני בקרים היתה כל הנדבה מוכנה, שנאמר 'נדבה בבוקר בבוקר', איך עצר אותם השי"ת לכבוד יום הולדת של יצחק, הרי החת"ס לא אחז מלעשות חגיגה ביום הולדת. והרי הקב"ה יודע שהיה ליצינים שיצחקו על משה רבינו וכלל הקמת המשכן, וא"כ מדוע ניסה אותם הקב"ה בניסיון כזה?

ותירץ רבי חיים יסוד נפלא, כי הנה כל יהודי בונה בלבו משכן ה', בלבבי משכן אבנה, הנשמה יורדת מעולם העליון ונכנסת לתוך גוף גשמי, ומשתוקקת מאד לבנות משכן לה' כאן בעוה"ז, והאדם משתדל כמה וכמה השתדלויות לבנות משכן לה'. הן ברוחניות, והן מי שמהפך גשמיות לרוחניות. אדם לוקח על עצמו להשתדל למסור נפשו לבנין הקדושה שבנפשו.

אלא שדרך האדם שכשאינו רואה הצלחה במעשיו, נופלים כל התשוקות וההתלהבויות שהיו לו קודם לכן, מכיון שאינו רואה פירות במעשיו, הרי הוא עוזב ויוצא. יש לך אחד שמתחיל להתייגע בתורה, או לטורח את לבו ומחשבתו, או להתפלל בכונה, או לזכות ליראת ה' בכל מעשיו וכדו', אך לאחר תקופה קצרה שהוא משתדל ואינו רואה פירות במעשיו, שוב אינו משתדל יותר, כי מתייאש ואומר שזו העבודה אינו שייך לי. וסימן הוא שלא אמר 'נעשה ונשמע' בשלימות.

כמ"ש השלה"ק 'כי בושש משה' אע"פ שאמרו נעשה לפני נשמע, היתה קבוצה אחת שנבהלו ממה שבושש לרדת, 'כי זה משה האיש' היינו ההצלחה שאנו ממתנינים ומצפים שתבא לנו, 'לא ידענו מה היה לו', ההצלחה התעכבה מלכא. לכן הלכו לחפש סיפוקים אחרים בעולם, בזמנם זה היה עגל ומחולות, היום זה סמארטשקע, כיון שאין לו סבלנות להמתין להצלחה, הרי הוא עוזב ומחפש דברים אחרים, ואע"פ שהוא צעק נעשה קודם לנשמע, הרי זה לא היה באמת מהפנימיות שלך, שהרי בשעת נסיון ברכת לחפש לך בורות נשברים אשר לא יכילו המים.

כדי לתקן את ה'נעשה ונשמע' ציוה הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שע"ז יתעורר בנו תשוקה וכיסופין, ממש שיר השירים אשר לשלמה, ותיכף שהכינו כל מעשי המשכן, לא שאלו את משה רבינו רק רצו להרים את הקרשים, וזה לא עמדו ונפלו תיכף, גם בצלאל ואהליהב ניסו להקים את המשכן, ושבו זה יפול, תיכף הם חוששים שלא עשו כראוי, כמו שאדם נבהל לחשוב על נפשו אולי לא למדתי כראוי וכדו', ויחפש כל מיני ריעותות, אך משה רבינו אומר להם, חס ושלום לחשוב כך, אתם עשיתם הכל כאשר ציוה ה'. תמתינו תשעים יום, ליום הולדת של יצחק, א' ניסן. והיו ליצינים שהיו מהרהרים, וכתבו בוואטסאפ שלהם, שזה לא אמיתי, התשוקות לא עזרו כלום. אך רוב עם ישראל המתינו זמן רב, שזה היה נדמה להם לנצח נצחים, עד א' ניסן. וזה בא לתקן את ה'כי בא שש' שלא המתינו.

וכן אצלינו בפרטיות, הקב"ה השביע כל אחד מאיתנו, תהא צדיק ואל תהיה רשע, בלבבך משכן תבנה. והנה האדם יורד לעוה"ז לומד ועושה רצון ה', ולא רואה גילויים, רק חושך, אין שום השראת השכינה, כך בגיל ארבעים חמישים ששים, מגשש באפלה, ברזא דטאפטע ית וואנטע, כי מנסה ה' אליכם אתכם. כמ"ש הבעש"ט ומובא בדגמ"א ב' כי תבא וב' נציבים. וזה מה שכתוב במדרש לגבי בנין משכן הכללי, וכן לגבי המשכן הפרטי, כל מה שאדם רוצה להקים בנפשו מוסד של תורה וחסד, והנה המלאכה נמשכת הרבה יותר זמן ממה שעלה על דעתו, והקב"ה בודק ומבחין אותו אם הוא יעזוב באמצע העבודה ויתייאש, או שימתין בסבלנות, כי סוף השראת השכינה לבא, אשרי המחכה ויגיע.

וכתב התפארת שלמה שזהו הסיבה שאנו מצפים כ"כ הרבה זמן למשיח צדקנו, לבדוק אם אנו לא מאבדים את הסבלנות, כי בדרך הטבע היינו מתייאשים לפני אלף שנה, והקב"ה מנסה אותנו אלף תשע מאות ושלושים וארבע שנים, להשתוקק לאותו דבר מאות שנים, הישמח משה, החפץ חיים, ישבו בהשתוקקות וגעגועים, ממש כלתה נפשם, ואנו עדיין יושבים ומשתוקקים, הקב"ה יושב ומצפה לראות אם אנו עדיין לא מתייאשים. ואזי יאמר 'ביום הראשון באחד לחודש הראשון בשנת תשע"ו תקים את המקדש השלישי'.

זהו המזמור 'מזמור שיר ליום השבת' לא לאותם ג' החדשים, אלא לקראת אלו העניינים בכלל ובפרט, כשאנו מקבלים שבת קודש, ומשה רבינו מחזיר לנו בקבלת שבת את הכתרים של נעשה קודם לנשמע, כמ"ש החי' הרי"ם. לזאת אומרים את היסוד הזה כאן ועכשיו, הרי עבדת את השי"ת במסירות נפש כל השבוע, היית בטוח שתזכה להרגיש טעם מתיקות השבת, והנה לא דובים ולא יער, ואתה מתבטל ואומר 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך', יש לו ית' מחשבות עמוקות מאד, מתי תזכה להשראת השכינה ולטעום טעם שבת, ומתי לא.

וכמ"ש בספה"ק שערי קדושה למהרח"ו בשער הראשון ושער השני הוא מלמד איך יכול האדם לעבוד את ה' בזה העולם במצוות ומעשים טובים ומדות טובות, והתכלית של שער א' וב' הוא השער השלישי שנקרא 'שער השגת רוח הקודש'. בין השער הראשון והשני לבין השער השלישי יכולים

וביאר המאור ושמש שתכלית עבודת המשכן היה שיהיה מקום השראת השכינה בזה העולם, ולזה היו צריכים להכין להביא את התרומה בנדבת הלב, וכל אחד היה לו התלהבות גדולה בנדבת המשכן. אלא שלאחר שהביאו את הנדבה נאמר 'מריבים העם מדי העבודה למלאכה', ונשאר מנדבת לבם יותר ממה שהוצרך להשראת השכינה במשכן, וממילא נשאר מזאת ההארה שבכל שנה כשלומדים אלו הפרשיות נכנס בלבו של אדם, שיירי נדבת הלב. וכן משמע מכמה מדרשים, שאמר משה להקב"ה הנה הותירו בתרומתם, מה נעשה בנותר, ואמר לו הקב"ה לך עשה בהם משכן לעדות.

ופי' המאור ושמש שמוטר הקדושה נכנס בתוה"ק, 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי', וכשעוסקים באלו הפרשיות נתעורר נדבת הלב שבאותה שנה. והוסיף המאור ושמש הרי בשנה הקודמת כבר גם קראנו באלו הפרשיות, האם זכינו להשראת השכינה בכל מעשיו דיבורינו ומחשבותינו? לזאת צריך לומר 'אלה', אלה פוסל את הראשונים, כפי הנראה לא קבלנו כראוי אלו הפרשיות בשנה קודמת, ובשנה זאת ניכנס ללמוד את הפרשיות עם הכנה אמיתית לקבל השראת השכינה במעשיו דיבורינו ומחשבותינו, ועי"ז בלבבנו משכן נבנה. ובפרט בשבת חזק חזק ונתחזק.

ראיתי לזה הוספה נפלאה מהמשגיח רבי חיים זייצ'יק, ע"פ דברי המדרש: 'כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבים ומצפים, ולא ידעו מה לעשות, הלכו עושי המלאכה אצל חכמי לב, ואמרו להם מה אתם יושבים ומצפים, העמידו את המשכן ותשרה שכינה בינותינו, היו מבקשים להעמידו, והיה נופל, מיד הלכו אצל בצלאל ואהליהב אמרו להם שמא על ידכם ראוי לעמוד, מיד התחילו להעמידם, ונפלו ולא יכולו, כיון שלא היו יכולים להעמידו, נכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו לו, רבינו משה כל מה שאמרת לנו עשינו, כל מה שאמרת ליתן נתנו, הרי כל המלאכה לפניך, מדוע אין אנו יכולים להעמידו, שמא חיסרנו איזה דבר, ראה הכל לפניך. בא משה והיו מראים להם כל דבר ודבר, שנאמר ויביאו את המשכן אל משה, מיד וירא משה את כל המלאכה, והנה עשו אותה כאשר ציוה ה' את משה כן עשו, אמרו לו, כך וכך אמרת לנו לעשות, למה אינו עומד? בצלאל ניסה, חכמי לב ניסו, ולא יכלו להעמידו, והיה משה רבינו מיצר על הדבר, מיד וידבר ה' אל משה, ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד. ולמה לא אעמידנו מיד, אמר לו הקב"ה שהוא ממתין ליום שנולד בו יצחק ביום א' ניסן'.

מתחילה לא סיפר להם הקב"ה שיש להמתין לאיזה זמן, רק לאחר שהשתדלו כמה וכמה פעמים, גילה הקב"ה למשה שיש זמן קצוב לכך.

לא שצריך להמתין לאיזה זמן מסוים, אלא לאחר שהאדם ניסה והשתדל והשתדל ולא ידע מה חסרון יש במעשיו, עד שגם משה רבינו בעצמו אינו יודע מה הסיבה לכך, עד שאמר הקב"ה בעצמו שיש זמן חנוכת הבית ביום א' ניסן. וכששואל משה רבינו מה' ולמה לא אעמידנו מיד', אומר לו הקב"ה 'לך אני אומר' כיון שביום ראש חודש ניסן הוא יום הולדת של יצחק אבינו, אני מבקש לערב שמחה בשמחה, להקים את המשכן ביום שנולד בו יצחק. משה רבינו לא אמר את התשובה לבני ישראל, רק דחה אותם ואמר שאין מקימים את המשכן לעת עתה. ולא גילה להם הסיבה.

והיו ליציני הדור מרננים - אלו הם הליצינים העומדים בכל דור ודור, וכן בדורנו הם עדיין עומדים ומתלוצצים - ואומרים הנה נגמר מלאכת המשכן ועדיין אין מקימים אותו, ולא היו יודעים מחשבתו של הקב"ה, ואמרו כמו שאין בצלאל יכול, גם משה אינו יכול.

כי באמת בדרך הטבע קשה מאד להבין איך בנין כזה יעמוד, על אדנים של כסף טהור, ויריעות כבדים כאלה על קרשים וכל זה יעמוד על אדני כסף טהור. אמרו הליצינים מסתמא אין הבנין הזה יכול לעמוד על עמדו. כל המקוואות והקאווע שטיבלאך והווסטאפים היו מלאים ג' חדשים בדברי ליצנות ורינון על משה רבינו.

על זה אמר דוד המלך את הפרק של משה רבינו 'מזמור שיר ליום השבת' ר"ת למש"ה. וכך אמר, 'כי שמחתני ה' בפעליך במעשי ידיך ארנן', כל זה היה בחנוכה כשנשלמה מלאכת המשכן, אך 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך' שלא הרשית לנו להקימו מיד, אמרת לנו להמתין ג' חדשים. 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת', אינם מבינים סודות התורה מדוע הקב"ה מעכב את הקמת המשכן. אך אנו כשרי בני ישראל אומרים יחד עם משה רבינו 'צדיק כתמר יפרח' זהו יצחק אבינו שנולד ביום א' ניסן, בו ביום יקום המשכן. כך כתוב במדרש תנחומא פרשת פקודי.

והקשה רבי חיים זייצ'יק מה שייך יום לידתו של יצחק להקמת המשכן, מה רע ביארציטי של הרה"ק מגארליץ ז"ע, או יום לידתו של הערוך לנר, ומה לא טוב ביום הולדת של משה רבינו ז' אדר, כמה שבועות לפני א' ניסן. איך חיפש הקב"ה בלוח איזה יומא דפגרא מחנוכה עד ניסן ולא מצא רק יום הולדת של יצחק ביום א' ניסן?

ועוד צ"ע הרי בוחן לבבות ה', לאחר שנפלו בעבירה מאוסה כזאת, ולבם כוסף ומשתוקק לשוב בתשובה שלימה על חטאם, והנה בנו בכל כחותם ונדבת לבם הזך, את המשכן. [וכמ"ש המאור ושמש שנדבת הלב נשאר בנו

לעבור שמונים שנה ועדיין לא ישיג כלום, אדם עושה את שלו, ויושב ומצפה 'מתי תבא לידי'. אם הוא בורח כשוראה שאין האור מגיע, אזי הוא 'איש בער ולא ידע', כי הקב"ה עמקו מחשבותיו מתי יזכה זה האדם ליום הולדתו של נפשו, בעת שיעלה הרצון מאת הבורא יתברך.

(הגרמ"י רייזמן)

"בהעלות הענן"

הפרשיות אחרונות בספר שמות עוסקות במשכן ובכליו: תרומה ותצוה, ויקהל ופקודי. כי זה עיקר, וזו הפסגה. וכמו שכתב הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות, שספר בראשית הוא ספר היצירה, הן יצירת העולם והן יצירת האומה, וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה. והגאולה לא הסתיימה ביציאת מצרים, כי עדיין היו גולים במדבר, בארץ לא להם. גם לא בכניסתם לארץ והתישבותם בה. הגאולה התממשה בקבלת התורה ועשיית המשכן, "כששב הקדוש ברוך הוא והשרה שכירתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם שהיה סוד אלוה עלי אהליהם והם הם המרכבה [לשכינה] (בראשית רבה מז, ח) ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן, ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד".

נפלאים הדברים.

אבל לאורם, נשאלת שאלה.

הואיל וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה, והגאולה הושלמה בהשראת השכינה התמידית במשכן, שסמלה הענן, היה הספר אמור להסתיים בפסוקים: "ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם" (שמות מ, לה-לח). ברם, מדוע נוספו עד שני פסוקים באמצע: "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם, ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלאתו" (שם, לו-לז). זאת יש להשמיע בפרשת המסעות (במדבר ט). כאן המקום לומר שהענן שכן על המשכן, ותו לא.

והתשובה יסודית, ומחייבת כל כך!

בגמרא (שבת לא ע"ב) אמרו, שמלאכת סותר בשבת, היא כשותר על מנת לבנות במקומו (וברמב"ם הלכות שבת פ"א ה"א). ושאלו, שהרי מלאכות השבת נלמדות ממלאכות המשכן, ובמשכן סותרו בצאתם למסע כדי לבנותו שלא במקומו, בחניה הבאה. ותרצו: כיון דכתיב "על פי ה' [יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנן] (מבדבר ט, יח), כסותר על מנת לבנות במקומו דמי. ובאורו, שמקומם היה היכן שרצון ה' שיהיו. ובכל מסעיהם לא היה להם אלא מקום אחד, המקום בו ה' רוצה שיחנו, מה לי הכא מה לי התם.

ומעתה, זו התשובה לשאלה. אימתי נחשבו לגאולים, לא כשיצאו ממצרים, שעדיין היו במדבר בארץ לא להם, כדברי הרמב"ן. וגם לא כשנכנסו לארץ ישראל, שהרי גם ממנה גלו. הם נחשבו גאולים כשהשכינה שרתה ביניהם ומקומם הוא היכן שהשכינה, אחריה לכו ובעקבותיה יחנו!

ומה זה אומר לנו –

שאינו לנו אלא רצון ה'. אין אנו מתפעלים את רצוננו, אין אנו הולכים אחר דעתנו. נושאים אנו עין אל הענן, שומעים לדעת תורה, וחוקרים מה אומרת ההלכה. רק לאורם נוסעים וחונים, רק לפיהם פועלים. ואז אכן גאולים, ובסיעתא דשמיא מצליחים.

ונספר –

בבריסק התלקחה מלחמת בחירות לועד הקהילה. מצד אחד נצבה רשימת היראים, שמעמדיה זכו לגבוי של הרב, מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל. מהצד האחר, מסטרא האחרת, רשימת פורקי העול שבקשו לבטל השגחת הרב על השחיטה ולבטל את הפנית תקציבי הקהילה, בין השאר, לתמיכת בחינוך התורני ובתחזוקת מקוה הטהרה. המערכה התנהלה בעיקרה באמצעות מודעות רחוב, פשקווילים, שהודבקו בעיקר על קירות בתי הכנסת, מקום כינוסם של היהודים, וכל צד ניסה למשוך אהדתם של ההמונים, פשוטי העם, שבהצבעתם יקבע צביון הקהילה. שני הצדדים הדיפסו מודעותיהם בבית הדפוס היחיד בעיר. הלה היה המרויח היחיד מהתלהטות הרוחות, מהכרוזים וכוזי הנגד. בגדר חובת ההשתדלות העביר המדפיס כל כרוז שהוזמן לצד שכנגד, שיכין תגובה הולמת ויגביר את גובה הלהבות.

הבחירות היו אמורות להתקיים במוצאי שבת. ביום חמישי ישבו הנציגים החרדיים בבית הרב, לסיכום המערכה. ספרו על ההשמצות וההכפשות נגדם, על מערכת השקרים והעלילות שנוקמה ועל ההסתה הפרועה כאילו נציגי החרדים מתעלמים ממצוקות ההמונים העמלים ואינם דואגים לרווחתם ואת כל התקציב מפנים הם לעניני דת, בעוד שהרב דאג כל כך לכל יהודי והיה קשוב לכל מצוקה. כמה צדקה חולקה, כמה עזרה ומתן בסתר. ולהפך, הלא

בשעת לילה מאוחרת נמסרה המודעה לבית הדפוס.

שעה לאחר מכן, נמסר העתק למפלגה היריבה.

איזו סערה עוררה! דוקא משום שכל מילה בה אמת, דוקא משום שהרשימה כל כך בטיעוניה. החליטו שההגנה הטובה היא ההתקפה. הגיבו על סעיף אחר סעיף בלשון בוטה, בנאצות והשתלחיות. פגעו בנציגים אישית, ולא פסחו אף על הרב. פנו אל הרבדים האפלים ביותר שבנפש האדם, באשמורת הבוקר מסרו את מודעתם לבית הדפוס.

והדפוס, באותם ימים, נסדר באותיות עופרת יצוקה. אות אחר אות שובצה במלקחיים. בעבודת כפיים איטית ומיגעית. ככל שהתארך הנוסח, התאחרה העבודה. ועכשיו, שהיה עליו לסדר ולהדפיס שתי מודעות מרובות מלל, ארך הדבר שעות ארוכות. הכלל, בשעות אחר הצהריים של ערב שבת נמסרו המודעות למזמינים, שמיהרו איתן אל הרב מבריסק. הציגו בפניו מודעה לדוגמה.

"היכן כולן", שאל.

מדוע צריך את כולן, כדי לאשר די במודעה אחת. אבל דברו היה לחוק.

שטחו על השולחן את ערמת המודעות.

גחן וקרא בתשומת לב, שורה אחר שורה. סיים, והביע שביעות רצונו: "זעייער גוט! טוב מאד!

פני העסקנים זרחו.

גחן שוב, ואסף את ערמת המודעות. פנה עמה אל החדר הפנימי, ויצא אליהם בידיים ריקות.

נדהמו. מה זאת?

הסביר: "המודעות נפלאות, מתומצתות בהירות, משכנעות בעליל. אבל השעה מאוחרת. וכשתשלחו נערים משולהבים להדביק על כתלי הכנסת עלולים הם לגלוש מבלי משים מעבר לשקיעת החמה ולהכנס לספק חלול שבת. לכן החלטתי לגנוז!"

"אבל בלעדן, נפסיד את המערכה!" קוננו העסקנים.

השיבם הרב: "הכתוב אומר: סוס מוכן ליום מלחמה, ולה' התשועה (משלי כא, לא). כלומר, התוצאה ממרום, אלא שעלינו מוטלת חובת ההשתדלות. ואם כרוכה היא בספק איסור, לא זו ההשתדלות אודותיה נצטוונו!"

הציע אחד: "ניתן לגוי להדביק את המודעות. כדאי הוא בעל ה"עיטור" לסמוך עליו, להתייר אמירה לנכרי לצורך מצוה דרבים" (באורח חיים רעו ס"ק כה).

אבל הרב מבריסק היה כצור חלמיש, והפרנסים יצאו מלפניו בידיים ריקות, תרתי משמע. בתחושה שהמערכה אבודה. שהרי למשכילים ולחילונים אין כאלו עכבות, והם יכבשו את הזירה.

ואכן, חששם התאמת. כתלי בתי הכנסת השחירו ממודעות הענק של החילוניים, שהשיבו בשצף קצף להאשמות החרדים. אותן האשמות שלא פורסמו, כיון שהרב גזר את המודעות שהוכנו. המוני היהודים שעלו לקבל את השבת עצרו וקראו את המודעות המתלהמות, את הביטויים הפוגעים והגדופים הזולים ולא הבינו על מה יצא הקצף, מדוע לתקוף כך ולהשמיץ בפראות, הניסוח הזול והירוד, ההשתלחות הפרועה חסרת הרסן, קוממה –

אילו היו המודעות מודבקות, היו קוראים אותן מערכה מול מערכה, ומבינים שאין זו אלא תגובה, גם אם חסרת טעם ורמה. אבל עתה, נתפסה ההשתלחות התקפה מרושעת וזדונית, פוגעת ומקוממת, והיתה לשיחת היום. כמחאה נגדה, הצביעו המוני יהודי בריסק ברוב גורף בעד רשימת היראים המותקפת, שזכתה ברוב עצום.

"רואים אתם", אמר הרב מבריסק, "אין מרויחים מעברה, ולה' התשועה!"

הרב מבריסק על פי ה' נסע ועל פי ה' חנה, על פי ה' פעל ועל פי ה' נמנע מפעולה – וזכה! כמה מחייבים הדברים כל אדם ואדם!

(והגדת)

"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה..." (לח, כא).

אפילו תפילה אחת לא היתה יכולה להיאמר שלא בכוונה. הטהרה שביצירה חייבת לתת את אותותיה בקדושה שתשרה במקום.

מאליו מובן שדברים שהם נכונים בקשר לבניין כל מקדש מעט, נכונים פי כמה ביחס למשכן, שכל שלבי עשייתו התבצעו בידי גדולי קדושי ישראל, ובמחשבות קודש שלא היה בהן שמץ זרות.

בהתאם לכך אמנם זכו ישראל שהמשכן יצא לא רק כלול בהדרו, אלא ששרתה בו השכינה בצורה גלויה, וגם בסופו לא נפל בידיים זרות. עמדו ליצירה זו זכות וקדושת יוצריה וזכות מעשיהם, שהתבצעו במירב השלימות (עפי"י "מראש צורים" ח"ב).

מדוע דחה הגר"א הצעה להקמת ישיבה?

בספר "אבי הישיבות" מובא מעשה נפלא: שעה שביקש הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, לייסד הישיבה בעירו, וכבר נמלך ושקל את כל צדדי הרעיון והשלכותיו, פנה כהרגלו לשאול בעצת האורים-ותומים, אצל הכהן הגדול שבימיו, מורו ורבו, הגאון רבי אליהו מוילנא.

הוא פרס בפניו את פרטי השאלה, מנה והזכיר את נקודות התורפה של הדור, עניינים ידועים בעיקרם, שכבר התריעו עליהם בפומבי, וכתשובה ופתרון הציע להם את הקמת הישיבה. צורך השעה מחייב את ייסוד הישיבה, סבר רבי חיים, שכן זו תהווה תריס בפני הרוחות החדשות, ותעמיד דורות של מנהיגים ממשיכי מורשת. הוא דיבר בהתלהבות ובהתפעלות על סגולת הרעיון ומעלותיו, וציפה לתשובתו, הוראתו, האם להקים את הישיבה אם לאו.

אך הנה נכונה לו הפתעה. רבו המובהק, שכל שאלה גדולה וקטנה בסוגיות הכבדות והחמורות ביותר הכריע על-אתר, כמעט בטרם שסיים את שאלתו, נשאר הפעם שקוע בשתיקתו ולא הגיב. רבי חיים הבין אל-נכון כי לא היתה זו שתיקה כהודאה, ושב על עקבותיו, אל ה'שב ואל תעשה'.

עברו ימים, חלפו חודשים, אך הרעיון הנאצל שכל-כך כבש את ליבו, לא חלף ולא נגזר. אדרבה, ככל שרבי חיים הפך בו והפך בו יותר השתכנע כי הכל בו. מצוקות השעה לא נעלמו בכדי, ונפשו הסוערת לא שקטנה באחת. הגיע היום, יש אומרים כעבור שלוש שנים, ורבי חיים שוב עומד אצל רבו, מבקש אישור לתוכניתו החדשנית. כבפעם הראשונה כך גם בפעם הזאת, עוד הוסיף להטעים, ולהביר, וכמה מעלות טובות ונכבדות מנה לזכותה רעיון שהגה.

והגר"א הסכים...

מובן שרבי חיים לא הופתע מן התשובה, שאלמלא ציפה וקיווה לה לא שב וניסה את ההצעה באוזניו, ובכל זאת תשובת הגר"א לא הניחה את דעתו. - מעיקרא מאי קסבר והשתא מאי קסבר - אזר הגר"ח עוז ושאל כמתמיה. ממה נפשך, אם גוף הרעיון פתרון טוב הוא, מדוע נפסל בראשונה, ואם פסול היה מעיקרו, הכיצד הוכשר איפוא באחרונה?

"רעיון נעלה ונשגב ככל שיהיה" - - הבהיר לו הגר"א את השקפתו, תשובתו - "אם יתערב בו שמץ של מחשבה זרה עלול הוא לכישלון מראשיתו. כאשר באים לייסד מקום תורה וחסד בכוונת ה'לשמה' - כמו-כן יחסר וייער גם בהצלחת המקום. בביאתך הראשונה גילית מחשבותיך בהתפעלות ובהתלהבות יתירה. חששתי שמא נגיעה כל-שהיא מקנת אי-שם בליבך, ופוגעת בכוונת הלשם שמים, ולא יכולתי להסכים. מה שאין כן עתה, שבאת והרצת דבריך בניחותא וביישוב הדעת, כעומד מן הצד, הכרתי בך שלשם-שמים בלבד נתכוונת. מעתה לא אך מעשיך רצויים כי גם כוונתך רצויה, לפיכך נדון העניין להצלחה".

כנסיה לשם שמים - סופה להתקיים

"רבי יוחנן הסנדלר אומר: כל כנסיה שהיא לשם-שמים - סופה להתקיים; ושאניה לשם-שמים - אין סופה להתקיים" (אבות ד, יא).

מה חידש לנו ר' יוחנן הסנדלר בדבריו, הרי כל דבר שאינו לשם-שמים אין לו קיום?

מבאר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל (דרשות "שבט הלוי" שער טז):

לא ניתנה תורה למלאכי השרת כי אם לבני אדם, בעל נגיעות, אשר אף אם רוצים לעשות לשם שמים - היצר הרע נלחם בהם ומפגל מעשיהם.

אולם ביכולתו של האדם להקדים רפואה למכה: בתחילת כל פעולה, בתחילת כל כנסיה שהיא לשם שמים יודיע ויכריז שמטרת הדבר היא לשם שמים, כך יסתלק בתחילת הפעולה את המחשבות הזרות. ואז גם אם באמצע יצליח היצר הרע להסיח את דעת העושה מה-לשם-שמים - מכל מקום סופה להתקיים.

ואם כן, "כל כנסיה שהיא לשם-שמים" בתחילתה - סופה להתקיים לשם-שמים, אף אם באמצעה היה הפסק.

"משכן העדת - ספר מעלות זה המשכן שבשבים היה ראוי להיות נצחי ושלא יפול ביד אויבים... שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים לצדיקים שבדור, ולכן שרתה בו שכינה במעשה ידיהם ולא נפל ביד אויבים... אבל מקדש שלמה... [ו] בית שני שלא היה בו אחד מכל אלה תנאים - לא שרתה בו שכינה ונפל ביד אויבים..." (ספורנו, שם).

"טוב אחרית דבר מראשיתו" (קהלת ז, ח) - "טוב אחרית דבר - בזמן שהוא טוב - מראשיתו" (חגיגה ב ע"א).

את העובדה המופלאה הבאה מספרים רבותינו בגמרא (בא מציעא פה ע"ב):

"כשהיו מתנחמים זה עם זה רבי חנינא ורבי חייא (על איזה עניין) אמר לו רבי חנינא לרבי חייא: 'וכי אתי את המתקוטט? - חס ושלום אילו נשתכחה תורה מישראל הייתי מחזיר אותה מפילפולי'. אמר לו רבי חייא לרבי חנינא (בתשובה לכך): 'וכי אתי אתה מתקוטט? - שאני עושה שהתורה לא תשתכח מישראל כל עיקר! מה אני עושה? אני הולך וזורע זרעוני פשתן, וקולע מהפשתן שגדל רשתות ומכמורות, ואני צד בהם צבאים, ומאכיל את בשרם ליתומים. ואני מכין מגילות קלף מעורותיהם, וכותב תורה על מגילות אלו. ואני עולה לעיר שאין בה מלמדי תינוקות, ומלמד חמשה ילדים חמשה חומשי תורה, חומש אחד לכל אחד מן הילדים, ואני מלמד ששה ילדים (על פה) ששה סדרי משנה, סדר אחד לכל אחד מהם, ואני אומר להם, (בינתיים) עד שאלך לעיר ואחזור שוב לכאן, למדו זה את זה מקרא, ולמדו זה את זה סדרי משנה (שכל אחד מן הילדים ילמד את חבריו את החומש או סדר המשנה שלימדתי), ובכך עשיתי שמובטח לתורה שלא תשכח מישראל.

"לזה התייחס רבי באמרו: 'כמה גדולים (הם) מעשי חייא!'"

והדברים תמוהים ביותר: וכי עד כדי כך נשתכחה תורה מישראל, עד שלא נמצאו לו לרבי חייא חמשה חומשים מזומנים הכתובים מכבר? ואם נניח שרבי חייא ביקש לכתוב אותם חומשים על מגילות קלף בקדושה, הן יכול היה לכל היותר לקנות עורות מוכנים ולעבד אותם 'לשמה', ולכתוב עליהם את דברי הקדושה בקדושה ובטהרה. כל הטורח שקדם לעיבוד - כזריעת הפשתן, קליעת הרשתות, צידת הצבאים וכיוצא בזה - לשם מה נועד? כלום לא טוב היה לו לנצל את זמנו היקר לתורה עצמה, ללמוד וללמד?

משכן העדות - חותם הלשמה

האמת היא כי לא רק יצירת המשכן היתה כולה חתומה בחותם ה"לשם שמים" הטהור, אלא אפילו גביית הכס ושאר החומרים שהוצרכו לבניין, צריכה היתה להיעשות מתוך כוונה טהורה זו. זוהי הסיבה שהתורה צוותה שחכמי הלב יתעסקו לא רק בעשיית המשכן וכליו, אלא גם בניצוח על מגבית החומרים למשכן. בפירושו העידה כך התורה (שמות כח, ה): "והם יקחו את הזהב וכו'" (עיין בפירושו ה"ספורנו", שם. בזה).

המלבי"ם מבאר שהתואר "משכן העדות" (בתחילת הפרשה) מלמד שהמשכן עצמו העיד בעדות ברורה שכולו נעשה באמונה, מבלי שמץ שלמעל או גניבה. העובדה שלאחר שישאלו זכו להשלים את הקמת המשכן, אכן ירדה השכינה לשכון בתוכו, והיא העידה כמאה עדים שכל מלאכת המשכן התבצעה בשיא ההידור והשלימות, שאלמלא כן היה בלתי אפשרי שהשכינה תשרה בו בצורה נשגבה כל כך.

כך גם נאמר בתורה בפתח הצווים אודות בניין המשכן. על ההקמה עצמה נאמר: "ועשו לי מקדש", ופירש על כך רש"י: "ועשו לשמי בית קדושה". אולם לא רק הבניין חייב היה להיבנות לשמו של מקום, אלא גם הרמת התרומה היתה צריכה להתבצע כן, כפי שנאמר (כה, ב): "ויקחו לי תרומה", דהיינו "לי - לשמי" (בפירושו של רש"י, שם). נמצא שלמן הצדע הראשוני ביותר, כל מלאכת המשכן חייבת היתה להתבצע לשם שמים.

יצירה שכל כולה נוסדה על טוהר כוונות של קדושי עליון, פשוט שתקבל תוקף מיוחד במינו.

הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל הוסיף בעניין זה ראייה מספר שמואל-א (טז, א). לאחר שנדחתה מלכות ישראל משאול, אמר ה' לשמואל הנביא: ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך".

ונדרש בילקוט (רמז קכד): "שיה אמלך לשמי, שבכל מקום שנאמר לי קיים לעד ולעולמי עולם". והילקוט בהמשך הדברים מונה כמה דברים שנאמר בהם לי - בכהנים, בלוויים, בזקנים, במקדש.

ביאור הדברים: בכל מקום שנאמר בו 'לי' היינו 'לשמי' - לשם ה'. ודבר הנעשה לשם הקב"ה קיים לעולם!

בשם הגר"א מוילנא נמסר שאמר שאילו היו בונים בית כנסת במחשבות טהורות בתכלית, לשם שמים, מבלי תערובת מחשבה זרה כלשהי, דהיינו שאפילו חוטבי העצים למבנה וכיוצא בהם, היו פועלים אך ורק מתוך מחשבות טהורות, ולא מתוך נגיעות אנוכיות כלשהן - באותו בית כנסת

עד כדי כך...! משום שאם יתערב איזשהו גורם, אפילו עקיף, אפילו רחוק שברחוק, אם יחסר חסרון כל שהוא בדבקות ל"שם שמים" – כבר פגומות ההכנה, כך באין ערובה בטוחה להצלחה בלימוד. [וכפי שנוכחנו לראות מהמעשה הנ"ל עם אלישע בן אבויה שיצא בסוף ימיו לתרבות רעה, למרות גדולתו בעקבות הכוונה הלא זכה והלא טהורה של אביו, כשהפרישו ביום מילתו לתורה...].

הוא שאמרנו: "טוב אחרית דבר – מראשיתו".

(בנועם שיח)

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה

היום (כ"ז אדר) הילולת הגה"ק רבי יוסף שאול בן רבי אריה לייביש נתנוזן זצוק"ל רבה של למברג והגלילות. ונזכיר ד"ת משמו, ממה שכתב בספריו דברי שאול ויד שאול עה"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה ונדועה קושיית הזה"ק דף רכ"ה מה ראה משה לפקוד ולמנות את תרומות בני ישראל, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, ואיך מנאם תחילה ואח"כ ברכם, מה שייך ברכה למנין?

ומה שתירצו בזה"ק מבואר בארוכה בקדושת לוי אוהב ישראל ועבודת ישראל, שיש חילוק גדול מיהו המונה, אם משה רבינו עושה מנין וספירה נכנס ברכה אמיתית, משא"כ כשאישי אחר מונה.

רבי יוסף שאול מבאר באופן אחר, בהקדים תמיהה נוספת מה שייך שמשה רבינו יברך 'שתשרה שכינה במעשי ידיכם', הרי כבר אמר הקב"ה ושכנתי בתוכם, וא"כ מה שייך לברך על זה. כמו שהקשינו אתמול.

וביאר ע"פ דברי הגמ' [ערכין דף כא: ובתוספות ד"ה אין] כשמבקשים שני שותפים לפרק את השותפות, צריך להמתין ליום השוק שאז הדבר עולה למחירו הכי גבוה ואז יתחלקו, ואמרו שם, שבהקדש אינו כן כי 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. וכן אי' שם במשנה סוף פרק שיש"י [דף כד] לגבי פרה של הקדש, שאם ממתניין ליום האטליו הרי משובחת היא, דהיינו בפרה בעלת מום שהקדישה לבדק הבית, וכן אם הקדיש מרגלית אם יעלה אותה לכרך, יהיה מחירה הרבה יותר גבוה, אלא שאין להקדש אלא מקומו ושעתו, ופרש"י שאם הקדיש מרגלית בכפר, ובכפר מחירו קטן ביותר, ובכרך הוא שווה הרבה יותר, אין שמין את המרגלית אלא לפי מקומה. ואם הגזבר מבקש לפדות את המרגלית בכרך, אין פודין אותה כאן בכפר לפי מחיר הכפר.

והקשו בתוספות מה טעם יש בדבר זה, הלא עלינו לסדר שיהיה מה שיותר לטובת ההקדש, וכן מצאנו שצריך להמתין שום ההקדש ששים יום, היינו כשאדם מבקש לפדות איזה חפץ מהקדש, עושים אכרזתא ששים יום לראות מי משלם הכי הרבה, וא"כ מדוע אין דואגים לקופת ההקדש ליטוע לכרך ולפדות ביוקר. ועי"ש בתוספות מה שתיירץ.

וביאר רבי יוסף שאול שכל ענין ההקדש הרי באמת אין הקב"ה צריך את הממון שלנו, שנאמר 'אם ארעב לא אומר לך... האוכל בשר אבירים', ואומר 'אין חפץ לה' בעולות', אלא מה שהקב"ה רוצה מאיתנו הוא רק 'נדבת הלב' כמו שפי' האלשי"ך הק' ושאר ספה"ק.

הבן כפר שהקדיש מרגלית, היתה נדבת הלב שלו רק כפי שווי המרגלית בכפר, לדוגמא אלף דולר, אע"פ שבכרך זה שוה שלוש אלף דולר, אין הקב"ה צריך את הכסף שלו, אלא את נדבת לבו, ונדבת לבו בכפר היה אלף דולר, א"כ אין שום צורך להוליכו לכרך להרוויח יותר, הרי זה יהיה פגם כביכול כאילו הקב"ה צריך שאנחנו נרים את המניות שלו... כמו אחד שקונה כרטיס לוטו להקב"ה, שאם זה ירוויח הוא יתן הכל לצדקה, הרי עדיף שיתן דולר אחד לצדקה, שזהו נדבת לבו, אל תקנה לוטו לכבוד הקב"ה, לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. אל תחפש עצות לפני הקב"ה איך שיהיה לו מליונים.

ולא עוד אלא שיש בזה ממש פגם בהתייחסות כלפי הקב"ה, בשלמא אם אומר שקונה את הלוטו לעצמו ואם יזכה יתן צדקה, ניחא, אך אם קונה שני כרטיסי לוטו אחד לו ואחד להקב"ה, עדיף לתת את הדולר לצדקה ולא לקנות לוטו עבור הקב"ה.

מבאר רבי יוסף שאול, דכשמשא רבינו רואה את נדבת המשכן, הוא דווקא הולך ומונה, אלה פקודי המשכן, אע"פ שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, כי אין הקב"ה צריך שיכנס ברכה בזה שנתנו לו, אם הוא רוצה, הוא יכול לגלות באוהל של משה מחצב של סנפרינון, הוא לא צריך שיכנס ברכה בתרומות שנתנו לו... זה לא הנוסח שנוהגים כלפי מעלה. אדרבה אין לנו שום אינטרס שיכנס שם ברכה, להורות שהקב"ה אינו צריך לכסף וזהב שלנו. לי הכסף ולי הזהב נאום השם.

וברכתו של משה אינו 'יהי רצון שיכנס ברכה במעשיכם', לא ולא, אין לנו כלל רצון שיתרבה זהב ההקדש, יש לנו רק ענין 'שתשרה שכינה'. ואכן באמת לא היו יכולים לעשות זהב כפי מנין הזהב שנתנו, כי כמו שמקום ארון אינו מן המדה, כך זהב אינו מן המדה, ולכן מנה משה וכתב 'ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר', הזהב לא נתרבה, אלא נשאר תמיד תשע ועשרים ככר, אלא כשהקב"ה רוצה יכולים לעשות מקצת זהב כלים רבים. כי אצלו ית' העיקר הוא נדבת הלב.

מדוע נערים בני-טובים מתקלקלים?

הגה"ק בעל ה"בני יששכר" (בספרו "אגרא דפרקא" אות קכו) תמה בשם הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל, על פשר העובדה שלעיתים ניתן לפגוש בילדים, שבעודם רכים בשנים הם מתמיידי בתלמודם בבית רבם, גם מתפללים בכוונה ומיישרים אורחותיהם, והנה משעה שהם גדלים ומתבגרים כאילו הם משנים את עורם לבלי הכר. לצערנו, תופעה מוכרת וכואבת ללא ספק.

מלבד השוני הקיצוני המעורר פליאה, התמיהה רבה עוד יותר לאור מה שידענו כי הבל פיהם של תינוקות של בית רבן הוא הדבר הטהור ביותר שמצוי בעולמנו ועליו עומד העולם, ואם כן מדוע הבל טהור זה שאין בו חטא אינו מציל אותם מלחטוא? הרי מקולבנו שמצוה גוררת מצוה, ומדוע המצוות שעשו בצעירותם, אינן מזכות אותם בסיעתא דשמיא, שיוכלו להתמיד בדרגתם הרוחנית?

השיב על כך הרה"ק מרימנוב, שהסיבה לתופעה זו היא – משום שאבותיהם של אותם נערים עסקו במשא ובמתן שלא באמונה, ונמצא שבממונם התערב גם ממון של גזל. כיון שאותם ילדים ניזונו ממאכלים שנקנו מממון שלא היה נקי מעוון גזל, מאכלם לא היה בתכלית הטהור, ועל כן נולדו בהם תאוות ומידות רעות, שבסופו של דבר הטו אותם מדרך הישר!

מעשיו הגדולים של ר' חייא

"סוף מעשה – במחשבה תחילה". אין אדם בר-דעת עוסק בעבודות שאין להם תכלית, אפילו בעובדין דחול. אבל מחשבת יעד התכלית המקופלת בגנוזי הרהוריו בעת העשייה, אין לה יד ותפיסה בעצמו של מעשה. התוכניות, ההכנות וההכשר, אינם משנים כלום ואין להם תוצאות מורגשות, בעצמו של חפץ.

ובנוסף להאמור לעיל יש להעמיק: שולחן שיצרו נגר, אין בו חילוק אם עשהו כדי לשמש מצע לאכילה ושתיה, או שהתקינו על מנת שישמש עמוד לתלמוד תורה. רק הכישורים וההתמסרות שהשקיע האומן בשעת המלאכה, הם אלו שמעצבים וקובעים את דפוסו הגשמי.

שונים הם הדברים מן היסוד בחפצי שמים. ושורש הדברים נעוץ בתורת "לשמה" האמורה בחפצים של קדושה. חוטיני של ציצית שנוזרו במכונה, אבל לא נשזרו לשמן – הריהו כשאר חוטי צמר בעלמא, ואינם כשרים למצוות ציצית. יריעה שעובדה לשם קדושת ספר תורה, נעשית מוכנה ומוכשרת שיכתוב עליה ספר תורה, ולקבל תחולת קדושתה. ולא עוד, אלא שאף "הזמנה מילתא", וכבר משעה שעובדה האדם וזימנה לכך, חלה בה מעתה קדושת ספר תורה, והיא אסורה לשמש לעובדין של חול. ואם לא נצטרף לעיבודתה מחשבת לשמה, אין לנו בה אלא מה שהיא – עור בהמה גסה – ואינה כשירה לכתבת ספרים.

נמצאנו למדים, שבדברים שבקדושה, "המחשבה תחילה", היא תנאי קודם המעשה. ועוד יותר, היא עצם מעצמו של קדושת החפץ. בניגוד למעשים של חול, בקדשים – כלי המעשה ממליכים את עצמם את כלי הדעת! והמחשבה של שעת עשייה, היא-היא שקובעת את צורתו הרוחנית של החפץ. יסוד הלשמה, הוא היכללות והידבקות המחשבה גופו של החפץ.

ומעצמן אתה למד, שאף אם נעשו ההכנה וההכשרה כדנים, עד שתהא ראויה הקדושה לחול ה- הרי תוקפה, צורתה ומתכונתה של הקדושה, משתנית ומתגבשת, לובשת ופושטת צורה, כפי שיעור מעלת האדם, ותוקף ה'לשמה' שלו בעת העשייה; כפי איכות ההכנה, וכשיעור שהיה רצון הנפש דבוק בו ית' בעת המעשה – כך יהיה החפץ ראוי ומוכן להשראת קבלת הקדושה.

מעתה שבים אנו למעשה המוצב בראש המאמר העוסק במעשיו הגדולים של רבי חייא, ונדרשים אנו לפרוע את חובנו. שאלנו, מדוע הקפיד רבי חייא לזרוע בכוחות עצמו פשתן ממנו קלע רשתות, בעזרתם צד צבאים, שמעוררותיהם עיבד קלף, שעליו כתב חמשה חומשי תורה. מדוע נמנע מלקנות רשתות מוכנות, או עורות מוכנים מן השוק. וכי לא חס על זמנו היקר בו יכול היה לפעול גדולות ונצורות, מאשר להתעסק בזריעת פשתן וציידת צבאים?

אך לאור היסודות הנ"ל המושגות על אדני תורתם של בעלי המוסר הגדולי ישראל יובנו הדברים היטב.

המהרש"א מאיר את עינינו ומסביר מה היו מניעיו של רבי חייא:

"...שכל מעשה הזה לתורה הוא בתחילה לשם-שמים. כי אילו קנה בהמה לעורה, היה בו מצד המוכר שיתוף דבר-אחר, אבל מתחילת גידול הכותנה היה לשם תורה ולמצוה...".

לו הקב"ה שיהיה מבול שנה, א"כ איך יכניס זית, ועלה בדעתו ששוב לא יהיו זיתים בעולם. ואמר לבניו בתיבה, תספרו לנכדים שפעם לפני המבול היו זיתים בעולם, זכרונם לברכה.

אך היונה הביאה לו 'עלה זית טרף בפי', אין הכי נמי שהקב"ה ציוה לו לעשות השתדלות, אומרת לו היונה, כבודך במקומך מונח, אין צריך להשתדלות, הבאתי עלה זית מגן עדן, ועד היום יש לנו זיתים וממנה מדליקים נרות המנורה.

שמן רומז על חכמת התורה, הקב"ה אינו צריך שבני ישראל יחזיקו את עולם התורה, איך חלמו לפני עשרים שנה איך יתקיים היום עולם התורה, ומה יהיה עוד עשר שנים, אין שיעור ואין גבול, בכל חסידות נולדים בכל שבוע ילדים רבים בלי עין הרע, בחסידות גור נולדים כמה מאות זכרים כל שבוע, כל שבוע צריך לפתוח עוד ישיבה שלימה, וכן בכל חצרות הקודש, מה יהיה כאן? רבי יהודי, אל תדאג לקופת הקב"ה.

אשרי מי שיש לו יד וחלק בעולם התורה, אך הקב"ה לבדו מסתדר יפה, רשב"י הביטיח שלא תשכח מפי זרעו, הישיבות בוודאי יצליחו, תבא יונה עם עלה זית והכל יהיה בסדר. כך רואה זכריה ששני הזיתים מנטפים מאליהם לתוך המנורה, מכניסים שמן וזה דולק ח' ימים, כי השכינה שורה בישראל. היווני וחכמתו לא מסתדרים עם זה, אך זכריה אומר לנו בסוף הפטרה 'לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות'. הקב"ה לבדו עושה הכל, הוא רק מזכה אותנו להיות שותפים בענייניו, כדי לגלות נדבת לבנו. יש לנו אב זקן.

וכל זה אמור כלפי הקדש ומוסדות הקודש, אך לגבי פרנסת האדם בעצמו, אדרבה אמרו חז"ל שיאמר 'ברוך אתה ה"א מלך העולם השולח ברכה בכרי הזה', היינו שאני הכנסתי כור אחד, והקב"ה יכניס ברכה ויוכפל הכרי, כי אנו מבקשים ומברכים שיהיה ברכה במעשינו, משא"כ הקדש אינו צריך ברכה, הקדש לא צריך שיברכו את ממונו, הקדש צריך רק את נדבת הלב של בני ישראל. כי המוסדות של הקב"ה שיש לו גזברים שהם השליחים שלו, הוא לא מעוניין ברווחים של השקעות מכספי הקדש. ואפי' אם נאמר שיחול עליהם הקדש, אין בהם מעילה. וכן גידולי הקדש אין בהם מעילה.

ומי שיבדוק את ההסטוריה ימצא שכל מי שבנה מוסדות בעולם התורה, חי בבחי' 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. הם עומדים בתחילת החדש, לא יודעים איך ישלמו חצי מליון דולר בחודש זה, אחרי ראש חודש הכל הסתדר, הם לא יודעים מה מאוחר, רק נדבת הלב של יהודים, ונסים ונפלאות. אם יעשה אחד השקעות וקומבינציות, אין בזה ענין. נכון שצריך השתדלות להקדש, היינו השתדלות להביא עוד נדבת הלב של בני ישראל, כן ירבו.

דברתי אתמול עם רבי יצחק לברון מאנטווערפן - אשדוד וסיפר לי מעשה ששמע לפני כמה שנים מהרה"ח רבי יעקב פרידריך שליט"א [מזקני חסידי חב"ד, ומתלמידי חכמים הגדולים דאנטווערפן] שהוא היה שליח לבנות תלמוד תורה על טהרת הקודש בעיר אמסטרדם, ובני הישוב התנגדו מאד והערימו כמה וכמה מניעות, אך הם התגברו על כל המניעות והתחילו לבנות בנין לת"ת, בתחילה נכנסו לעסק הבנין בכל הכוחות, וב"ה התחילו הקבלנים להכין תשתית לצורך הבניה. באחד הימים הוצרכו לשלם לקבלנים סכום גדול מאד, ועי' תנאי החוזה, אם לא היו משלמים את הסכום באותו יום, מופר כל תכנית הבניה. יום לפני כן ישבו העסקנים במשרד שהוקם בשטח הבניה, ודאגתם בלבם ובפיהם מאין יבא עזרם לשלם סכום כזה ביום המחרת, כדי שלא ירד ח"ו כל יגיעתם לטמיון.

תוך כדי דיבורם נכנס אדם בלתי מוכר למשרד, לא תואר יהודי לו, ושואל אותם מה בונים כאן? העסקנים תמהו על שאלתם, והשיבו לו בקרירות שבונים כאן בנין לתלמוד תורה לילדים יהודיים, הוא התעניין עוד, והם הראו לו את תוכנית הבנין. לאחר כמה רגעים אמר להם 'תודה שהתייחסתם אלי' ויצא לדרכו.

כמה דקות לאחר שיצא ראו העסקנים שהאורח הבלתי מוכר שכח על השלחן איזה שקית, הם רצו אחריה להשיב האבדה, ולא מצאוהו. כשחזרו למשרד פתחו את השקית ומצאו בו בדיוק את הסכום שהם צריכים לשלם מחר לקבלן לצורך המשך הבניה. לא פרוטה אחת פחות. יש איתנו חיים היום כמה עדים שהשתתפו בעסק הבניה באמסטרדם.

הקב"ה מראה לנו 'לי הכסף ולי הזהב נאום השם', לא היה מי שיתרום בנדבת הלב, מאידך היה נדבת הלב של העסקנים בקודש במסירות נפש, כיון שהיה להם נדבת הלב, והיה חסר מי שיתן, שלח הקב"ה את שלוחו 'שכח' שם את הסכום הזה.

ובאמת כל מנהל מוסד יכול לספר סיפורים בכגון דא, יתכן שכדאי להיות מנהל מוסד רק בכדי לזכות לראות פני אליהו הנביא בהקיץ מדי חודש בחדשו... אך באמת כל יהודי בעל משפחה הוא גם מנהל מוסד, וכ"ש כשמתיחיל להשיא את הילדים, יוכל כל אחד ואחד להעיד איזה חסדים גלויים הקב"ה עושה עם כל אחד ואחד. זהו יסוד גדול שצריך לשנן הרבה, אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

הגרי"ז מבריסק היה חוזר על הדברים שכפי הנראה שמע מאביו וזקנו, יסוד גדול מאד על מה שאמרו חז"ל שהתורה קדמה לעולם, כי אם העולם היה הראשון והתורה לאחריו, אזי היה המצב שהעולם יש לו בעיות והתורה פותרת את הבעיות של העולם, יש עניים וחסרונות בעולם, והתורה מבקשת לתקן את החסרונות, לכן נצטוו בתורה על הצדקה. אך היות שהתורה קדמה, והעולם בא אחריה, הרי שהקב"ה ברא את העולם עם חסרונות כדי שיוכלו לקיים תורה ומצוות. שהרי הקב"ה הוא כל יכול, א"כ מדוע יש בעולם חסרונות, כמו שהקשו הראשונים, איך יתכן שלפעמים נולדים אנשים חולים או שאין גופם שלם, וכן מדוע יש עניים

ומה שהקשו בתוספות מדין אכרזותא, כי כשאדם בא לפדות הרי צריך לברר כמה היתה נדבת הלב של התורם, כשאדם בהול למכור חפץ במהירות אינו מקבל את המחיר האמיתי, כדי לברר את נדבת לבו של התורם צריך לברר בישוב הדעת ולהמתין ששים יום, עד שיתברר כמה היה נדבת הלב של תורם החפץ. משא"כ כשהכפרי תורם מרגלית, הרי נדבת לבו היה רק כפי מחיר של הכפר.

כשמדברים מענין אמונה ובטחון, יש לדעת שיש בזה כמה מדרגות. מה שדברנו קעת, להאמין שהקב"ה יכול להסתדר לבדו, והוא יכול להחזיק את כל עולם התורה, הרי לפני עשרים שנה לא ידעו איך יתקיים עולם הישיבות ביום הזה, וב"ה הכל מתנהג יפה, וגם עכשיו אין יכולים העסקנים לחשוב מה יהיה עוד עשרים שנה, אם אנו מאמינים שאנו סמוכים ובטוחים בו ית', אין מה לדאוג כלל.

הן אמת שגדר ההשתדלות הוא גם כלפי דברי קודש, אך לא לדאוג שיהיה להקב"ה כסף מיותר, למעלה מנדבת הלב, זהו דבר שאינו, כי מה שהקב"ה מבקש שניתן צדקה לעולם התורה, הוא כי חפץ לראות נדבת הלב שלנו. כשנתת מאה דולר, יהיה השראת השכינה במאה דולר שנתת.

ב"ה אנו מחנכים את ילדינו, וצריך שיהיה שם השראת השכינה, כל מה שאנו צריכים הוא רק השראת השכינה, השראת השכינה תהיה רק לפי נדבת הלב של היהודי, אמנם אם הנדבת הלב היא אלף דולר והוא נותן רק מאה, כי זה מה שיש לו, ובא הגזבר ועושה מהמאה דולר אלף דולר, אזי מה טוב ומה נעים להרבות המעות ברווחים שיהיה נעשה מזה אלף, שהרי היתה לו נדבת הלב של אלף דולר.

ויתכן שמה שאמרו חז"ל 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו', כולל גם שאין לעשות 'השקעות' שבביל מוסדות התורה. כי הקב"ה משגיח עכשיו על כל מוסדות התורה, מה צריך לדאוג לו לעוד שבעים שנה. אין להקדש אלא מקומו ושעתו. וכן הופסק ברמב"ם שאסור לגזבר להלוך את היהלום לכרך. אמנם בימינו שיש שוויות גלובליות של זהב בכל מקום בעולם, א"כ גם הדר בכפר נותן מרגלית כפי מחיר הכרך, משא"כ בזמן חז"ל, האיש הכפרי לא היה לו השגה של מחיר של כרך.

ובזה פ"י רבי יוסף שאול דברי הגמ' בב"מ דף קיד/א: 'יצא הקדש שאין צריך ברכה', שם מדובר כשאחד נתן משכון להקדש או שמשכנוהו מי שלא נתן מחצית השקל עד כ"ה אדר, לקחו ממנו כסות יום או כסות לילה, אזי הקדש אין צריכים להחזירו בלילה או ביום, דכתיב 'ושכב בשלמנו וברכך', יצא הקדש שאין צריכים ברכה. כשאדם מברך את קופת הצדקה שנתרבה, אין צריך את הברכות שלך יותר מנדבת הלב. כל מה שהקב"ה מצוה אותנו לנהל קופת צדקה של כלל ישראל, הוא לאסוף נדבת הלב ולא ממון, כי לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. הוא יכול להסתדר לבד, אתה רק תביא נדבת הלב. אל תחקור איך להפוך נדבת הלב של מאה לעשר אלף.

והוסיף בספרו 'יד שאול' ע"פ מש"כ הרמב"ן בב"ב שאין להקדש קנין חצר, כנודע דברי הקצות בס"י ר' בארוכה, ואפי' אם נאמר שיש להקדש קנין חצר, מ"מ אין בזה משום מעילה. דהיינו אם הקדיש יהודי שטח להקדש, ונפל צבי שבור בחצר המשתמרת להקדש, לא זכו הקדש בצבי זה. וי"א שכן זכו, אך אין בזה מעילה. ופ"י רבי יוסף שאול, כי הצבי השבור הזה, או הזהב והכסף שנפלו לחצר, הרי אין בהם נדבת לב של יהודי, אלא מעצמם נכנסו, א"כ יכול כל אחד לקחתו, אין לה' חפץ בריבוי נכסים כלל.

המדרגה הפשוטה יותר הוא שאדם רוצה לעשות השקעות במוסדות התורה, 'לדאוג' שהקב"ה יהיה לו שפע בעוד שלושים שנה, זה לא כ"כ קודש, ואפי' לדעת הי"א שהקדש כן זוכה בחצר אך אין בזה מעילה, היינו שאינו קדוש כ"כ, שלא היה שם נדבת הלב של בני ישראל.

והמדרגה היותר עליונה שאין צריך כלל שהחצר של הקדש תזכה, כי אין לה' חפץ כלל בריבוי הנכסים, רק נדבת הלב. בזה יש מעילה, ויביא המועיל אשם מעילות, מדוע, כיון שהיה כאן נדבת לב של יהודי, כשאין נדבת לב, אין בזה מעילה, אין לזה חשיבות כלל.

"ג שפורות היו במקדש שהם בחנו את נדבת הלב של יהודי, אך לא עשו מניית ורווחים ברכוש של הקדש, אין בונים בית המקדש מכסף של בורסה ומניית, שאין בהם נדבת הלב. כמוכן כשאדם הרוויח כך וכך ממניות ותרם כך וכך לצדקה, במקום לתת רק מאה, השקיע את המאה ועשה מזה אלף ונתן את האלף לצדקה, אזי בוודאי יש בנדבת לבו מעלה יתרה. משא"כ הגבאי צדקה אין לו לנפח את מעות הצדקה יותר מנדבת הלב של התורם. לא דברנו הלכה למעשה, אלא שלמדנו דברי רבי יוסף שאול זצוק"ל.

וכן אמר רבי אהרן קאטלער להגאון מפוניבז' כשהציע לו על שטח גדול באמריקה שיכולים לעשות ממנו ורווחים כפולים ומכופלים לייסד הישיבה לעוד עשרות בשנים, ואמר לו רבי אהרן כל הדברים הנ"ל, שאין לנו עסק להגדיל את הרווחים לקופת הקב"ה. עד כדי כך שמשא רבינו הולך למנות את ההקדש כי אין צריכים בו ברכה, לא אמרו שיקנה החצר של הקדש מה שנכנסים בו טל חרמון שיווד על הררי ציון, כי אין ענין שיהיה רווח בקופת הקדש. לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. ופוק חזי איך הצליח רבי אהרן קאטלער מאד בבניית מוסדות התורה באמריקה, כי אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

וכן אמרנו בהפטרות שבת חנוכה, הנביא זכריה ראה מנורה, ושני זיתים עליה ונוטפים מהם שמן לנרות המנורה, ואי' בספה"ק ע"פ דברי המדרש שלא הכניס נח שתיל היות לתוך התבה, כי דרך טבע היות שאינו מחזיק יותר מ"ב חודש, ואע"פ שהקב"ה ציוה לו להכניס מכל מאכל אשר יאכל, וחישוב נח, היות שאמר

בעולם. ואמרו רז"ל [שמות רבה לא, ה] 'דוד המלך אמר לפני הקב"ה ישב עולם לפני אלוקים' היינו שיהיה העולם מיושב בשלימות כמו שמתאים לפני אלוקים, והשיב לו הקב"ה 'חסד ואמת מן יצורוהו', א"כ איך יוכלו להטיב אחד עם זולתו, והרי שכל מה שיש חסרונות בעולם הוא כדי שיהיה המוסד שמשלים את החסרון. כי התורה קדמה לעולם, הצדקה היא מהתורה, והעולם שבא אחריו נברא עם חסרונות לצורך קיום התורה. כדי שיוכלו לסייע ליתומים ואלמנות, לכן יש בעולם יתומים ואלמנות וכו'.

וז"ל המדרש שם (רבה שמות פסקה ה): "אמר דוד רבון העולמים ישב עולם שנתמך 'ישב עולם לפני אלוקים' אמר לו הקב"ה אם אעשה עולמי שיה' חסד ואמת מן יצורוהו"

זאת למדנו מאברהם אבינו שהיה יושב ומצטער על שאין לו אורחים, כמו שהאריך הבאר מים חיים, אם העיקר הוא העולם והתורה באה אחריה, א"כ מה יש להצטער שאין אורחים, כשיש אורחים מקיימים את המצוה, כשאין, אין צורך. אלא לאחר שהתורה קדמה לעולם, א"כ מצטער אע"פ שאין הקב"ה מזמין לו אורחים. וזה החילוק בין יהודי לגוי, שהגוי מסתכל על המוסדות שלו לאחר העולם, אך היהודי אינו עושה חסד כיון שהוא איש טוב, אלא כאשר ציוה ה'. כמ"ש ברש"י ובמדרש ובספרי. ולזאת מחזירים אבדה רק ליהודי ולא לגוי, להורות שאנו משיבים אבדה רק לקיים רצון ישרנו ית"ש. נמצא שמה שהאדם איבד אבדה, הוא רק כדי שאני אקיים מצות השבת אבדה. כי התורה קדמה לעולם.

ונמצא שהעסקן שיושב ומטכס עצה לחסוך את הדאגה של המוסד לעוד חמש שנים, טעות גדולה הוא טועה בכך, כי אדרבה אנו צריכים את הדאגה לאחר חמש שנים, כי העולם צריך לשרת את מצוות התורה. אם לא יהיו דאגות של מוסדות תורה, יעטרו להמציא דאגות אחרות... כי העולם בא אחר התורה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' 'וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהים אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו רז"ל 'מעולם לא ראית ארי קייץ, שועל חנוני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצות חסד וצדקה. אע"פ ישב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוף בוערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקייעא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמהם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ', וכל זה כדי 'שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שסכפי הצדקה צריכים זהירות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו לולקא של הרזוינער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלשב בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לכבד פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובוזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמוכן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות בכגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמוכן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיעפל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצווים לעשות ככל אשר נצטוינו.

בשך קושי הנסיונות שמתנסים בהם בני תקופתנו, מזדמן להתקל, לצערנו, באנשים המאבדים את ישוב הדעת שלהם, וסבלנותם פוקעת מרוב היסורים, ואז הם מוציאים מפייהם מילים שאסור להוציא, וזה החמור מכל. שכן, בכוחה של מילה אחת כזו לגדוע עולמות שלמים, ולקחת את השכר העצום הממתין להם, אם יעמדו בנסיון. וחבל. מאוד חבל. אם המילה הלא טובה שהוציאו מן הפה, לא היתה יוצאת, והם היו מתאזרים בבטחונם המלא בהשי"ת, היתה מזומנת להם טובה עד לבלי די. ומשום שלא עמדו בנסיון, ודיברו, ולו רק מילה אחת, אז כמה מילים ספורות, ניטלה מהם הטובה הזו.

והאדם היודע שכך הם פני הדברים, ומאמין בלב שלם שהשי"ת מנסה אותו לדעת 'הישכם אוהבים את ה' אלוקיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם' (דברים, פרק י"ג פסוק ד'), עצם הידיעה הזו גורמת לו להסתכל על הקשיים בצורה נכונה, ומקלה עליו את היסורים.

רבי ישראל סלנטר היה משגן על יסוד זה, והוכיח מפעולותיו של אברהם אבינו ביקש להעלות את בנו יצחק לעולה, הוא עשה מה שהיה צריך לעשות, ולא הצליח, הכניס אורחים בלתי רעבים כלל, רק היה נדמה שהם אוכלים. והוא רץ להביא שלושה בקר, הוא עושה ולא פועל למעשה, לא מעניין אותו אם הוא מצליח במעשיו, הוא עושה מה שהוא מצווה לעשות. וכן הוא עומד ומתפלל על סדום כמה וכמה פעמים, ואברהם שב למקומו, אין תכלית להצליח בפעולות, אלא לעשות מה שהוא צריך.

יש בירושלים 'מכון הטכנולוגי לפתרונות בעיות ההלכה', זהו רחוק מאד מאד מן האמת, שמסתכלים על התורה כדבר שעושה בעיות לאדם, ומשתדלים לתקן את הבעיות. והוא טעות גדול ונורא, כי אדרבה הקב"ה ברא עולם עם בעיות, כדי שהתורה שקדמה לעולם תוכל להתקיים, לא שתתקן את הבעיות של העולם, אלא שיוכלו לקיים את התורה. כי לא בנו לתקן את העולם, אלא לקיים רצון השם.

לבד מזאת ידוע דברי הגמ' 'קצרו לפי חסד' אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, ופרש"י שמודדים כמה יגיעות יגיעת בצדקה זאת, ועוד שזה נחשב לפי צרכי העני, שאם היה העני רעב ביותר, והיה לך זכות לתת לו לאכול, זוהי זכיה מיוחדת שהקב"ה זיכה אותך בכך, אך דבר זה אינו שייך לבחירה שלנו. זהו מוסד של קבלת שכר שאינו נוגע לנו כלל.

נמצא שאע"פ ששכר מצוה למעלה יתרבה אם בפועל זכה לשמח יותר את העניים, אך זה אינו משפיע על שיקול הדעת בשעת נתינת הצדקה. רק דיני הצדקה משפיעים, ולא השכר שבה משפיע. בוודאי יתכן שרצוי לפני ה' שיזכה אדם להוציא לפועל, אך זהו השכר העליון, ולא באנו לתקן את הבעיות של הקב"ה כי אין להקב"ה שום בעיות, כמו שהעיד רבי יעקב פרידריך, וכמעשה דאיש חסיד היה וגם בבנים חמשה, ודברה לו האשה, ובא אליה הנביא ושיוע בחצי הלילה, ובאו מלאכים, ונתעשר החסיד בשמונה מאות אלף זהובים. כי אין להקב"ה שום בעיה שצריכים לפתור אותה.

ונמצא שהעסקן שיושב ומטכס עצה לחסוך את הדאגה של המוסד לעוד חמש שנים, טעות גדולה הוא טועה בכך, כי אדרבה אנו צריכים את הדאגה לאחר חמש שנים, כי העולם צריך לשרת את מצוות התורה. אם לא יהיו דאגות של מוסדות תורה, יעטרו להמציא דאגות אחרות... כי העולם בא אחר התורה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' 'וזו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהים אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו רז"ל 'מעולם לא ראית ארי קייץ, שועל חנוני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצות חסד וצדקה. אע"פ ישב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוף בוערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקייעא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמהם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ', וכל זה כדי 'שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שסכפי הצדקה צריכים זהירות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו לולקא של הרזוינער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלשב בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לכבד פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובוזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמוכן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות בכגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמוכן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיעפל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצווים לעשות ככל אשר נצטוינו.

הסתכל אליי, ותגיד האם אינך זכור שעבדתי אצלך לפני למעלה מ-30 שנה, אמר הסוחר.

כך או כך, ברצוני לבשר לך שאתה משוחרר מן הכלא, ובוא ואספר לך את השתלשלות הדברים החל מהרגע שהגעת לשוק כדי לרכוש את הפרווה. זכרונות נעימים עד מאוד ליוו אותי מהתקופה שבה עבדתי אצלך. יושרך ומידותיך הטובות, סלחנותך לכל יציר נברא, וההשתדלות שהשתדלת להנעים את האוירה במחיצתך, היו בזכרוני כל העת, גם בשנים מאוחרות יותר, כשדרכינו נפרדו זו מזו. מיד כשראיתך נכנס לחנות הפרווה שלי, החלטתי למכור לך את הסחורה במחיר מוזל מאוד, כדי להחזיר לך ולו במשהו על כל שעשית למעני בתקופת עבודתי אצלך.

ואכן, מכרתי לך מרצוני את הפרווה במחיר המצחיק' הווא, שלא החזיר לי אפילו את העלות שהשקעתי אני בקניית הפרווה. הכל היה שווה לי, כדי לגרום לך נחת רוח. גם כשהגעת בפעם השנייה, לא שינית את טעמי ויחסי אליך.

ברם, לאחר מכן, נזכרתי שבתקופת עבודתי אצלך, היית מדבר רבות בשבחה של הדת היהודית, והאמונה בבורא עולם, מחד גיסא, ובטלת לחלוטין את כל מי שדיבר על אלוהים אחרים. ברגע שנזכרתי בכך, החלטתי שלא שווה לי להעשיריך עושר כה רב, במכירת הפרווה במחיר המוזל, אלא אם כן אעמידך בנסיון ואדרוש ממך לנשק את הצלם שלי, ואראה האם הדברים שדיברת אתנו אז, מפעמים באמת בליבך, והינך מאמין באלוקיך עד תום, או שמא הכל היה מן השפה ולחוץ.

ועכשיו, משראיתי את אמונתך העזה, ונוכחתי בעצמי בנאמנותך לבורא עולם, אני משאיר בידיך את כל הפרווה שקנית ממני, עם הרווח הגדול בצידן, ואף אמכור לך עוד ועוד פרוות, ובמחירים יותר מוזלים, על מנת שתצליח להרוויח עוד כסף, ולהתעשר בצורה יותר משמעותית.

מה למדנו מסיפור זה, שסופר כאמור על ידי אחת מראשי הישיבות? ההצלחה והשגשוג המתינו ליהודי הוא מאחרי הדלת.

אם לא היה עומד בנסיון, חלילה, ומנשק את הצלם, או מוציא מילה אחת מפיו נגד האמונה, לא היה זוכה להגיע למה שהגיע. רק משעמד בנסיון הגדול, והוכיח להשי"ת שהוא מאמין שכל מה שהוא עושה עימו - לטובה הוא עושה, ואיש לא יצליח ליטול ממנו את האמונה הזו, נפתחו בפניו שערי ההלחה והסיעתא דשמיא.

(ברכי נפשי)

וכך עשה, והצליח לצבור לעצמו סכום כסף גדול מאוד. לאחר שסיים את מכירת הפרווה, וידיא כי טוב, החליט לנסות את מזלו בשנית. והנה גם הפעם היה מוכן הסוחר למכור לו את הפרווה במחיר המוזל. היהודי רכש כמות גדולה של פרוות, ומכרן, והצליח גם הפעם להתעשר בהון רב.

כשהגיע בפעם השלישית, השתנו לפתע פניו של הסוחר, שהרים עליו את קולו ושאל: 'תגיד לי, כמה כסף שילמת על הפרווה שמכרתי לך?' כשנשקב במחיר המוזל, החל הסוחר לצעוק, ואף לאיים עליו, ותוך שהוא מנופף באצבעו השמיע איומים נגד היהודי, הגזירו כגזלן, וטען שחטש אותו עד שהגיע למחיר הלא-יאימן הזה... ותבע ממנו להחזיר לו את כל הפרווה....

היהודי היה המום, ולא הבין על מה רגשה הארץ ועל מה נעו אמות הסיפין. 'הרי אתה-עצמך הצעת לי לרכוש את הפרווה במחיר זה, ומה אתה רוצה עכשיו ממני?' - שאל.

אבל עד שפנה ימין ושמאל, הגיעו שוטרים והניחו אזיקים על ידיו, ושמורו במעצר. לסוחר ההוא, כך התברר, היו קשרים טובים עם ראשי השלטון בארץ ההיא, ובשל מעמדו המכובד מילאו רשויות החוק אחר הוראותיו, והיהודי הובל לבית הכלא.

לא עזרו לו כל הטענות וההצטדקויות שמעולם לא גזל פרוטה מאף אחד, וגם הפעם איננו אשם במה שקרה, וכו'. החוקרים האמינו לסוחר, והיהודי הושם מאחרי סורג וברז.

כעבור מספר ימים, נכנס הסוחר אל כילאו של העצור היהודי, ואומר לו: יש לי להציע לך עיסקה מסוימת, ואם תמלא אחר התנאי שלי, תשתחרר מיידי מבית הכלא.

היהודי שלא ידע מה מתכוון הסוחר להציע לו, נטה אוזניו כאפרכסת, ואז אמר לו הסוחר: יש עמדי כאן צלם של האלוהים שלנו. אם תנשק אותו, אדבר עם שלטונות הכלא שישחררוך מיידי מבית האסורים.

היהודי שמע והודעזע. הוא התעשת באופן מיידי, ואמר לסוחר, באמיצות ובאמונה, שהוא אינו חושב כלל למלא אחר דבריו.

'אני יהודי, ואסור לי לעשות מה שאתה אומר, ואני אף מצווה על כך ביהרג ובל יעבור, והנה אני מוכן ומזומן למסור עצמי להריגה. לא יעזור לך שום דבר!'

הסוחר ניסה לשכנעו שוב ושוב, ומשראה שהיהודי נותר בן נאמן לאלוקיו, ואינו מתכוון להמירו באלוהים אחרים, שינה לפתע את טון דיבורו, והתייחס אל היהודי הכלוא בנעימות וברוך.

האם אינך מכיריני? - שאל.

בדרך הדרוש

מרמזו על תורה מן השמים, ושלחו על השגחה פרטית ושכר ועונש, ומנורה על מצאת השם ואור פני מלך חיים עיין שם, ואחר כל זה זכו להשראת השכינה:

ומסיים כי ענין ה' וגו', זו מידת הרחמים היה, ויהיה על המשכן זו כלל ישראל כמו שכתב האלשיך [תרומה פ"ט ט"א ד"ה עוד יתכן] על הפסוק (תרומה כ"ה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם דכלל ישראל מדור לשכינה, וזה לעיני כל ישראל בכל מסעיהם, רצה לומר בכל הזמנים הן בארץ זבת חלב ודבש בעת שקרן הצלחה זורח עליהם והן בארץ גלותם עת שוקעת שמש לא יתיאשו, ויהיה נגדם דיבור אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, רצונו לומר כי אף שם אלקים הוא רחמים כי הוציא מארץ מצרים:

וזה ואלה שמות בני ישראל וגו' [שמות א, א], אף שמתחילה היה הגזירה קשה מה שירדו יוסף ואחיו למצרים, עם כל זאת אחר כך ראו שהיה לטובה ויצאו ברכוש גדול,

וזה ואלה שמות וגו' את יעקב מעשה אבות סימן לבנים, כמו באבות היה תחילתן יסורין וסופן שלווה אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה [ויגש מ"ד, ד], כן אתם אל תתיאשו מן הגאולה וחירות וענין ה' על המשכן יומם וגו', כל זה יהיה לעיני כל ישראל בכל מסעיהם שיאמינו בה שאחריתם ישגה מאד, ויזכו לגאולה שלימה וקרובה במהרה בימינו אמן כן יהי רצון:

(פרדס יוסף)

לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה, על פי מה שאיתא בברכות (ג"ד). כשם שמברכין על הטובה כן מברכין על הרעה, דארתו שם הרחמים בעצמו הוא אחד כמו שכתוב בתהלים (קט"ו, ג) "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא היינו רחמים,

וכמו כן כתיב [שם פסוק ג-ד] צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא גם כן שם הוי"ה שהוא רחמים, ובכל עת הן בעת טוב והן בעת רעה ח"ו יתחוק עצמו בה' הרחמים להאמין כי חסדי ה' לא תמנו:

וזהו שנאמר וה' הולך לפנינו יומם, היינו אותו השם הרחמים שהיה עמם בעת הטובה לנחותם הדרך, הוא עמם לילה היינו בעת צרתם וגלותם, יומם ולילה עת הטוב המרומז ביום וחושך גלות המכונה לילה:

ובתמיד (ל"ב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, הצלחה נקרא יום וצרות לילה, ואם עוסק בתורה בעת גלות שכינה כנגדו ולא ימוש עמוד הענן יום ועמוד האש לילה, בעת הצלחה צריך לזכור כי יש עננים ובעת צרה לא יתיאשו ויהיה לו אמונה שעוד יאיר לו הצלחה:

וזה פירוש כי ענין ה' על המשכן יומם בעת הצלחה, מתירא שאל יחשוך בענין, ועמוד האש לילה בעת חשכת לילה יבטח בה, זה יהיה תמיד לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם בגלות:

וסיום הפרשה אחרי שמסיים כל עבודת המשכן, והיה תיקון על מעשה עגל והיה עדות שנמחל עוונם, ובבינה לעתים [דרוש ס"ט ד"ה והיסודות] כתב בהתיקון היה בשלשה עקרים, מה שחטאו נגד מצאיות ה' ותורה משמים ושכר ועונש כל זה תיקנו בעשיית משכן, ארון

אלה פקודי המשכן

בפסוק הקודם וכל יתדות המשכן סביב נחושת וסמך ל"י אלה פקודי המשכן משכן העדות איתא בילקוט למה היו יתדות המשכן של נחושת ולא של ברזל משום דברזל מרמזו על אדום ומשכן עתיד ליחרב ע"י אדום לכך לא רצה לרמוז שיחרב בית המקדש ע"י אדום, ואיתא ברש"י למה נאמר כפל לשון משכן משכן רמז שתמשכן בשני חורבניו על עונותיהם של ישראל והא"ש וכל יתדות המשכן נחושת ק"ק קושיית הילקוט למה לא ברזל וצ"ל שלא רצה לרמוז שיחרב ע"י אדום וקשה מנ"ל שיחרב ולכך אמר אלה פקודי המשכן שנתמשכן שני פעמים ודו"ק:

(מדרש יונתן)

ויברך אותם משה

רש"י: ויהיה נועם וכו' והוא אחד מאחד עשר מזמורים (ל"ט, מ"ג). וקשה מה בעי רש"י בזה. ומחונתי הרב הגאון האב"ד ק"ק מווגיערש בעל המחבר ספר נוה שלום אמר דאיתא במדרש תהלים [ז, ד] י"א מזמורים שאמר משה בטכסים של נבואה אמרן, ולמה לא נכתבו בתורה אלא אלו דברי תורה ואין מפסיקין בין דברי תורה לדברי נביאים עכ"ל, והיה קשה לרש"י אם משה רבינו אמר ויהי נועם כו' אם כן למה לא נכתבה זאת בתורה, לכן מתרץ הדוא מן אחד עשר מזמורים על דרך נבואה ואין מערבין דברי תורה בדברי נבואה, ודפח"ה.

(פרדס יוסף)

כי ענין ה' (מ, ל"ח).

לנעץ סוף הפרשה לפרשת שמות ראיתי בזה קצת עם הוספה ממני, בפירוש הקרא בשלח (י"ג, כ"א) וח' הולך

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פ"ק צפת ת"ו

פֿרשֿת פֿקוּדִי • תשע"ט ◊ גליון 298

אינטרעסאנט

ארון הברית (ה)

ויעש בצלאל את הארון. במאמר הקודם עסקנו בהכנסת הארון למקדש בימי בית ראשון.

מציאת ספר התורה

בימי יאשיהו המלך מצא חלקיהו את ספר התורה שכתב משה⁴, כשפתחוהו מצאו בו כתוב (דברים כח, לו): "יולך ה' אתך ואת מלכך... אל גוי אשר לא ידעת" וגו', והבין שעתידיים ישראל לגלות מארצם, ולא רצה שישלטו ידי הגויים בארון הברית.

גניזת הארון

כיון שכך² ציוה יאשיהו לכהנים לגנוז את הארון בבית המקדש³. "שבעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב, בנה בו מקום לגנוז בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות" (לשון הרמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ד ה"א).

עם הארון נגזזו גם שאר הדברים שהיו מונחים בקודש הקדשים, והם: צנצנת המן, שמן המשחה, מקלו של אהרן ושקדיה ופרחיה, וארגו ששלחו פלשתים דורון לאלקי ישראל⁴ (יומא נב, ב).

היכן גנוזוהו

מצאנו בירושלמי (שקלים פ"ו ה"א) 2 דעות, חד אמר במקומו (-תחת קדשי הקדשים) היה גנוז, וחד אמר בלישכת דיר העצים היה גנוז. מעשה בכהן בעל מום שהיה עומד ומפציע עצים בלישכת דיר העצים וראה את הרצפה שהיא משונה מחברותיה ואמר לחבירו בוא וראה את הרצפה הזאת שהיא משונה מחברותיה, לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו, וידעו בברור ששם הארון גנוז⁵.

1 כששרף אביו אמון המלך ספר תורה, הטמינו את הספר שהיה מונח בצד ארון הברית, וכאשר בא חלקיהו לחפש את הכסף הטמון בבית ה' עבור בדק הבית, מצא ספר תורה זה (ראה רד"ק ומצודות מ"ב כב, ח). 2 בסביבות שנת ג"א רצ"ז, כ-41 שנה לפני החורבן. 3 בגמרא (יומא נג, ב) מובאת גם שיטה שנוכדנצר לקחו לבבל. 4 כפי שכתבנו במאמר קודם שכשהחזירו הפלשתים את הארון שלחו דורון של עכברים ומעיים של זהב. 5 לכן משפחת רבי חנינא סגן הכהנים היו משתחווים במקדש גם נגד לשכת העצים (ירושלמי שם).

והתחזקתם

תזרה מהיצר ה'צדיק'

רצה יענקל'ה ללכת ללמוד, ולפניו נערמו קשיים ומניעות שונות ומשונות, אך יענקל'ה יודע בדיק מהיכן הם נובעים, הלא הוא היצר הרע העושה כל פעלה כדי למנוע יהודי מללמוד. אכן אין הוא נבהל ומתגבר על כל המניעות, תכך ומיד רץ לבית המדרש ומתישב ליד הגמרא.

כשהוא מתחיל ללמוד, לפתע עולות מחשבות בלבו: 'הכי ראוי אני ללמוד, אתמול עשיתי מעשה לא ראוי, היום נכשלתי בכך וכך, הלא פתיב וילרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי'. יענקל'ה מצליח להתגבר ובכל זאת מתחיל ללמוד, אך המחשבות טורדות את מוחו.

יענקל'ה רק צריך לשים לב מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו ב'הרהורי תשובה' כפיכול, זהו אותו יצר שערם לפניו המכשולות טרם לכתו ללמוד, הוא זה שמבלבל את מחשבותיו כשמתישב ללמוד, והוא הטורדו בעת למודו. מטרתו אחת, אם לא יצליח למנוע אותו לגמרי מללמוד, לפחות שילמד מתוך עצבות.

על הפסוק ויברך אתם משה כותב רש"י שברכם שתשרה שכינה במעשה ידיהם, מבאר ה'תפארת שלמה', שברכת משה היתה שיזכו להתגבר על יצר זה, אשר מגיע במסוה של צדקנות לאמר: אתה בן אדם למה תכניס את עצמך לעבדה הקדושה הזאת ואתה מלא עוונות וכפשים חלילה, הירצה ה' מידך? וכהנה רבות בהזכירו עוונותיו רק בשעת תורה ותפלה, למען הביאו לעשות המצוה בעצבות בלי שמחה.

לכן ברכם 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם', שתתגברו על יצר זה ותעבדו את ה' בשמחה, ואז תשרה השכינה במעשה ידיכם - בתורה והמצוות שלכם, כי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה.

קורץ אתן שארף

הַמְשָׁפֵן מְשָׁפֵן. ברש"י: רמז לשני בתי המקדש שנתמשכנו. לכן על הראשון כתב ה'מְשָׁפֵן עם ה"א, כי היו בו ה' דברים שלא היו בבית שני. (מחזה אברהם)

וַיְהִי זֶהב הַתְּנוּפָה. אין וַיְהִי אלא לשון צער, צער גדול הוא שאדם מניף את זהבו כדי להתפאר בעשרו. (משמרת איתמר)

מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב. לא די רק לחשוב מחשבות טובות, צריך גם לעשות למעשה - מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב המעשה יהיה סמוך ומחובר למחשבה. (מסד לאברהם)

אַבְנֵי זָפוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. האבנים עשויים לזָפוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שכשיזכרו ששמותם חקוקים לפני ה' ישמרו מכל עבירה ועון. (משך חכמה)

וַתִּכַּל כָּל עֲבֹדַת מְשָׁפֵן אֶהֱל מוֹעֵד. תכלית כָּל עֲבֹדַת האדם, שיטהר ויזכך עצמו להיות ראוי להשראת השכינה - לְמִשְׁפַּן אֶהֱל מוֹעֵד. (מבשר צדק)

וַיְבָרֶךְ אֶתֶם מֹשֶׁה. ברש"י: 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם'. ברכם שכמו שבמשכן זכיתם להמשיך השראת השכינה על דברים גשמיים, כן גם תזכו להמשיך השכינה בכל מעשה ידיכם. (אמרי חיים)

א טיפוע נענדאנק

התורם משלו ממשיך ברכה על נכסיו

וַיְבָרֶךְ אֶתֶם מֹשֶׁה. כתב רש"י: 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם'. כַּאֲשֶׁר הָאָדָם תוֹרֵם מְשָׁלוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, הוא ממשיך את השכינה לא רק על החלק שהוא תורם, אלא אף הנשאר בידו חל עליה הברכה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל "חֲטָה אַחַת פּוֹטְרֵת כָּל הַכֶּרִי", כְּלוּמַר שֶׁכָּל הַכֶּרִי מִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵי הַחֲלֵק שֶׁמִּפְרִישׁ. וְזֶה מֵה שֶׁאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה יְהִי רָצוֹן שֶׁתִּשְׂרָה שְׁכִינָה בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם, לֹא עַל מְלֶאכֶת הַמְשָׁפֵן לְבַד, כִּי גַם עַל כָּל מַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם אֲשֶׁר בְּבִתְיֶכֶם תִּשְׂרָה הַשְּׁכִינָה וְהַבְּרָכָה.

(תפארת שלמה להרה"ק רבי שלמה מראדאמסק)

פניני בת עין

על ידי ענוה יכול לזכות לאור ה' אף טרם זכך עצמו

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְשָׁפֵן מְשָׁפֵן הָעֵדוּת. דָּרְשׁוּ חַז"ל: מִשֶּׁה צְוָה לַעֲשׂוֹת כָּלִים תְּחִלָּה וְאַחַר כֵּן מְשָׁפֵן, אָמַר לוֹ בְּצִלְאֵל כָּלִים שֶׁאֲעֲשֶׂה לְהִיכֵן אֲכַנְיָסִם, אֲלֹא כֵּן מְנַהֵג הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה בֵּית וְאַחַר כֵּן כָּלִים, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה בְּצִלְ אֵל הָיִיתָ, כֵּן צְוָה לִי הַקְּב"ה, וְכֵן עָשָׂה הַמְשָׁפֵן תְּחִלָּה וְאַחַר כֵּן כָּלִים. דִּהְיֵה תְּכִלִּית עֲבוּדַת הָאָדָם שֶׁיִּכְיֵן עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת מוֹכֵן לְהַשְׂרָאת הַשְּׁכִינָה שֶׁיֵּאִיר אֹר הַשְּׁכִינָה עַל גּוּפוֹ. וְלִמַּד אוֹתָנוּ דּוֹד הַמֶּלֶךְ כִּי צִד לְזָכוֹת לְזֹאת: "נִצַּר לְשׁוֹנֵךְ מֶרַע וּשְׁפַתְיֶךָ מִדְּבַר מֶרְמָה סוּר מֶרַע וְעֲשֵׂה טוֹב" שֶׁתְּחִלַּת הַכֹּל יִשְׁמַר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ, וְאַחַר כֵּן יִזְכֶּךְ עֲצָמוֹ מִכָּל רָע וּיְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּטוֹב, וְאֵז יִזְכֶּה לְ"עֵינֵי ה' אֵל צְדִיקִים". וְזֶה מֵה שֶׁאָמַר בְּצִלְאֵל לְמֹשֶׁה: 'כָּלִים לְהִיכֵן אֲכַנְיָסִם' כְּלוּמַר אִיךָ אֲפָשֶׁר לְזָכוֹת לְאֹר הַשְּׁרָאת הַשְּׁכִינָה בְּבַחֲיַנַּת הָאָרוֹן וְהַשְּׁלֶחֶן וְהַמְּנוֹרָה, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה שֶׁאֲכֵן כֵּן הוּא הַסֵּדֵר לְהִיכֵן תְּחִלָּה הַמְשָׁפֵן דִּהְיֵנוּ זְכוּךְ הַגּוּף וְאַחַר כֵּן יִזְכֶּה לְהַשְׂרָאת הַשְּׁכִינָה. אָבֵל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַכְּנַעַץ וְעֵנְוָה יְכוּל לְזָכוֹת לְהַשְׂרָאת הַשְּׁכִינָה אִף בְּטָרֵם זְכָךְ עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי. וְזֶהוּ: אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְשָׁפֵן מְשָׁפֵן הָעֵדוּת, רְאִשֵׁי תְבוֹת בְּגִימְטְרִיא 'עֵנְוָה', שֶׁעַל יְדֵי עֵנְוָה זֹכֶה לְהִיּוֹת מְשָׁפֵן הָעֵדוּת.

א שׂיין ווארט

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְשָׁפֵן מְשָׁפֵן הָעֵדָת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה. כתב רש"י 'רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל'. יש לבאר על פי הידוע שאילו היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל לא היו ישראל חוטאים בעבודה זרה, וכיון שכך לא היה נחרב בית המקדש, כמו שנאמר "הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ" ששכיבתו עם אבותיו גרמה שזנו אחרי אלהי נכר הארץ, וזה גרם לחורבן בית המקדש. ובזה יש לפרש "משכן העדות אשר פוקד" - 'פוקד' לשון חסרון (כמו

”וַיִּפְקֹד מִקוּם דָּוִד“, מה הסיבה שנחסר מהם בית המקדש, ”על פי משה“ בגלל פיו של משה שאמר להם ”שמעו נא המורים“ שלכך נענש לא להיכנס לארץ ישראל, ומזה נתגלגל שחטאו בעבודה זרה ונחרב בית המקדש.

(שיר מעון להגה”ק שמעון סופר מערלווי)

וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיּוֹן וְגו’ וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתָּב פְּתוּחֵי חוֹתָם קִדְשׁ לַה’. יש לדקדק דלעיל בפרשת תצוה אצל הציווי נאמר ”ופתחת עליו פיתוחי חותם“ וכאן הוסיף וכתב ”מכתב פתוחי חותם“. ונראה דהנה איתא בגמרא שלכתחילה צריך לכתוב בשתי שורות, ’קדש ל’ למטה והוי”ה למעלה, אך למעשה כתבוהו בשיטה אחת וגם זה כשר. והנה מובא בירושלמי דעת בית שמאי שאות אחת נחשבת לתיבה וכן פסק הרמב”ם, וכיון שהכותב ג’ תיבות צריך שירטוט, אם כן כשכותבים ’קודש ל הוי”ה’ הם שלשה תבות וצריך שירטוט. ובזה יבואר הפסוק שכתב כאן ”מכתב פתוחי חותם“ דהנה מצינו בגמרא שבלא שירטוט נקרא איגרת, אם כן כיון שלמעשה כתבוהו בשיטה אחת ’קדש להוי”ה’ היו רק ב’ תבות ולא היה צריך שירטוט, לכן כאן כשכותב לאחר כיצד כתבוהו כתב ’מכתב’, שכתבוהו כאיגרת שאינו צריך שירטוט. (צפנת פענח להגה”ק יוסף ראזין מראגאטשוב)

וְלֹא יָכַל מֹשֶׁה לְבֹא אֶל אֱהָל מוֹעֵד פִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֵנָן. וכתב רש”י: וכתוב אחד אומר ”ובבוא משה אל אהל מועד“, בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם ”כי שכן עליו הענן“. להבין הענין מדוע דוקא כאן נכתב ללמוד ממדה זו של שני כתובים וכו’. על פי מה שאמר המגיד ממצזריטש שי”ג מדות שהתורה נדרשת בהן הן כנגד י”ג מדות של רחמים, נמצא שהמדה הי”ג שהתורה נדרשת שהיא ’שני כתובים המכחישים זה את זה’, והוא כנגד ”ונקה לא ינקה“ במדות הרחמים. ופרש רבי צבי הירש מזידיטשוב על פי הא דאיתא בגמרא, כתוב ”ונקה“ וכתוב ”לא ינקה“ אלא מנקה לשבים ואינו מנקה לשאינם שבים. איך למדו זאת חז”ל, מי”ג של מיכה בפסוקים ”מי קל כמוך“, שהמידה הי”ג הוא ”מימי קדם“ שהוא התשובה

שנברא קודם בריאת העולם. ובזה פרש ”וכאן“ כלומר במדה הי”ג ”שני כתובים המכחישים זה את זה“ שהם ”ונקה“ - ”ולא ינקה“, בא הכתוב השלישי ”מימי קדם“ והכריע ביניהם. ולכן כאן במלאכת המשכן למדו ממדת שני כתובים המכחישים, בא הכתוב ללמד ששבו בני ישראל בתשובה ולכן כיפר להם השי”ת על חטא העגל.

(צמח דוד הגה”ק רבי דוד מדינוב)

מַעֲשֵׂה הַלֵּעָנָן אֵין מְלִיצוֹת

בקהילה אחת אספו תרומות מהקהל לצורך בנין בית כנסת, ובאסף סכום מכובד למטרה קדושה זו. היו שם אנשים אשר התחילו לרנן אחר העוסקים במלאכת הקודש לומר כי בטלו לכיסם מתרומות הקהל, ודרשו לפרסם חשבון מדויק של כל התרומות והוצאות הבניה. כששמע הרב שחשובי הקהל נחשדים בחוסר ישירות ובאמנות, דרש ואמר: הנה במעשה העגל מצינו שהביאו העם את כל בזמיהם, ובאמת מכמות גדולה כזו של זהב היה צריך לצאת שור גדול ושמן, אך עסקני הערב רב ידעו כיצד ’לעשר’ את הממון במעשר ראשון ומעשר שני ומעשר מן המעשר, לכן לא יצא כי אם עגל קטן, ובכל זאת שם אף אחד לא דרש לדעת היכן נמצא הכסף. אך כשהגיעו לדבר מצוה של בנין המשכן כתוב במדרש שמושה שמע את ליצני הדור אומרים שנתעשר מתרומת המשכן, לכן מנה את כל התרומות ומה שנעשה בהן, והיה חסר בהם 1,775 עד שהאיר הקב”ה את עיניו ונזכר וְאֵת הָאֶלֶף וְשִׁבְעַת הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עֶשְׂרֵי וַיִּים לְעַמּוּדִים. כך הם הדברים כאן, כאשר באים לקנות תאוותיהם ומחמדיהם אינם עושים חשבון כמה שמשלמים עבור מנת בשר צלי או שאר הבלים בכפל כפליים, ומשלמים ברצון ובחפץ לב בלי לדרוש דין וחשבון מדוייק, אך כאשר באים לבנין בית כנסת דורשים דין וחשבון כל פרוטה ופרוטה מה נעשה בה...

אין די צפֿת'ע געסאלער

ה'חרדים' {ב}

לתולדות רבנו אלעזר אזכרי בעל ספר חרדים

בשם הגדולים כותב החיד"א על רבנו בעל ה'חרדים': "ושמענו מקדשתו ופלאות שנעשה לו בקושטנדינא יע"א [-יגן עליה אלקים]" (בערפו - חלק גדולים אות ריב).

פלאות בקושטא

על הפלאות בקושטנדינא - היא קושטא¹ מצאנו את הספור דלהלן²:

שר העיר באותם הימים בצפת מטעם השלטון התרפי ששלטה אז בארץ ישראל, היה רשע עריץ ושונא ישראל, וכמה וכמה שנים שהיה מצער את ישראל מאד בעיר צפת.

כח רב היה באתם ימים ביד שר העיר, ובידו לעשות ככל העולה על רוחו ואף דיני נפשות היה יכול לדון.

פעם גזר גזרה על תושבי צפת שיביאו לו סכום עצום של מעות, וקצב להם זמן מגבל של כמה שבועות, ובאם לא יתנו את הסכום שבקש פלה גרש יגרש אותם מהעיר, וגם יהרג בהם ויעשה בהם כרצונו.

הגזרה נפלה על תושבי צפת כמפלת אבנים והם לא ידעו לשית עצה בנפשם, כי הלא מדבר בסכום עצום אשר גם לאחר שנים רבות לא יהא בידם אפשרות לשלם סכום כזה, ובנדאי לא תוך כמה שבועות.

ישבו פרנסי העיר על המדוכה למצוא עצה מה לעשות, זאת ידעו כי עם השר

בעצמו אין מה לדבר כי רשע אטום הוא, ואין תקוה למצוא אצלו מעט רחמים.

עצה אחת ויחידה ישנה, לשלח משלחת לתורפיה, אל העיר קושטא מקום מושבו של הסולטאן התרפי, ולהתאונן בפניו על הצרות והמרורות שמאכילם השר הרשע, להתנפל ולהתחנן בפניו להעביר מעליהם את רע הגזרה, אולי יחוס.

בחרו מהקהלה אנשים חשובים ואתם עמם שלחו את השמש רבי אלעזר בעל ה'חרדים', כי על אף שהיה ידוע כאדם פשוט ידעו כי תם וישר הוא ומלמד בנסים.

יצאה המשלחת בדרךם אל הים משם יוכלו להפליג עם הספינה לתורפיה, על אם הדרך אמר להם בעל ה'חרדים': עצתי היא שתסעו כלכם לביתכם להיות עם הצבור להתפלל ולהתחנן אל ה' שתבטל הגזרה ואני אסע לבדי לקושטא, סומך ובוטח אני בה' אלקי ישראל שיהיה עמי ויצליח דרכי ואשוב עם בשורות טובות. שמעו אנשי המשלחת לעצתו וחזרו לצפת.

רבנו המשיך בדרךם והגיע לנמל, שם המתינו עד שתנשב הרוח ותוכל הספינה לצאת לדרך, כי באותם ימים עקר מסע הספינה היתה על ידי הרוח, ובלי רוח אי אפשר לזוז. רבנו עלה על הספינה והתישב לו בפנה, והוציא את ספריו והתחיל להגות בהם.

כשרק התישב של רבנו התחילה הרוח לנשב, שמח רב החובל שאפשר לצאת אל הדרך. אבל שמחתו היתה מקדמת מדי...

המשך יבוא אי"ה

תמונה של העיר 'קונסטנטינופול' (קושטא) משנת תרל"ו

חיים יצחק מאליק ז"ל, מרביץ תורה בעיר סאטמאר (מחבר ספר מכלכל חיים על יו"ד), נדפס בשנת ת"ש. את הספור שמע מאיש אחד ששמע אותה מיהודי מארץ ישראל.

1 זו היא שמה העתיק של עיר הפלוקה בתורפיה ובקצור 'קושטא', אחר כך נקראה 'קונסטנטינופול', כיום שמה 'איסטנבול'.
2 הספור נדפס בספר 'ספורים נפלאים' שנדפס על ידי רבי

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

ולהתפלל שלא יפגוש בחבורת פראים חסרי מצפון שישדדוה ממנו. ואכן, הטבעת לא אבדה וגם בפראים לא פגש, אך לעומת זאת מספר ימים לאחר בואו לאפריקה נדבק כנראה באחת המחלות השכיחות ביבשת ונפל למשכב כשהוא חולה מסוכן. למזלו הטוב יכול היה למשכן את הטבעת, ובכסף הרב שקיבל תמורתה לשכור רופא מקומי מומחה שטיפל בו בנאמנות. תוך מספר שבועות החלים, התאושש וכאשר קם ממיטת חוליו הרויח את סכום הכסף הנדרש, סילק את החוב וקיבל לידיו שוב את הטבעת. רק אז הבין כי אירע לו נס מן השמיים, והטבעת שנשכחה הצילה את חייו.

כך גם בענין החורבנות. ידועה דרשת חז"ל (שהובאה ברש"י קידושין לא): על הפסוק (תהילים עט, א) "מזמור לאסף אלוקים באו גויים בנחלתך" - קינה לאסף מיבעי ליה? (כלומר: מכיון שבאו גויים בנחלת ה' - לא מזמור, אלא קינה צריך היה לומר? אלא, אסף אמר שירה על שכילה הקב"ה חמתו בעצים ובאבנים שבביתו, ומתוך כך הותיר פליטה בישראל, שאלמלא כך, לא נשת"ר משונאי ישראל שריד. ואם כן, מזמורו של אסף דומה הוא לשמחתו של אותו נוסע לאפריקה ששמח על הטבעת שהצילה אותו מרדת שחת, ואף המקדש, שעליו שפך הקב"ה את חמתו, הציל את ישראל. וזה מה שהובטח לנו בפסוק זה - שאף שעתידי המשכן להתמשכן בעוונותיהן של ישראל, מובטח לנו שבאחרית הימים נזכה לפדות את המשכון בשמחה וישוב לנו בית מקדשינו ותפארתנו, במהרה בימינו! (כמוצא שלל רב)

"אלה פקודי המשכן העדות" (לה, כא)

אפשר לפרש הכוונה שהאיש הירא את ה' אחרי עשותו המצווה יושב וחושב עם עצמו שנראה בעיניו שלא עשה המצווה כתיקונה ולו היה באפשרותו לעשות עתה המצווה היה עושה אותה באופן יותר טוב, ומחשבות אלו חשובות לפני הקב"ה כאילו עשה עתה המצווה בשלימות.

וזה הכוונה כאן בפסוק 'אלה פקודי המשכן', פקודי מלשון חסרון דהיינו שמרגיש אחר קיום המצווה שחסר לו בעבודת המשכן 'משכן העדות' דהיינו בתורה ובעבודת ה', זה המשכן העדות קדש קדשים.

(מהרי"ד מבעלזא זצ"ל)

"אלה פקודי המשכן העדות" (לה, כא)

איתא ברבינו בחיי: "המשכן" עם חמש האותיות בגימטריא ת"כ, כמניין שנות הבית השני: "משכן" בגימטריא ת"ת, כמניין שנות הבית הראשון: "העד(ו)ת" - בגימטריא תע"ט, כמספר שנות המשכן עד בנין הבית.

החתם סופר מוסיף על כך ואומר: ולמה חסר חמשה במספר שנות הבית שני וצריכים לצרף את חמשה האותיות? לרמז על חמשה דברים שחסרו בבית שני,

"אלה פקודי המשכן משכן העדת" (לה, כא)

המשכן משכן - שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהן של ישראל (רש"י).

מאחר שהמשכן נקרא כך על שם היותו משכון על עוונותיהם של ישראל, מתעוררת שאלה עצומה - אמר הגר"ז זצ"ל, אחיו של הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל: הלא דין מפרש הוא שמשכון צריך להחזיר, כפי שאומרת התורה "עד בא השמש תשיבנו לו..." (כב, כה), מדוע אפוא, לא מחזיר לנו הקב"ה את בית המקדש, שהוא המשכון? התשובה לכך טמונה בהמשך הכתוב: "והיה כי יצק אלי ושמעתי" (שם, כו), ואנו, או שאיננו צועקים ואיננו מבקשים, או שהננו צועקים ומבקשים אך כוונתנו אינה להתחנן על בית המקדש, אלא אנו דואגים לצרות הפרטיות שפוקדות אותנו, ואם כן, לא יפלא, שאיננו זוכים להשבת המשכון ולבנין הבית.

"אלה פקודי המשכן העדות" (לה, כא)

רש"י: נאמר כאן "המשכן משכן" - שתי פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהן של ישראל

פלא גדול הוא זה! איזה טעם יש להזכיר את החורבנות הצפויים בעתיד - דוקא עתה, כאשר חונכים את המשכן? נתאר לעצמנו: וכי יעלה על דעתו של הרב העומד מתחת לחופה ומביט בכתובה, לפנות לחתן ולומר לו בהתפעלות: אה! כמה נאה כתב ידו של הסופר שכתב כתובה זו! המלצתי לך שבכל פעם שתצטרך כתובה נוספת, אל תזמין אלא סופר מוצלח זה! וכך גם בעניינינו: וכי לא מצא הכתוב מקום מתאים ומוצלח יותר להזכיר את שני החורבנות - אלא בשעה זו, ביום חתונתו וביום שמחת ליבו, ביום חנוכת המשכן, יום השראת השכינה ויום שעליו אמרו חז"ל (שבת פז:): שנטל עשר עטרות!?

הקושיא נפלאה, ואף התירוץ - אותו אמר הגאון רבי אלכסנדר זושא אלישיבין, בעל "אלף המגן": משל למה הדבר דומה - לאדם שהיה צריך לנסוע לאפריקה, יבשת רחוקה ומסוכנת, שבה, עלול הוא לפגוש באחד משבטי הפראים שרבים כמותם שוכנים באפריקה.

בטרם יצא למסעו, צוה על בני ביתו להקפיד היטב שלא יימצאו במזוודותיו דברים יקרי ערך או תכשיטי זהב ויהלומים. ואף הוא הקפיד מאוד להסיר מעל ידו את שעון הזהב שלו, ואת כיסיו בדק היטב כדי לוודא שאין בהם דבר בעל ערך, מלבד סכום הכסף הנחוץ להוצאות הנסיעה. וכך יצא האיש לדרך, מקווה ומתפלל לשוב בשלום ממסעו המסוכן. אך מה גדולה היתה אכזבתו כאשר בתחנה הראשונה שבה השתכן בפונדק דרכים מצא כי באחד מתיקויו נותרה טבעת זהב שבה היה משובץ יהלום ענק ומרהיב. הוא כעס מאוד על בני ביתו, אך לא היתה לו כל ברירה, לשוב על עקבותיו לא היה יכול, ועל כן נאלץ להשלים עם העובדה שיהיה עליו לנהל את מסעו בזהירות, להשתדל שלא תאבד הטבעת היקרה

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

"ובצלאל עשה את כל אשר צוה ה'" (לח, כב)

הגאון ר' אלחנן וסרמן ערך פעם מגבית למען ישיבתו, באחד מלילות שבת דרש בבית הכנסת למען ישיבתו אולם הציבור לא התחייבו לתרום כדבעי, באותו ליל שבת לאחר הסעודה בא הרב של אותו ביהמ"ד עם כמה נכבדי הקהילה לר' אלחנן, כדי להתנצל ושלא יהי' לו תרעומת עליהם בגלל המגבית שלא הצליחה אצלם.

אמר לו ר' אלחנן הנה מחר יקראו בתורה "ובצלאל בן אורי עשה את כל אשר צוה ה' את משה" הבה נתאר את החזיון הזה, עומדים לבנות את המשכן, מן השמים נקרא בצלאל בן אורי לעשותו והנה הולך לו משה רבינו במחנה ישראל, פוגש ביהודי ושואל אותו "צריך להקים את המשכן, אולי אתה בצלאל בן אורי?" לא - משיב האיש, אנכי ראובן בן יעקב, משה רבינו ממשיך בדרכו, פוגש ביהודי אחר, ושואל שנית "צריך להקים את המשכן אולי שמך בצלאל בן אורי?" לא, מתנצל גם השני, אנכי שמעון בן יעקב, האם יעלה על הדעת שמשה רבינו יתרעם על היהודי הראשון והשני, מדוע לא נקראו בשם בצלאל בן אורי, ומדוע לא הם אלו המקימים את המשכן? וכי מה בידם לעשות אם לא הם נבחרו על ידי ה' להקמת המשכן כי אם בצלאל דווקא? סיים ר' אלחנן את דבריו אל הרב: מה, אם כן, מקום לתרעומת יש לי, אם ביהמ"ד שלכם פשוט לא נקרא להימנות על בוני התורה בזמן הזה, אם אין לכם הזכות לתמוך במשכן העדות.

(אור אלחנן)

"מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן" (לח, כז)

לכאורה צריך היה הכתוב לומר הפוך: "מאת הככר למאת אדנים" וי"ל דבא הכתוב לרמוז שכל הבניין למעלה, הוא כפי הנדבה שיש בלבם של בני ישראל. וכיון ששיעור נדבת לבם היה "מאת הככר", לכן זכו ונצטוו ב"מאת אדנים", כפי שיעור נדבת לבם - כן זכו. ולפיכך לאחר שהתורה מבארת מדוע נצטוו ב'מאה אדנים', וזאת משום שהיה בלבם רצון לתת 'מאת הככר', מסיים הכתוב ואומר: "ככר לאדן", כפי הסדר הנכון.

(שפת אמת)

"ולא יזח החושן מעל האפד" (לט, כא)

שמעתי אומרים בשם הרה"ק ברוך (ממעז'בוז'), על צדיק אחד, זה מקיים לא יזח החושן מעל האפד, ופירש כוונתו, דאפ"ד גימטריא פ"ה, וחושן נגד הלב, וצריך שלא יזח החושן מעל האפד, דהיינו שיהי' פיו ולבו שוין.

(בוצינא דנהורא)

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

אמר להם משה יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם, (רש"י). וצריך להבין אמאי לא ברכם שתשרה שכינה במשכן.

ויש ליישב דכיון שישראל היו עסוקים יומם ולילה במשכן לא היה להם זמן לטפל בחינוך הילדים לכן בירכם משה שתשרה

כמו שאמרו חז"ל (יומא נב:): ארון, אש, שכינה, רוח הקודש ואורים ותומים.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח, כא)

בפרשתינו התורה מפרטת ומונה את כמויות וסכומי הכסף והזהב ושאר התרומות שהביאו בני ישראל למשכן, ומביא רבינו האור החיים הקדוש את דברי חכמינו שכל מקום שנאמר 'אלה' בא לפסול ולמעט אחרים, ושואל רבינו האור החיים הקדוש מה בא למעט כאן?

ומבאר שכל דבר שהוא חשוב, סופרים ומונים אותו, ומחמת החשיבות שהיה בנדבת המשכן ציוה ה' לספור את הכסף, ועל זה באה התורה ומרמזת למעט ולפסול את כל שאר המנינים שבעולם, כי בהתבוננות אמיתית אין לכסף עצמו שום ערך וחשיבות. ולכן נקרא כסף בביטוי 'מנה' וזה קיצור של המילים 'מה אתה מונה', שלמרות שיש לך הרבה כסף ואתה סופר מתוך ערך, דע לך שזה הכל דמיונות בעלמא, ואין לכסף שום חשיבות עצמית.

ובפרשת פנחס כותב האוה"ח הק' לפרש את תפילת רבי נחוניא בן הקנה 'אנו עמלים בדברי תורה והם עמלים בדברים בטלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר'. ולכאורה קשה מאוד הרי כל אדם שעובד מקבל על עבודתו תשלום כסף ומדוע זה נקרא אינו מקבל שכר? ועונה, 'כי לא יעמוד קנין המדומה, והגם שיעמוד, הבל הוא'.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח, כא)

השאלה ידועה, מדוע מסר משה דין וחשבון על הנחושת, שגם הוא ניתן בתור נדבה? ומשיב על כך העולם: משום שדווקא הממעייטים לתת - נחושת - דורשים חשבונות יותר מן המרבים לתת... הנותנים צרי-העין מבקשים תמיד טענות וחשדות, כדי למצוא אמתלה שלא לתת יותר...

הזוהר הקדוש מקשה, לשם מה בכלל מנו את הכסף, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין? ומשיב על כך, מכיון שהכסף נמנה על ידי משה רבינו יכולה הייתה הברכה לשרות עליו גם כשהוא מנוי. זהו אפוא פשוטו של פסוק: "אלה פקודי המשכן" - מנו את נדבות המשכן, אף על פי שבדרך כלל אין הברכה שורה בדבר מנוי, משום "אשר פוקד על פי משה" - שהמניין נעשה בידי משה ולכן הייתה הברכה יכולה לשרות גם בדבר מנוי. לפיכך אומר המדרש: "איש אמונים רב ברכות - זה משה" - מכיון שמשה רבינו, איש האמונים, הוא היה המונה, לכן "רב ברכות" - אף כי היה זה דבר מנוי... (ספרים)

מה טעם "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין"? משום שהברכה היא כוח פנימי של קדושה, והקדושה מחבבת רק צניעות וסתר. דבר גלוי ומנוי כבר שולטים בו כוחות חיצוניים רעים ואין הברכה יכולה להגיע אליו. ברם, כאשר המניין נעשה בכוחו של משה רבינו, שעליו מעידה התורה: "בכל ביתי נאמן הוא", הרי מצוי כאן כוח האמת ובמקום שיש אמת שם אין שליטה לשום כוחות חיצוניים ורעים.

(הגה"ק מסוכטשוב ז"ל)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

לחם הפנים, הלה השיב שנראה לו כיון שאיתא במשנה במנחות (מה:): לגבי שתי הלחם 'שכן מצינו שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר קרבו כבשים בלא לחם', אם כן ייתכן שגם לחם הפנים לא היה במדבר. חוורו פניו של ה"אמרי אמת" ויצא את החדר ללא מילה נוספת. בחוץ שאלו חתנו ר' יצחק מאיר אלטר זצ"ל: אם שוכחים משנה מה הרעש? (הוא הבין שהרבי החרד ממה ששכח את המשנה ההיא). אמר לו הרבי: נישט איך האב פארגעסין א משנה, ער האט פארגעסין א פסוק. (לא אני שכחתי משנה, הלה שכח פסוק מפורש).

"ויביאו את המשכן אל משה... הוקם המשכן" (מ, לג - מא, א)

שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כבוד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן ומשה העמיד אותו, אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו (רש"י).

אהרון הכהן הניף כ"ב אלף לויים ביום אחד, אם היה אהרון חושב הכיזד זה יתכן, היה מגיע למסקנא שזה לא יתכן, אך הוא התחיל בעשיה והקב"ה סייע על ידו,

הכהנים ששחטו קרבנות פסח בכמות של כפליים מיוצאי מצרים, היו אמורים להתייבש מראש מהמטלה הבלתי אפשרית, אך כל אלו קמו ויעשו והצליחו, כל מפעלי החסד הכבירים נוצרו מתוך דחף של עשיה, ונתקיים בהם הכתוב 'והיה ראשיתך מצער' ורק לכן 'ואחריתך ישגה מאוד', אם היו אלו מחכים ליצור מפעל מושלם היינו אנו מפסידים את כל אותם מפעלי תורה וחסד.

סיפר מגיד שיעור ותיק של הדין היומי: במוצאי שבת קודש של סליחות, יומיים לפני תחילת המחזור החדש, אמרנו סליחות בבית הכנסת המרכזי של שכונתנו כמנהג ישראל קדושים, עד השעה 1:30 בלילה, לאחר סיום הסליחות, עמדנו מספר אנשים ושוחחנו על סיום הדין היומי העומד על הפרק, ובתוך כדי הדברים אמרתי בדרך אגב, כי בשכונתנו הגדולה אין שיעור דף היומי, ואולי כדאי לייסד כזה.

אמרו לי השומעים: נו, קריינא דאגרתא! השבתי להם כי זה לא מספיק, והצעתי, כי נחלק את אמירת השיעור בין מספר אברכים אשר ישמשו בתורנות בתפקיד מגיד השיעור, נענה אחד השומעים ואמר: בבית הכנסת קיים שיעור נוסף, ואף על פי שמגיד השיעור הוא תלמיד חכם מופלג ובוודאי ישמח עם הקמת שיעור דף היומי, מכל מקום, אין ראוי לייסד שיעור דף היומי בלא לקבל את הסכמתו.

משתתף אחר אמר: צריך לקבל רשות מהמרא דאתרא שליט"א. דא עקא, שבאותה תקופה קשה היה לפגשו, עקב מנוחה שנכפתה עליו לאחר מחלה. אחרים הוסיפו ואמרו, כי בית הכנסת משתייך לתנועת צעירי אגודת ישראל, ויש צורך לקבל את

שכינה בבניכם ובנותיכם שזה נקרא בחז"ל מעשה ידיכם, וכמו שאמרו חז"ל (שבת לב) איזה הם מעשי ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו של אדם, וכידוע שהחתם סופר זי"ע התנצל לפני הדיין מפרשבורג שהוא עסוק כל כך בעניני הקהילה ואין לו פנאי להתפנות לחינוך ילדיו, ענה לו הדיין שדוד המלך כתב (תהלים ל"ז) 'כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה' שאם הרבי עסוק כל היום בעניני הקהילה אז מובטח לו שזרעו לברכה השי"ת יברך את זרעו שיהיו קדושים ועובדי ה'. (בשם מהר"ץ דושינסקי)

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה'" (לט, מג)

במדרש מובא שמושה רבינו ביקש מבני ישראל בתום מלאכת המשכן שיעשו עמו חשבון ויראו שלא נטל חלילה מאומה לעצמו.

משום כך נמנים כאן כל הדברים העשויים במשכן משקלם המדויק והכמות הנצרכת לעשייתם.

ביאור בדברי המדרש הללו, אמר המגיד מדובנא על פי משל: אורח אחד התארח בביתו של גביר עשיר במשך זמן רב. בטרם עזב רצה בעל הבית לבדוק בכליו של האורח שמא בטעות לקח דבר מה השייך לבית אולם לא רצה לביישו משום כך אמר: בדוק נא בחפצייך שמא שכחת דבר מה בביתי...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - משה רבינו חשב שמא בתוך כדי עבודת המשכן לקח מאן דהוא לכליו משום כך ביקש מבני ישראל שיערכו הם אתו חשבון ויראו שלא נטל לעצמו כלום אולם עומק כוונתו הייתה לבדוק שלא נטלו הם לעצמם כלום. וראיה לכך שמיד בתום הפירוט המדויק נאמר בתורה: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה" וזהו שבחם שלא שינו מאומה מכל אשר נצטוו ואף לא נטלו לעצמם מאומה.

"ויברך אתם משה" (לט, מג)

כתב רש"י: 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם' כאשר האדם תורם משלו לשם שמים, הוא ממשיך את השכינה לא רק על החלק שהוא תורם, אלא אף הנשאר בידו חל עליו הברכה, כמו שאמרו חז"ל "חיטה אחת פוטרת כל הכרי", כלומר שכל הכרי מתברך על ידי זה.

וזה מה שאמר להם משה 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם', לא על מלאכת המשכן לבד, כי גם על מעשי ידיכם אשר בביתכם תשרה השכינה והברכה. (תפארת שלמה)

"ויתן את השולחן... ויערוך עליו ערך לחם" (מ, כב-כג)

ה"אמרי אמת" מגור זי"ע נפגש פעם עם אחד הרבנים ושאלו, מנין היה לבני ישראל במדבר קמח עבור אפיית

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פקודי

רבים, ובחסידי ה', מעולם לא בוטל שיעור דף היומי, כולל בראש השנה, בליל יום הכיפורים ובהושענא רבא, בליל פורים, בערב פסח וכדומה.

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" (מ, לה)

בווינה הקימו המשכילים בית כנסת, ועל הקיר בכניסה היה גלוף באותיות של זהב הפסוק "וכבוד ה' מלא את המשכן". פעם אחת כשעבר רבי צבי חיות (המהר"ץ חיות) לפני בית כנסת זה, ראה את הכתוב על הקיר, ואמר ראוי היה להם לחרוט ראשיתו של פסוק זה: "ולא יכל משה לבוא" וגו'.

"אז אמר שלמה ה' אמר לשכן בערפל בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים" (מתוך ההפטרה)

עם סיום בניית בית המקדש והבאת הארון אל תוך הקדש פנימה, ראה שלמה שהקב"ה הוריד את שכנתו, וענן כבוד ה' מלא את הבית, אז פתח ואמר: "בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים".

על מנת להבין כיצד דוקא ערפל זה הביא את שלמה המלך להבנה כי הקב"ה בחר בבית זה כדי לשבת בו לעולמים, נוכל להעזר במעשה הבא: אחד מגדולי הדור הגיע לביקור בעיירה מסוימת, ובדעה אחת החליט כל הקהל, שלא להתחרות בינם לבין עצמם על תפקיד האירוח, אלא לתת לרב לבחור בעצמו את הבית שבו הוא רוצה להתגורר במשך זמן שהותו במקום. אחד מן הגבירים שיפץ את ביתו לקראת בוא הרב והשקיע לשם כך סכומי כסף גדולים, ומה רבתה שמחתו, כאשר הרב בחר להתארח דווקא בביתו שלו!

יום לאחר בואו, נכנס הגביר בלוויית בנו לחדר הרב, כדי לבדוק אם הוא זקוק לדבר מה. לפתע הבחין הבן כי פני אביו מחווירות, אולם לאחר מכן, עולה בדל חיוך על שפתיו - והוא יוצא מן החדר מאושר עוד יותר מאשר נכנס אליו!

הוא מהר לחקור את אביו לפרש הדבר, והאב אמר - בניתי בית מפואר ומקושט על מנת שהרב יבחר דווקא בבית הזה, אולם כשנכנסתי לחדר גיליתי שהרב כיסה את כל הרהיטים והפרחים שהיו שם. ברגע הראשון היה אכפת לי מכך, אך לאחר מכן עלה בדעתי, שדווקא ההפך הוא הנכון - אלמלא היה הרב מכסה את כל הקישוטים היה הדבר מוכיח שהוא הגיע אלי, משום שהבית עצמו מצא חן בעיניו, ותמיד קיים חשש, שביום מן הימים ימצא בית יפה יותר - ויעזוב אותי. אמנם כאשר הסתיר את הקישוטים, הוא הוכיח לי שהוא בחר בי - ולא בהם, ואם כן, רבה שמחתי!

זהו שאמר שלמה המלך: בניתי לשם ה' בית יפה - אולם הוא החליט לשכן בערפל... וזוהי גופא ההוכחה, שהוא בחר בבית הזה, משום שרצה את מעשי ולא את קישוטי הבית, ולכן אני יודע שהוא ישכון כאן לעולמים! (לאור הנר)

רשות הנהלת התנועה, זאת ועוד, כדי להקים שיעור יש להדפיס מודעות, והזמן - קצר,

אני שתקתי וה'רעינות' המשיכו לזרום, "לא כדאי לפתוח שיעור יומיים בלבד לפני החגים", טען אחר בלהט, השיעור יתפרק לפני שהוא מתבסס, כדאי להתחיל 'אחרי החגים'... המשתתף האחרון שעד כה לא התערב, הוסיף ואמר, כי בנוסף על כל הנ"ל, ראוי ונדרש לבקש את רשותו של הגבאי.

דממתי, כדי למלא את רשימת המטלות שפורטה בן רגע על ידי הנאספים, היה עלי להתפנות למספר ימי עבודה רצופים, ברוך ה', הנני עמוס מטלות נוספות הממלאות את כל זמני, ומטבע הדברים שמעתי את הטענות ואת המענות בהקלה מסוימת - נו, באמת אי אפשר לפתוח את השיעור, חבל, אבל...

השעה הייתה קרובה לשתיים בלילה כאשר הטלפון בביתי צלצל, מצידה השני של האפרכסת דיבר בהתרגשות אחד המשתתפים באסיפה, "בא ניצור עכשיו קשר עם מגיד השיעור הקיים זה מכבר בבית הכנסת ונתייעץ עמו".

השעה שתיים בלילה, התקשרנו, הוא שמע את הדברים בשמחה רבה, ואדרבה, עודד אותנו להגדיל תורה ולהאדירה, מטלה אחת מתוך רשימה כל כך ארוכה הוסרה, עדיין נותרו דברים רבים לעשותם, החלטתי לעמוד מן הצד ולראות כיצד יפול דבר.

והדברים נפלו, יהודים יקרים, במהירות וביעילות, עם בוקר יצאתי מביתי, ומיד בצעדי הראשונים פגשתי את הרב חיים ברילנט ז"ל, מנהל תנועת צא"י, הצעתי לפניו את הרעיון, והוא ברך על כך בפה מלא, כעבור מספר צעדים, 'נקרה' בדרכי גבאי בית הכנסת, גם הוא התלהב.

אותו יום נזקקתי לבקר אצל הרופא, והנה בחדר ההמתנה ניגש אלי אברך ושח בפני כי שמע אמש את הדיון שהתקיים בבית הכנסת, "מה יצא"? הוא שאל, "לא ברור", אמרתי לו. הוא השיב, כי יבקש מרעייתו להכין מודעה יפה על פתיחת השיעור, אף על פי שספק אם השיעור יפתח, כדי שאם אכן יפתח - המודעות לא יהיו עיכוב.

סיימתי את ענייני אצל הרופא, יצאתי אל הרחוב ונתקלתי בחתנו של הרב שלנו שליט"א, אני לא פציתי את פי והוא אמר לי, "אף על פי שאין כעת גישה לחותני שליט"א, אך אם אתה זקוק לדבר דחוף אתה יכול לשאול דרכי".

נזכרתי שיש לי שאלה אם כדאי לפתוח שיעור יומיים לפני ראש השנה, ובכלל, עלי לקבל את ברכתו ואת הסכמתו לכך, בא נלך אליו עכשיו, הפטיר החתן.

כעבור מספר דקות יצא עם חיוך רחב, הרב אמר שדברים טובים לא דוחים, ומי אומר שהחגים יפריעו, וכמובן, הוא בירך להצלחה מרובה, באותו ערב הגיעו המודעות המרשימות לביתי, מה יכול הייתי לעשות? הדבקנו אותם בשכונה,

למחרת בערב, יום שני, אור לכ"ז אלול, נכנסתי לבית הכנסת בשקט, בלא לארגן גמרות, בלי רעש, אולי בסוף אף אחד לא יבוא... הבטתי לפינת בית הכנסת והבחנתי בשש עשרה זוגות עיניים התולים מבט מצפה, להתחיל ללמוד דף היומי.

השיעור קם והפך לעובדה, ברוך ה' אשר לא עזב חסדו, במשך השנים נוספו לומדים

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קליין על ראשי לשרימשה בתמונה

סיפורי חז"ל

ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן (מ' - ל"ד)

וכבוד ה' מלא את המשכן, כיון שנעשה המשכן, הלך משה והרכין אזנו במשכן, אמר משה, שמא תאמר שיש בלבו של הקדוש ברוך הוא על ישראל? (על מעשה העגל). שעד עכשיו הוא עומד בכעסו כנגדם, והוא בקושי עמהם, או הוא מתרצה להם והוא נוהג במידת רחמים עמהם. מיד פייסו הקדוש ברוך הוא, שאין בלבו על ישראל כלום ואמר, כמו לשעבר עד שלא עשו אותו מעשה, הייתי נוהג עמהם במידת הרחמים, כך עכשיו אנהוג עמהם במידת הרחמים, באותה שעה שמע משה קול נאה משובח, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, לשעבר היתה איבה ביני לבין בני, שנאה ביני ובין בני, תחרות ביני ובין בני, אבל עכשיו שנעשה המשכן, אהבה ביני ובין בני, שלום ביני ובין בני, אימתי היה שלום לישראל, בזמן ששכן כבוד הקדוש ברוך הוא במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן.

(במד"ר י"ב א)

פרשת השבוע

המדרש בעיר ושקד בהתמדה על לימודו, מדי פעם נכנס לבית הגביר רבי יצחק כדי לקבל אחד מרכיבי הש"ס, והיה משיב את הכרך שהיה ברשותו, אשת רבי יצחק חשה שלפניה עומד אדם גדול מגדולי ישראל ממש, על כן הרחיבה עוז בנפשה ואמרה באחת הפעמים שהודמן לביתה, אל לו למר להטריח את עצמו לבוא לביתה כל פעם שברצונו להחליף מסכת במסכת, ביטול תורה הוא, אשלח אני אחד ממשרתי בכל בוקר למקום לימודו, והוא יביא לכת"ר את הגמרות הנחוצות לו לצורך לימודו. סידור זה נמשך במשך תקופה ארוכה. כשנאלץ לעזוב את העיר ניגש אליה ובירכה, אני מברך אותך שיוולדו לך שני בנים אשר יאירו את עיני ישראל, כיון שאפשרת לי ללמוד מן הש"ס שברשותך, בן אחד, אני מברך יזכה להקהיל קהילות ברבים וילמד את צעירי ישראל את הש"ס. ואילו הבן השני לא יצטרך לש"ס, כי יזכה לדעת את התורה כולה בעל פה. נתקיימה ברכת הצדיק, בנה האחד היה הגה"ק רבי חיים מוולוז'ין זיע"א שנמנה על תלמידי השאגת אריה' כעדותו בהקדמה לנפש החיים, הקים את אם הישיבות היא ישיבת וולוז'ין. ובנה השני הלא הוא הגה"ק רבי זלמליה זיע"א, שהתעלה מעל כל בני דורו כמעט, בידיעת התורה כולה בעל פה.

ויברך אתם משה (ל"ט - מ"ג)

מסופר: בוואלוז'ין גר יהודי בשם רבי יצחק, שהיה בר אבהן גביר, וגם פרנס הקהילה. לצורך מסחרו הירבה לנדוד בקהילות ישראל, בשובו ממסעות אלו נהג לזכות את זוג' בתשורה נאה. יום אחד לפני שיצא לדרכו, ביקשה ממנו אשתו הצנועה וחכמת הלב, שבמקום התשורות שהוא נוהג להביא מן הדרך, היא מעדיפה שיקנה לביתו ש"ס שלם. ש"ס שלם באותם ימים היה דבר נדיר ויקר המציאות. שמע רבי יצחק בקול אשתו, ובאחד ממסעותיו הצליח לקנות ש"ס שלם, אמנם לא כולם מאותו דפוס ולא כולם באותו גודל, גם הכריכות היו שונות, אולם היה זה ש"ס שלם. כדי לא להחזיק טובה לעצמם, החליטו רבי יצחק וזוגתו שישאלו את כרכי הש"ס לכל מי שחשקה נפשו בלימוד התורה. עד מהרה התפרסם הדבר בעירם, וכל בן תורה שרצה ללמוד, היה ניגש לביתו ומבקש כרך מן הש"ס בהשאלה, וכשסיים ללמוד, שב במהירות לבית הגביר, ומקבל תמורתו כרך אחר מאלו שהיו מצויים אותה שעה בבית הגביר. הואיל ורבי יצחק לצורך מסחרו נאלץ היה להסתובב מחוץ לבית, מינה את זוגתו החכמה שהיא תהיה מנהלת הספרייה, בידה ניתנו מפתחות האוצר והיא היתה ממונה על הרישום של נוטלי הספרים. לימים הגיע לעיר הגה"ק בעל השאגת אריה' זיע"א, הוא התבודד באחד מבתי

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 6:19 ת"א: 6:21 ר"ת: 6:57

פרשת פקודי

זמני כניסת שבת
ירושלים: 5:06 ת"א: 5:21

בכיסוי למחיה, בעור של כבש פשוט וזול, וכי מה אעשה בעור של כבש? אשתו שוב הרגיעה את נפשו ואמר: הלא ראית כיצד לא נפל דבר מכל אשר דיבר אליך הצדיק, חוזר אליו ושאל אותו מה עליך לעשות עתה עם העור שקנית ברחוב, וה' יתברך בוודאי יעזור לנו.

נסע המוכסן אל הבעל שם טוב בשנית, ועמד לפניו עם העור שקנה, "יפה עשית שקנית את עור הכבש" אמר לו הבעל שם טוב הקדוש, כעת הסכת ושמע בקולי, באחד מהימים הקרובים יחול יום ההולדת של האדון שלך הגרף פוטוצקי, באותו יום יבואו אליו הרבה שרים ואצילים לחוג את חג הולדתו, וכל אחד ואחד יביא לו מנחה ותשורה, לך גם אתה אליו באותו יום, וכתשורה הבא לו את עור הכבש הזה. כלעג לרש נראו הדברים בעיני היהודי, העצה שיעץ לו הרבי נשמעה לו מגוחכת ומטופשת, במר נפשו רץ האיש לביתו ובבכי תמרורים סיפר לאשתו על העצה שקיבל, דמיני לעצמך כיצד מגיעים כל השרים הגדולים ובידם מתנות של אבנים טובות ומרגליות לכבוד יום הולדת האדון, ובאותו מעמד אכנס אני עם מתנתי הדלה והעלובה, עור של כבש, לבווחי ולהשפילו לעין כל, הרי משרתי יהרגוני מיד.

אשתו לא איבדה לרגע את אמונתה בצדיק, ואף הוכיחה אותו: "במופלא ממך אל תחקור" עליך לקיים את דברי הצדיק במלואם, חזק ואמץ ליבך באמונת בורא העולם הכול יכול. בהגיע יום ההולדת של הגרף, זירזה אשת המוכסן את בעלה ללכת עם עור הכבש בידו אל מסיבת יום ההולדת של הגרף, בלב שבור מחרדה ופחד ניגש האיש אל הארמון המפואר, כשהתקרב אל הארמון, שם לב כי דבריו של הבעל שם טוב מתגשמים במלואם, ושרים רבים ואדונים נכבדים באו להשתתף בשמחת הגרף.

כשהגיע ליד דלת הארמון, החל שוב להתלבט האם להיכנס או לחזור על עקבותיו, במשך שעה ארוכה התהלך אנה ואנה ולא מצא אומץ לגשת אל הפתח וכמעט שגמר אומר לשוב על עקבותיו. והנה נפתחה דלת הארמון, ואחד משומרי הסף הבחין בו מתקרב, "יהודי מה לך פה?" הרעים עליו השומר בקולו, שמא תשורה הבאת לגרף לכבוד יום הולדתו? קרא בלגלוג, בבהלה פשט היהודי את עור הכבש ומסרו למשרת.

חטף המשרת את העור ובוריזות צעד לכיוון הגרף, ולעיני כל השרים המסובים הגיש את עור הכבש לאדונו ואמר בלגלוג: "זוהי תשורתו של היהודי הנבזה היושב אצל אדוני בתור מוכסן." נכלם והתבייש הגרף וחמתו בערה בו, ציווה מיד לכלוא את היהודי בחדר מיוחד עד שיחקור היטב מה זה היה לו, הוא השתומם מאד כיצד עלה על ליבו של היהודי שהכיר אותו כאדם לא טיפש בכלל, לבווחי כך את אדונו לעיני מכריי וידידי הרבים והחשובים, וכי הוא לא מבין שהוא מסתכן בנפשו?

במופלא ממך אל תחקור

יענקל המוכסן היהודי התהלך טרוד ומוטרד, המזל לא האיר לו פנים, ובמשך שנתיים לא הצליח לשלם את דמי השכירות לבית המרוח ששכר. הגרף פוטוצקי היתרה בו, שאם בבוא מועד התשלום בשנה השלישית ולא ישלם את החוב במלואו, יעשה בו שפטים נוראים כדרכם של האדונים בעלי האחוזות בימים ההם. המוכסן האומלל חרד לגורלו ולגורל בני ביתו, ולא ידע מאין יבוא עזרו, חלפו הימים, כסף אין באמתחתו כדי לשלם, ופתרון אין בנמצא, לא הצליח האיש לשית עצה בנפשו מה יעשה.

אשתו של המוכסן שמעה את שמעו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, והפצירה בבעלה: "שמעתי שלא רחוק מגבולנו גר רב קדוש הפועל ישועות בקרב הארץ, עצתי שתיסע אליו ותספר לו את דאגתנו וצרותינו, וככל אשר יאמר לך כן תעשה, ה' יתברך בוודאי יעזור לנו בזכות ברכותיו של הצדיק". המוכסן היה יהודי ירא שמים ויודע ספר, אך לא נמנה עם עדת החסידים, תחילה סירב לשמוע לעצת אשתו, אך היא מצידה לא הרפתה המשיכה להפציר בו, וכאשר קרב ובא מועד התשלום, ראה שאין לו מה להפסיד, והחליט ללכת אל הבעל שם טוב הקדוש ולשפוך את מר ליבו בפניו.

שמע הצדיק את דברי היהודי המסכן ואמר לו: "צא ביום ראשון בבוקר לטייל ברחוב, כאשר ייגש אליך כפרי נכרי ויציע לפניך לקנות ממנו חפץ כלשהו, קנה את החפץ מיד מבלי לבדוק את הסחורה או להתמקח, אחר כך תבוא אליי שוב ואומר לך מה עליך לעשות באותו חפץ". האיש לא היה מהמאמינים הגדולים בצדיקים ובאותות ובמופתים, ועל כן לא שת ליבו לדברי הבעל שם טוב ולא עלה בדעתו כלל לקיים את דבריו, אולם כאשר גילה באוני בני ביתו את הדברים שציוה עליו הצדיק, השפיעה עליו אשתו שהיתה גדושה באמונת צדיקים, ללכת ביום ראשון לרחוב כדי לקיים את ציווי הצדיק.

בלית ברירה יצא יענקל מביתו, והיה מהלך אנה ואנה ברחוב, ולא חלפו דקות אחדות וכפרי אחד ניגש אליו והציע לו לקנות עור כבש, "בכמה כסף תמכור לי אותו?" שאל היהודי, בתגובה נקב הכפרי בסכום "זהוב אחד", שהיה מופרז לחתיכת עור של כבש, בכיסו של המוכסן היה זהוב אחד בלבד, ובראותו את התגשמות דברי הצדיק לנגד עיניו, שילם מיד לכפרי את הזהוב האחרון שנותר לו, ולקח את עור הכבש.

כבר בדרכו הביתה החלו מחשבותיו מייסרות אותו מה ראיתי לשטות זו, כיצד המרתי את המטבע האחרון שהיה

משל ונמשל

מה בין צדיק לבעל תשובה

משל למלך שהיו לו שני בנים, והיה האחד מבקר תמיד אצל המלך, והשני רק לעתים רחוקות, ובמרוצת הימים התחיל להתרחק מאביו מחמת שלא ביקר אצלו, והלך הלך והתרחק עד ששכח בכלל על אביו ועל גדולתו, והתחיל להתחבר עם אנשים ריקים ופוחזים, ופרק מעצמו עול המלך ויראתו ואדנותו ללכת בדרכי לבו. ויהי כאשר שמע המלך על דרכיו הרעים של בנו, ויחר לו מאוד, ובאמת היה ביד המלך לשלוח אחריו גייס, לתפוסו ולהענישו על מעשיו הרעים, אולם מחמת אהבתו לבנו, כי אף על פי שסרח, בנו הוא, לא עשה לו כלום, רק מזמן לזמן כאשר נזכר בבנו, נכמרו עליו רחמיו והצטער, באמרו, אוי לו לבן שגלה מעל שולחן אביו המלך והלך למקום לסטים. ויהי היום ויתחרט בן המלך, וישם אל לבו לשוב אל אביו ולהתנפל ולהתחנן לפניו, ולבקש רחמים על נפשו, וכן עשה, בא לפני המלך ונפל לרגליו, ובדמעות שליש ביקש על נפשו ואמר: חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אבי המלך הגדול, והגני חזור בתשובה שלימה לפניך, ואני מתוודה על כל חטאי, ומקבל עלי שמעתה אהיה בן נאמן לך, והרבה הבן בפיוסים עד שנכמרו רחמי האב על בנו, ועוד שראה כי שב אליו בלב שלם, ומתוך אהבת בן לאביו, נתמלא המלך שמחה גדולה, ותענוג גדול מילא את לבו וניתוספה אהבה על אהבתו, ורחמים על רחמיו, וחמלה על חמלתו לבנו שחזר אליו, ותהי אהבתו לבן שחזר בתשובה, גדולה מאהבתו לבן שנמצא אצלו תמיד, כי עם בן זה הורגל כבר להיות יחד, ולראותו יום יום, ומהבן השני היה מרוחק שנים רבות, והוא חידוש גדול בשבילו, משום כך היתה אהבתו גדולה עד מאוד.

וזהו ההבדל בין הצדיק שלא חטא מעולם ולא עזב אך פעם את אביו שבשמים, לבין בעל התשובה, זה הבן המורד שעזב את אביו, ורק לאחר זמן כשחש בלבו כי הוא אוהב את אביו יותר מכל, שב אליו מתוך אהבה אמיתית לאביו המלך.

(המגיד הקדוש ממעוריטש זיע"א)

לקח הגרף את חתיכת העור והסתגר בחדר לחקור ולהתבונן בו היטב, שמא יש בו דבר חידוש כלשהו, תוך שהוא מתבונן הוא גילה לפתע כי אותיות שזורות באורח מופלא בתוך קווצות שער הצמר שעל העור, החל בודק ומתעמק וזעקת תדהמה נפלטה מפיו, האותיות מצטרפות לתיבות והתיבות כולן אומרות כבוד לגרף, לתדהמתו היה שזור בצמר בהוד והדר שמו ושם אביו, שם משפחתו וכן תאריך לידתו, הגרף השתומם מאד וליבו התמלא גיל וחרווה על התגלית המופלאה.

הוא הלך משולחן לשולחן והציג בפני אורחיו את היצירה הנפלאה, ובעיניים בורקות הוא שאל מה דעתכם האם הדבר נעשה על ידי איזה אמן נפלא, או שמא כך נוצר העור מטבעו? אף אחד מהמסובים לא ראה מעודו דבר פלא שכזה, עיינו האורחים והסיקו שכל האמנים שבעולם לא יוכלו לעשות דבר שכזה, אין זה אלא נס מן השמים. ציוה הגרף להוציא את המוכסן מכלאו ולהביאו לפניו, "היכן השגת את העור הזה?" שאל הגרף, היהודי היה בטוח שתיכף יהרוג אותו הגרף, והחל מתחנן על נפשו ונפל ארצה לפני השרים, וסיפר להם בבכי תמרורים את כל המאורע שאירע עמו, כסיל הייתי שקניתי את העור הפשוט והבאתי אותו כמתנה לפני הגרף, מבקש אני סליחה ומחילה מהוד מעלתו, סיים היהודי את דבריו.

בקשב רב האזינו הגרף ואורחיו לסיפורו ונשארו נדהמים. ולא ר שהתאושש היהודי מעט מבכיו, אמר לו הגרף ברפנות, אל תירא ואל תחת, לברכה שלחך האיש הקדוש הנה, והראה לו את חן תפארתו ויקר ערכו של העור המופלא, לא זו בלבד שהגרף מחל לו מיד על כל חיובו, אלא אף שלח אותו לביתו עם מתנות רבות כסף וזהב, ומאז נעשה האיש לעשיר גדול, מכאן ואילך היה היהודי מקבל בכל שנה ושנה ביום הולדתו של הגרף, מתנות רבות בתמורה למתנתו המיוחדת, מהעור שהביא הכינו כובע מיוחד עבור הגרף, אותו היה חובש בכל שנה ביום הולדתו לכבוד ולתפארת. ומובן מאליו שמאותו יום נהפך יענקל המוכסן למאמין גדול ברבו הבעל שם טוב הקדוש, והודה לאשתו על כל פעלה ועל עצתה הטובה והמועילה.

צ'ין אדם לחברו

לא לבייש

סיפר לי יהודי, שבילדותו היה הולך עם מו"ר אביו ז"ל להתפלל מידי ליל שב"ק בבית הגה"ק מטשעבין זיע"א, וקרה שפעם יהודי שאף הנו ת"ח לא הקפיד, או לא הבחין, והניח סידור על גבי חומש. הגאון מטשעבין ראה זאת, והדבר הפריע לו, אך לא רצה לפגוע באיש, ע"כ פנה לנכדו הילד שעמד שם, ואמר לו, האינך יודע שאסור להניח סידור על חומש, וכך הסיירו.

ענותנותו של הרבי

מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישכר בער מנדבורנה (יומא דהילולא ז' אדר) שפעם הגיע בחג הסוכות לבית אמו ע"ה, ולא יכול היה להיכנס כי היה נעול. ירד לטוכה של בית המדרש, שם ישנו כמה בחורים. וישב בשקט בצד ולמד. תוך כדי כך התעורר אחד הבחורים הצעירים, כשהבחין שהרבי יושב בסוכה רצה לקום, ואז סימן לו הרבי שימשיך לישון. השיב הבחור שאינו מסוגל לישון. כשהבחין הרבי שאין לו מים ליטול ליד המיטה, קם והתחיל לחפש למי יש נטלה לנטילת ידיים, ולקח ממנו ונתן לו, כשהבחור סיים ליטול, פנה הרבי החוצה, מילא את הספל והשיב למקום ממנו לקח. אולם עד שהרבי חזר, כבר התעוררו כולם. כי הרבי פה, ושהצדיק ראה שכולם התעוררו, הצטער ואמר: ג'ול שינה. או טיפס אברך שלוש קומות ונכנס לבית ופתח לרבי מבפנים. למחרת בבוקר היה קידוש, והבחור

היה בטוח שהרבי יעיר לו על צורת השינה וכו', אולם הרבי נתן לו חתיכת עוגה, ואמר בחיוך: "זה כי הערתי אותך", ואז נתן לו את כל הקערה ואמר לו: "תן לכל מי שהתעורר בגללי, ותבקש מהם סליחה ומחילה בשמי". ולא אמר לי מילה ביקורת.

סבל כל ימי חייו עבור יהודי אחר הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטאנין זיע"א (יומא דהילולא כ"א שבט) היו קוראים "דער גוטער איד" (היהודי הטוב). פעם הגיע איזה בעל עגלה באמצע הלילה לגאסטאנין, והיה אז חורף וקור חזק מאד וראה שאצל הגאסטינינער היה מאיר עוד הנה, אך לא ידע שגר כאן איזה רבי, ודפק על הדלת ושאל אם יכול ליכנס? והשיב לו בוודאי, והחיה עצמו עם האורח ונתן לו לאכול ולשתות. אחר האכילה רצה בעל העגלה לצאת החוצה, אמר לו הצדיק, להיכן תלך עכשיו בקור נורא כזה? תשאר לישון כאן, אמר הבעל עגלה כי מפחד שלא יגנבו החמור עם העגלה, הבטיח לו הרבי שהוא ישמור עליהם, והכין לו מטה והיהודי הלך לישון והרבי מגאסטאנין עמד כל הלילה בחוץ בקור הגדול לשמור על העגלה, ולא לבש כובעו הגדול שהיה רגיל לחבוש שלא יכירו שהרב עומד בחוץ, ועמד רק עם הכובע הקטן, ומזה נתקרה ראשו ל"ע. וסבל כל ימי חייו על כאב הראש ל"ע.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' אדר הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמישלאן (תקע"ג) הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבתאי מראשקוב הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא (תרט"ו) הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ז)

יום ראשון ג' אדר הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב)

יום שני ד' אדר הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס) (תקנ"א) הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)

יום שלישי ה' אדר הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג) הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום רביעי ו' אדר הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום חמישי ז' אדר משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח) הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א) הרה"ק יעקב ישכר בער מנדבורנה ב"ר חיים מרדכי (תשע"ב)

יום שישי ח' אדר הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבת מוסר - תפ"ט) הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א מח"ס "ב"א אורח" ר' שרם יוסף הירש" על המצוות.

מים אחרונים (י"ט)

- א) אפילו להסוברים שברכת מעין שלש חיובה מן התורה, לא תיקנו מים אחרונים אלא לברכת המזון שיש בה כמה ברכות, וצריכה קדושה יתירה. (שו"ת בנין שלמה, סימן י"א)
- ב) אם אין לו מים, יקנה ידיו בעפר או בצרור. (כף החיים, סימן קפ"א ס"ק ז')
- ג) אפילו בזמן הזה שלא שכיח מלח סדומית שמסמא את העינים, יש לזוהר במים אחרונים, שאם אינו מסמא עיניו בשר, מסמא עיניו השכל והנפש. (פלא יועץ, ערך נטילת ידים)
- ד) הנוטל מים אחרונים לתוך כלי, ינצל מכל רע. (שם)

שידור

לע"נ

מרת מרגלית הרטמן ע"ה
ב"ר שמואל מאיר ז"ל
נלב"ע ח' אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פרשת פקודי

"אלה פקודי המשכן" (לח, כא).

הבנים ממפרשי התורה פירושו בדרך רמז את לשון התורה "פקודי" - שהוא מלשון "חיסרון" (וכמו שמצינו [שמואל א', כ, כה] "ויפקד מקום דוד" שהפירוש שנחסר מקומו של דוד), ושהתורה מדברת על זמן שנחסר המשכן. וכמו שרמז רש"י בהמשך הפסוק "המשכן, משכן" - 'שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהם של ישראל' ע"כ.

הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל, בספרו 'דברי מהרי"א, הביא בשם המדרש, ששאל משה רבינו ע"ה את הקב"ה, אם יחרב בית המקדש, היכן תהיה השראת השכינה. ענה לו הקב"ה: בצדיקים. ואיתא במסכת סוכה (מ"ה): לא פחות העולם משלושים וששה צדיקים שמקבלים פני שכינה בכל יום.

ואם כן, מעת חורבן המשכן והמקדש, השראת השכינה היא בתוככי שלושים וששה הצדיקים שבכל דור ודור.

וזהו מאמר הכתוב "אלה" בגימטריא: ל"ו, דהיינו על שלושים וששה צדיקים תשרה השכינה בעת "פקודי המשכן משכן העדות", שיחסרו שני בתי המקדש על ידי שיתמשכנו בעוונותיהם של ישראל, "אשר פוקד על פי משה", דהיינו שע"י משה ששאל את הקב"ה היכן תהיה השראת השכינה בזמן חורבן בית המקדש, נתגלה ענין זה שתשרה אצל הצדיקים.

"וַיְהִי מֵאֵת כִּפּוּר הַכֹּהֵן לְצַקֵּת אֶת אֲדֹנָי הַקֹּדֶשׁ" (לח, כז).

המפרשים עמדו על כך, שמשם רבנו מסר חשבון מפורט אודות הכסף ומה שנעשה בו, אך לא מסר חשבון דומה לגבי הזהב.

הסבר נפלא על כך, בדרך רמז, אמר הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל, ראש ישיבת טשיבין:

ידוע ההבדל בין מעלת הזהב למעלת הכסף: שהזהב - חשיבותו בעצמו, ואילו הכסף - חשיבותו בכך שהוא יוצא בהוצאה.

כאן מקדים הגר"ש שניאורסון פנינה נפלאה, אותה שמע מהגאון רבי אריה צבי פרומר הי"ד, אב"ד קוז'גלוב ובעל שו"ת 'ארץ צבי':

בגמרא בבבא מציעא (דף מד.) אמרו: 'מתני ליה רבי רבי שמעון בריה: הזהב קונה את הכסף (=הכלל הוא: שמשכית פירות פועלת קנין, ולא נתינת המעות, והזהב שהוא פחות שימושי, נחשב כ'פירות', בעוד הכסף, שהוא שימושי יותר, נחשב ל'מעות'). אמר לו: רבי, שנית לנו בילדותיך 'הכסף קונה את הזהב', ותחזור ותשנה לנו בזקנותיך 'הזהב קונה את הכסף'? בילדותי מאי סבר ובזקנותי מאי סבר? בילדותי סבר: דהבא דחשיב - הוא טבעא, כסף דלא חשיב - הוא פירא, וקני ליה פירא לטבעא. בזקנותי סבר: כסף דחריף - הוא טבעא, דהבא דלא חריף - הוא פירא, וקני ליה פירא לטבעא.

מדוע שינה רבי את דעתו בענין זה מילדותו לזקנותו - שאל הגאון מקוז'גלוב זצ"ל. והשיב, האדם בילדותו עובד רק כדי לתקן את עצמו, ומחשיב רק את מעלת החשיבות בעצם - וזו מעין מעלת הזהב, אבל לאחר שבא בימים ונמצא בחברת אנשים, רואה הוא את החשיבות במה שיכול להשפיע על אחרים - וזו מעלת הכסף, היוצא בהוצאה, ולכן בזקנותו החשיב רבי את מעלת הכסף על מעלת הזהב. עד כאן פירושו של הגאון מקוז'גלוב, ודפח"ה.

מעתה, הוסיף ראש ישיבת טשיבין, בבוא האדם לערוך את חשבון-נפשו, הרי זה חשבון כפול: האם תיקן את עצמו כראוי לו, וכיצד השפיע על סביבתו. והנה, חשבון השפעתו על סביבתו הוא חשבון גלוי, ואותו אפשר בעת הצורך למסור גם לאחרים, אולם החשבון העצמי נשאר כמוס בינו ובין קונו, וזהו הרמז במה שמשם פירסם את חשבון הכסף, אך לא את חשבון הזהב... (ברכת שמעון)

"וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל פְּלִי קַרְסָיו קִרְשָׁיו בְּרִיחוֹ וְעִמְדָיו וְאֲדָנָיו" (לט, לג).

מבאר רש"י (ע"פ המדרש נתחומא): 'ויביאו את המשכן - שלא היו יכולים להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא את הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזוקפו, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: איך אפשר הקמתו על ידי אדם? אמר לו: עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר [להלן מ, יז] 'הוקם המשכן' - הוקם ממאלי'.
 מדוע באמת לא עשה משה רבינו מאומה לצורך המשכן?

הסבר נפלא כתב על כך הגאון רבי נתנאל הכהן פריד זצ"ל, בעל שו"ת 'פני מבין', בספרו עה"ת:

כבר ראינו לעיל, שמלאכת המשכן נמסרה בידי 'חכמי לב'. והנה, מצאנו בגמרא

(שבת קי"ה): שהחכמים שאלו זה את זה 'במאי זהיר טפי', וכתבו המפרשים שלכל אדם יש בשורש בנשמתו דבר שבא לתקן בעולם, יש בתורה, יש בעבודה ויש בגמילות חסדים, וכל אדם צריך למצוא את הדבר שבעבורו נשלח לכאן ולתקנו, ויוכל לדעת זאת לכשיבחין למה נשמתו נכספת ומתאוה, והוא הדבר שעליו לתקן.

מעתה, כל אחד מכלי המשכן רומז לאחד העניינים, וזהו שנאמר (לעיל לו, ב): "ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו כל אשר נשאו לבו לקרובה אל המלאכה לעשות אותה" שכל אחד מצא בחכמת ליבו את אשר עליו לתקן, כפי שנרמז בכלי קודש אלו.

אמנם, היה יוצא מן הכלל: משה רבינו, שהיה אוצר כל כלי חמדה, ולא רק פרט אחד בא לתקן, אלא על הכלל כולו יצא.

והנה, ידוע המעשה המובא בגמרא בתענית (פ"ה) על רבי חנינא בן דוסא שהיה עני מרוד, ושלחו לו מן השמים רגל שולחן מזהב, אך אשת רבי חנינא סירבה לקבל את הרגל, לאחר שחלמה ששאר הצדיקים יישבו בן עדן על שולחן בן שלוש רגליים, ואילו הם על שולחן בן שני רגליים בלבד, ואמנם רבי חנינא התפלל והחזירו, עיין שם.

וביאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ ב'עירות דבש' (חלק א, דרשה ד), שלכאורה עני שאין בידו לקיים מצות צדקה נגרעת זכותו מן העשירי המקיים מצות צדקה. אולם האמת היא להיפך: העשירי שיש לו, מן הנמנע שיתן צדקה בתכלית השלימות, אבל העני שאין לו, אך הוא חושב במחשבתו שאם היה לו היה נותן באופן הטוב ביותר עד אין שיעור, וכלתה נפשו ומצטער על שאינו יכול לקיים המצוה - הרי דינו כמי שחישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה, שמעלה עליו הכתוב כאילו עשה, ונמצא שעושה בשלימות יותר מהעשירי העושה בפועל.

זו היתה טענתה של אשת רבי חנינא: עד עתה היינו ראוים לשולחן של שלוש רגליים, בעבור קיימנו את שלושת עמודי העולם, תורה, עבודה וגמילות חסדים, ואף שבלתי אפשרי לקיימם בשלימות, מכל מקום הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה (קידושין מ). ומכיון שרצוננו היה לקיים את כל שלושת העמודים, החשיב הקב"ה כאילו קיימנו גם את הרגל השלישית - גמילות חסדים. אך עתה, שיש לנו עשירות והלא לא יתכן שנגמול חסד בשלימות, יהיה לנו רק שולחן של שני רגלים... ודברי פי חכם חן!

לפי זה, אמר בעל "פני מבין", כאשר משה רבינו הצטער על שלא עשה כלום, צירף הקב"ה מחשבה טובה למעשה, ונחשב כאילו עשה את כל הכלים בשלימות. ולכן רק משה רבינו, שהכל נכלל בו ובא לתקן הכל, יכול היה להקים את המשכן, אלא שהוא עצמו, לגודל ענוותנותו, היה תמה איך יעלה הדבר בידו, ולכן אמר לו הקב"ה שרק יגע בו, והקב"ה יסייע בידו להקים את המשכן, ללמדנו שאם הרצון הוא טוב - מסייע הקב"ה לאדם לגמור את המעשה! (ושלל לא יחסר)

"וַיַּעַל הַנֵּרֹת לְפָנֵי ה' " (מ, כה).

סיפר הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, ראש ישיבת 'בני ציון': רבי אריה לייב הכהן הלר זצ"ל, בעל "קצות החושן", היה גאון עצום, ענותן, ומוכתר בכל מדה טובה.

נשיא הקהילה בעירו היה עם הארץ גדול, ועשיר מופלג. כל מצוה שהיה עושה, היה דואג לעשות לה 'פרסומי ניסא'... אם תרם איזשהו סכום מועט להכנסת כלה, היה מקפיד שיוודע הדבר בציבור. אם קצב כסף לתיקון נצרך לבית המדרש, היה דורש שייתלה לכבודו שלט, במקום בולט ומכובד, המכריז קבל עם-ועדה על נדיבות לבו.

יום אחד אמר לו 'קצות החושן': 'עדיף לך שלא לפרסם כל כך את המצוות שאתה עושה... כבר למדנו, 'את צנועים - חכמה', ומוטב שתעשה בסתר לפחות חלק מהמצוות'.

התחכם העשירי ואמר: "לא כן, כבוד הרב. נאמר לנו על המצוה: "כי נר מצוה ותורה אור", ומאחר שהמצוה דומה לנר, מאי נפקא מינה איך מדליקין אותה, בגפרור או בלפיד... אתה, כבוד הרב, מדליק את הנר שלך בגפרור, ואילו אני נושא לפיד גדול בהדלקה, שיראו כולם... העיקר המצוה!"

אמר לו הרב: "הכתוב אומר: 'ויעל הנרות לפני ה' ", וכי המזבח, הארון והכרובים לא היו לפני ה'! מדוע מדגיש 'לפני ה' ' דוקא על הנרות?

יש לתרץ על פי דבריך, שהנר רומז למצוה, שנאמר: 'נר מצוה ותורה אור'. ובא הכתוב לומר לך שאת המצוות תעשה רק 'לפני ה' ', לא לפני אחרים, ללא פרסום.

הגר"א בפירושו למגילה מקשה: מה כונת המן באומרו "ישנו עם אחד מפוזר וכו'... ודתייהם שונות מכל העמים", מה בא לומר בזה? וביאר, שהמן בא לומר בזה את גודל השנאה שיש לו לעם ישראל, והמניע לו זה הוא מפני ש'דתייהם שונות מכל העמים', הם חיים ברמה אחר, מדברים בסגנון שלא קיים אצל הגויים, לא אוכלים הכל וכו'... והוסף הגר"א, שזה ילמדנו שאין שנאה כשנאת הדת'. **הסיפור דלהלן, שסופר על ידי בעל המעשה, יחמיש זאת היטב:**

התחשבו על אנטישמיות, שונא יהודים, מורעל, ספוג עוינות, כזה שהתיעוב שלו כשהוא רואה יהודי עם כיפה, משפריץ לכל הכיוונים. איך הוא נראה? בריון עם קעקועי צלבי קרס על הזרוע? מוסלמי עם ענינים ויקדות? אבל בספורנו ישנו אנטישמי שהיה גבר מהוקצע, מחויט, איש עסיקים נעים למראה, כזה שמטירה אמון וגורם לאנשים סביבו להרגיש בטוחים. זה קרה לבעל המעשה באחד המסעות האינסופיים בעולם העסקים שלו. הוא הגיע מותש לשדה התעופה, נכנס לקיוסק לקנות בקבוק מים והמזוודה הקטנה שלו אולי התנגשה באחד מעמודי המזכרות בקיוסק, הפכה אותו, וגרמה לנזק. לא נזק גדול. משהו בסדר גודל של עשרים אירו. המחיר של המאפרה המצועצעת שהתרסקה על הרצפה. אם אתם מכירים חנויות מזכרות - ואנחנו מכירים הרבה כאלו - אירוע כזה הוא לא דבר נדיר, והוא לא אמור להיות סיבה להמומה. ברוב המקרים אחד העובדים ימהר, יטאטא את השברים יחייך אל הלוקח הנבוך ויפטור בנפנוף יד מבטל כל הצעה לתשלום. אבל לא הפעם.

רגע לפני שהמוכרת בקופה קראה לעובד שיאסוף את השברים, הוא הגיע. מנהל החנות. מדיף ניהוח אפטרשייב רענן, עם עניבה קשורה היטב, נעליים מבריקות ושיער מסורק. 'תעצרי', הוא אמר למוכרת בקול, 'הוא שבר - שיאסוף'.

היהודי, שאנגלית היא אולי לא שפת בעיניו, אבל נבחות גם הוא מבין, הסתכל עליו בעיניים גדולות, תהוהו. 'תאסוף', אמר לו האיש וחיך חיך קטן. היהודי העיף לא עשה ענין. רוצים שהוא יאסוף? הוא יאסוף. הניח את התיק, הפשיל את השרולים והתכופף לאסוף את השברים שהתפזרו סביב סביב. אף אחד לא הציע עזרה, אף אחד לא הציע מטאטא, יעה או פח אשפה להניח את השברים. אבל הוא הסתדר. אחר שתי דקות ומשהו, הרצפה היתה נקייה, מסודרת. 'הוא שבר' תגבי ממנו תשלום', אמר המנהל למוכרת, 'הוא שבר

שישלם'. היה ברור שהמוכרת מרגישה לא נעים כמו שהיה ברור שזו לא המדיניות המקובלת בחנות, אבל הבוס אמר והבוס צודק - אז המוכרת העבירה את הקוד, הוציאה חשבונית על סכום של עשרים ושנים וחצי אירו והגישה ליהודי ואז זה נהיה לא נעים. ליהודי שמאחוריו היו ימי עבודה ארוכים ומאומצים מסביב לשעון, התברר שהכסף המזומן שלו אזל. נגמר. הוא גרד מטבע מפה, שטר משם והצליח להגיע לחמישה עשר אירו טבין ותקלין.

'זה לא מספיק', אמר לו המנהל, שבינתיים הספיק לתפוס מקום מאחורי הקופה, 'חסרים לך שבעה וחצי אירו'. היהודי הסתכל עליו ביאוש, משך בכתף, ושלף את כרטיס האשראי הישראלי שלו: 'נהנה קח, תעביר את הכרטיס'. 'אנחנו לא מקבלים כרטיסי אשראי מישראל', הודיע לו האיש חגיגית, 'רק כרטיסים מאכאן, או מזומן'. האנשים מסביב השפילו מבט. אף אחד לא רצה להתערב. היהודי הסתכל ימינה ושמאלה במבוכה, מחפש מוצא. 'אולי תנסה בכל זאת להעביר את הכרטיס? הוא יעבור, אני אומר לך', אמר בתחנונים. אבל האיש סירב. 'זה נגד מדיניות החברה', אמר ברשמיות. 'אני מצטער, אבל אתה לא יכול לעזוב את החנות בלי לשלם'.

אשה אחת, צעירה וקטנת קומה ממוצא אסיאתי, החליטה להתערב. היא הפסיקה לנבור במגש המתוקים ופתחה אל מנהל החנות בנימוס גוער: 'מה אתה רוצה? דברים כאלו קורים! תעביר לו את הכרטיס ותן לו ללכת. הוא עוד יפסיד את הטיסה שלו!' אמרה בקול תקיף. מה שקרה אחר כך שאיר את הנוכחים פעורי פה. 'שישאר כאן!' אמר מנהל החנות בקול שהלך והצטווה, 'הוא יהודי, לא את רואה שהוא יהודי? יהודים תמיד מסתדרים. הם הרי שולטים בעולם. כל הכסף של העולם נמצא בידיהם היהודים. אז אני צריך לספוג נזק שיהודי עושה לי?!' והמשיך ואמר: 'זה ידוע הרי יש רשת יהודית ששולטת בעולם, אז לא יקרה לו כלום אם הוא יפסיד את המטוס, מישהו כבר ידאג לו'.

המבוכה בחנות הפכה להיות סמיכה. הצעירה האסיאתית עמדה המומה, אנשים התחילו לזוז, להתרחק. מהיהודי, מהדלפק, מהצעות. 'הם היו נראים סימפתיים', סיפר אחר כך היהודי, 'הם כנראה לא אהבו את מה שהם שמעו, אבל אף אחד לא חשב לענות, בטח שלא להציע להשלים לי את השבעה וחצי אירו החסרים'. דקה חלפה ועוד אחת. היהודי נעמד בנוך בצד, מוקף במנהל ומוכרת שניראו כאילו הם שומרים עליו שלא יברח. הוא ניסה לפרוק את התרמיל, לקושש

עוד סנט ועוד אחד. אבל עדיין היה חסר כסף. חמישה אירו בדיוק. ואז זה קרה.

אדם לא צעיר נראה ממהר במעבר ליד הקיוסק. הוא כמעט רץ, והטרולי הקטן שלו נגרר אחריו בקול רעש גדול. היה ברור שהוא ממהר לטיסה, אבל פתאום הוא נעצר. פנה לאחור והציץ לתוך הקיוסק. 'יש בעיות?' הוא שאל בעברית במבטא כבד את היהודי שעמד אבוד ליד פתח החנות מוקף באנשים, 'אפשר לעזור לך במשהו?' היהודי כמעט לא נשם מרוב הקלה. 'כן', הוא ענה בקול נבוך וסיפר לזר גלוי הראש את מה שקרה. בלי לעשות ענין שלף האיש ארנק מהכיס, הוציא שטר בן חמישה אירו וזרק אותו בזלזול אל המנהל סמוק הלחיים. 'קח', סינן האיש בכעס, 'קח ותתבייש לך'. הוא לא העיף מבט נוסף לראות את תגובת המנהל, ורק סייע ליהודי לאסוף את בעמו ורץ יחד אתו לטיסה.

סיים בעל המעשה את סיפורו: 'שבתי אחר כך במטוס וקלטתי. יש רשת יהודית! האנטישמים צודקים! באמת יש רשת יהודית, רשת של אנשים שלא קשורים אחד לשני, שלא מכירים אחד את השני, אבל עוזרים אחד לשני בלי שום חשבון. עמדו שם בקיוסק אנשים ונשים בני כל מיני עמים, אבל היהודי החילוץ שעבר שם, עצר ועזר לי. אז תגידו אתם, יש רשת יהודית או אין? הרי אנו עם ישראל... עם אחד... גוף אחד... נשמה אחת... לב אחד... גוי אחד בארץ...'

יהודי שמע את הסיפור הזה, אמר 'בודאי שיש רשת יהודית, אני ראיתי את הרשת בפעולה, זה היה בתחנת דלק בארצות הברית. הגיע יהודי אחד עם 'קדילק' מכונית יוקרתית לתדלק, כשסיים לתדלק חיפש את הארנק לשלם והוא לא מוצא, הוא הבין ששכח את הארנק עם הכרטיס אשראי והכסף במשרדו, הוא עמד נבוך, מה עושים?

בעוד הוא חושב מה לעשות, נכנס סנדר לתחנה שרצה לתדלק. מהסנדר יוצא בחור ישראלי, כשראה אותו, יהודי מרגיש יהודי, נגש אליו ואמר לו 'אולי יש לך אפשרות לתת לי את האשראי שלך לשלם, ותן לי את פרטיך שאחזיר לך את הכסף'. הבחור שמע מה מבקש היהודי, הוציא את הכרטיס והלך למכשיר והעביר את הכרטיס מיד ואמר לו, 'הכל בסדר, שלמתי בשבילך, אתה יכול לנסוע'. היהודי התרגש מאד ושאל את הבחור, 'ממה אתה עוסק?', אמר לו 'אני עוסק בהדבקות שטיחים על הקירות'. אמר לו היהודי עם ה'קדילק', 'החברה שבבעלותי בונה בית מלון בגובה של חמישים קומות ואני כעת נותן לך את הזכות במרכז של הדבקות השטיחים', ע"כ הסיפור. (האמנתי ואזמרה)

משולחן המערכת

שאם אין לו בבית עוד לחם אחר, וקונה בצמצום מן השוק כפי שהוא צריך לאנשי ביתו, הרי ודאי עינו רעה בעיניים, שאף אם יבקשו ממנו לחם לא יהיה בביתו מה להאכילם, אך כשנשא פתיתים על השולחן, אין עינו צרה בהם, ונותנם לעניים.

ובשער-הציון (סק"ג) כתב, שלפי"ז טוב לכתחילה שהפתיתים לא יהיה קטנים מאד, כדי שיהיה בהם כדי נתינה.

ובפוסקי זמנינו (שו"ת או דבריו י"א, מ"ו, בן, שו"ת רבבות אפרים ד', מ"ו) הוסיפו, שבמקום שאין העני מצוי ליתן לו את שיירי הפת, אין צריך לשייר פתיתים כשינוור נתינה של כזית, ודי במעט פירורים, ובפרט אם ידוע ששיורי הפת ילכו לאיבוד. וכ"כ רבי אברהם פלאג' בספר אברהם אזכור (דף ט, אות קנד).

ד. רבינו בחי"ז, בספרו שולחן של ארבע (שער א, ד"ה יש) ביאר שטעם הדבר הוא כדי שתחול הברכה (שמכר ברכת-המזון) על מה שנאמר, שאין הברכה חלה על האין, אלא על היש, וע"ש בראיותיו. וכ"כ במנ"א (והביאו המשנ"ג). ובתורה חיים (מנהיגים עם) פירש בע"ז, ע"ש.

וכתב בשו"ת רבבות אפרים (גרינבלאט), שלפי טעמו, די גם במשהו, ולא צריך כדי נתינה, ובשעת הדחק יש לסמוך על טעם זה.

ומ"מ כתב בספר עץ השדה (שטסמן, י"ט), שפירורים דקים מאד שאין בהם חשיבות, אינם נחשבים לענין שיור מאכילתו בשביל שתחול עליהם ברכה, כיון שהם כאבק.

ובכך החיים (סק"ד) הביא בשם הזוהר (פ"ר יתרו, דף פ"ז), שהסמיכו דין זה על הפס' 'לא תישא את שם ה' אלווקך לשוא', שלא ישא שם השם על שפתיו לברך ברכת המזון על שולחן של שוא וריקני. וכ"כ בחסד אלפלים (סק"ג) ובבן איש חי (שנה א, שלה, א).

ובספר וזאת הברכה (ריש פ"ט) הוסיף, שאף הולכי דרכים האוכלים תוך כדי נסיעתם וכד' ואין שולחן לפניהם, ישיירו בצקלונם מעט פתיתים כדי שיהיה לברכה על מה לחול. ובספר פקודת אלעזר וכן ביפה ללב כתבו עוד בשם הזוהר (שם), שגם אם לא יכול לשייר מהפת שאכל, ישייר דבר אחר ממנו אכל.

ה. באוצר כל מנהגי ישורון (ג, ד) כתב, שהטעם הוא, כי החוקרים כתבו שהשחורים והפראים מאמינים שאסור להם להשאיר שריד ופליט מן הסעודה, כי פתיתיו הלחם והפירורים הנותרים ימשיכו אחריהם את הרוחות ואת המזיקים לעשות עימהם רעה, ולכן אמרו חז"ל להניח דוקא פת אחר האכילה, משום התנגדות להראות שאין אנו מאמינים בהבל פיהם. ומניחים כזית (כ"כ גם הנה"י ע"ג), שהוא דבר הנראה לכל, משום פרסום.

ולסיים: ידוע מה שכתב הזוהר הקד', שבשבת קודש, ישאיר את הלחם על השולחן למשך כל יום השבת, ואף שלא בשעת הסעודות, ואפי' חתיתה מועטת, ובזכות זה כל השבוע לא יחסר מזונך (זה דוקא בשבת).

פנינים לשבת
בענייני הלכה ואגדה

פירוין על השולחן, מדוע ולמה?
מובא בגמ' בסנהדרין (גב): 'כל שאינו משייר פת על שולחנו, אינו רואה סימן ברכה לעולם'. וכן נפסק בשו"ע (או"ח, ר"ס קפ).

ונחלקו המפרשים בטעם הדבר: א. רש"י פירש (ד"ה כל שאינו), שצריך שישייר ממאכלו, כדכתיב (מלכים ב, ד, מג) 'אכול והותר', וכן ביאר הלבוש (סק"ג), שהוא כדי שיודה להשי"ת על חסדו שהשפע לנו מטובו שבענו והותרנו, וציון לפס' ה"ל.

ב. עוד ביאר רש"י (ד"ה והא), שצריך לשייר כדי שיהיה מזומן לעני שיבוא ויאכל. וכן הוא בלבוש (שם).

והצדיק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, דרש זאת בפסוק (שמות כה, ל): 'ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד', ששולחנו של האדם צריך תמיד להיות 'לחם תמיד', שיהיה מוכן ומזומן לו לחם לתת לעני (הובא בדורש ציון, שמות שם).

[וע"ע בדרישה (או"ח שם ד"ה ואין) ובבני ציון (ליכטמן, סק"ב, י"ל שוב ע"י מכון 'הכתר' י"ג) במה שביארו בצריכותא בין ב' טעמי רש"י].

ג. לפני כחצי שנה, ראיתי את פירושו הנפלא של רבינו יהונתן מלוניל (הובא גם בחימרא וחי' לבעל הכנה"א), שפירש: דרך העולם שאחי שמסיים אכילתו, נוטל את הלחם שנשתייר על שולחנו וחותכו תחית לצורך העניים, וכשאינו מניח הרבה לחמים על השולחן אלא כשיעור מה שצריך לאנשי ביתו בצמצום, הרי זה משום שעינו צרה ואינו נותן דעתו על העניים שבפתחו, ואם יבקשו ממנו ליתן להם לחם, לא ירצה לפרוס להם מלחם שלם משום עינו הרעה, וכל שכן

נהנת מהעלון? מה עם הכרת הטוב...?
העלון זקוק בדחיפות לעזרתך!
כבדי שנוכל להמשיך - עזור לנו בתרומתך!
העבר את כספי זכר למחצית השקל' לעלון, ותהיה שותף ביזמי הרבים של אלפי משפחות בארץ ובעולם!
כל שכום יתקבל בברכה. ניתן להקדיש שמות לכל מטרה. פרטים בטל' המערכת.

- לעילוי נשמת** דניאל הכותב בן דוד, אליהו בן תנה יונה, שלמה בן יוסף, פנחס בן דוד, דורון בן אביבה, יצחק בן סמסורה זצ"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה ינה בת רומיה, פרבין נמכי בת פונסיגאן, שמחה בת מרים חיה, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ד"ל.
- לזיווג הבן** שרה בת אליה, אליהו בן אביגיל
- לרצואת** אביעד מאיר יהודה בן עדית טל, ראובן בן שרה, הראל עמישי בן אורה אביגיל בתות"י
- העלון מוקדש-הצלחת** ברו"ג ישי בן אליה, רחמים בן מוניה, עדין וליק בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, משפ' מאיר.

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ב אדר ב תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 5:06 תל-אביב: 5:21 חיפה 5:12 מוצאי שבת: ירושלים: 6:19 תל-אביב: 6:21 חיפה: 6:20 ר"ת: 6:59

פרשת פקודי

והייתם נקיים

כדי להסיר כל חשד...

הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל (גאב"ד לודז) התפרסם בין השאר בפעילותו הנמרצת למען החזקת מוסדות צדקה וחסד בעירו. עבודה קשה זו לא היה מטיל על אחרים, אלא הוא עצמו טרח לבקר את עשירי העיר ולהתרימם לכל דבר שבצדקה. אולם כאשר עסקו ראשי הקהילה בחלוקת כספי המגביות, השתדל רבי אליהו חיים בכל יכולתו למשוך ידו מכך.

שאלוהו נכבדי העיר: מדוע אין רבינו נוטל חלק פעיל בחלוקת כספי המגביות לנצרכים? השיב הרב מייזל: כידוע, פרשת "תצוה" היא היחידה בתורה (חוץ מפרשות בספר דברים שהוא "משנה תורה") ששמו של משה רבינו לא מוזכר בה. לעומת זאת מצינו שמו של משה פעמים הרבה בפרשת "תרומה". מדוע?

המשיך הרב מייזל והסביר טעמו של דבר: כי בפרשת "תרומה" מדובר על איסוף כספים ונדבות שונות לצרכי הקמת המשכן ולארגון חיי הציבור של כלל ישראל. בשל כך נתן משה את ידו הפעילה והנמרצת, כדי להביא הצלחה מירבית למגבית חשובה זו. אולם אחרי כן, כשהגיע מועד ניצול הכספים וחלוקתם למטרות השונות, משך משה רבינו ידו מכך, כדי להסיר ממנו כל חשד ולזות שפתיים...

"עוד יאמרו"...

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל נזהר היה מאוד לא למסור תפקיד כלשהו בישיבה לאף אחד מבני משפחתו, ואף לא לקרובים אליו קירבה משפחתית כלשהי, זאת משום "והייתם נקיים מה' ומישראל".

כאשר ביקר הרב צדקה פעם ראשונה באנגליה למען החזקת הישיבה, בשנת תשי"ד, באה לפניו אשה חשובה אחת ממשפחת ששון וביקשה את כתובתו הפרטית בארץ ישראל. לשאלתו מה צורך לה בכתובת האישית שלו? הסבירה, שהיא יודעת כי המצב הכלכלי בארץ קשה למדי, וברצונה לשלוח לבני ביתו חבילות מזון לכלכלתם.

מיד מיחה בה הרב צדקה והזהיר אותה שלא תהיך לעשות כדבר הזה: "עוד יאמרו, ראו זה שיצא כביכול לחפש תומכים לישיבה, ולמעשה דאג יותר לעצמו..."

וזאת ליהודה

על מעשי האדם להיות טהורים ונקיים מכל חשד גם בעיני הבריות! נלמד מהפסוק: אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה" (פרק לח-כא)

וכתב בעל הטורים "מלא וי"ו שפקד לכל שש מאות אלף שלא יחשדוהו שלקח מן הכסף". ואמרו חז"ל: למה עשה חשבון הרי הקב"ה מאמינו שנאמר (במדבר יב-ז) "בכל ביתי נאמן הוא" ומשה נותן חשבון! אלא מפני ששמע ליצני הדור שהיו משיחין אחריו שנאמר "ויהי כצאת משה וגו' והביטו אחרי משה". היו חושדין בו כי נתעשר משום שנתמנה על כספי מלאכת המשכן. כששמע כן אמר, חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן לכם חשבון. כיון שנגמרה אמר להם "אלה פקודי המשכן" (מדרש תנחומא ומד"ר שמות תנא-ו). "מכאן ילמוד כל אדם" – כותב השל"ה הק' – "להיות נקי מישראל בקל וחומר ממשה רבינו ע"ה.

כתב המאירי (על הגמרא מו"ק יח:): לעולם יזהר אדם שלא יביא עצמו לידי חשד, ולא יספיק היותו נקי מפעולות הרע מהש"ת לבד, אלא שיהיה נקי מה' ומישראל. ומכל מקום יצא מכלל זה כל שחושדין אותו מחמת קנאה או שנאה, שאם לא כן לא הנחת בן לאברהם אבינו. וכבר ידעת על אדון הנביאים שחשדוהו הכסלים מחמת קנאתם.

ובספר בינה לעתים (ח"ב דרוש לה) כתב: הבריחה מחשדן של הבריות, אין ספק שהיא דבר ראוי ומתקבל אצל השכל, כי יגונה מאד ויהיה בזוי ושפל בעיני האנשים כשיתן מקום שיחשבו עליו רעה, וגם יגיע לו מזה נזק והפסד, ומפני כך יתרחק האדם מהיות נחשד.

על כן אמר כי לא זו הדרך להתרחק מן החשד בעבור אלו הסיבות ודומיהן, אבל העיקר הוא כי לא טוב בעיני ה' היות האדם נחשד מהבריות, והוא יתברך מצוה ומזהיר מלגרום עליו חשדא, ומצד זה להיות מוזהר על ככה ממנו יתברך, וכמו שמשתדל לצאת ידי חובתו עם בוראו, כן צריך שיצא ידי הבריות ויתרחק מהיות נחשד מהם. עכ"ד.

לפי זה נסתפקנו, האם האיסור להביא עצמו לידי חשד, אין זה איסור עצמי, אלא רק משום שמכשיל את חברו לחשוד בכשרים, מכיוון שאסור לחשוד בכשרים, נמצא מכשיל חברו באיסור, ויש בזה משום "לפני עור לא תתן מכשול", או שהאיסור הוא בזה עצמו, שאסור להביא גנאי על עצמו ולהיות רשע בעיני הבריות?

זכות גדולה להיות שותף בהחזקת ותמיכת לומדי תורה!

נלמד מהפסוק: "בקע לגולגולת מחצית השקל... לצקת את אדני הקודש" (פרק לח-כו, כז)

וכתב החפץ חיים (ע"ת): ציוה הקב"ה לעשות מן הנדבות הללו האדנים, שעליהם יעמוד גוף המשכן, והוא כדי שיהיה לכל ישראל חלק בזה. וכן הדין עם הלומדים את התורה והמחזיקים אותה, כזה כן זה, מסייעים לקיום העולם ושניהם שותפים בזה.

את גודל מצות החזקת התורה למד החפץ חיים (בספרו **שם עולם** פרק יז) ממה שציוה השי"ת (שמות כה-טו) "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו". כלומר: אפילו בעת שאין נצרך להם לשאת אותו, כגון לאחר שהושם בבית המקדש.

וכתבו הספרים שהוא רמז, כמו לענין הבדים כיון שעל ידם תשאו הארון נתקדשו כקדשתו וזכו עבור זה שיהיו עמו ביחד לנצח אף בעת שאין נצרך לנשיאתו, כך גם לענין מחזיקי התורה, כיון שהחזיקו תלמיד חכם בעודם בחייהם, יזכו להיות עמו במחיצתו לנצח.

מוסיף הח"ח שכך גם לענין המנורה, צייתה התורה (במדבר ד-ד) "עד ירכה עד פרחו מקשה היא", כי אור המנורה רומז לאור התורה כידוע, ועל כן צייתה לנו שיריכה שעליה עומדת המנורה תהיה דבר אחד עם המנורה גופא, להורות לנו דמחזיקי התורה יהיו לעתיד בצוותא חדא עם בעלי התורה.

עוד ביאר הח"ח את הנאמר (ישעיה נו-ד) "ומחזיקים בברית", ולא נאמר "את בריתי". וכן אמר הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה" ולא נאמר "למחזיקים אותה", טעם הדבר, משום שבאמת ע"י זכות התורה העולם מתקיים, דבלתה לא היה העולם מתקיים, וכדכתיב (ירמיה לג-כה) "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת". ואף עתה שכבר נברא העולם, אילו ח"ו היה כל העולם בטל מהתורה אפילו רגע אחד, תיכף היתה מתבטלת כל הבריאה.

נמצא אם כן, שהמחזיק את התורה צריך להתבונן שעל פי האמת התורה מחזיקה אותו ואת כל המציאות כולה, אלא שלענין בשר נראה שאנו מחזיקים אותה, והוא כדמיון שאמרנו חז"ל (סוטה לה). "ארון נושא את נושאי". שגם בזה נראה לעיני בשר שהכהנים הם נושאים את הארון וכן היתה המצוה עליהם. אבל באמת הארון נושא אותם אחרי שהחזיקו את ידם בו. וכך גם בענין התורה. ועל כן אמר הכתוב "ומחזיקים בבריתי". וכן "עץ חיים היא למחזיקים בה". והיינו למי שמתבונן שע"י החזקתו בה הוא מוחזק גם כן על ידה, והיא מחזיקה אותו על פי האמת, אזי היא לו לעץ חיים. "ותומכיה", היינו אף מי שחושב שהוא תומך אותה לבד, הוא גם כן מאושר.

כשהיה הרב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל מדבר אל הנדיבים בעם, מחזיקי התורה, נהג לומר: הישיבות הקדושות המה בבחינת ארון ברית שהלוחות והתורה ניתנו בתוכו. החזקת התורה בישראל היא בבחינת "בכתף ישאו".

אנו למדים מפרץ עוזה (שמואל ב-פ"ו) שנענש על שאחז בארון העדות כאשר שמטו הבקר, ולא נשא קל וחומר בעצמו "נושאי נושא, עצמו לא כל שכן". ואמרו חז"ל (סוטה לה). ששורש התקלה נבע מטעות של דוד המלך ע"ה שנכשל בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים בו, דהיינו ששכח כי אזהרה מיוחדת יש בארון העדות "בכתף ישאו" ואין מוליכים אותו על גבי בהמות.

והלקח העולה מאותו מעשה - אמר הרב מפוניבז' - הוא כי רק מי שהוא נבער מדעת, כבהמה, מסוגל "לחשוב" כי הוא הנושא את הארון, ואינו חש בכלל שההיפך הוא

בזכות החזקת תורה...

סח הגאון רד"ב **אייכנשטיין** (רב ור"מ בדרום אפריקה): "קודם שבאתי לגור בדרום אפריקה, הלכתי לבדוק ולבחון את המקום ועל כן התפללתי בחמשה בתי כנסת שונים. ומה נדהמתי לראות שבכל מקום כזה שהגעתי היו לפחות כשני מנינים של יהודים חרדים עטורי זקן ופיאות, ורוב הציבור היו מיוצאי ליטא אשר מנה מאות משפחות של חרדים כ".

שאלתי אותם: הכיצד זכו לכך? והשיבו לי שהכל בזכותו של **גאב"ד מפוניבז', רבי יוסף שלמה כהנמן** זצ"ל שהיה מגיע לשם בקביעות לאסוף כסף עבור אחזקת מוסדותיו, והם היו מקבלים אותו בכבוד גדול ונותנים לו תרומות גדולות ורבות.

ועל אף שראה הרב מפוניבז' שהציבור שם רחוק מקיום המצוות, עמד על רגליו והכריז כי "בזכות מעשי הצדקה הגדול שאתם עושים, אני מברך אתכם שבני בניכם ישובו אל ה'". וכך הוה.

מגד גבעות עולם

המליונר שלא זכה...

סיפר הגר"י גלינסקי זצ"ל: פעם חזר הרב מפוניבז' - הגרי"ש **כהנמן** זצ"ל ממסע מתייש בחו"ל למען החזקת הישיבה. הוא אמר לי: "בוא וראה מעשי אלוקינו, השגחה פרטית!"

וכך סיפר לי: "הייתי בארצות הברית ושמעתי על פלוני, יהודי מליונר, המבקש להנציח את שמו במבנה ציבור רב רושם בארץ הקודש. חשבתי לעצמי, ב"ה, ישיבת מפוניבז' עומדת על תילה. אבל נרתום אותו להציב יד ושם לישיבה נוספת שנכחדה בשואה הנוראה, ישיבת גרודנא, או רמיילס, או קוברין, או ברנוביץ, לא חסר.

"טרחתי וניסיתי בלי סוף לפגוש אותו" - מספר הרב מפוניבז' - "אך כל העת היו דחיות מדחיות שונות, ממש מניעות ממרום. פה יצא ופה נסע. פה חלה ופה נפש... התייאשתי, והתרמתי גבירים אחרים כפי יכולתי וברוך השם עלה בידי.

"והנה כשעליתי למטוס לשוב ארצה, מי יושב לידי, במושב הצמוד, אם לא אותו יהודי! ובאמת יהודי חם בעל לב נפלא. שוחחנו בלבביות והצגתי את מרכולתי, לזכותו בשני העולמות.

ואז אמר לי: "חבל שהרב איחר בשבוע. כבר תרמתי איצטדיון ביפו שישא את שמי, איצטדיון בלומפילד..."

והפטיר הרב מפוניבז': "איי, מעשי אלוקינו! לא היו לו זכויות, לא נמצא ראוי! אילו היה זוכה ובונה היכל לתורה, כמה מצוות היו מתווספות לו מדי שנה בשנה, ומדי חודש בחודשו. מדי שבוע ומדי יום, ובכל שעה ושעה! משלא זכה, כמה חילול שבת רח"ל, יזקף לחובתו..."

והגדת - ח"א

"היקחו מהם את הזכות"...

הגאון רבי דוד הכהן לייבוויץ זצ"ל (מייסד וראש ישיבת "רבינו ישראל מאיר הכהן") סיפר לתלמידים את המעשה הבא:

לפני שהיה לישיבת ראדין בית מדרש משלה, למדו הבחורים בבית המדרש העירוני והתפללו יחד עם ה"בעלי בתים". בזמן התפילות היו עוברים בין המתפללים עם שתי קופות צדקה, אחת עבור בית המדרש ואחת עבור בני הישיבה. הגיעו הבחורים אל **החפץ חיים** בטענה שהם מתביישים ומרגישים מבוזים, כיון שהעניים שמים רק פרוטות בודדות בקופה למענם.

אמר להם החפץ חיים: הרי כולם מתפללים "ותן חלקנו בתורתך", והנה הגבירים יכולים לקבל ולזכות בחלקם בתורה על אף שאינם לומדים, בכך שתומכים הם בישיבה בנדבות גדולות, הרי זה חלקם בתורה, אולם אותם עניים שלא יכולים לתת נדבות גדולות, הרי פרוטות בודדות ביכולתם לתת, היקחו מהם את הזכות הזאת של חלקם בתורה?

המשך - החזקת לומדי תורה

"דין תורה" להגראי"ל שטיינמן...

סיפר הרה"ג ר' **אברהם פכטר** שליט"א (ראש כולל באלעד): "בתקופת הנפילה הגדולה בארה"ב, כשגברים רבים איבדו את כל רכושם, קבלתי טלפון ממיאמי. על הקו אחד מן הגברים, כשבקול טעון וכאוב הוא אומר לי כי הוא מתכוון להגיע לארץ ישראל ליממה אחת ולקרוא להגראי"ל שטיינמן לדין תורה..

"הוא טען שקיבל ברכה מהרב שטיינמן לעשירות בזכות תרומתו למען החזקת התורה, והנה עתה הוא נפל למצב קשה מאד. ולכן רוצה לבוא לארץ לדון עם הרב שטיינמן בדין תורה.

"**נלחצתי** מכך מאד ונכנסתי להרב שטיינמן וסיפרתי לו דברים כהויתן. ענה לי הרב: "תגיד לו שיבוא". והוא אכן בא. הוא התיישב לפני רבן של ישראל ותינה את טענותיו, כשהרב שטיינמן יושב ומאזין לו לכל מילה ומילה.

"**כשסיים** הלה לשפוך את לבו, הרהר הרב שטיינמן מעט, ואז שאלו: "האם בעסקך יש לך שותפות ורווחים עם מחללי שבת"? ענה לו אותו גביר בחיוב. המשיך הרב שטיינמן לשאול: "האם יש לך קשר ורווחים מעסקים שעוברים על איסור ריבית"? שוב ענה אותו יהודי בחיוב כי אכן יש לו שותפות עם עסקים בריבית.

אמר לו הרב שטיינמן: "אם כן, תשמח שנכסיד כולם נאבדו, הקב"ה ריחם עליך שלא תעבור איסורי תורה ולא תהנה מממון של חילול שבת. הוא נתן לך הזדמנות עתה קבל על עצמך לסחור אך ורק בממון כשר ללא איסור וכך תחזור לאיתנך הראשון".

סיים הרב פכטר: "אותו גביר קיבל על עצמו לסחור בלי חששות של איסורי שבת וריבית וחזר לקדמותו. ועד היום הוא ממשיך להחזיק תורה בממונו".

האמת, שהתרה נושאת אפילו את נושאייה ולא רק את עצמה. רק כאשר מטעינים את הארון על גבי בהמות, מאבדים בני אדם את החוש המציאותי, כפי שקרה לעוזה.

לא כן כאשר בני קהת הם הנושאים את הארון בכתף מתוך חרדת קודש והתעלות הנפש [=כני עבודת הקודש עליהם!]. לגביהם הענין נהיר לאשורו בשני מסקנות אלו: א) אמנם הם המה כביכול טועני הארון, אך לאמיתו של דבר הוא טוען אותם, ואינו זקוק להם. ב) מאידך, אף שבוודאי הארון נושא את עצמו, מכל מקום החובה מוטלת עליהם להטות שכם ולהעמיס על עצמם את משאו: "בכתף ישאו".

ברכה לרעהו

ראוי לאדם לברך את רעהו, ובמיוחד אחרי שהשלים מלאכה חשובה !

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה... ויברך אותם משה"... (פרק לט-מג)

וכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים ס' תתרכא-ב): **כשאדם גומר מלאכה גדולה, צריכה ברכה. שהרי לא ר' שברא הקב"ה את עולמו ברכו שר העולם שנאמר "ישמח ה' במעשיו". וכן כשכלו מלאכת המשכן ברח' אותם משה. וכן עשה דוד ושלמה, וכן חזקיהו. וכן הוא אומר "מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו", שלא ברכו... ואם תאמר: למה נאמר ויברך אותם משה שתשרה שכנה במשכן והלא כבר הבטיחו הקב"ה "ושכנתי בתוכם"? אלא שהיה ירא שמה יגרום החטא.**

מובא בזוהר הק' שכאשר רוצה אדם לברך את חברו או את בנו, צריך לברך תחילה להקב"ה, ואם לא מברך תחילה להקב"ה, לא יתקיימו ברכתיו. וכתב הפלא יועץ: וכן היה מנהג מוהר"י חזק זצ"ל שכאשר בא אליו אדם אחד להתברך ממנו, משים ידו על ראשו ואומר יתברך שמו של הקב"ה, ואחר כך מברך לאיש ההוא.

מסופר בגמרא (מו"ק טו:) על רשב"י ששלח את בנו לקבל ברכה מרבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים. וכך הם בירכוהו: יהא רעוא דתזרע ולא תחצד [=יהי רצון שתזרע ולא תקצור]. תעייל ולא תיפוק [=תכניס ולא תוציא, היינו שיכניס סחורה ולא יצליח למוכרה] תפיק ולא תעייל [=תוציא ולא תכניס. היינו שיוציא סחורה ולא תשוב אליו] ליחרוב ביתך ולייתבי אושפיז [=יחרב ביתך ויתיישב מלונך] לבלבל פתורך [=שולחנך יהא מבולבל] ולא תחזי לשתא חדתא [=ולא תראה שנה חדשה].

חזר הבן אצל רשב"י והתלונן: לא די שלא בירכוני, אלא עוד ציערו אותי בדבריהם. וסיפר לאביו את כל הדברים שאמרו לו. הרגיעו אביו ואמר לו, כל אלו ברכות הם: "שתזרע ולא תקצור" - שתוליד בנים ולא ימותו. "תכניס ולא תוציא" - תכניס כלות, ולא ימותו בניך שיצטרכו לצאת. "תוציא ולא תכניס" - תוציא בנותך כדי להשיאם ולא ימותו בעליהן ויצטרכו לחזור אליך. "יחרב ביתך ויתיישב מלונך" - יחרב קברך, שתחיה לאורך ימים ולא תבוא לקבר, ויתיישב הבית שאתה דר בו. שהעולם הזה דומה למלון. "יהי שולחנך מבולבל" - ע"י בניך ובנותיך המרובים. "ולא תראה שנה חדשה" - לא תמות אשתך ותשא אחרת ואז תהיה שנה חדשה לשמחה.

והקשה הגאון מהר"ם פאדוה: מדוע באמת בירכו אותו בלשון של קללה? ותיריך, שעשו כן כדי שיבוא לאחר מכן אל אביו ויוכרח לפתור לו את הדברים וממילא יתברך גם מאביו ותהיה לו הברכה בכפלים. וזו היתה גם כוונת יוסף הצדיק שלאחר שסיים אביו לברך את מנשה ואפרים, רק אז אמר לו יוסף "לא כן אב"י". אמר זאת כדי שיתברך פעם נוספת.

"וקמץ ממנו הכהן"...

פעם נתכבד הגאון רבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל (בעל אור שמח) לסדר קדושין אצל כהן מיוחס. לאחר החופה בירך רבי מאיר שמחה את החתן בזה הלשון: "יתן השם שיקויים בך הכתוב "וקמץ ממנו הכהן". שמעו האנשים את הברכה ולא הבינו פשרה. הסביר להם ה"אור שמח" בדברים הבאים:

ידועים דברי הגמרא (ברכות ח.) "במערבא, אם נשא אדם אשה, שאלו אותו: "מצא" או "מוצא", כלומר: האם קיבל "מצא אשה מצא טוב" או "מוצא אני מר ממות את האשה". והלא "מצא" כותבים בקמץ מתחת ה"מ"ם ו"מוצא" כותבים בחולם. על כן, ברכתי את החתן, הכהן, שיקויים בו "וקמץ ממנו הכהן". שיהיה אצלו "מצא" בקמץ ולא בחולם...

אימתי מובטח שתתקיים הברכה?

ביקשו פעם מהגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל שיתן ברכה בדרך "הבטחה" לאדם הזקוק לישועה אמר: "אינכם יודעים כמה רחוק אני מסוג דיבורים אלו. ואמנם קבלה בידיו מהצדיק רבי מרדכי מסלונים זצ"ל "כי כל יהודי אם הוא מברך מעומק הלב, מובטח הוא שברכתו תתקיים!"

ובהזדמנות אחרת אמר: "כשמברכים את הזולת בכוונה אמיתית לשם שמים ומתוך רצון אמיתי לעזור ולסייע לזולתו, אזי הקב"ה מסייע והברכה מועילה ועושה פרי".

דרכי החיים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

דרייבך מסוג אחר

להסיע אותם לקטסקילס?...

וראה זה פלא, האשה מגיבה: **כן בעלי הוא במקרה דרייבך!**

* * *

הוא תיכף מגיע למקום. הם מוסרים לו את הכתובת - אותה הוא לא מכיר, אבל מרגיע אותם שבסייעתא דשמיא יש לו תוכנת 'ווייז' והכל יהיה בסדר. אבל לפני שיוצאים אומר הדרייבך: מכיוון שהגיעו עכשיו מנסיעה ארוכה, יעלו בבקשה לביתו לטעום משהו. "אני גר כאן ממש מעל תחנת האוטובוס!" אי אפשר לצאת לדרך בלי פרוסת קוגל תפו"א חם, ושתייה קרה. "ככה זה הדרייבך'ס של מונרו" הוא קובע בפשטות והם לא מעיזים להתווכח.

מסיימים את ה'טועמיה' ויורדים לרכב. מתרווחים במקומות בשמחה, את החששות ואי-הנעימות העמוקה ששלטה בהם קודם, מחליפים כעת רוגע ושלוה. סוף סוף אפשר ליהנות מהנוף ההררי שנשקף מהחלון... הדרייבך מצייד אותם בבקבוקים אישיים של מים-קרים, והרב מהרהר לעצמו: "אמריקה! אמריקה! איזה מושגים - אבל כמה זה יעלה לי? עדיף לא לחשוב... ההכרח לא יגונה - וכי יש לי ברירה אחרת?"

תוך כדי כך עולה לו עוד מחשבה אודות השוני של "הדרייבך'ס של מונרו": אשתו של הדרייבך אף היא הצטרפה לנסיעה. מה זה? קלט שכנראה אין הדברים כפשוטם, והחל לגשש אצל הנהג אודות טיב עבודתו ועיסוקיו. "תראה; אני לא ממש דרייבך אמיתי" הודה בסופו של דבר "אבל אני מלא הכרת-טובה כלפיכם! אנחנו תמיד טרודים ועסוקים, וכאן בזכותכם התאפשר לי ולאשתי לצאת קצת להרים..."

הרב חשב שהשמים נופלים עליו. מה?! שהוא יטריח אדם בזמן כזה לחוץ של ערב-שבת! אבל ה"דרייבך" הרגיע: השבת מוכנה פּרַפֶּקט - אין מה לדאוג.

בשלב זה כבר היה חשוב להם לדעת מה שם האיש המיוחד?

"-פרידמן" - או "-פריעדמאן" ליתר דיוק..."

קשור לראש-קהל של סאטמאר?

"-כן. זה אבי זכרוננו לברכה".

אהוהו! - שמח רבי דוד. לפני 25 שנה נתקעתי באיזה מקום, ואבא שלכם אירח אותי! נו, מסתבר ש"ברא כרעא דאבוה" [-הבן דומה לאב]- הרי לנו סגירת-מעגל!...

הדרך לא הייתה פשוטה. ה'ווייז' ניסה לעזור, אך היו באזור כמה שמות בעלי צליל דומה, אך עם איות שונה - ולך תדע למה התכוון המשורר... ה"דרייבך" התקשר לאנשים על מנת לברר היכן המיקום המדויק, וגם כאשר הגיע לשם לא נרגע עד שראה את אורחיו משתכנים ב"בונגלו" שלהם.

לפני פרידה עוד הוסיף ורוקן את כיסיו - ואשתו רוקנה את תיקה - למען עמלי התורה דהכולל החשוב במרכז הארץ.

'מי כעמך ישראל' כבר אמרנו?

פעם בשנה, יוצא הרב דוד מ. למשך כמה שבועות להרי הקטסקילס בניו-יורק. אם זה נשמע לכם כמו התחלה של סיפור נופש מעניין, זה לא ממש. או: ממש לא.

מדובר בראש-כולל חשוב ממרכז הארץ. במהלך הקיץ, הוא יוצא לניו-יורק. במשך ימות השבוע שוהה בעיר, ובסופי שבוע יוצא להרים - בדיוק כפי שנוהגים רוב אנשי העסקים המקומיים. בתקופה זו הוא פוגש את תומכי הכולל, וגם מוסר דרשות ושיעורים במקומות שונים. הוא כבר איננו צעיר, ותמיד מצטרף איתו אחד מבניו.

קיץ תשע"ח, יום שישי - ערב שבת קודש: מכיוון שאין תחבורה ישירה מבורו-פארק להרים, יוצא הרב באוטובוס ל'מונרו'. משם זה סיפור של כחצי שעה עד לקטסקילס, בתנאי שאין פקקים מיוחדים, או תקלות אחרות...

בדרך-כלל כבר ממתין להם ב'מונרו' ר' יוסף ב. - יהודי יקר שמארח אותם בכבוד, ובהמשך מסיע אותם להרים. השנה הוא נעדר לרגל ברית של נכד שמתקיים בליקווד, אבל ר' יוסף סידר מבעוד מועד מחליף שידאג לכל צרכיהם.

* * *

עוד לפני שהם עלו על האוטובוס מבורו-פארק למונרו, התקשרו למחליף אך לא הצליחו ליצור קשר. סברו שמהו משובש בקו. אך גם בהמשך הנסיעה הארוכה - שנמשכת שעתיים לפחות - לא הצליחו ליצור קשר. הם לא רצו להטריד את ר' יוסף שמתכוון לשמחה המשפחתית, אבל בליט ברירה התקשרו וגם כאן לא נענו. ניסו וניסו אך דומה שלכבודם מערכת התקשורת בניו יורק רבתי כמו קרסה לגמרי...

בדרכו ל'פאלס-טרי' ["קרית-יואל"], האוטובוס כבר עקף את 'מונסי' - והטלפונים עדיין לא עונים. האוטובוס כבר שועט בשטחים עליהם הולכים להיבנות 2,000 דירות חדשות לחסידים - והטלפונים עדיין לא עונים. האוטובוס כבר מטפס במעלה 'גארפילד', הרחוב המרכזי - והטלפונים עדיין לא עונים...

מה עושים? הלחץ גובר אך לרדת מהאוטובוס חייבים - אז יורדים. קשה להם להתארגן עם תחבורה להרים, מוניות אינם ממש בנמצא כאן במונרו, ואם רוצים 'קאר סרוויס' [=שרותי הסעה] יש להזמין מראש. חושבים לעצמם מקסימום "ניתקע" פה לשבת. נחפש איזה הכנסת-אורחים וזהו.

אבל יהודים אף פעם לא מתייאשים, הם ממשיכים להתקשר - רק כדי לשמוע בפעם האלף שהמנוי לא זמין. ניצבים ככה נבוכים, עומדים בתחנת האוטובוס אב ובנו כששניהם מנסים שוב ושוב להתקשר לכל מספר אפשרי... כאשר לפתע מתקרבת אליהם במהירות אישה חסידית ואומרת ביידיש עסיסית: נראה שאתם צריכים עזרה! מצוקה כלשהי? אפשר לעזור? האב והבן חשו אי-נוחות מהפנייה הישירה, וכשהתעשתו אמרו אָמממ, אולי יש כאן איזה מונית או 'היימישע דרייבך' [נהג מאנ"ש] שיכול

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

פקודי

גליון מס' 525

יציאת שבת: י"ם 18:19, ת"א 18:21

כניסת שבת: י"ם 17:06, ת"א 17:21

נלמד מהפרשה

משה, בצלאל ושאר חכמי הלב אשר בנו את המשכן, הגיעו אל קו הסיום. המשכן וכליו בנויים ומוכנים בדיוק נמרץ כפי שציווה השם את משה. לא לחינם מוזכרים בפרשתנו שמונה עשרה פעמים את המשפט "כאשר ציווה השם את משה", משום שמשה ובצלאל זכו לכוון במדויק לרצון הבורא.

הכל מוכן, כעת צריכים להקים את המשכן בפועל ולחבר את "חלקי הפאזל" לכדי "תמונה" שלמה.

המתבונן בפסוקים שבפרשה מגלה דבר מעניין. הקב"ה מצווה את משה להקים את המשכן - "תקים", ואילו בפועל נכתב "הוקם המשכן", הלשון "הוקם" משמעותה לכאורה שמישהו אחר הקים אותו, כאילו הוקם מאליו. בסוף כתוב שוב "וַיִּקְם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן" - משה בעצמו. מה פשר שנויי הלשון?

ה'כלי יקר' בביאורו לתורה מגלה את הסוד: אמר הקדוש ברוך הוא למשה - "עסוק אתה בהקמתו, והוא עומד מאליו", לכן נאמר "הוקם הַמִּשְׁכָּן" - מאליו. זאת אומרת, אלוקים אמר למשה לעשות את המקסימום שהוא יכול, ורק אחרי שמשה יקים את המשכן ויעשה את המקסימום מבחינתו, רק אז תבוא העזרה משמים והמשכן יעמוד מאליו בדרך נס.

מסיים ה'כלי יקר' ואומר: "ויש בזה רמז לכל המעשים אשר האדם עושה, כי קצרה יד האדם להשלימם החל וגמור, אלא האדם הוא המתחיל, והשם יגמור על ידו". הדברים נכונים בכל תחום מתחומי החיים, ובפרט ביחס לעבודת השם. כאשר אדם מתחיל ללמוד תורה הוא מתוודע לגודלה האינסופי של החכמה האלוהית, לריבוי המצוות לפרטי פרטים, הוא מתבונן בעצמו ורואה עד כמה רחוק הוא מהידע העצום ומהשלמות הרוחנית. כל אלה עלולים להביא את האדם לידי ייאוש ולשאול - יש לי סיכוי? גם משה כמעט "התייאש" מהקמת המשכן, עד שאמר לו הבורא - תתחיל, תעשה את מה שאתה יכול. כך צריך כל אדם להתחיל, ורק לאחר שאדם עושה את שלו - "הבא להיטהר, מסייעין אותו". אלו הדברים שאמרנו. הקדוש ברוך הוא לא עושה נס לאדם אם האדם מצדו לא עושה השתדלות. לאחר שאדם מתחיל ועושה את שלו, אזי הבורא משפיע עליו שפע של עזרה ממרומים.

ערכן של ברכות

"מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן"

וביאר חידושי הרי"ם: מאה אדנים היו במשכן, ומאה ברכות חייב אדם לברך בכל יום. וכשם שהאדנים שמשו יסודות למשכן, כך הברכות הם יסודות הקדושה בחיי כל יהודי, והמילה "אדן" היא גזורה מלשון אדנות. וע"י הברכות שאדם מברך בכל יום, הוא מעיד קבל עם ועולם, שה' הוא אדון כל הבריאה, ככתוב: "לה' הארץ ומלואה". מאה הברכות שאדם מוציא בכל יום נעשות איפוא 001 אדנים למשכן הפנימי של כל אדם מישראל.

וכתב הטור (סימן מ"ו) שבימי דוד המלך מתו (ל"ע) מאה אנשים מישראל בכל יום, ולא ידעו על מה היו מתים. וכשראה דוד המלך דבר כ"כ נורא שמתחולל לנגד עיניו, הבין ברוח קודשו שבודאי באה הפורענות בגלל התגברות כוחות שליליים בבריאה, לכן עמד ותיקן לומר מאה ברכות בכל יום, וע"י הברכה שאדם מוציא מפיו גורם ויוצר השראת קדושה ששורה עליו ועל סביבתו. וכשיש קדושה כוחות הסט"א בורחים ופגיעתם הרעה נעלמת והוא התיקון בכל מצב קשה להמתיק הדינים ולהעביר את רוע הגזרה. וכתב הש"ך: שמעתי שכל המברך על כל מה שאוכל ואינו מכניס לגופו דבר בלא ברכה ראשונה ואחרונה, כשמת אין התולעים שולטים בגופו, לפי שהתולעים הם מן הקללה, והברכה היא הפך הקללה. שנאמר: "להניח ברכה על ביתך" הוא הקבר.

ומסופר על המהרי"ל דיסקין שהגיע עם משמשו לביקור אצל קרובת משפחה שלו, שהייתה חולה מאוד, וכשנכנס לחדרה, הזדעזע הגאון בראותו את המצב ששלט בחדר, מכל עבר בקעו ריחות לא נעימים של צואה ולכלוכים אחרים, עד כדי כך שהיה אסור לברך בחדר שום ברכה. ובתוך כך התברר שרק מידי שבועיים מגיעה אישה לנקות את החדר, ויום יומיים לאחר מכן החדר מתלכלך שוב, וכך מתדרדר מצב הניקיון עד בואה של המנקה. המהרי"ל שהה בחדר כמה דקות וכאשר רצה ללכת, פנתה אליו הקשישה ובקשה ברכה שתזכה לחיות עוד הרבה שנים, כשהבחינה שהשמש מתפלא על בקשתה וכי איזה חיים אלה בתוך בור צחנה שכזה, אמרה לו: מידי שבועיים כאשר האישה באה לנקותני, יש לי שעה שעתיים שאני יכולה לומר ברכות לפני האלוקים, שהרי כעבור הזמן הוא שוב יתלכלך החדר ולא אוכל לברך, ובגין פרק הזמן הקצר הזה, שווה לי לחיות בזוהמה הזאת במשך שבועיים ובלבד שאזכה לברך את בוראי.

כי מי יכול לשער ולתאר ערכן של כמה ברכות!

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

פיקחותו של רבי נפתלי

"אם הוא מיוחד כפי שאתם אומרים, אמכור לו", אמר האיכר, "אך רק אם אוכל למכור לו ישירות, פנים אל פנים". החסידים היו מזועזעים. כיצד יוכלו להביא בפני הרבי טיפוס גס שכזה? לאחר כמה רגעי בלבול ומבוכה, הבינו שאין להם ברירה. משלחת מיוחדת הובילה את האיכר המגושם העמוס בצלים אל ביתו של הרבי.

כשהגיעו, היה ה'חווה' עסוק בצחצוח גביע הקידוש המיוחד שלו, כפי שעשה בכל יום שישי לפני השבת. היה זה גביע מיוחד במינו, עשוי זהב טהור, בעל גילופים עדינים ומסובכים המראים אתרים קדושים מארץ ישראל. שמועות רבות סבבו את כוס הקידוש ואת תולדותיה. אמרו שהחווה ירש אותה מאחד מגדולי החסידות של הדור הקודם, וכל מי שזכה לברך על תכולתה ולשתות ממנה ראה ברכה רבה בחייו. אלא שלא קל היה לזכות בחסד זה. החווה לא הרשה לאף אחד אחר להשתמש בה או אף לגעת בה. כל השבוע כולו עמדה הכוס בארון נעול עד יום שישי, ואז נהג לצחצחה, עד שהבריקה ונצצה על מפת השבת הלבנה.

כשהביאו החסידים את הגוי עם שק הבצלים שלו, הבין הצדיק מיד את הסיבה לכך. "כמה אתה רוצה בעד הבצלים שלך?" שאל את האיכר. "רק רגע, לא כל כך מהר", השיב האיכר בגסות והרים ידו כאילו רצה לדחות את הצעתו של הרבי. "אני קופא מקור. אני זקוק למשקה הגון כדי לחממני". היה ברור שלא חשב על כוס תה דווקא. החווה הורה למשרתו לתת לאיש כוס ויסקי, ובמהרה הונחה לפני האיכר כוס ויסקי גדושה עד שפתה. "זה הכל?" קרא האיכר כנעלב. "רק הכוס הקטנה הזו?". "תנו לו את כל הבקבוק והניחו לו לעשות כחפצו", אמר הרב והפנה את גבו.

כעת נראה מוכר הבצלים כמי שנעלב עלבון עמוק. "מה! אתה חושב שאני שתיין?" צעק בכעס. "אני אראה לך! אני אלך הביתה ולא אמכור לך כלום!" הוא קשר את השק והיטיב את מעילו כאילו עמד לעזוב. החסידים מיהרו לנסות להרגיעו כשהם ממלמלים בדאגה מילות פיוס. לבסוף נרגע וחיך. "אני אגיד לכם מה", הוא אמר, בהצביעו על גביע הזהב הנוצץ שעל השולחן. "אתן לך את הבצלים שלי אך ורק אם תמלא את הגביע הזה בוויסקי ותיתן לי לשתות ממנו".

החסידים נסוגו לאחור, המומים. איש לא העז לשתות מגביע הקידוש הזה מלבד החווה עצמו. האם איכר ערל ושתוי זה ישתה את הטיפה המרה שלו מתוך הגביע המקודש? הם הציעו לו כוסות וספלים אחרים, גדולים יותר, לחוד או ביחד, אך הוא התעקש. "כמו שאמרת לי, רק מן הגביע הזה. אחרת אלך הביתה". הם ניסו שוב להניאו מכך, אך כלום לא עזר. הוא פשוט סירב.

בידיים רועדות ובלב כבד מילא החווה בעצמו את הגביע היקר בוויסקי הגס, ובמשיכת כתפיים נואשת נתן אותו בידי האיכר. זה הרימו בידו הימנית, צמצם את עיניו ובריכוז וכוונה גדולים קרא, "ברוך אתה... שהכל נהיה בדברו". לשונם של הנוכחים נעתקה בפיהם. והם אנו אחריו "אמן". רק החווה, אחרי שנעץ מבטו לרגע באיש, קלט מה התרחש. חיוך רחב התפשט על פניו. "לחיים, רבי נפתלי! אתה כל כך פיקח, מן הסתם ראוי אתה לשתות מגביע זה. לחיים, חיים טובים ולשלום!"

סערות, סופות שלגים, ברקים ורעמים ורוחות עזות פקדו את העיירה לובלין מזה תקופה ארוכה. על הכבישים נערמו ערימות השלג לגובה, כך שאיש לא יכול היה לצאת מפתח ביתו. פירושו של דבר היה כי האיכרים לא יכלו להגיע לעיר עם תוצרתם. המצב הכלכלי היה ירוד באותה העת ואספקת המזון נידלדלה במהירות.

פריטים רבים חסרו לחלוטין, מיני ירק, פירות ואף מצרכים בסיסיים. גם בצלים למשל חסרו בשוק. כך שהגיע מצב שלא היו אפילו בצלים למאכלי השבת החגיגיים. עובדה זו הייתה 'טראגית' כמעט, שכן בלובלין, המנה הקרויה ביידיש 'אייער-און-ציבעל', המורכבת מתערובת של ביצים ובצל קצוצים, נחשבה למרכיב שכמעט אי אפשר בלעדיו ביום שבת קודש. יהודי לובלין זכרו מקרים שבהם לא היה בשר או דגים, אך מי שמע על מחסור גמור בבצלים לסלט הביצים?

בבית הצדיק המפורסם, החווה מלובלין, שרר גם כן המחסור בבצלים. אחרי הכל, המסורת החסידית מייחסת חשיבות רבה לסלט פשוט זה. הם ניסו להשיג כמה בצלים בכל דרך אפשרית, אך מאמציהם עלו בתוהו. מישהו אפילו הצליח לפלס דרכו בין ערימות השלג עד חוותיהם של כמה מאיכרי הסביבה, אך גם להם לא היו בצלים.

בבוקר יום שישי, השכים קום רבי נפתלי מרופשיץ, אחד מתלמידי הגדולים של החווה כהרגלו, כדי לצאת לבית הכנסת של הרבי ולשפוף לבו בתפילה לבוראו. בדרכו חזרה הביתה עבר דרך כיכר השוק ושם נתקל במפתיע באיכר שהיה לו שק מלא בצלים!

"הו! אמר לעצמו רבי נפתלי, ורעיון נועז עלה במחשבתו. 'זו בדיוק ההזדמנות לה חיקיתי ברוך השם!' הוא ניגש לגוי והציע לו לקנות את השק כולו. האיכר ידע היטב את ערכה של 'סחורתו' היקרה וציפה לעשות רווח נאה ממכירתה. לא זו העת לפשרות והנחות! הוא נקב בסכום גבוה במיוחד. להפתעתו הרבה, הסכים רבי נפתלי מיד ונתן לו את הכסף. אך לא היה קץ להפתעות. "אני רוצה לקנות גם את מעיל הפרווה שלך ואת כובעך", הוסיף רבי נפתלי.

תחילה הביט האיכר ביהודי כעל 'משוגע'. בקושי האמין למשמע אוזניו. הוא סירב לבקשה כשהוא נדהם לחלוטין. כיצד יוכל לשוב לביתו בקור המקפיא בלי מעילו וכובעו? אך חבילת השטרות שבידו המושטת של לקוחו קרצה לו ופיתתה אותו, ועד מהרה נסגרה גם העסקה השנייה. ר' נפתלי צעד לביתו עם שק מלא בצלים ועם פריטי לבוש חדשים בלתי רגילים.

מאוחר יותר באותו יום, הופיע איכר מחוץ לביתו של החווה. הוא היה לבוש בפרוות בסגנון האיכרים, עם כובע עצום שכיסה את מצחו ואת חלקם העליון של פניו, ועם מגפיים מכוסות בבוץ. בשפת הגויים ובנימה המאפיינת אותם, הוא קרא: "בצלים! בצלים למכירה!".

המוני חסידים הגיעו מכל עבר. כולם רצו לקנות בצלים לכבוד שבת קודש. הם התקבצו סביב מוכר הבצלים וניסו לשאת ולתת אותו, אך הוא סירב להוריד מן המחיר שנקב. ואז לפתע פתאום, הכריז כי הוא מפסיק למכור באותו יום. לא עוד בצלים למכירה! החסידים התחננו בפניו. "אך עדיין עלינו להביא כמה בצלים לרבי! הוא איש דגול וקדוש. אם רק תרשה לנו לקנות לו בצלים, יבואו עליך שפע ברכות".

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת פְּקוּדֵי - כְּחָה שֶׁל לִיצְנוֹת

"אֵלֶּה הַמְּשָׁכָן הַמְּשָׁכָן הַעֵדֶת" (שמות לח, כא)

כעין זה מצאנו אצל קורח שאמר למשה ואהרן: "ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (במדבר טז, ג). משה ואהרן שאמרו על עצמם: "ונחנו מה" (שמות טז, ז), ומשה רבינו שהתורה הקדושה מעידה עליו: "והאיש משה עבד מאלהים" (במדבר יב, ג), להם אמרו: "ומדוע תתנשאו" (במדבר טז, ג)?

כל זה מגיע גם כן מכוח אותם ליצני הדור. כמו שפירש רש"י הקדוש: "ויקהל עליהם קרח" (במדבר טז, יט) - בדברי ליצנות, כל הלילה הלך אצל השבטים ופיתה אותן.

וכן נאמר בדברי המדרש (ילקוט שמעוני): "ובמושב לצים לא ישב (תהלים א, א) - זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ואהרן, מה עשה? כינס עליהם כל הקהל וכו' התחיל לומר לפניהם דברי ליצנות".

כזה הוא כוח ההרס של ליצנות בכלל ובמיוחד להתלוצץ על צדיקים ולבטלם בפני הציבור. וכבר הזהיר דוד המלך: "ובמושב לצים לא ישב" (תהלים א, א), היות ודברי הליצנות עלולים להשפיע ולחלחל אצל השומע ולקררו בעבודת השם.

ועל כך הזהיר רבי ישראל מסלנט, שיש להיזהר שלא להיות מושפעים מאלה הבאים לבטל בהבל פיהם ולתת חשדות באנשים צדיקים ועובדי השם.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

מובא במדרש רבה: "ולמה עשה עימהם חשבון, הרי הקב"ה יתברך שמו מאמינו, שנאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז). ולמה אמר להם משה: 'בואו ונעסוק במשכן ונחשוב לפניכם?'

אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים מאחוריו, שנאמר "והיה כבא משה האהלה וכו' והביטו אחריו משה" (שמות לג, ח-ט).

ומה היו אומרים? ר' חמא אמר היו אומרים: 'חמי קדל דבריה דעמרם' [ראה כמה שמן צווארו וערפו של בן עמרם], וחברו אמר לו: 'אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהיה עשיר?'

כששמע משה כך אמר להם: 'חייכם, נגמר המשכן אתן לכם חשבון'. אמר להם: 'בואו ונעשה חשבון', שנאמר: "אלה פקודי המשכן משכן העדת" (שמות לח, כא).

אומר הרב ישראל מסלנט בספרו 'באר יוסף': "מדברים אלו עלינו להתבונן עד היכן מגיע כוחה של ליצנות לדבר על אותו צדיק, ולהפוך את האמת מן הקצה לקצה. לחשוד במשה רבינו ע"ה שדיבר עם ה' פנים אל פנים, כאילו נתעשר חלילה מהתרומות של מלאכת המשכן שהוא מהעבירות החמורות ביותר, כאילו אין כאן 'עין רואה', ובכל זאת כוחה של ליצנות, לדבר על צדיק עתק, ולחשוד במי שנאמר בו: "בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר יב, ז).

מדברי המדרש משמע שאין כאן רק חשד בליבו של משה רבינו שיאמרו ליצני הדור, אלא ששמע זאת מפיהם, שמדברים מאחורי גבו.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב טליה ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה ערן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מיישא אסתר בת זחרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעיהם בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלוון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ולילד אלחנן רפאל בן איריס ולילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י דן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת אלי ברוט ומשפחתו

זמני לכת

ע"פ	כניסת לכת	צאת לכת	רבני חס
י-ט	17:07	18:20	19:00
ת"א	17:24	18:17	18:57
מ"ב	17:25	18:18	18:58
ב"ז	17:26	18:19	18:59

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - עוֹרְלָה - חֵלֶק ב'

האם מותר לשתות מיץ היוצא מפירות עורלה וכן האם מותר להשתמש בהם בתור פחמים?
להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

? **שאלה:**

! **תשובה:**

מיץ היוצא מפירות עורלה או מהקליפות, וכן יין המופק מענבי עורלה, אסורים בהנאה כדין פירות עורלה. **הערות:** ומ"ש השו"ע (סימן רצד ס"ב): מי גפנים, דהיינו כשחותכים את הגפן, נוטף ממנו כמו מים, מותרים משום עורלה. ע"כ. ביארו המפרשים, מפני שעדיין אינו פרי, או מפני שהמים יוצאים מהעץ עצמו. ועיין בשו"ת מנחת שלמה (סימן עא אות ד) שיש להסתפק אם נוהג עורלה בלימון חמוץ, משום שכל נטיעתו הוא לסחיטת המיץ, והמיץ הוא זיעא בעלמא, והעלה להחמיר עכ"פ מדרבנן.

ולכן אותם דוכנים המוכרים מיצי פירות, יש לוודא שאכן הם נושאים תעודת כשרות מוסמכת שהפירות ללא חשש טבל ועורלה. פירות הגדלים בשנות עורלה אסורים בהנאה, ואפילו בהנאת צביעה והדלקה. **מקורות:** רמב"ם (פ"ז הל' מאכלות אסורות ה"כ, הכ"ב).

ואף פירות עורלה של חוץ לארץ, אסורים בהנאה. **מקורות:** ראה מה שהאריך בזה בשו"ת דברי דוד ח"ד (יו"ד סימן נד אות ה).

שמן של זיתי עורלה, כיוון שאסור בהנאה, אין להדליק בו נרות חנוכה. **מקורות:** כן העלה בספר חזון עובדיה - חנוכה (עמוד פב). וכ"כ בשו"ת אור לציון ח"ד (פמ"ד ה"ג) ואף שהזית לא מוציא פרי לפני שלוש או ארבע שנים, מכל מקום עם התפתחות החקלאית של היום, גדלים זיתים אף בתוך שלוש שנים.

אסור למכור או לתת פירות עורלה במתנה לגוי או להחליף בתמורה לדברים אחרים. **מקורות:** רמב"ם (פ"ח מהל' מאכ"א הט"ז). וכתב, אם עבר ומכר פירות עורלה לא נאסרו המעות. וע"ע שו"ע (או"ח סימן תמג ס"ג). וכן הוא ברמ"א (יו"ד סימן רצד ס"ח) וז"ל: אסור ללקוט לגוי פירות מאילן שלו, שהוא עורלה, משום שנהנה, במה שמחזיק לו הגוי טובה על זה.

אולם מותר למכור לגוי פירות שעתידיים לצאת בג' השנים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד רצד ס"ט) מאחר ולא באו לעולם.

אסור להאכיל פירות עורלה לבעלי חיים הנמצאים ברשותו. **הערה:** היות ויש לו מכר הנאה. ראה רמב"ם (שם). ובשערי תשובה לרבינו יונה (ש"ג אות פג) כתב, שאסור לתת לפני כלבו שמזונותיו עליו. משמע דווקא בכהאי גוונא. וכ"פ בשו"ת בנין ציון (סימן קב).

ואפילו לבהמת הפקר, יש מי שמחמיר. מקורות: בשו"ת מהר"ם שיק (סימן רח) הוכיח לאיסור ממ"ש הפוסקים לאסור נתינת בשר וחלב לפני בהמת הפקר, ושכ"כ בחתם סופר (סימן שלו), וכן משמעות דברי המשנה ברורה (סימן תמח סק"ל) ובשערי הציון שם. וכ"פ בספר אמי בינה (פסח סימן יט).

השָׁבֶת מְגִינָה וּמְצִילָה

היה זה בעת מלחמת העולם השנייה, כשהנאצים ימ"ש פלשו לצרפת ושליטתם הייתה מלאה, וכל איש או אישה יהודים אשר נמצאו ברחובות צרפת, שלא במסגרת עבודה מורשית על ידי הנאצים הארורים היה אחד דינו - **להישלח ברכבות המוות לאחד ממחנות ההשמדה.**

אחת המתפרות הגדולות בפריז קיבלה את אישורה של הממשלה להעסיק במסגרתה נשים יהודיות, וכך נשים רבות מצאו מקלט מפני הנוגשים הגרמנים. אחת מבין אותן הנשים הייתה הרבנית שטיינמן ע"ה בצעירותה בטרם נישאה לרבינו מרן רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל.

והנה הוכרז על ידי המנהל הראשי הנחיות לגבי העבודה כי יש לעבוד במשך כל ימות השבוע, כולל יום השבת. מנהל העבודה שם לב כי ישנה איזושהי תסיסה בין הנשים היהודיות, ולאחר בירור קצר התברר, כי הנשים מסרבות לעבוד בשבת. מיד קם והכריז בקול תקיף: **"אישה, שאינה מעוניינת לעבוד בשבת, שתקום עתה עם מזוודתה בידה, תצא מהמפעל ותראה את עצמה כמפוטרת מהעבודה!"**

הנשים היהודיות, שידעו היטב את המשמעות של עזיבת העבודה, כמעשה התאבדות. טבעי הדבר, שהעדיפו לשתוק ולשוב לעבודה, אך להפתעת כולן, נערה אחת לא שבה לעבודתה, אלא החזיקה בידה מזוודה וצעדה בביטחון לכיוון פתח היציאה. לשאלת המנהל: **"לאן פניך מועדות, ומדוע?"** - השיבה הנערה: **"אינני רוצה לחלל את השבת, ועל כן עוזבת אני את מקום העבודה הזה!"**

המנהל הנוכרי, שהתרגש מאומץ ליבה של הנערה, לא יכול היה להסתיר את רגשותיו, ופנה לעבר הפועלות: **"אתן כולכן תמשכנה לעבוד בשבת, מלבד נערה זו, שהוכיחה את דביקותה לדתה באומץ בלתי יאומן - משחרר אני אותה מכל עבודה בשבת!"** (בנאות דשא עמ' קצב)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

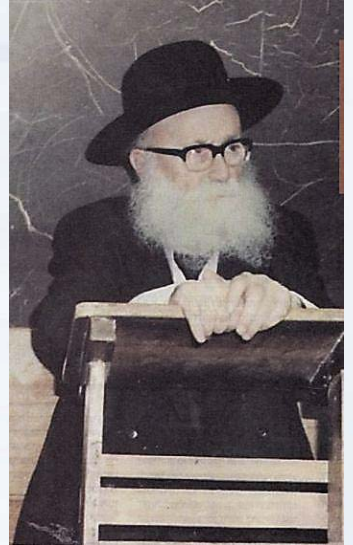
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב דוד פוברסקי זצ"ל

הגאון הרב דוד פוברסקי זצ"ל- נולד ב-י' שבט ה'תרס"ב (1902) בעיר ליובאן שברוסיה. הוריו שלחו אותו ללמוד בישיבת סלוצק הסמוכה. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה הבריח את הגבול כדי להגיע לפולטבה, שם שהתה ישיבת מיר. הוא השתמש לצורך כך בדרכון של אדם ששמו יהושע פוברסקי, ומאז החליף את שמו ליהושע דוד פוברסקי, שם אשר הונצח בספרו 'ישועת דוד'. במשך תקופה קצרה מאוד למד בישיבת סלבודקה אשר שהתה אף היא באותה עת בפולטבה. משם המשיך לישיבת מיר. בהמשך למד בישיבת פוניבז' בליטא ובישיבת קלם. לאחר מכן חזר לישיבת מיר.

לאחר חתונתו הצטרף לכולל של הרב אלחנן וסרמן בברנוביץ' ואף אמר שיעורים. בשנת ה'תש"א (1940) עלה לארץ עם משפחתו. זמן קצר לאחר מכן התמנה לר"מ ראשי בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידות חב"ד בתל אביב. באלול ה'תש"ד נענה להזמנת הרב יוסף שלמה כהנמן לכהן כראש ישיבה בישיבת פוניבז', לצד ר' שמואל רזובסקי. תפקיד אותו מילא למעלה מחמישים שנה. שקדנותו בתורה הייתה מופלאה. הרביץ תורה מתוך מסירות נפש. גאון. מעולם לא נסע לחופשה. על שמו רחוב בשכונת רמת אהרן בבני ברק. נפטר ב-ו' אדר ה'תשנ"ט (1999). חי כ-97 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' שלום. **אימו:** מרת פייגא לאה קוסטוביץ. **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' דוד דב קרייזר-מראשי ישיבת קלצק. נישא בשנת ה'תר"ץ-1930). **מרבותיו:** הגאונים ר' איסר זלמן מלצר, ר' ירוחם ליבוביץ ממיר, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' אלחנן וסרמן הי"ד. **מתלמידיו:** ר' מרדכי שלמה ברמן (ראש ישיבת פוניבז'), ר' יעקב מרגלית, ר' יוסף צבי ריינהולד. **ילדיו:** ר' ברוך דב פוברסקי (ראש ישיבת פוניבז' וחבר מועצת גדולי התורה), ר' שלום (ר"מ בישיבת 'קול תורה'), ר' ד"ר חיים. **חתנו:** ר' ברוך פינס. **מספריו:** **ישועת דוד**- על ש"ע **שיעורי ר' דוד**- על התלמוד **ישמרו דעת**- ענייני מוסר **מוסר ודעת** **משכיל לדוד**- מאמרי מוסר על פי פרשיות התורה.

רבינו מעולם לא הסכים לנסוע לנופש. גם בימי הקיץ הלוהטים, כאשר כל מי שהיה ביכולתו חיפש דירת קיץ כדי לנוח מעט מן החום הכבד של בני ברק, נשאר רבי דוד במקומו, ונימוקו עימו: "הרי לא יתכן שהדבר לא יגרום לביטול תורה, ודבר כזה אינו בא בחשבון!".

באחת השנים כאשר החום היה כבד במיוחד, והסבל גדול, פנתה הרבנית אל בעלה והודיעה לו שעלה בידיה לסדר דירה בירושלים באופן שלא יגרם לו כל ביטול תורה. לאור זאת התחילו בהכנות לנסיעה. הרכב הוזמן, המזוודות הועמסו, ורק כשהכל היה מוכן לנסיעה הודיעה הרבנית לרבי דוד שאפשר לצאת לדרך.

בהגיעם לירושלים ביקשה הרבנית מכל בני המשפחה להמתין ברכב. היא עלתה יחד עם בעלה לדירה, סידרה לו את שולחן הלימוד ואת כל מה שהיה זקוק לו, ורבי דוד התיישב והתחיל ללמוד כדרכו בקודש. רק אז החלה הרבנית לרדת במדריגות כדי להעלות את משפחתה ואת המזוודות. אולם בשעה שירדה, נשמעה אנחה כבדה מפיו של רבי דוד.

חזרה הרבנית על עקבותיה, ולשאלתה, השיב רבי דוד: "הלא בעוד זמן-מה יהיה סדר מוסר בישיבה, ואני לא אהיה שם?! אמרה הרבנית: **"גם לזה דאגתי. דירתנו סמוכה לישיבת מיר, וגם שם מתקיים סדר מוסר בדיוק באותה שעה. תוכל איפה ללמוד שם את סדר המוסר הרגיל"**.

רבי דוד הודה לרבנית על דאגתה ומסירותה והביע התפעלות ממחשבתה על כל פרט ופרט. התכוונה הרבנית לרדת במדריגות אולם שוב נשמעה אנחה מפי ראש הישיבה. מיד חזרה הרבנית על עקבותיה ושאלה: "מה לא בסדר?". השיב רבי דוד: "אמנם נכון, אוכל ללמוד שם סדר מוסר, אבל אינו דומה סדר מוסר במקום הקבוע שלי ללימוד במקום אחר, אף על פי שגם זו ישיבה...". החליטה הרבנית במקום, שאם לראש הישיבה יגרם נזק רוחני כלשהו, היא מוותרת על כל החופש. **ואכן הם ירדו לרכב וחזרו כלעומת שבאו. הם הגיעו לבני ברק בדיוק בזמן שהתחיל סדר המוסר בישיבת פוניבז'...**

רבינו זכה עד סוף ימיו להרביץ תורה בישיבה מתוך מסירות נפש. בשנותיו האחרונות ראו בו שהוא מזדקן אך עבודתו נשארה ללא שינוי. באחד הלילות עלה חום גופו עד שלא היה מסוגל להירדם. הוא לקח כדור הרגעה ונרדם. בשעה שלוש לפנות בוקר קם כהרגלו ללכת לישיבה.

שאלוהו בניו: "אבא, להיכן תלך?" השיבם: "אני הולך ישיבה". "אבל הינך חולה?". אמר להם: "אני מוכרח ללכת לישיבה". ולא שהה להפצרותיהם והיכן עצמו ללכת לישיבה. שאלוהו הבנים: "ילמדנו אבינו מדוע כה עז חפצו ללכת לישיבה אף בימים שאתה חולה?". שתק, חיכה מעט, ואז סיפר להם:

"בעיר מולדתי התגוררה אישה חולנית מאוד. בערב יו"כ לא הסכימה אף לעלות בדעתה שלא תצום ביום הקדוש, גם לאחר שהרופאים שבדקו אותה פסקו שעליה לאכול ואסור לה לצום, סירבה לשמוע על כך. החליטו קרוביה להזמין פרופסור גדול בעל שם ומפורסם אולי ממנו תקבל את הדין.

הוא בדק את מצבה החמור ופסק שאסור לה לצום, אולם בראותו את סירובה הנמרץ שינה דעתו והפתיע את כולם באמרו: "אסור לה לאכול, וחייבת לצום". לתמיהת קרובי משפחתה הסביר "כי יותר סכנת נפשות נשקפת אם תאכל מאשר אם תצום". "גם אני", הפטיר ר' דוד, **"אם לא אלך לישיבה תהיה זו עבורי סכנה יותר גדולה מאשר אם אלך"**.

הַיְהוָה דָּן כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת

כאשר גילו, שהמיועדת להיות כלתם, סובלת מחרדות ודיכאונות...

כמובן, לא היה מנוס מלהתעלם מה'ממצאים החדשים' ותוכן הדברים סופרו לחתן, ובו-במקום הוא מיהר להודיע לשדכנית, שהוא מעוניין להוריד את השידוך.

לשאלת השדכנית מדוע הוא מבקש לעשות זאת, הוא סיפר את הסיבה לביטול השידוך, והוסיף: "מאחר שאיני רוצה להודיע זאת בעצמי למשודכת, שהסתירה ממני דבר כל כך גורלי, אבקש במחילה, שאת תעשי זאת, מבלי לגלות את הסיבה האמיתית לביטול השידוך".

משפחת הכלה קיבלה בהלם את הבשורה הכל כך מעציבה, והם הוכו בתדהמה עצומה... הם ניסו שוב ושוב לברר בכל דרך אפשרית, מדוע פתאום החליט הבחור לפרק את השידוך המוצלח.

לבסוף, לאחר שהכלה הפכה לשבורה ורצוצה, ובני משפחתה הפצירו בשדכנית פעם אחר פעם, שתגלה להם את הסיבה האמיתית, שעומדת מאחורי פירוק השידוך, השדכנית 'נכנעה' להפצרותיהם, וגילתה להם את האמת...

"אתם הסתרתם מידע גורלי על מצבה של הכלה" - "מהיכן הגעת למסקנה זו? לא היו דברים מעולם!", הטיחו בה הוריה. "בעת שהותה של משפחת החתן בדירתכם, הם גילו את המרשם על שם הכלה, והתברר להם, שהיא סובלת מדיכאונות וחרדות..."

וכאן, מודיעה הכלה לשדכנית, בנימה של כעס, דבר מפתיע: "לא היה ולא נברא; הטילו בי האשמות-שווא, כי איני סובלת מכל הנ"ל... המרשם לא היה שלי כלל וכלל, ברוך ה' אני בריאה בנפשי לחלוטין..."

"אם כן מדוע המרשם רשום על שמך?!", תמהה השדכנית. והכלה הסבירה: "השם שהיה רשום על המרשם אומנם זהה לשמי, אבל לא מדובר ב-עצמי, אלא ב... סבתא שלי שתחיה, שאני קרויה על שמה" (כמנהג בני ספרד שקוראים שמות גם על הסבא והסבתא הנמצאים בחיים).

"הסבתא בגיל מבוגר מאוד, וסובלת ל"ע מחרדות ודיכאונות. המרשם היה אצלנו בבית, כי אני רגילה תמיד ללכת לבית המרקחת ולקנות עבורה את התרופות ולהביא אותן עבורה..."

השדכנית התקשרה בו במקום למשפחת החתן וסיפרה את הסיבה לכך. החתן הזדעזע למשמע הדברים, והזדרז לבקש מחילה מהכלה, ועשה זאת בבכי ובתחנונים, על שחרף את גורלה מבלי לבדוק, לשאול, לחקור ולדרוש.

עד כמה עלינו לדון כל אדם לכף זכות - לא נוכל לתאר ולשער. לעיתים רבות, אף כאשר רואים אנו באופן ברור מציאות מסויימת - אם נחקור, נבדוק לעומק ונדרוש היטב, ייתכן מאוד, שנגלה, כי ראייתנו הייתה מוטעית.

על כן, עלינו להיזהר עד מאוד, לבל נשפוט את הזולת ונחרוץ את הדין, בטרם נחקור ונדרוש את הדברים לעומקם, כפי שאירע גם בסיפור המופלא שלפנינו המעובד מתוך 'ופריו מתוק'.

בחור מצוין משיבה מצוינת, המתגורר בצפון הארץ, נפגש עם בחורה מצוינת שלמדה בסמינר מעולה, ומתגוררת באחד הישובים בדרום.

השניים מצאו שהם מתאימים אחד לשני, והעניינים זרמו על הצד הטוב ביותר, עד שהחליטו המשודך והמשודכת להתארס בשעה טובה.

ידידות גדולה נוצרה בין שתי המחוננות (אם החתן ואם הכלה), וכאשר שוחחו באחד מימי החופשה, כל אחת סיפרה לחברתה, שהיא מרגישה צורך 'להחליף אווירה' ולצאת עם המשפחה לחופשה.

אולם חופשה מעין זו - מחירה לא זול כלל ועיקר. לפתע עלה רעיון גדול! הן יכולות להחליף את דירותיהן למספר ימים, וכך יוכלו גם להחליף אווירה ולצאת לחופשה וגם ללא עלות יקרה לו היו צריכים להתארח בבית-מלון.

וכך הגיעה משפחת החתן לישוב הדרומי של הכלה, ומשפחת הכלה הגיעה לנפוש בצפון. הכול היה יכול לעבור בשלום ובשלווה, אלמלא הפתק הקטן, שמצאה אם החתן בביתה של הכלה...

היה זה כאשר היא פתחה את אחד הארונות בבית המחוננים, ולפתע נפלו עיניה על מרשם לקניית תרופות, שהיה מונח שם. היא לא התאפקה, והציצה בפרטי המרשם, וגילתה, כי בראש הדף הופיעה שמה המלא של... הבחורה המאורסת הכלה העתידה!

מתחת הופיעו שמות של תרופות מסוימות. היא אישה העתיקה לעצמה את שמות התרופות במדויק, ומיהרה לספר על כך לבעלה.

בשובם לביתם, פנו הורי החתן לרופא המשפחה שלהם, וביקשו לשאול אודות מהותן של אותן תרופות. הרופא השיב, שמדובר בתרופות פסיכיאטריות, שנוטלים אותם אנשים הסובלים מדיכאון, חרדה ונמצאים ל"ע במצב נפשי קשה... לא ניתן לתאר את הבהלה והצער, שתקפה את ההורים,

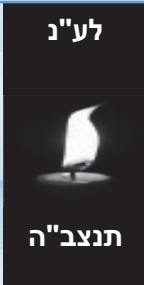
עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
מיכל רבה בת שרה ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
ע"ה נעמי בת כותן ע"ה	משה בן רוזה ז"ל
מרים בת בלה ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
ע"ה שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיה ז"ל
מסוד' בת חביבה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
יונה בן סעדה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב שבתאי בן אסתיאטון זצ"ל
הרב מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל
לטיף בן פרחת ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל
לטיף בן פרחת ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
דוד בר חסיה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
שמעון בן שמחה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
שמעון בן חנה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "פקודי"

"אלה פיקודי המשכן משכן העדות" [לה, כא].

110 שנה קודם חורבן הבית היו נביאים מרבים להוכיח את ישראל שיחזרו בהם ממעשיהם הרעים, אך אין אוזן קשבת, ומדוע? כי הם סמכו על בית המקדש, בית המקדש מלבין עוונותיהם של ישראל, קרבן של שחר מכפר על עבירות של הלילה, וקרבן של בין הערביים מכפר על עבירות של היום. כל זמן שבית המקדש היה עומד על תילו, אין לך אדם מישראל שהלך לישון עם עוון בידו, כל יום ויום היו ישראל הולכים לישון בטהרה, כי זאת סגולת בית המקדש לקדש את ישראל.

ושואל רבינו נחמן מברסלב זיע"א, מדוע צריך כל יום ויום לכפר על עבירותיהם של ישראל, בעוד שיום הכיפורים נקבע כיום סליחה וכפרה? והשיב על דרך החסידות, שלפי ערך קדושת הרוחניות שבישראל אינם יכולים לישא עליהם המשא של העוון אפילו יום אחד... לכן אנו צריכים את הבית המקדש, להקריב שם קרבנות שיכפרו עלינו בכל יום ויום. וזה גוף הבעיה, שבעקבות בית המקדש עברו, שנו, ושילשו, בחטאים, הם חשבו לעצמם שגם אם עברו על עבירה כזו או אחרת, אין מה לחשוש, בית המקדש מכפר!

נמצא שבית המקדש היה סיבה לעוונות, הבסיס והשורש לרחק את ישראל מאביהם שבשמים בדיוק להיפך מכוונת היוצר ברוך הוא שציוה בתורתו – תורת הנצח: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח) עצם הוויית המקדש מלכתחילה היתה על מנת "ושכנתי בתוכם", שהקב"ה ישכון בתוכנו, להתחזק בתורה מצוות ויראת שמים, ואיך המקדש יקרב אותנו לאבינו שבשמים בעוד שאנו דוחים אותו בידים!?

משל נפלא המשיל הרב שמשון פנקס זצ"ל על צייר מומחה שביקש לצייר את יצירת חייו, בו הוא ישקיע את כל כישרונותיו, עלה הצייר להר גבוה, העמיק מבטו על הנוף העוצר נשימה, והחל ביצירה בדייקנות מרובה. את כל מהותו השקיע הצייר ביצירה זו, עד שהוציא מתחת ידו יצירה מיוחדת להפליא, את "יצירת חייו".

כשסיים את יצירתו, ביקש לבדוק עד כמה התמונה משקפת את הנוף המרהיב, ומאחר ומקרוב לא ניתן כל כך להבחין בכללותה של התמונה, לכן הניח את הציור על הכן, והחל לפסוע לאחוריו תוך כדי ריכוז והתבוננות על יצירתו המופלאה.

כך פוסע הוא לאחור, פסיעה אחר פסיעה, ולא שם לב כי מאחוריו במרחק כמה פסיעות, תהום פעורה...

חברו זועק לעברו: "עצור!!! מאחוריך יש תהום!!!", אך הצייר שקוע ומרוכז בתמונה שלפניו, ביופיו והדרו, הוא פוסע אחורנית עוד פסיעה ועוד פסיעה, ולא מתייחס כלל לזעקות חברו. כשחברו שם לב שהצייר נמצא בסכנת חיים, לא נותר לו אלא לטפל במקור הבעיה, הוא התנפל על הציור וקרע אותו לגזרים...

בראות הצייר כך, קפץ על חברו בזעקות שבר: "מה עשית?! הרסת את עבודת חי..."

השיב לו חברו: "אתה שואל מה עשית?! הצלתי את חייך, זה מה שעשיתי, הסתובב נא לאחוריך וראה כי בעוד פסיעה אחת לאחור היית נופל לתהום!"

הנמשל, עם ישראל היו שקועים עמוק עמוק בחטאים ועוונות, הם היו עוברים בשאט נפש על עבירות חמורות ועיניהם נשואות ומרוכזות על בית המקדש שיכפר עליהם, ולא שמו לב לנעשה איתם. וכך התרחקו מהקב"ה פסיעה אחר פסיעה, שנה אחר שנה, והקב"ה זועק: "עצרו!!! עצרו!!!" אך ללא הועיל.

ראה הקב"ה שאין ברירה, חייב לפעול במהירות להציל את ישראל מאבדון, ולא נותר לקב"ה אלא לשפוך חמתו ולהחריב את בית המקדש, להציל את ישראל מבאר שחת.

בנביא מסופר שיהושע בן נון הכניס את ישראל לארץ, והתכוון לקראת מלחמה סוערת נגד 31 מלכים שמלכו בארץ באותה תקופה, יריחו היא העיר הראשונה שנלחמו בה והביסו אותה, והואיל והמלחמה נערכה ביום השבת, גזר יהושע שכל השלל יהיה חרם לה', ואף השביע את העם שלא לבנות את העיר, ומי שחלילה יעבור על השבועה ויבנה את העיר, תבוא עליו קללה, שיעלה לו בחיי כל בניו... מבנו בכורו כשיבנה יסודותיה, ועד בנו צעירו כשיציב דלתותיה.

חיאל בית האלי התעלם מקללתו של יהושע והחל לבנות את יריחו, וכאשר בנה את יסודותיה, נתקיימה בו קללת יהושע ומת בנו הבכור. כעת היינו מצפים ממנו למשוך את ידו מלבנות את העיר, כי הוא רואה עין בעין איך שנתקיימה בו קללת יהושע, אך הוא מעדיף להתעלם ולתלות את מיתתו של בנו באיזו מחלה וכיוצא בזה והמשיך לבנות את העיר.

חולפים הימים וגם בנו השני מת... וגם עכשיו הוא לא מרים את ידו, הוא לא נכנע לקללתו של יהושע, למרות הסיכויים לתלות מיתת שני בניו בסתם 'צירוף מקרים' מאשר בקללתו של יהושע, וכך הוא ממשיך לבנות את יריחו ובד בבד לקבור את בניו, עד שמת בנו האחרון בהצבת דלתות העיר.

ואנו רואים ותמהים, הלא מדובר כאן באדם חכם שיודע לבנות עיר שלמה... הוא היה אדריכל... קבלן... הוא היה מומחה בנדל"ן... וכולנו יודעים כמה שאדריכל צריך להיות חכם ומחושב, ואיך חיאל בית האלי 'החכם',

לרפואת מהרנגיז בת טאוס הי"ו, שלמה אחיה בן הלן הי"ו, שמואל בן רונית הי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ו, יקוט רבקה בת רחמה הי"ו, טומי רפאל בן אנה הי"ו.

לא החכים מספיק לתלות מיתת בניו בקללתו של יהושע! אלא שהחושך אצל האדם הוא כה גדול עד שהוא רואה רק מה שהוא רוצה לראות ולא מה שצריך לראות (דבש וחלב).

"אלה פיקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה" [לח, כא].

מעשה מופלא, ולקח מאלף בציודו, שמענו מיהודי יקר שכה סיפר: לפני מספר ימים, עליתי למטוס בדרכי חזרה לארץ ישראל, ולצידי התיישב ראש ישיבה שידוע כגאון וצדיק. הגישו לפנינו מנות (כשרות למהדרין), והמתנתי שראש הישיבה יברך, כדי שאענה אמון על ברכתו. לתדהמתי, הוא הכניס את המאכל לפיו מבלי לברך, אפילו לא מלמל את הברכה בלחש. וכך אירע גם בכל משך הטיסה הארוכה, האיש פשוט אוכל וברכותיו מבלי להוציא הגה מפיו, לא ברכה ראשונה ולא אחרונה! כעבור זמן מה, התארגנו קבוצת יהודים לתפילת מנחה וערבית במטוס. התחלתי לפסוע למקום התפילה, תוך כדי שהערתי בעדינות לראש הישיבה: "מתחילים כעת מנחה ליד המטבח...".

אך שוב, למרבה הפלא, האיש לא זז ולא נד ממקומו. הוא יושב במרחק לא רב מאיתנו, שומע ורואה אותנו מתפללים, אך ממשיך לשבת בשתיקה, מנותק מאיתנו לגמרי; לא ברכות ולא תפילה, לא קדיש ולא קדושה... כל משך הטיסה הייתי מזועזע, סערה התחוללה בתוכי לנוכח התנהגותו של ראש הישיבה, אמנם החלטתי לנהוג בהבלגה ולא למחות בו. המטוס נחת, וכל הנוסעים התארגנו ליציאה. גם אני עמדתי לצאת, ושוב אני מתבונן על היושב לצדי, תקוע כמסמר נטוע במושבו. "ראש הישיבה נשאר כאן! - תמהתי בפניו - כולם כבר ירדו מהמטוס".

ואז, ראש הישיבה אמר לי משפט אחד, וכמעט שהתעלפתי במקום!

הוא ענה, שממתין עד ש... יוציאו את ארונה של אמו הנפטרת מהמטוס!

הייתי מזועזע עד עמקי נשמת. התברר שהאיש שחשדתי בו כמזלזל במצוות ואפילו כיפורק עולי, לא היה אלא 'אונן', שעסק במצוות הובלת אמו הנפטרת לקבורה בארץ ישראל... (כידוע, האונן פטור מקיום המצוות, התפילות והברכות, כגון: קריאת שמע, תפילה, ברכת המזון וכו', כמבואר ב"יורה דעה סי' שמ"א).

כמה חבל שלא ניסיתי 'לעקם' קצת את המוח, לחפש דרכים לדון אותו לכף זכות, או לשוחח עמו, לברר אצלו את התעלומה... כעת הבה נשאל: האם אותו תלמיד חכם נהג כשורה, או שמא היה לו לעמוד ולהכריז בפני כל המתפללים שהוא אונן ואסור בקיום המצוות, כדי שלא יבואו לחשוד בו שמזלזל במצוות...?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: האונן היה צריך לקום ולהכריז בפני המתפללים את סיבת הימנעותו מתפילה וברכות, כי כל אדם צריך להסיר ממנו חשד ולזות שפתיים, כפי ששינו במסכת שקלים (פי"ג מ"ב): "צריך אדם לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר (במדבר ל"ב, כ"ב) והייתם נקיים מה' ומישראל".

אמנם, כלימוד זכות, אולי ניתן לטעון, שמאחר וישנם חברות תעופה המסרבות לגלות לנוסעים שיש במטוס מת (כי הדבר עלול להבהיל ולהרתיע את הנוסעים), ממילא, אילו היה ראש הישיבה מספר שהוא אונן, יתכן והיה נאלץ לספר גם שאמו נמצאת במטוס (לאחר שהיו שואלים אותו אודותיה), וגילוי זה הוא נגד רצונה של חברת התעופה, ולכן העדיף להימנע מלהודיע להם אודות איננותו.

אך על כל פנים, ראוי היה לו לעמוד לצד המתפללים, ובאופן שייראה כאחד שמתפלל עמם, ובשפתיו יאמר בלחש: "ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך", ויחזור על פסוק זה שוב ושוב בכל משך התפילה (אחת שאלתי).

"ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשר" [לט, לב].

השאלה שלפנינו הגיעה מאת אברך יקר שעוסק בקרוב רחוקים בישוב שעדיין אינו דתי. האברך, שניחן בכישרון רב, הצליח לאסוף ילדים רבים לאמירת תהילים בשבת קדש. במהלך השיעור הילדים גם שרים במקהלה גדולה פרקי תפילה ומזמורי שבת, ובתום השיעור מקבלים עליהם עול מלכות שמים בהתרגשות רבה.

בסיעתא דשמיא הצטרפו עוד ועוד ילדים, והאברך חיפש מקום גדול יותר כדי לערוך בו את שיעור הילדים. לבסוף הוחלט, שהמקום המתאים ביותר הוא - הפארק הממוקם בסמוך לבית הכנסת. האברך יצא עם הילדים לפארק, ושם קידשו שם שמים באמירת התהילים ובשירת ותשבחות לבורא העולם.

הבעיה היא - מספר האברך - שתוך כמה דקות מתאספים במקום אנשים חילוניים רבים, הרואים ב"הצגה" היוצאת דופן אטרקציה מרתקת, מוציאים את הפלאפונים שלהם ומתחילים לצלם ולתעד את האירוע, בעצומה של השבת הקדושה, רח"ל. שואל האברך: מה עלי לעשות, האם להמשיך לקיים את השיעור הילדים בפארק, למרות הצילומים, או שמא יצא שכרי בהפסדי, בכך שבעקבות השיעור אנשים מחללים שבת, ואולי יש בכך, גם חילול השם, שעומד רב וקורא עם הילדים תהילים בשבת לעיני המצלמות...?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: העצה היעוצה היא לא להפסיק לומר את התהילים, אלא לבקש מהמצלמים שלא לצלם את השיעור. ויש להסביר להם בנועם, שבצד חשיבות אמירת התהילים, חשובה לנו מאוד גם שמירת השבת, והצילומים הללו חוסמים את התפילות מלהתקבל בשמים, ולכן אנו דורשים להימנע מלצלם.

כאשר מכריזים זאת, אין לחשוש מחילול השם, ומותר להמשיך בשיעור הנפלא, גם אם המצלמים ימשיכו לצלם, כי ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם! (אחת שאלתי).

הופיע הכרך השני בספר המדהים לילדים ולכל המשפחה!

"אחת שאלתי 3"

*

שאלות אקטואליות מרתקות ותשובות מאלפות בצידין מאוצר שולחנו של הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א

בשילוב אירוס משעשעים

מחירים מיוחדים למוסדות חינוך, חברות תהילים, אבות-ובנים ומתמידים.

לברורים ולהזמנות: ACHASSHAALTI@GMAIL.COM

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ לון בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם בן תמר ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

בס"ד תשע"ט
> נא לא לקרוא בשעת התפילה <

אל תוֹד המִשְׁכָּן. אֲךָ, לְמַעֲשֵׂה, הַכִּלִּים לֹא נִמְשְׁחוּ עַד זְמַן הַקָּמַת
הַמִּשְׁכָּן וְלֹא הַתְּקַדְּשׁוּ, וְלִכֵּן לֹא הָיְתָה חֲשִׁיבוֹת לְמִקְוָמָם.

(ר' נתן אדלר)

"וַיְהִי מֵאֵת כֹּכַר הַכֶּסֶף לְצַקַּת אֵת אֲדֹנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֲדֹנֵי הַפָּרֶכֶת" (לח, כז)

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבִּיאוּ לְצַרְףֵּה הַמִּשְׁכָּן זָהָב וְכֶסֶף.

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: מִדּוּעַ פָּרְטָה הַתּוֹרָה לְמַה שֶּׁמָּשָׂה תְרוּמַת
הַכֶּסֶף, וְלֹא פָּרְטָה אֵת הַשְּׂמוּשׁ בְּזָהָב?

הַתְּשׁוּבָה הַיָּא, שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חָיֵב לְהִבִּיא מַחְצִית הַשֶּׁקֶל
הָעֲשׂוּיָה מִכֶּסֶף, וְאֵת זֹאת הִבִּיאוּ עֲנִיִּים פְּעֻשִׁירִים. הָיוּ בִּינֵיהֶם
אֲנָשִׁים שֶׁהִבִּיאוּ אֵת מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּעַל פְּרָחַם. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה
פְּתַחוֹן פֶּה לְאֲנָשִׁים אֵלּוּ, פָּרְטָה הַתּוֹרָה אֵת הַשְּׂמוּשׁ שֶׁנַּעֲשֶׂה
בַּמִּשְׁכָּן בַּכֶּסֶף שֶׁהוּכָא.

הַזָּהָב, לְעֻמַּת זֹאת, הוּכָא כְּתוּרָמָה מִתּוֹךְ נְדִיבוֹת לֵב. לְגַבֵּי הַזָּהָב
לֹא הָיָה קִיָּם חֲשֵׁשׁ שְׂאֲנָשִׁים חֲשָׁדָנִים יִדְרָשׁוּ חֲשׁוֹן, לְכֵן לֹא
פָּרְטָה הַתּוֹרָה מַה נַּעֲשֶׂה עִם הַזָּהָב בַּמִּשְׁכָּן.

(אהבת יונתן)

"וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֵת הַמִּשְׁכָּן" (מ, יח)

חַז"ל אוֹמְרִים שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוּ הִקִּים אֵת הַמִּשְׁכָּן וּפְרַק אוֹתוֹ בְּכָל
אֶחָד מִשְׁבַּעַת יְמֵי הַמְּלוּאִים.

מִפְּנֵי מַה עָשָׂה זֹאת מֹשֶׁה?

שִׁבַּע הַקָּמוֹת אֵלּוּ הָיוּ כְּעֵין הַכְּנֶה לְקִרְאָת שְׁבַעַת הַמְּקוֹמוֹת שִׁבְהֵם
הוּקְמוּ הַמִּשְׁכָּן וְהַמְּקַדָּשׁ:

1. הַמְּדַבֵּר 2. גִּלְגָּל 3. שִׁילָה 4. נֵב 5. גִּבְעוֹן 6. בֵּית רֵאשׁוֹן 7. בֵּית
שָׁנִי.

בַּחֲלֵק מְמִקְוֹמוֹת אֵלּוּ, נִפְּל הַמִּשְׁכָּן וְהַחֲרַב. כְּדֵי שֶׁנִּפְּלוֹת אֵלּוּ
לֹא יִהְיוּ נִפְּלוֹת נִצְחִיּוֹת, הִקִּים מֹשֶׁה אֵת הַמִּשְׁכָּן וּפְרַק אוֹתוֹ שׁוּב
וְשׁוּב, וּבְכַף סֶלֶל אֵת הַדֶּרֶךְ לְבַתִּי הַמְּקַדָּשׁוֹת הַנּוֹפְלִים, שֶׁתִּהְיֶה
לָהֶם תְּקוּמָה מְחַדָּשֶׁת כְּמוֹ לְמִשְׁכָּן.

(אמרי אמת)

"אלה פקודי המשכן משכן העדת" (לח, כא)

מדוע נקרא המשכן "משכן העדת"?

א. חז"ל אוֹמְרִים שֶׁנִּתְמַשְׁכָּן עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הַמִּשְׁכָּן
הוּא עִדּוֹת לְכַף שֶׁה' סָלַח לְעַם יִשְׂרָאֵל עַל הָעֲוֹנוֹת. כִּיצַד מֵעִיד
הַמִּשְׁכָּן עַל כֶּף? בְּכַף שֶׁה' הִשְׁרָה אֵת שְׁכִינְתוֹ בַּמִּשְׁכָּן, אוֹת הוּא
לְסִלִּיחָתוֹ.

ב. הַפְּסוּק בְּתִהְלִים אוֹמֵר: "מִזְמוֹר לְאַסָּף, אֱלֻקִּים בָּאוּ גוֹיִם
בְּנַחֲלָתָהּ טָמְאוּ אֵת הַיִּכַל קִדְּשָׁהּ" - שׁוֹאֲלִים חַז"ל עַל כֶּף: הָאֵם
עַל חֲרָבֵן בֵּית הַמְּקַדָּשׁ, רְאוּי לֹמֵר עַל כֶּף "מִזְמוֹר לְאַסָּף"? הֲרֵי
מִתְאִים הָיָה לֹמֵר "קִינָה לְאַסָּף!"

הַתְּשׁוּבָה הַיָּא, שֶׁפִּאֲשַׁר נַחֲרַב הַמְּקַדָּשׁ, הָיָה זֶה בְּגִלְל חֲטָאֵיהֶם שֶׁל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִן הָרְאוּי הָיָה לְכַלּוֹתָם חֵס וְחִלְיָה, אֲךָ בְּמִקּוֹם זֹאת
ה' הִשְׁלִיךְ חֲמָתוֹ עַל עֲצִים וְאַבְנִים.

לְכֵן נִקְרָא הַמִּשְׁכָּן "מִשְׁכָּן הָעֵדֻת" - עִדּוֹת הַיָּא לְיִשְׂרָאֵל שֶׁה' מַחְבֵּב
אוֹתָם, וְהַכִּין לָהֶם מִשְׁכּוֹן לְמַקְרָה שֶׁל חֲטָא. בְּמִקּוֹם לְכַלוֹת אֵת
עַם יִשְׂרָאֵל חֵס וְחִלְיָה, מִשְׁלִיךְ ה' אֵת חֲמָתוֹ עַל עֲצִים וְאַבְנִים
וְלִכֵּן "מִזְמוֹר... בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתָהּ".

(פתב סופר)

"ובצלאל בן אורי בן חור... עשה את כל אשר צוה ה' את משה" (לח, כב)

רש"י אוֹמֵר, שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוּ אָמַר לְבַצְלָאֵל לְבָנוֹת תַּחֲלָה אֵת הַכִּלִּים,
וְאַחַר כֶּף לְהִקִּים אֵת הַמִּשְׁכָּן. אֲךָ בַּצְלָאֵל שָׂאֵל: הֵיכֵן נָשִׂים אֵת
הַכִּלִּים? מִנְּהַג הָעוֹלָם לְבָנוֹת קִדְּם כָּל בֵּית, וְאַחַר כֶּף לְשִׁים בּו
כִּלִּים.

אָמַר מֹשֶׁה לְבַצְלָאֵל, שְׂאֲכֵן כְּוֵן לְדַעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְכֵן יַעֲשֶׂה.

אֲךָ מַה קָּרָה לְבַסּוּף? הַמְּדַרְשׁ אוֹמֵר שֶׁגָּמַר מְלֻאכַת הַמִּשְׁכָּן הָיָה
בְּכ"ה בְּכֶסֶל, אֲךָ לֹא הִקִּימוּ אֵת הַמִּשְׁכָּן עַד א' בְּנִיסָן. אִם כֵּן,
הַכִּלִּים מִמִּילָא לֹא הִכְנִסוּ לְמִשְׁכָּן, וְיִמָּה הוֹעִיל בַּצְלָאֵל בְּדַבְּרֵיו?

הַתְּשׁוּבָה הַיָּא, שֶׁבַּצְלָאֵל הָיָה סְבוּר שֶׁמִּיד בְּגָמַר הַכְּנַת הַכִּלִּים,
יִמְשְׁחוּ אוֹתָם וְהֵם יִהְיוּ קְדוֹשִׁים, וְלִכֵּן יִהְיֶה צַרְףֵּה לְהַכְּנִיסָם מִיַּד

דגם בית המקדש הראשון

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי אליהו הכהן מאיזמיר בעל ה"שבט מוסר" < יום ששי ח' אדר ב' (תפ"ט)

הזדה רבי אליהו להשם יתברך על הנס הגדול שעשה עמו, ולזכור אותו נס קרא את שם ספרו שהוציא לאור תקופה קצרה לאחר מכן - "אזור אליהו". אזור הינו חגור - אבנט. הנחש שהיה לאבנט.

ספר זה הנו אחד מתוך רשימה ארפה של כ 30 ספרים אותם חבר רבי אליהו, והמפרסם שבהם הלא הוא ה"שבט מוסר", העוסק בתקון המדות ודרכי התשובה.

רבי אליהו היה עשיר גדול. הוא תרם מהונו סכומי כסף רבים לצדקה ואף דבר תדיר בדרשותיו על גדל מצות צדקה, ועל חובת העשירים להפריש מממונם לטובת אחיהם העניים מעוטי היכלת.

בעת שבתו פדן באיזמיר, לא נרתע רבי אליהו מלהלחם בנגע הרבית שפשה אז באיזמיר. למרות כמה מבעלי הזרוע של הקהלה היהודית אשר נסו לעמד בדרך, בטל רבי אליהו ללא מורא וללא משוא פנים את כל ההלואות והעסקאות אשר היה מערב בהם אסור רבית, ומאז ואלה לא ההין איש לעבר על אסור חמור זה.

שעת לילה מאחרת.

ברבע היהודי באיזמיר שבטורקיה כבר כבו האורות רב הבתים. התריסים מוגפים ודלתות העץ הכבדות נעולות על מסגר וברית. הכל נמים את שנתם.

רק בבית אחד נשמע קול רחש ותזוזה. זהו ביתו של החכם המקבל רבי אליהו הכהן. אך לפני שעה קלה על יצעו בכדי לחטוף תנומה ארעית, וכבר קם הוא פארי לעבודת הבורא.

כבכל לילה ולילה, יעסק הוא קצת בתורת ה', עד אשר יעלה עמוד השחר. וכבר העיד על כך התנא הקדוש רבי חייא: "כל העוסק בתורה בלילה - שכנה כנגדו, שנאמר: "קומי רוני בלילה לראש אשמורות".

בכדי לא להעיר את בני הבית, השאיר רבי אליהו את הבית שרוי בעלטה. הוא לבש בורזיות את מלבושו העליון, חגר את אבנטו, והתישב ליד שלחן העץ הקטן, תוך שהוא מדליק עששית זעירה, למען תאיר את הספר עב הכרס ממנו עתידה הוא ללמד עד אשר יאיר השחר. חיש קל שוקע הצדיק בלמוד התורה, מושח חיו.

לפתע חש רבי אליהו כי האבנט אותו חגר זה עתה מתנועע קלות. תחלה לא ייחס לדבר חשיבות מיוחדת והמשיך בלמודו. אך האבנט המשיך לנוע ולזוע, אנה ואנה.

רבי אליהו הרים את עיניו מהספר, וקרב את העששית המרצדת לכוון האבנט בכדי לבחון את טיבם של תנועות מוזרות אלו.

לחרדתו הרבה גלה רבי אליהו כי האבנט כלל איננו אבנט, כי אם נחש שחר ארף ואימתני למראה. מסתבר כי בעת שקם ממטתו, בחסות העלטה הסמיכה, דמה רבי אליהו את אותו נחש לאבנט, ונחר אותו על מלבושו העליון חגור היטב.

אך ראו זה פלא. עוד רבי אליהו חוכך בדעתו האף יסיר מעליו את הנחש ללא שיינוק ממנו, התפתל לו הנחש מספר פתולים סביב גופו של רבי אליהו, ואז החליק ארצה על גחונו ונעלם כלעומת שפא.

"ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבדה"

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" (לט, מב, מג)

(תענית ב ע"א): "איזו עבודה שבלב - זו תפלה). גם אדם שלא עשה דבר מה בפעל, אלא רק נתן מתוך נדיבות הלב - רצוי לפני ה', ורק ה' יודע את מחשבות לבו.

אך משה רבנו לא יכול היה לדעת מה בלבו של כל אחד שתתם למשכן, ועד כמה עשה זאת מפל לבו.

מתי ידע משה שבני ישראל נתנו מלב שלם?

כאשר ראה את התוצאה - "וירא משה את כל המלאכה... כאשר צוה ה'" - כאשר ראה שעושי המלאכה, שהם שלוחי הצבור, עשו את העבודה בשלמות, הבין שבני ישראל זכו לכה בזכות נדבת לבם של בני ישראל, שהביאו בלב שלם.

בראותו זאת, אז ויברך אתם משה.

(תורת משה)

מה ההבדל בין "עבודה" לבין "מלאכה"? מלאכה - מה שעשו עושי המלאכה בידיהם.

עבודה - זו נדבת הלב שהביאו בני ישראל למשכן. (חז"ל

פורים לגיל הרך
פורים מגוש ליל הרך בצורה מסוימת ומרתקת

המגילה מספרת לי
כל מהות הפורים המסתובבת והמסתובבת מלוח באורים עשירים וצבעוניים

חדש!
ניתן להשיג בציפי נילון על כל דף וכריכה חזקה ומיוחדת לעמידות ארוכת שנה

ניתן להשיג גם באידיש ובאנגלית

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאצרות אמונים

"אלה פקודי המשפן משפן העדת" (לח כא)

"המשפן משפן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשפן בשני חרבניו על עונותיהן של ישראל" (רש"י).

בדרך צחות הסביר רבי שמואל פייביש כהנא כי בדרךים אלו בקש רש"י לישב את שדרשו חכמים (שמו"ר נא ו) מפסוק זה, כי משה רבנו עמד ופרט בפני בני ישראל בעבור מה השתמש בכספי התרומות שקבל מהם למלאכת המשפן.

התקשה רש"י: אף שמתר לחשב חשבונות מצוה בבית הכנסת (שו"ע א"ח קנא א), כיצד נתן להתיר זאת במשפן שקדשותו חמורה ביותר? לפיכך פרש כי נרמז בפסוק זה שהמקדש עתיד להחרב, ונמצא שדינו כבתי כנסיות שבבבל שפיון שעתידים הם להעקר ממקומם ולהקבע בארץ ישראל בבוא הגאולה, יש מקום להקל בקדשותם בעת הצורך. (מגלה כח ב, ובתוס' ד"ה בתי כנסיות).
[ראו שמואל ונגיף תני"ד]

הקדוש ברוך הוא מצפה לישראל

"אלה פקודי המשפן משפן העדת" (לח כא)

"המשפן משפן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשפן בשני חרבניו על עונותיהן של ישראל" (רש"י).

אמרו חכמים (תנ"א רבא א): "הקדוש ברוך הוא יושב ומצפה להן לישראל יותר ממה שמצפה האב לבנו והאשה לבעלה שיגיעו תשובה, כדי שיגאל אותם ויבנה להם בית המקדש שלא יחרב לעולם".

דברים מעוררי לב כותב על פה רבי חיים פלאגי:
"כל פעם שאני קורא הפאמר הנכבד הזה, עיני עיני ירדה מים. דאין, תכן דמלך הכבוד אלקי עולם ה', הוא יושב ומצפה אותנו דנחור בתשובה כדי לעשות טובה עמנו - כל טובות שבעולם - וכל אחד הולך בשרירות לבו ואין איש שם על לב לאמר: גלכה ונשובה אל ה'..."
[מועד לכל חי טו ג]

עבודת המשפן מתוך שמחה

"ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וחשק אתם" (לח כח)

"משונמרה מלאכת המשפן, אמר להם [משה] באו ואני עושה לפניכם חשבון... עד שהוא יושב ומחשב שכח באלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל מה שעשה ויום לעמודים... האיר הקדוש ברוך הוא עיניו וראה אותם עשויים ויום לעמודים. אותה שעה נתפסו כל ישראל על מלאכת המשפן" (שמו"ר נא ו).

מדוע לא כתב משה את חשבון ההוצאות תוך כדי בניית המשפן?

נתן להסביר זאת על פי הפסוק על הנצי"ב מוולז'ין פעם באו אליו תושבי עיר פלוגית ובקשו את עצתו: "התחלנו בבנין בית כנסת גדול תוך שלשותנו עמד סכום כסף מסים; תוך כדי הנחת היסודות ערכנו חשבון נוסף שהעלה כי הפסוק ברשותנו לא יספיק לבניית מבנה כה גדול. מבקשים אנו לסתור את אשר בנינו כדי להקטין את מדות הבנין - האם הדבר מתר?"

השיב להם הנצי"ב: "אם לעצתי תשמעו, הניחו להשבונותיכם; המשיכו בתמימות במלאכת הבניה ומשמים בודאי יסייעו בידכם להשלימה במדות המתכונות". בדרך צחות הוסיף ופרש הנצי"ב כי לכך כונו חכמים באומנם (מגלה כח ב): "בית הכנסת שחושבין בו חשבונות... לסוף שלינו בו מת...". סופם של המחשבים חשבונות בשעת בנין בית הכנסת, שמלאכתם תפסק בגין כך, ויתר המקום שומם ונתאים להגנת מתים.

לפי זה יש לומר כי אף משה, בעוסקו במלאכת הבנין בקש שהיא תעשה מתוך שמחה ורחבות לב. לפיכך נמנע מעוסק בחשובים וברשומים המביאים לידי לחץ ודחק.

[ראו חזון [לרבי צ' פנדל]

רזי אמונים

מרכזי אמן בפרשה

'אמן' מצילה מקללות

"וירקעו את פחי הזקב" (ל ט א)

"פחי בגימטריה צח, אלו צ"ח קללות בפרשת כי תבוא" (תוספות השלם ע"י רלה).

ראשי תבות הפסוק: **ו'ירקעו את פחי הזקב** - בגימטריה צ"ב, בגימטריה של 'אמן' [עם הכולל], ללמד שזכות עניית אמן נצולים מצ"ח קללות.

[נפלאות מתורת ה' ע"י לא

קיום המצוות בשלמות גם לאחר בניית המשפן

"ותכל כל עבודת משפן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה'" (ל ט ב)

פרש רבי שלמה קלוגר:
הכתוב משבח את עם ישראל, שגם לאחר שונבה המשפן שתפקידו לכפר על עונותיהם - כנאמר בהגדה של פסח: "ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו" - לא התרשלו הם משום כך בקיום מצוות ה', אלא: "ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה'".

[אמרי שפר]

שליח צבור שלא טעה - סימן טוב לשולחיו

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" (ל ט מג)

פרש החתם סופר:
במסכת ברכות (לד ב) קבעו חכמים כי שליח צבור שטעה בתפלתו, הרי זה סימן רע לשולחיו, מפני ששולחו של אדם כמותו. באותה מדה יש לומר כי שליח צבור שתפלתו שגורה בפיו הרי זה סימן טוב לשולחיו. משראה משה בהצלחת מלאכתם של בוני המשפן - "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה'", הסיק מכך שאף שולחיהם - בני ישראל - הביאו את נדבתם לשם שמים, ולפיכך: "ויברך אתם משה".

[מורת משה]

"וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם"

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" (ל ט מג)

"אמר להם: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם [במשפן שהקמתם], ויהי נעם ה' אלקינו עלינו... (תהלים צ ז)" (רש"י).

מפני מה היו ישראל זקוקים לברכה זו, והלא כבר הבטח להם (לעיל כה ח) ששכינתו משפן לה, ישכן ה' בתוכו - "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"?

פרש רבנו אברהם בן הרמב"ם:
ברכה זו לא כפנה כלפי המשפן, כי אם על עניניהם הפרטיים של ישראל, שבכל מעשיהם תשרה השכינה, וכנסת שאנו אומרים בברכת 'מי שברך' לעולה לתורה: "וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו".

הוסיף ובאר רבי לוי בן גרשום - הרלב"ג כי לכך ברכם משה בברכה זו דוקא עתה, לפי שראוי למנהיג לברך המנהיגים ממונא כאשר ישמעו אל דבריו, כדי שיהיו יותר זריזים לעשות רצונו.

[פרוש ר"א בן הרמב"ם; פרוש רלב"ג על התורה]

רמז לחובת נטילת הידים לתפלה

"בבואם אל אהל מועד ויברך אתם אל המזבח ירחצו כאשר צוה ה' את משה" (מ לב)

רמז נפלא על חובת נטילת הידים לתפלה ולאכילה דרש הש"סא יוציא מהכתוב שלפנינו:

"בבואם אל אהל מועד" - בבוא אדם לתפלה בבית הכנסת, ויברך אתם אל המזבח" - בבואו לסעוד על שלחנו הדומה למזבח (ברכות נה א), וירחצו כאשר צוה ה' את משה" - עליו לטל את ידיו פדיו ובהלכה.

[אלף הקנן]

תקנה גדולה לאמן בכונה

בשב"ק ב' באדר יומא דהלולא של המקבל הקדוש רבי מאיר הכהן פאפירש זיע"א מגורי האר"י הקדוש ובעל 'אור צדיקים'. בספריו הקדושים עורר רבות על אודות חיוב הכונה בעניית 'אמן', ואף כתב כי אפילו על חסרון אמן אחת בכונה יש לעשות תשובה גדולה. בספרו 'אור צדיקים' (אשר יצא ב) אף הציע תקנה גדולה שיש בה כדי להועיל לדבר, וזה לשונו: "כל אדם יהיה לו זה הכתב בתוך סדור שלו או על הכתל בשעת התפלה, וכך יאמר בשעה שמתחיל להתפלל:

רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאני בשור ודם, ואין בי כח לכוון כוננת אמן כראוי. בכך יהי רצון מלפניך שתהא עולה כוננת אמן שלי עם כוננת אמן מאותם השרידים היודעים לכוון ענינת אמן כראוי."

ברכת 'בונה ירושלים' (הקדמה)

ברכתם של דוד ושלמה

הברכה השלישית בסדר ברכות המזון היא ברכת 'בונה ירושלים'. ברכה זו תקנה בידי דוד המלך ושלמה בנו, כדברי הגמרא (ברכות מח א): "דוד ושלמה תקנו 'בונה ירושלים' - דוד תקן 'על ישראל עמך ועל ירושלים עירך', ושלמה תקן 'על הבית הגדול והקדוש'."

הרחיב ופרש האבודרהם: בתורה לא התפרש היכן הוא המקום שיבחר ה' לשפן את שמו, אך בימיו של דוד המלך, כשנבחרה ירושלים כמקום שבו יבנה בית המקדש, עמד הוא ותקן את בקשת: "על ישראל עמך ועל ירושלים עירך". אמנם בימיו טרם נבנה בית המקדש בפעל, לפיכך רק בימיו של שלמה בנו, משנבחר מקום המקדש מכל ירושלים ועליו נבנה בית המקדש, עמד שלמה והוסיף את בקשת: "על הבית הגדול והקדוש שנקרא שמוך עליי".

בית המקדש - מקור הפרנסה

את הקשר בין ברכת המזון לבקשה על בגן ירושלים בארו קב: בגמרא (ברכות מח א) דרשו את הברכה 'ירושלים בברכת המזון מלשון הכתוב (דברים ח ט): 'ואכלתם וישבעתם וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך' - 'הטובה' - זו 'בונה ירושלים', וכן הוא אומר (שם ט כח): 'היה הטוב הזה והלבנון'. ולכאורה יש להבין, הלא מיעון בפתונים שלפניו ושללאחריו נראה בפשיטות שהכתוב מדבר על שפע אשמי הנמצא בכל רחבי ארץ ישראל, ומהי הסבה לדושות דוקא על ירושלים?

נתן להבין זאת על פי דברי המשנה (סוטה מט א): "מיזם שחרב בית המקדש ולא יד השטל - אי יום שאין בו קללה, ולא יד השטל לברכה, וישל טעם הפרות...". הרי שמקור השפע הכלכלי שהיה קיים בארץ ישראל, נבע מירושלים ומבית המקדש, ובכך יבין הקשר שבין ברכת 'בונה ירושלים' לבקשותינו על פרנסה ברזון, כי מקור הפרנסה הוא בירושלים (נתיבות עולם [לפנתר] נתיב העבודה יח: יפניני בסקה: [לר"י גולדוורטר] עמ' ב).

רעיון זה אף מוזר בדברי השפת אמת שאף הוסיף וכתב שפגדל התשוקה והדאגה שיש לאדם על חרפן בית המקדש ובגינו, כך יזכה הוא גם בגלות לחוש מעט מאותו שפע שהיה בזמן בית המקדש, וזוהי הסבה שבגינה תקנו לבקש על בגין ירושלים בברכת המזון (שפת אמת עקב תרמ"ח).

הרחינות תלויה בישוב הדעת

הרבי בעל 'אהבת ישראל' מוסיף תמוה על סדר ברכה זו: בתחלתה אנו מתחננים לה' על דברים רוחניים ושבגים ביותר - שירחם על עם ישראל, על ציון ועל ירושלים, ושיבינה את בית המקדש, ואלו בהמשך - אנו

עוברים לבקש על פרנסה ועל כלכלה שהם דברים גשמיים לחלוטין; דרך העולם לבקש תחלה על דבר קטן ולאחריו על הגדול, וכאן - להפך?

פרש זאת הרבי במשל לחולה שחפת שהובא אל הרופא. בראות הרופא את מצבו הקשה צהו לנסע למקום שאורו צח ונקי, שם יאכל מטעמים ומעודים וקפיד על מנוחה מחלטת. אם יעשה כן, הרי שיגדיל את סכניו לשוב לאיתנו.

טרם צאתו מחדרו, הבחין הרופא לפתע בפצע מגלתי על רגלו של החולה. משראה זאת צהו מיד לעכב את נסיעתו ולטפל בפצע עד שיפא. הרופא הטעים את דבריו והסביר שהפצע פשלעצמו אינו מסכן, אך הוא חושש שאם ישע החולה בעוד הפצע על גופו, יטרד הדבר את המנוחה והשלחה המחלטת הנחוצים לרפואתו. על פי הורה לחולה להקדים ולטפל בפצע ורק לאחר מכן לנסע.

אף לעניננו: יודעים אנו כי המרפא האמתי נופשנו יתקיים רק כאשר הענינים הרוחניים שעליהם אנו מבקשים רבות בשנים יבואו על תקונם, אך לב יודע מרת נפשו, כי כל זמן שדאגות הפרנסה מטרידות אותנו, קשה לנו לצמצם את מוחנו לשאיפות קדושות ונשגבות, וכפי שאמר חכמים (רבינו מא א) כי 'דקואי עניית' הם אחד מהדברים המעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו, על פן עלינו לשלב את בקשותינו הרוחניות יחד עם הבקשה על פרנסתנו, שאף היא - מטרתה להגיע להשגות רוחניות גבוהות מתוך שלות הנפש (קדוש ישראל ח"א עמ' כח).

בקשה על ירושלים גם מתוך הרחבה

יש שפרשו באפן אחר את הסבה שמבקשים אנו על פרנסה דוקא בברכת 'בונה ירושלים':

אם אדם רעב וחסר לחם החי חיים של צער מבקש על בגין ירושלים, נתן לסבר שאין פגנתו בבקשתו על בגין ציון וירושלים מכוננת רק למען כבוד ה', אלא שעניו ודחקו גורמים לו לבקש על כך כדי שדברך או יפטר מצרותיו. לפיכך אנו משלבים את הבקשה על המזון ועל ירושלים כאחד, לאמור: גם כשיזכנו ה' לחיים של שפע, פרנסה טובה והרחבת הדעת, לא נחזל מלבקש: 'ובנה ירושלים'. על כך נאמר בתהלים (קלו ו): "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי", כי הגעועים האמתיים לירושלים נבחנום דוקא בימי שלוחה ושמחה (פסיקא דאורייתא [לרבי עריאל דור פסגט] עמ' קמו).

נס מפלא בקבר אהליאב בן אחיסמך

הגאון הצדיק רבי אהליאב חיון שליט"א, רבה של שכונת שפירא שבדרום העיר תל אביב, יזע זה עשרות בשנים כאיש תורה והלכה מבקק, וכדמות מופת שרבים נאותים לאורה. במהלך השנים הרבות שבהן כהן בתפקידו, זכה לקרב רבים משומעי לקחו לעל מלכות שמים, בהליכותיו הנאות ובדברי תורתו היוצאים מן הלב וחודרים אל מעמקי הלב.

לא רבים יודעים על מקורו של שמו הפלאי - 'אהליאב', אך משיחה שערכנו עם בני משפחתו שליט"א עולה כי מאחורי שם יחודי זה עומד ספור מפלא, שיש בו כדי לשפך אור על התעלומה.

הגאון הנודע רבי יעקב עדס זצ"ל, מחכמי ישיבת 'פרת יוסף' שדף את אמו של הרב חיון, הצדיק מרת רחל עליה השלום, שהיתה אז בגיל מבגד למדי, יהודי אלמן, תלמיד חכם וישר דרך בשם רבי חיים חיון זצ"ל, אשר באותה עת היה כבר בגיל מבגד עד מאד. האג קבע את משכנו בעיר העתיקה שבירושלים, ולתקופת השנה נולדה להם בתם שתיח.

ההורים המבגרים אשר חפצו עד מאד לזכות בבו זכר, התפללו על כך בכל מאודם, אולם משחלפו כשש שנים מלדת בתם הבכורה ומשאלתם טרם התמלאה, החליטה האם הצדיקה לעשות מעשה.

כיוע, אחד מבני המשפחה היה אהליאב בן אחיסמך למטה דן, מי שעמד על ידו של בצלאל בן אורי בבצוע המשימה שגמסרה בידי משה רבנו עליו השלום, לבנות משפחה לשכינה בתוך בני ישראל.

לפי מסרת קדומה מצוי קברו של אהליאב בן אחיסמך - המכונה בשם המקומיים 'סגוד' - בראש הר גבול ריחן שבדרום לבנון, במרחק של כמחצית השעה מהעיר צידון. באותו שנה נודע הציון הקדוש בקרב יהודים ונוכרים כאחד, ובפרט בקרב יושבי הגליל ודרום לבנון, כמקום שבו נתן לפעל ישועות גדולות ונשגבות. בספרי מסעות קדומים נתן למצא תאורים מרתקים על אודות נסים ונפלאות שנגעשו בקבר הצדיק. תעיד על כך העבדה כי בין יהודי הגליל נתן היה למצא באותם ימים לא מעט אנשים שנקראו 'אהליאב' כשמו של הצדיק בעקבות נס שנגעשה עמם בזכותו.

יהודי צידון הרבו לפקד את הקבר בכל ימות השנה, אולם יהודי ארץ ישראל פקדוהו בעקר בימי ספירת העמר, כחלק מהמסע הארץ שהיו הללו עושים בדרבם מירונה, להשתטח על קברו של רבי שמעון בר יוחאי. בימי הספירה היו השירות מצויות, בשונה משאר ימות השנה, שבהם הדרך לקברו של אהליאב היתה קשה ומפרכת עד למאד.

אולם כל קשי לא מנע מהאם הצדיקנית אשר חפצה עד למאד לזכות בגן זכר שתוכל להקדישו לתלמוד התורה, לעשות את הדרך הארצה והמפרכת, עד למקום קברו של אהליאב בן אחיסמך, כדי להתפלל על ציינו לזכות בגן זכר.

עם סיומה של הדרך הארצה והמפרכת, סוף סוף נגלה הציון הקדוש למוע עיניה של האם. היא מרה להשתטח על גבי הקבר, תוך שהיא נושאת תפלה רוחנית ורויית דמעות שיזכה ה' בגן זכר. בתוך תפלתה הנרגשת אף הוסיפה האם והבטיחה כי אם תזכה לכך, תקרא את הגיל על שם הצדיק, ובנוסף תחייבה להביאו לקבר לכשיגדל קמעה.

מפי בני המשפחה שליט"א

מסיפורי המגיד

"פתח שער" [סיפור היסטורי מרתק בעיבוד חדשני] "פתח שער" פרק א'-מי יהיה ה"שבת גוי" כשיבוא המשיח?

הקדמה קצרה:

העיירה "טרוסק" (שתקרא גם בשם טריסק) ממוקמת בקצה "פרוסיה" (באותם ימים הייתה חלק מגרמניה הגדולה) כעשרים קילומטרים סמוך לגבול אוקרינה, עיירה קטנה ואלמונית הייתה ולא נודעה בשמה, בגן היותה ספק כפר ספק עיירה, גדולה הייתה בשביל להיקרא כפר, בשל חמש מאות המשפחות הישובות בה על שטח נרחב למדי, שאפשר לאנשי המקום להחזיק דירי צאן ולולי תרנגולים רבים ומספר רפתות מוכבדות שהמלו עדדים משובחים של פרים ופרות.

אך קטנה הייתה כדי להיחשב כעיירה, שכן ברוב העיירות החשובות באותם ימים היו מתגוררות קרוב ל-1000 משפחות לעיירה. אם ינסו לאתר אותה על פני המפות של אז, ספק אם ימצאוה, אף בספרי ההיסטוריה כמעט ואינה מאוזכרת, אך לימים באה עדנה למקום, עת עשתה "שינוי השם" ושם העיירה נקרא בפי היהודים בשם טריסק, אין דין טרוסק שווה לדין טריסק, כיום כל מי שמתמצא קצת בהיסטוריה החסידית ידע לספר על המגיד הרה"ק רבי אברהם מטריסק זע"א בעל ה"מגן אברהם" שהיה בנו החמישי של הרה"ק רבי מרדכי מצ'רנוביל זע"א, בגינו יצא שם העיירה ברבים עד שדומה היה שהיא כאחת הערים הגדולות בישראל.

הרוב הגדול של תושבי העיירה היו יהודים שמנו קצת יותר מארבע מאות משפחות, קרוב למאה משפחות השתייכו לדת הנוצרית, חלקם הגדול היו קטולים היתר השתייכו לאמונה הפרוטסטנטית, הצד השווה שבשניהם שלא היו שונאי ישראל מוכרים, שכנות יפה הייתה להם עם הרוב היהודי, שיתוף פעולה זה הביא שהיו רבים מבין הנוצרים משמשים כ"שבת גוי" להסיק את בתי היהודים בחורף הקשה מנשוא ואילו שואבי המים היהודיים היו שואבים מים לכל הגויים בימי החגאות שלהם בהם היו הולכים לבתי הטיפול ומונעים מלעשות את מלאכתם.

שבעה בתי כנסיות היו פזורים ברחבי העיירה, בית הכנסת המרכזי בו התפלל רב העיירה רבי יואל שיף ובו מרוכזים היו מיטב הלמדנים והיושבים שבעיירה שהמילה יותר מעשרה בטלנים שקובעים את ביתם בבית המדרש (כעיר גדולה בישראל) בית כנסת זה התקרא "דער גרויסן קלויז" [בית המדרש הגדול] היווה גם "בית עקד" ספרים מוכבד, היו בו ספרים רבים חלקם נדירים, בכל מקצועות התורה, כל מי שרצה לשחות בים הגדול יכול היה לעשות זאת בשמחה, שכן גדול ונאה היה ומרוהט בשולחנות וספסלים רחבים ולא מעט סטנדרים נתרמו על ידי נדיבי העיירה לרווחת הלומדים. בימי הקיץ החמים פתוחים היו החלונות לרווחה ושמם חמימה ושפע אויר צח חודר היה לבית המדרש, טובי הלומדים היו חשים "מעין עולם הבא" כאשר ישבו ולמדו תורה באין מפריע, בימות החורף הקשים היה תנור גדול מלא בגזירי עצים אותם תרמו גבירי העיירה, התנור נבנה בחכמה באופן שהחום יתפשט ברחבי בית המדרש, עד שלא מעט היו אלו שבאים לחמם את עצמותיהם הקפואות, כאשר צינה קשה שוררת במקום בגין המזג ה"כמעט סיבירי".

יתר בתי הכנסיות מחולקים היו לאנשי המקצועות שבעיירה, בית כנסת מוכבד לסנדלרים ולחייטים ובית כנסת נפרד לנפחים ולשואבי המים וכו', אף בעלי המסחר הזעיר מצאו לעצמם בית כנסת בו מצאו שפה משותפת בשעות לא דחוקות בהן יש לאנשים רגע נחותא לדעת מה נמצא מחוץ לד' אמות של העיירה, למרות שבעלי המלאכה שונאים הם את רעיהם למלאכה מצאו עדיין פינה חמימה משותפת בבית הכנסת לדבר על דא ועל הא. גם בבתי כנסיות אלו היה סדר לימוד בין מנחה למערב, בכל בית כנסת היו שיעורים במשניות בעין יעקב או במנורת המאור, היו גם כאלו שלמדו דף גמרא עם אחד מלמדני העיירה שניאות היה להשמיע שיעור לבעלי המלאכה איכותיים שרצו לסיים את סדר יומם עם חיבור לרוחניות.

*

אחד מזמירות העיירה העסיסיות היה זונדל של בערקע (בעיירה כמעט כולם נקראו על שם האבא או האמא) מכונה היה גם בשם "זונדל דער וואסער טרעגער" (שואב המים) הוא היה גבה קמה ורחב גרם שכוחו רב עמו למלאכות כבידות ביותר, בעל שתי מלאכות היה, בבקר השכם נוהג היה לשאוב מים מן הבאר הגדולה שממוקמת הייתה בקצה העיירה ובשני דליים גדולים שונא באסל הרחב שעל כתפיו ממלא היה את כליהם של תושבי העיירה היהודיים שמנניים על לקוחותיו הקבועים, עבודה רבה הייתה לו שנומטת משך מספר שעות, כדי להספיק להביא מים ל-150 לקוחות שנומנו על שירותיו, אחר הצהרים נוהג היה לצאת ליער רחב הידיים שבקרב העיירה בו מצויים היו עצים חסונים ביותר, בעזרת גרנו המלוטש היטב חוטב היה כמות עצים מספקת כדי לחלקם בין תושבי העיירה.

משתי הפרנסות הללו מוצא הוא בקושי כדי לפרנס את אשתו ליבא קריינדל ושבעת ילדיו העלזים שעלו והשתרגו על ראשו, אך זונדל יחדי ירא שמים תמים שלא היך בגדולות, תמיד הודה להש"ת על כל קופיקה (מטבע קטנה) שקיבל ביושר, נוהג היה בשעת עבודתו לפזם ולומר עשרה פרקי תהילים שהצליח לשגן ולחרוט בזיכרונו, אחרי יגיעה ועמל רב (כמעט 20 שנה) עד שהפכו אצלו לקניין. קד היה עובד עד סמוך לשעת מנחה, כחצי שעה סמוך למנחה מזדדז היה לבית הכנסת אף שכמעט ולא הצליח לטעום בבית, מלבד פת דלה ומעט מרק להרטיבה [בשעות הצהרים] כי לא היה מוכן לוותר על השיעור המיוחד של רבי שמעלקא לפשעס (הבן של לפשעט) מגיד השיעור ב'מנורת המאור'.

היה לרבי שמעלקא טעם מיוחד בהגדת השיעור, נוהג היה לתבל את השיעור עם משלים נעימים לאוזן, לא אחת גם שיתף אותם באיזה סיפור מעניין שידע היה אך להורידו אליהם, עד שעניניהם של שומעיו לטושות היו בו, מהופנטות לחלוטין. הייתה לו שפה ציורית מאד, מלאה באמרות יחידות ו"מילתא דבדיחותא" מעולם לא סרה מעל לשונו. תמיד מצא את המילה הנכונה במקום הנכון.

וק הילכו שני מניינים ומחצה שומעי שיעורו שבי בתוך העולמות הרוחניים שצייר להם, ידע היה ר' שמעלקא לצייר להם בטוב טעם את ה"ק ערך" שמוכן לאוהביו ושומרי רצונו של מקום, בשעה שדיבר על העולמות הטמירים היו חשים כל שומעיו כאילו הם כבר נמצאים שם, עד שממאנים היו לחזור לעולם השפל. מאיך היה מרבה ב"עצי הבעירה" שבגיהנום, אך את זה יעד לכל אותם מרשיעי הברית שמתעמרים ביהודים האומללים ופושטים את עורותיהם.

מסיפורי המגיד

מטיב היה לצייר את הצאר הצורך ימ"ש שמשל ברוסיה, אך הוא עולה לשיבה של מעלה לאחר פגירתו בשעה טובה, כשרבבת מלאכי חבלה גוררים אותו כנבילה סרוחה ומעמידים אותו לפני בית דין מעלה, באותה שעה כל גאוותו הגדולה של אותו צאר שידועה הייתה בכל העולם פגה לחלוטין, באותה רגע נראה היה כארנבת מפוחדת שרוצה לנוס ולהסתתר בין השיחים, אך הציידים המאומנים אוחזים בה ומונעים ממנה זאת. באותם רגעים חשו השומעים כאילו הם עצמם עדים למעמד, ואנחות רווחה היו נשמעות מכל עבר "אזוי זאלל טאקע זיין (שך אכן יהיה) קן יאבדו כל אויבך ה".

כשהיה זונדל חוזר לביתו היה אומר לליבא קריינדל רעייתו: כמה טיפשות הן הנשים שהסכימו לרדת מטה כשהן פטורות ממצוות תלמוד תורה, האם לא הייתן צריכות להילחם לשמוע לכל הפחות את ר' שמעלקא שלנו? הרי אין עונג יותר גדול מזה, אני לא יכול להשיג מעבר לזה, אני חושב שרק רב העיירה הרב הצדיק רבי יואל שיחי' חש עונג גדול יותר מזה, ר' שמעלקא אמר לנו לא אחת שאת רוב חכמתו למד ממנו, אם קן הוא יכול להסתדר בלעדיו, אבל אנחנו בשום אופן לא.

את השיחה הזאת היה אומר כמעט מידי שבוע כאשר היה חוזר כולו נסער ואחוז "אקסטזה" לאחר הדרשה השבועית של מגיד השיעור מדי יום חמישי, כשהוא מצייד את קהל שומעיו במטען רוחני לקראת שבת מלכתא, לא אחת היה יוצא זונדל בביתו במחול לעיני זאטוטיו כשעיניו בורקות מרוב אושר.

"טייערע קינדערלאך מיינע (ילדי החביבים) עליכם לרקוד ולזמר להשי"ת על שאנו יהודים ולא חלילה וחס אינם בני ברית, כי מה יש להם חוץ מקצת יין שרף להרטיב את גרונם הניחור, האם אי פעם חשו בטעם הטוב של חיי קדושה וטהרה? האם מבינים הם בטיבה של שבת המלכה? כל יום שלהם דומה לשל אתמול בלי כל משמעות, ואילו חיינו חיי נצח, יש לנו עולם הזה ועולם הבא גם יחד, על קן עלינו להודות לקב"ה בכל עת שברא אותנו יהודים".

וקן היו מרקדים ומזמרים כחצי שעה כשהזאטוטים מטפסים על גבו והוא נושא אותם בבית הקטן בכל החודים זמירות שבת מתנגנים מפה כולם, ועד שליבא קריינדל לא הייתה נוטלת את הפיקוד ומשיבה את הסדר על כנו לא נפסקת לה השמחה על זה שהם יהודים.

*

לא אחת מהלך היה זונדל בצוותא אחת עם איבן פטריק שואב המים הקתולי שדואג היה לצרכי התושבים הגויים של העיירה, מאחר והתושבים הגויים מפחדים היו בין היהודים עד שנעשו דבוקה אחת, היו חולקים ביניהם את הבתים המעורבבים יחד, זונדל פוקד את בתי היהודים ומשנהו פוקד את בני עדתו הנוכרים. אף שאין הרבה מן המשותף בין היהודים לגויים, שכן גם היהודים הפשוטים נוהרים מלקשור קשרי יתר עם שאינם בני ברית, כדי שלא יבואו חלילה לידי מכשול, עדיין היו הללו מנהלים שיחות קצרות ופעמים אף ארוכות לצרכי היום יום.

באותו סוף שבוע היה זונדל עיף במיוחד, כבר בתחילת היום חש כיצד כוחותיו אינם עומדים לו וראשו קהה לחלוטין, הוא חש קצת בבהלה אך גופו מתבגר ובוגד בו. בדיוק באותו יום פתח איבן פטריק בשיחה מחרה שגובלת בתיאולוגיה (לימודי הדת).

"סונדל (זונדל) האם מותר לי לשאול אותך שאלה שלא מעניין הנושאים אותם אנו מנהלים מידי פעם?

זונדל הסתקרן למשמע השיחה המחרה, למרות עייפותו הרבה, כשבקושי רב כובש הוא את פיהוקו הרחב, שאלו: "מה לך איבן קשישא מפטפט בעניינים שאינם קשורים לעסקי הפרנסה? האם יש בכלל בעולמך המצומצם איזה תחום התעניינות מעבר לסחיבת אסל המים?

איבן מילא פיו בצחוק רב: אם ברצונך לדעת, יש לי ידע רב מעבר להשגתך, אתה מעולם לא דיברת איתי על אליהו הנביא ועל המשיח "צמח בן דוד" כל השיחות שלך סובבות אך ורק סביב הפרנסה, או מעט על הנעשה בעיירה בחלק שלכם, מעולם לא טרחת לעדך אותי על קן שאתם מצפים לישועה ושאתם עתידים לעלות לארץ ישראל ושיבנו לכם בית מקדש ואתם יותר לא תחזרו לגלות ועל זה אתם מתפללים ב"סינגוה" (בית כנסת) שלכם.

זונדל פער עיניים גדולות לרווחה, מהיכן יודע אותו ערל על כל המושגים הללו, אולי הוא אינו ערל אלא יהודי שמסתיר את זהותו? עולה מחשבה פראית במוחו.

איבן צחק למשבתו של זונדל. "חחח תפסתי אותך בחוסר או קוצר ידיעה, הנה אתה בעצמך בקושי יודע על הדת שלך ואתה מתנשא עלי?"

זונדל לא ידע את נפשו, מה לומר לאותו ערל, אבל מאיך מציקה לו הסקרנות, מהיכן יש לו ידיעה כה רחבה בנושאים עמוקים שכאלה?

"אמור לי את האמת איבן, האם אתה יהודי או ערל, אוצר החכמה שלך לא מתאים לערל אלא ליהודי מלומד, אמור לי את האמת מהיכן שאבת את כל המידע שלך?"

איבן רווח נחת, כל קן שמח לראות את שותפו למקצוע חסר אונים, לראשונה חייב הוא להודות שלא כל ערל, ראש כרוב או דלעת.

"ובכן ידידי היקר טעות בידך, איני יהודי כל עיקר, ערל אני כהגדרתך מדורי דורות. אם תשאל מניין לי ידע זה? ובכן יש לנו כומר מלומד מאד שמאד מקרב אותי, בגלל שליחויות רבות שאני עושה לו חינוך, כאות תודה הוא מלמד אותי דברים רבים, בין היתר אנו לומדים תנ"ך, שנים רבות אני יושב איתו ולומד את דברי הנביאים והכתובים שלכם, יש לי ראש טוב מאד והתפיסה שלי עדיין מניבה פירות טובים, קן למדתי מושגים רבים שקשורים ליהדות שלכם.

זונדל הוריד את ראשו בבושה, מה יש לו לספר, שבקושי הוא יודע לקרוא בסידור, טעויות יש לו למכביר, לא אחת הוא זועק בתפילה בהתלהבות עצומה "פוסח את עדיך ומשביע לכל חיק רצון" "אוי טאטע זיסר, צללו כפורת במים חזירים" ובשבת שמח הוא בשמחת השבת וקולו עולה ברניה של ישמחו במלכותך, או אז נשמע קולו ברמה בכל רחבי בית הכנסת, איי איי "שובר כל עצמותיו אחת מהן לא נשמרה" ועוד טעויות רבות מהסוג הזה, המתפללים מעירים לו לא אחת על טעויותיו הרבות שגורמות להן לצמרמורת רבה אם לא לגיחוק, אלא שהשיבושים כבר נבטו

מסיפורי המגיד

בקרב ושרישו שורשים עמוקים, עד שקשה לו לתקן. וכך נופל הוא שוב ושוב במהמורות הרבות של התפילה, שנים מקרא ואחד תרגום מתבייש הוא להודות שאינו עושה זאת, כי לימוד החומש גדול עליו בכמה מידות, משניות מאן דכר שמה, הדבר היחיד שיש לו בעולמו זהו השיעור של רבי שמעלקא ליפשעט בספר הקדוש "מנורת המאור" הוא לא מסתכל בספר כפי שעושים אחרים, כי אין לו מושג בין ימינו לשמאלו איפה אוחזים, יש לו יכולת הקשבה בעל פה ובזה יפה כוחו, לפיכך מקפיד הוא שלא להפסיד אפילו שיעור אחד.

"איבן אולי אתה יחיד במינך בידיעות שלך, אבל גם אני לעומתך יחיד בין היהודים בבורותו, לצערי הרב נפטר אבי ז"ל בטרם נולדתי, אמי ע"ה התקשתה לגדל אותי כמאות, היו לה שמונה יתומים לגדל, ענייה מרודה הייתה ובקושי היה לה כדי לחם קיבר עבורנו, אבל הייתה יהודיה תמימה ומסרה אותי לידי חדי ע"ה שהיה אף הוא קשה יום ובקושי ידע להתפלל, כך גדלתי בור ועם הארץ מדופלם אבל יהודי כהוגן, ואה אני על כך מאד, ועל כך מבקש אני ממך לא להסתכל עלי מלמעלה ללמטה, כי באמת אנו עם סגולה וגם אם אני יהלום לא מלוטש, עם כל זאת אני יהלום, את מה שאין לי, אני מונע מילדי, אני חוסך מפתי ומוסר את ילדי למלמד ירא שמים שמשקיע בהם רבות, ב"ה ילדי לומדים ויודעים עשרות מונים יותר ממני, בעזרת ה' אני מקווה שכולם יהיו לא פחות תלמידי חכמים מרבי שמעלקא ליפשעט מגיד השיעור שלי".

"סונדל היקר חלילה וחס לא באתי לגרוע מערך, אבל אתה חייב למצוא לי הסבר שאני מתקשה בו וגם הגלח (הכומר) שלי לא ידע לענות עליו, אז אולי תוכל להעביר את השאלה הזאת לרבך שיענה לי עליה, אם לא תמצא לי תשובה חושש אני שאתם הולכים עם הרבה דמיונות שלא יתממשו להם".

"אמור לי את השאלה ואני אראה להעבירה לרבי שמעלקא" נענה זונדל לאתגר שהוטל לפניו.

"ובכן אמור לי סונדל היקר, אם כפי שאתם מתארים שיגיע בעתיד הגואל שלכם, האם רק אתם תהיו יהודים ומה יהיה עמנו?"

"אין לי מושג ברור, אבל כמדומה לי שאתם הגויים תישארו כך" ענה זונדל תוהה על חברו שעושה מזה עסק גדול.

"ובכן, לא כך אמר לי הכומר שלנו, הוא בקי גדול בספרים שלכם והוא ידע לומר לי שבספרים שלכם כתוב שבעת שהמשיח יגיע כל הגויים יהפכו להיות מאמינים בבורא שלכם, הוא אמנם הבהיר לי שהאמונה שלנו סוברת לא כך, אבל הוא ידע לומר שהאמונה שלכם אוחזת שכל הדתות תתבטלנה ותהיה רק אמונה אחת".

"האם זה מכעיס אותך ואתה בא להציק לי על כך?" שואל אותו זונדל, כשהוא סוקר אותו מכף רגל ועד ראש.

"לא, אני לא בא להציק לך, רק בא לשאול אותך איזה הגיון מונח בזה?"

"לא הצלחתי להבין את שאלתך, אם אתה לא מאמין במה שאנו מאמינים, מה אכפת לך במה שאנו כן מאמינים?" מנסה זונדל לגמור עם הויכוח שמעבר לכוחותיו.

"אולי תנסה לתת לי לדבר עד תום ואל תקטע את דברי מזי רגז" כעס איבן על רעהו למקצוע.

זונדל שהיה בטבעו אדם טוב לב התנצל בפניו ידידו וביקשו להמשיך את דבריו עד תום.

"השאלה שאני רוצה שתציג לרבי שלך היא כזאת: אם אכן כפי שאתם אומרים כל הגויים יהפכו להיות עם אחד ואמונה אחת עם היהודים, מה תעשו בשבת קודש, הרי אתה לא יכול שלא להודות שטוב לכם מהשירות הנפלא שלנו כ"שבת גוי" אם לא היה לכם שבת גוי מה הייתם עושים עם כל הדברים הקטנים שאתם צריכים מאתנו כמו להסיק לכם את הבית עם גזרי העצים, הרי אתם תקפאו למוות בלי שנובא לחמם לכם את הבית, אתם מידי עניים כדי להסיק את הבית מערב שבת עד מוצאי השבת, רק אנו אלו שיכולים לעזור לכם בשבת, אם כך חייבים אתם "שבת גוי" אז אף אתם חושבים שלא יהיו גויים יותר בעולם?"

השאלה ניסרה כהד מצלצל, לפי המבט הלועג של איבן, נראה היה שהוא רוצה בעצם לגרום לו, לא להאמין לכל סיפורי האמונה שמחדירים בו, זונדל הבין היטב שכונתו הייתה לומר שאם כל היהודים יתנצרו, לא יצטרכו יותר לשבת גוי כי ממילא כולם לא ישמרו שבת.

אם היה חכם וקצת ידען, היה עונה לו בו במקום כאיוולתו: "איזו שאלה מציקה יש לך, אנחנו הרי עולים לירושלים עיר הקודש ושם אין כפור כבד, לא נסבול מן הקור ולא נצטרך כלל ל"שבת גוי" בכלל יש לכל יהודי אלפים שמונה מאות משרתים, לכל מי שמדקדק במצוות ציצית [כפי הנאמר בגמ' במנחות] הם יעזרו לנו כל השבוע שלא נצטרך כלל לאיזו עזרה מ"שבת גוי". אלא שלא קרא ולא שנה ולא ידע מה לומר, הוא גם שכח שראש לפני כן אמר לו איבן בעצמו שעתידים כל ישראל לעלות לארץ ישראל בה אין כפור מנסר בעצמות, א"כ מה לו לדאוג לקור הסביר שחודר לעצמות? כל זה שייך רק לעבר בעת שהתגוררנו בגלות ויש את הגויים שיעזרו מעט להקל על הסבל במתכון של "שבת גוי".

אך פטור בלא כלום לא רצה להיות, לכן ענה לו בשאלה הפוכה כדרכו של יהודי.

"הבה נשאל אותך שאלה לא פחות קשה, לפי שיטתך הנוצרית, אתה הרי מאמין באמונתך לחלוטין, כל יום ראשון אתה רץ טורף נשימה לבית התיפלה שלכם ושומע את הדרשות התפלות של הכומר, הוא הרי אמר לכם להיפך, שהישועה שתבוא תהיה בעת שהצולב שלכם ימ"ש יבוא ויגאל אתכם וישפיע שפע אורה על כל העמים לקבל את האמונה הנוצרית, באותו זמן גם היהודים יקבלו על עצמם את האמונה שלכם, האם אני צודק או שרק נדמה לי שזה כך?"

איבן בחיובו הגדול אישר לו את הדברים, חשוב שסונדל חברו ידע שיש גם לנצרות גרסא מלאה והם לא משתרכים לאחור.

אבל זונדל לא נותר חייב ובמענה חרף השיב לו כמולו: "א"כ גם אתם תהיו בבעיה קשה, היהודים ילכו יחד עמכם לבית התיפלה ביום ראשון ואיש לא ידאג לכם".

אך שמחתו לא החזיקה מעמד, איבן פרץ בצחוק, נראה שהתכוון למענה הזה, הוא השיב על כך בתנועת ביטול.

לתגובות הערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 17:32

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:30

ר"ת: 19:06

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 391 20.3.2019 - יג' אדר ב' תשע"ט

וְהוּא הַמְשַׁעַר לְהוֹרֵי צְדִיקִים וְבוֹאֵן בּוֹ

פְּרִשֶׁת - פְּקוּדֵי

אלה פקודי המשכן משכן העדת, אשר פקד על-פי משה (לח, כא)

משה רבנו פיקד על מלאכת המשכן ואכן כל עם ישראל נטלו חלק במשכן, יש שנתנו את הזהב והיו כאלה שנתנו את התכלת ויש את עורות האילים ואת עצי השיטים וכן על זה הדרך, כל אחד מעם ישראל נתן את החלק שלו. היה רק אחד שלא נתן... היה זה משה רבנו !...

המדרש (ויקרא רבה א, ו) כותב שהייתה נפשו של משה רבנו עגומה עליו ואמר 'כולם הביאו נדבתן למשכן ואני לא הבאתי'. ומדוע לא הביא משה רבנו את תרומתו למשכן?

מסביר הרב בן ציון מוצפי שליט"א (בספרו "דורש ציון") - שמשה רבנו ידע שאם היה נותן את תרומתו למשכן - והיה לו חלק בכך, לא היה נחרב לעולם! המשכן היה רק בתורת פיקדון אצל עם ישראל, וכאשר עם ישראל יחטא, העונש יהיה שיחרב המשכן. לכן נקרא המשכן - "משכן העדת" שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל ומשכון זה הוא כתחליף לתשלום האמת, ולא תהיה חס ושלום כליה בעם ישראל.

יוצא שהמקדש היווה כפרה לעם ישראל ואם היה משה רבנו בונה אותו, לעולם לא היה חרב... וחס ושלום הייתה צריכה להיות כליה בעם ישראל. זו הייתה כוונתו של משה רבנו בכך שלא נתן את חלקו בבניית המשכן!

לכן מובא בפסוק "אשר פקד על-פי משה" שמשה רבנו רק פיקד על מלאכת המשכן ולא נתן בפועל! העומד מן הצד ודאי יתמה, איך ייתכן שמשה רבנו לא רצה לתת לבניית המשכן וכי אינו רוצה לתרום... או שחס על כספו...? אך לאחר שאנו יודעים שמשה רבנו דאג לעם ישראל ואדרבה רצה שעם ישראל יגיע אל תיקונו, לכן לא נתן את חלקו.

כאן אנו רואים שפעמים רבות גדולי ישראל עושים מעשים לא מובנים ואף תמוהים, אך האמת היא שכל דאגתם היא לכלל עם ישראל, ואנו מקוצר דעתנו לא מבינים את עומק דעתם הרחבה!...

מסופר על ר' משה פיינשטיין – שפעם אחת סעד את ליבו בפת שחרית, לפניו היו שתי שקיות חלב מחברות שונות ושתייהן היו ידועות בכשרותן המהודרת... והנה כאשר הרב רצה למזוג לעצמו חלב מאחת השקיות, החזיר חזרה את השקית ולקח במקומה את השנייה. תלמידיו שראו מעשה זה הבינו שהרב לא סומך על הכשרות של החברה הראשונה. הדבר פורסם בכל אמריקה והשמועה עשתה לה כנפיים... כל בעלי העסקים שסחרו עם אותה חברה – חנויות, אולמות, בתי מלונות וכו' ביטלו עסקיהם עם אותה חברה. המצב הגיע לידי כך שהחברה עמדה בפני פשיטת רגל...

בעלי החברה נכנסו אל הרב ושאלו מה מצא פגם בתוצרתם וכיצד יוכלו לתקן? ר' משה פיינשטיין לא הבין מה הם רוצים... הוסיף הרב ואמר שעוד היום שתי מהחלב שבבעלותם ואם רוצים ראייה שייגשו אל המקור ויבדקו!... בררו מה גרם לאנשים לטעות שהרב אינו סומך על כשרותם, התברר שהרב לא השתמש אז בחלב של אותה חברה מכיוון שהחלב היה סגור... אז שתי מהחלב שהיה כבר פתוח!...

כאן אנו רואים שאפילו בדברים פשוטים כל כך אין בני אדם מבינים את הרבנים הגדולים שכל מעשיהם לשם שמים, ואין אדם עומד על דעת רבו אלא לאחר שבעים שנה... ופעמים שהאדם חושב את עצמו ליותר חכם ומבין ואף מביא עצות על ימין ושמאל, כיצד ואיך היה צריך להתנהג עם פלוני וכו' וכל מיני טענות שונות ומשונות כמו – שהטעו את הרב, או לא הסבירו לו את התמונה במלואה... כאילו שאין הרב בקי ברמאות ובתחמנות של אנשי העולם הזה!...

כמה אדם צריך להיזהר כאשר הוא מדבר על גדולי ישראל שכל מחשבותיהם ועיסוקם הוא בלעזור לעוד יהודי ולכלל ישראל – אין הם עושים דברים כלאחר יד כהמון העם, אלא הם עושים זאת לאחר עיון ומחשבה מעמיקה. יהי רצון שנזכה להעריך את התורה ולומדיה – את גדולי ישראל המנהיגים את העם בדרך בה הם ילכו ולא להרהר אחר מעשיהם שהם לשם שמים!... (כתב הרב גדעון ראובן שליט"א – עלון 'מתיקות ועריבות התורה')

אַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן הַמִּשְׁכָּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה (לח,כא)
אין כמעט מי שניגש לדבר על פרשת פקודי ולא מזכיר את דברי רש"י על כפל הלשון מיד עם תחילת הפרשה: "אלה פקודי המשכן משכן העדות – שני פעמים, רמוז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהן של ישראל". אכן, הדבר מבאר מדוע כפלה התורה את המילה "משכן". אולם עתה עולה שאלה אחרת: הקב"ה רוצה ללמדנו שהמקדש יתמשכן פעמיים בעוונותיהם של ישראל, האם לא היה זמן מתאים יותר מלעשות זאת, אלא בהקמת המשכן שהוא יום של שמחה?

וביותר מכך, נביא את דברי המדרש (הובאו ברש"י בראשית ו, ו) המספר על דו-שיח בין רבי יהושע בן קרחה לאפיקורס אחד שרצה לקנטר אותו, וכך שאל אותו רשע: "אין אתם מודים שהקב"ה רואה את הנולד?" ולכן בשעה שברא את העולם כבר ידע שעתיד הוא להיחרב במבול, כעבור זמן, בשל מעשי הרשעים. מדוע, אם כן, בשעה שהחליט הקב"ה להביא מבול לעולם – נתעצב אל לבו. בעוד שידע שזה עתיד להיחרב. שאל אותו רבי יהושע: (האם) "נולד לך בן זכר מימך?" השיב האפיקורס בחיוב. "ומה עשית?", שאל רבי יהושע. "שמחתי ושימחתי את הכל", השיב הכופר שלא הבין מה העניין לשאלתו. עתה הגיע זמנו של רבי יהושע לבאר לו את השאלה: "ולא היית יודע שסופו (של בן זה) למות?" ולפי שאלתך, כאשר יודעים מראש שהדבר לא יתקיים לעולם – אין מקום לשמחה בתחילה, כפי שאין מקום לעצב בסוף.

האפיקורס ירה בלי לחשוב: "בשעת חדותא - חדותא, בשעת אבלא - אבלא". כאשר שמחים לא מתמקדים מה יהיה בהמשך, וכאשר מגיע הזמן - למרות שידענו על כך מראש - עסוקים בעצב משום שזה מעציב. בכך השיב לעצמו תשובה על שאלתו.

אנו נשוב לדברי רש"י על המשכן שנתמשכן בעוונות ישראל, אם התורה מלמדת אותנו שבזמן שמחה צריך לשמוח, מה שייך אפוא להזכיר את חורבן המקדש ועוד טרם שנחנך?

מצאנו ביאור נפלא בספר "דברי ישראל" של הרבי ממודו"ץ: חז"ל מלמדים אותנו (ברכות ח'): "מיום שחרב בית המקדש, אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד". דהיינו, שהעוסק בתורה כביכול מכין מקום לקב"ה בו תשרה השכינה. ולפי האמור, נבין שכפילות המילים "המשכן משכן" לא נועדה לצער את בני ישראל בעת בניית המשכן ולספר להם שהוא עתיד להיחרב, אלא אדרבה לשמחם, וכך בישר להם משה: "אלה פקודי המשכן", גם כאשר יפקד ויחסר מכם המשכן שיתמשכן בעוונותיכם, עדיין "משכן העדת", הקב"ה מעיד שהוא ישכון בתוכם על ידי לימוד התורה, למרות שהמקדש עצמו לא יהיה קיים. וזוהי שמחה גדולה לישראל. בלימוד התורה הדבר מתבטא אכן בנחמה כפולה: הלימוד הוא מקום להשראת השכינה ומילוי החיסרון בהעדר המקדש, ולא זו בלבד, אלא ש"פקודי ה' ישרים משמחי לב", והתורה משמחת את היהודי אף באופן פשוט הניתן להרגשה בחיי היום-יום. (מתוך העלון 'פניני בית לוי')

חשבון דורשים רק מדברים שבקדושה, אף פעם לא מהעגלים...

אלה פקודי המשכן (לח, בא)

משה מוסר דו"ח על כל משקל הכסף והנחושת של בני המשכן. וצריך ביאור, מדוע לא מסר משה דו"ח על הנעשה בזהב? יש מפרשים דלא ניתן היה למסור חשבון על הזהב משום שארון העדות היה עשוי זהב, ולא ניתן היה לשוקלו היות והארון נשא את נושאו ולא היה לו משקל עצמי.

מקשה הגר"ז סורוצקין: מדוע לא ביקשו עושי העגל חשבון מאהרון להיכן הלך כל זהבם, שבסך הכל מכל כך הרבה כסף זהב יצא כזה עגל קטן? רק מבוני המשכן יש לבקש חשבון?

ומענין, מציין הרב שאף בימינו כן, לא מבקשים חשבון מכל מיני 'עגלים' מן האוניברסיטה והתיאטרון והספורט ששם נשפך כסף כמים ללא צורך וללא קריטריונים, ורק מכבשת הרש-הישיבות הקדושות תמיד מבקשים חשבון ורוצים לדעת לאן כל אגורה הלכה?

אלא מבאר הרב שאכן דבר זה נובע ממקור קדוש, שכפי שלימדנו הרמב"ם כל יהודי רוצה לעשות בתוך תוכו רצון ה', ולכן כשמתפתה ותורם 'לעגל' ליבו אחר כך נוקפו והוא לא כל כך מקפיד ומדקדק לאן כל אגורה הולכת שלא יחשב הדבר לעוון... אולם כשתורם לצדקה חשוב לו שאכן כל אגורה תגיע לתעודתה, שכן הוא יודע שכל אגורה כאן היא נצח!

האדם צריך לדעת בחייו שיש חולין ועגל-לעומת הקדושה. כמו שהוא משקיע בקרמיקה ווילונות ותאורה וכו' בביתו, כן הוא צריך להשקיע בכל דבר שבקדושה. שלא יגיע למזוזות ויתום כספו... כפי ההשקעה בגשמיות-כך ברוחניות.

בגשמיות אנו דורשים את הטוב ביותר. אדם לא מסתפק בפלאפון ישן או ברכב ענתיקה, בבית מט לפול או במטבח משנות העשרים... כך גם במצוות תהדר אחר תפילין נאות, ציצית נאה, ספרים מהודרים, ד' מינים למהדרין, ומוצרים כשרים ללא פקפוק.

ליתן מאכל לחתולה כדי שתצא מהחצר – הרב יצחק זילברשטיין שליט"א

מעשה בילדים שביום שבת קודש עמדו לשחק בחצר ביתם, ולפתע הבחינו שבפינת החצר, עומדת חתולה ומטפלת בגוריה הקטנים. כידוע, החתולה חוששת מאוד לשלום גוריה, ועלולה להסתער בחמת זעם ובציפורניים שלופות על מי שחושבת שמנסה לאיים או להתנכל להם.

משכך, הבינו הילדים שאין זה שייך כלל לשחק בסמוך לחתולה, ובוודאי שלא לנסות להוציאה לחוץ. אחד הילדים, משה שמו, מיהר להביא מהבית גביע של לבן, והכריז בפני חבריו: "כעת תראו כיצד אגרום לחתולה וגוריה לעזוב את החצר...". משה התכוון להעמיד את גביע האשל מחוץ לחצר, למול עיני החתולה, כדי שהיא תצא החוצה וכך יוכלו לשחק ללא כל חשש היזק.

אלא, שכאן קפץ הילד ישראל וטען: הלא קיימת הלכה (בשו"ע סי' שכ"ד סעיף י"א), שבעלי חיים שאין מזונותיהם מוטלים על האדם (דהיינו בעלי חיים שאין האדם צריך לדאוג לספק להם מזון, כגון חתולים שמצוי להם מזון מן ההפקר - (אסור להאכילם בשבת! ואם כן, כיצד נוכל להניח מאכל לפני החתולה (שמצויים לה מזונות?) ובאו הילדים לשאול, האם אכן אסור 'לסלק' את החתולה על ידי נתינת המאכל לפיה?

תשובה:

טעם האיסור להאכיל בשבת בעלי חיים שאין מזונותיהם מוטלים על האדם, הוא משום שמזונותיהם מצויים להם מההפקר, ולטרוח כדי להאכילם, הרי זו 'טירחה לחינם', טירחה שאינה לצורך השבת (משנ"ב שם ס"ק כ"ט). וממילא נוכל לומר, שכאשר יש לאדם צורך מסויים להאכיל בעל חי, כגון במקרה שבעל החיים עלול להזיק, או שמרעיש ומיילל וכדומה, ועל ידי נתינת המאכל לפני הבעל חי ינתל האדם מנוקיו והפרעותיו, הרי שנתנת המאכל אינה טירחה לצורך הבעל חי, אלא לצורך האדם, כדי להינצל מצער ונזק, ולכן מותר הדבר (יעוין ב'אשל אברהם' בוטשאטש סי' שכ"ד, בערוך השולחן שם ס"ג, ובפסק"ת שם אות ג').

לסיכום: מותר ליתן לפני החתולה מאכל כדי שתצא מהחצר.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מויל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מאוצרות הפרשה

שכבר היו פי אלף ממה שחצר המשכן יכולה להכיל, לכן, לא היתה ברכה מתאימה יותר לאותה שעה, אלא: 'ה' אלקי אבותכם יסף עליכם ככם עוד אלף פעמים'. (שם)

שם. לכאורה יותר היה ראוי שיתן להם את ברכתו רק בגמר הקמת המשכן, שאז יוכח עד כמה אכן דקדקו בהכנת הדברים כתיקונם שיהיו מתאימים למשכן, ומדוע הודרו איפוא לברכס כבר עם סיום מלאכתו של כל אחד ואחד בטרם שהוקם המשכן על מכוננו?

אלא - אומר רבי גבריאל זאב מרגליות - בנוהג שבעולם, כאשר נגר מקבל עליו לעשות דלתות, חלונות וכיוצא באלה, הנה אף שכבר גמר להכניסם כיאות, עדיין יעכב בעל הבית מלשלם לו את כל הסכום המגיע לו, עד שיעמדו הדלתות והחלונות על מכונם בבנין עצמו, שכן אפשר שיזדקקו עוד לתיקונים ושיפורים קלים בעת התקנתם. לא כן במלאכת המשכן, כיון שכל מעשיהם היו בסיוע צמוד מהשמים, וכלשון הכתוב: מלא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת, שפירושו לעשות כל מלאכה כמדתה ומתכונתה בדיוק עצום, היה ברור שלא יזדקקו עוד לשום תיקון בעת הקמת המשכן. לפיכך לא עיכב משה רבינו את ברכתו המגיעה להם עד גמר הקמת המשכן, רק מיד כאשר "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה'" - בלא שום חסר ויתר - לכך "ויברך אותם משה" (משלח גבוה)

ויקח ויתן את העדת אל הארץ (מ, כ)

ויש להבין מדוע בכל סדר הבאת כלי המשכן אל המשכן כתיב רק "ויתן" "ויפרוש" "ויבא" ולא כתיב מקודם ויקח אף דודאי דלפני ההבאה היתה לקיחה, ואילו בלוחות הברית כתיב "ויקח" ויתן.

וי"ל, דבכל הכלים אין דינים מיוחדים באופן ובצורת לקיחתם ומשום הכי לא כתיב בהם ויקח דאין באופן הלקיחה כל נפק"מ לדינא. משא"כ בלוחות דהוה להו דין ספר תורה ובספר תורה בעצם הלקיחה יש דינים דצריך ליטלו בימין, ובפניה לפנות איתה לימין דוקא, וכן צריכים ללוותה, הכל כפי שנפסק בשו"ע או"ח סי' קמ"ט, ולכן עצם הלקיחה נחשבת לעבודה ולכן כתיב בלוחות "ויקח". (טעמא דקרא)

וישם את הכיור... ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו (מ, ל-לא)

ויש להבין מדוע כתוב דוקא בכיור "ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו" דבר שלא כתוב בכלים אחרים, כגון בשולחן שלא כתוב בו וערכו עליו ערך להם משה ואהרן ובניו, או כמנורה דלא כתוב בה שהעלו עליה נרות משה ואהרן ובניו, וכן במזבח הקטורת לא כתוב שהקטירו עליו קטורת סמים משה ואהרן ובניו, וא"כ קשה מדוע בכיור ראה הכתוב לנכון להזכיר את משה ואהרן ובניו. וי"ל דהכא לא באה התורה לספר על מעשה הרחיצה של משה ואהרן ובניו, אלא התורה באה לחדש לנו את שיעור המים שיש לתת בכיור, דהשיעור הוא שיהיה בו כדי לקדש ארבע כהנים, כדאיתא בזבחים כ"א: א"ר יוסי ב"ר חנינא כל כיור שאין בו כדי לקדש ממנו ארבעה כהנים אין מקדשין בו, שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו דמשה ואהרן ובניו דמשה ואהרן תרי "ובניו" מיעוט רבים שנים, וא"כ י"ל דהכא לא מיירי מעצם עובדת הרחיצה של משרע"ה, אלא כדי ליתן שיעור לכיור כמה מים יהיו בו. (שם, הובא ביקרא דאורייתא)

ויביאו את המשכן אל משה (לט, לג)

במדרש תנחומא כותב על פסוק זה: "ילמדנו רבנו כמה דברים תקנו מפני דרכי שלום, כך שנו רבותינו אלו דברים אמרו מפני דרכי שלום: כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל מפני דרכי שלום". לכתחלה, תלמיד חכם צריך היה לעלות ראשון, אך מפני דרכי שלום קבעו שכהן יקרא ראשון וכו'. מה הקשר בין המדרש לפסוק? עוד שואל המהרי"ל דיסקין: משה רבנו, שהיה עניו מכל אדם, מדוע הטריח את בעלי המלאכה להביא לפניו את המשכן, שהיה משא כבד מאד? ומתוך: אם משה רבנו היה הולך לראות את המשכן, היה עליו להתחיל לראות מעשי ידיו של בעל מלאכה אחד, והאחרים היו נעלבים, משום שהשאיר אותם לסוף. משה רבנו הורה להביא את המשכן אליו, ואז יוצר באפן טבעי תור, כי בעל המלאכה שבא ראשון יעמוד ראשון, ואף אחד לא יפגע. מכאן מובן הקשר של הפסוק למדרש: משה אמר להביא לפניו את המשכן משום דרכי שלום, ומוסיף המדרש ואומר: "ילמדנו רבנו כמה דברים תקנו מפני דרכי שלום...". (לאור הנר)

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה (לט, מג)

בילקוט שמעוני רמז תיח כתוב: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה - מה היא הברכה שברכך?... רבי מאיר אומר, כך ברכך: ה' אלהי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים".

מדוע בחר משה דוקא בברכה זו בסיום מלאכת המשכן? מבאר ה'פנים יפות': במדרש (ילקוט שמעוני רמז תכ) מבאר, שבסיום מלאכת המשכן עמדו כל בני ישראל בחצר המשכן, וכשראו את האש יורדת מן השמים ואוכלת על המזבח את חלבי הקרבנות, השתחוו והשתטחו על פניהם, ולמרות שכל גודלה של חצר המשכן היה חמישים על חמישים אמה, נעשה נס ולכל אחד מהם היה מקום ארבע אמות הדרוש לאדם ממוצע כדי להשתחוות בפשוט ידיים ורגלים. עתה נחשב: לפי הכלל הידוע ש'גברא באמתא יתיב' - רחב ממוצע של אדם הוא אמה, צריך לומר שכל אחד מבני ישראל היה צריך שטח של אמה על ארבע אמות כדי להשתחוות. אם נחלק את חצר המשכן [חמישים על חמישים אמה] לרצועות ברוחב אמה ובאורך ארבעים ושמונה אמות, בכל אחת מהרצועות הללו יוכלו להשתטח שנים עשר איש [אמה על ארבע אמות לאיש] ובכולן יחד שש מאות איש [שתיים עשרה כפול ארבעים ושמונה]. כיון שהשתמשנו רק ב-ארבעים ושמונה אמות מאורך חצר המשכן, נותרו לנו עוד שתי רצועות בנות אמה על חמישים אמות שלפי החשבון דלעיל יכלו להשתטח בהן עשרים וחמשה איש, ונמצא שברוך הטבע לא היה מקום בחצר המשכן אלא ל- שש מאות עשרים וחמשה איש בלבד. כיון שמנין בני ישראל באותו זמן היה כ-שש מאות ושלוש אלף איש (לעיל, לח, כו) ובצרוף עשרים ושנים אלף הלויים (במדבר ג, לט) - שש מאות עשרים וחמש אלף איש, נמצא שהיו בני ישראל זקוקים לשטח הגדול פי אלף משטח חצר המשכן, כדי שכל אחד מהם יוכל להשתחוות בפשוט ידיים ורגלים. ומכיון

להיכן נעלם מטבע מחצית השקל שהיה ברשותו של הכתב סופר?

מטבע מקורי של מחצית השקל מזמזם בית שני, היה ברשותו של הכתב סופר, אותו קיבל במתנה מידיד קרוב. פעם אחת השתתף הכתב סופר בחתונה, והביא עמו את המטבע, כדי להראותו לקהל המשתתפים. המטבע עבר מיד ליד, וכולם התפעלו מן המראה הנדיר, מטבע אמיתי של מחצית השקל! הכתב סופר קווה, כי לאחר שיסיים הקהל לראות את המטבע - הוא ישוב אליו, אך לא כך היה. המטבע נעלם בין הקהל ולא חזר אל בעליו. חיפשו את המטבע בכל מקום אפשרי, שאלו כל אחד אולי בטעות נשארה אצלו המטבע, אך התעלומה רק גברה, המטבע נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. ככל שחלף הזמן, התעורר החשד שמאן דהוא חמד את המטבע המיוחד, והחליט לגנובו ולהשאירו אצלו. בתחילה, ניסו לדחוק את המחשבה הזו, וכי אין יתכן הדבר לצער כך את הכתב סופר ולגנובו ממנו את המטבע שכל כך יקר? שום פתרון לא נמצא באופק. קם הכתב סופר ואמר לקהל: 'מזרי רובותי! הרי המטבע היה כאן, כולכם ראיתם, ועכשיו הוא איננו! מה אפשר לעשות? יש רק דרך אחת לפנינו, לנעול את כל דלתות האולם וכולם יתבקשו לרוקן את מה שבכיסם, אני אהיה הראשון שאעשה כן - אמר הכתב סופר - ואני מבקש שאף אדם לא ייעלב, אדם הוא אדם, ויתכן כי בטעות, תוך כדי התבוננות - הכניס את המטבע לכיסו ושכח אותו שם, ולכן, לאחר שאני ארוקן את כיסי, יעשו כך כולם...' הקהל הסכים פה אחד לבקשת הכתב סופר, אלא שאז קם אחד מן הרבנים שנכחו בחתונה, [יש המעידים כי היה זה הגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל], וביקש מהכתב סופר שבינתיים לא יעשו את הבדיקה הזו, וידחו את החיפוש בכיסים בחצי שעה. הכתב סופר הסכים לבקשתו של הרב הצדיק, הוא בוודאי רצה להימנע מן הבדיקה המביכה הזו. כעבור חצי שעה, ביקש שוב אותו רב לדחות את החיפוש בזמן מה, הדבר היה לפלא בעיני כולם, ואף העלה חשדות כי הרב יודע דבר מה בקשר למטבע, ומשום מה אינו רוצה לגלותו לכתב סופר, אך משום כבודו של הרב, נאות הכתב סופר לבקשתו ודחה את החיפוש בעוד רבע שעה. כעבור כעשר דקות, נכנס לפתע אחד המלצרים ולתדהמת המשתתפים הביא עמו את המטבע, וסיפר כי מצא אותו בתוך האשפה.... שמחתם של הכתב סופר ושל כל המשתתפים במציאת המטבע היתה גדולה מאוד, אך יחד עם זאת גדלה פליאתם, לשם מה ביקש הרב להמתין עם החיפוש? ומה הועילו לו דקות אלו כדי למצוא את המטבע בפח האשפה? אין זה כי אם מופת שיצא תחת ידיו של הרב - חשבו כולם. הרב פתח את דבריו לעומת הנוכחים, והסביר: "אין זה מופת ואף לא פלא", תוך כדי דבריו הוא הוציא מכיסו מטבע של מחצית השקל, בדיוק כמו אותו מטבע שהיה לכתב סופר, אף הוא אמיתי ומקורי. "הביטו", המשיך הרב את דבריו, "אף לי יש מטבע כזה בדיוק, וגם אני הבאתי את המטבע לחתונה כדי להראותו לכולם, אך מיד כשראיתי שהכתב סופר מראה את המטבע, החלטתי שלא אראה את שלי, כדי לא למעט משמחתו ומהתרגשותו של הכתב סופר על המטבע הנדיר שיש ברשותו. תארו לכם - זעק הרב - אם החיפוש היה נערך והמטבע היה נמצא בכיסי, ודאי לא הייתם מאמינים לי כי המטבע הזה הוא שלי ואינו של הכתב סופר, איזה חילול ה' נורא היה מתחולל כאן?! לכן ביקשתי מעט זמן כדי להתפלל לה' אל תביאני לידי בזיון, וכשראיתי שעבר הזמן ולא התקבלה תפילתי, לא התייאשתי וביקשתי דחיה נוספת כדי שאוכל להמשיך ולהתפלל, וחזקה על תפילה שאינה שבה ריקם, והנה נמצא המטבע בפח האשפה..." מוסר השכל גדול נלמד מספור זה, לעולם אסור לחשוך באף אדם, ק"ו אם הוא צדיק וישר דרך, גם כאשר הדבר נראה ברור מועל לכל ספק כי החשד הוא נכון.

פינת ההלכה

מה עדיף ללבוש בשבת טלית שאולה של שבת או טלית שלו של חול?

שאלה: אברך נסע לבית חמיו לשבת, וכשהגיע לביתו נוכח לדעת שלקח אתו בטעות את הטלית של יום חול במקום הטלית של שבת. אמר לו חמיו שיש לו טלית נוספת של שבת, והוא מוכן לתת לו אותה כמתנה על מנת להחזיר כדי שיוכל לברך עליה בשבת בבוקר. האם ישתמש בטלית של שבת של חמיו, או בטלית של חול שלו עצמו?

תשובה: הגאון רבי נפתלי הערצקא רייזמן שליט"א הורה שעדיף להשתמש בטלית שלו אע"פ שאינה של שבת, שהרי לא התייר לעשות קנין בשבת אלא לצורך מצוה, והכא מכיון שיש לו טלית משלו, אע"פ שאינה נאה כ"כ, מכל מקום לא חשיב צורך מצוה לעשות קנין עבור זה בשבת. והגאון רבי מנדל שפרן שליט"א אמר, שמצאנו מחלוקת ראשונים בכגון דא ממש לענין אתרוג, האם עדיף לברך על שלו שאינו מהודר כ"כ, או על של חבירו [שמקנה לו על מנת להחזיר] שהוא יותר מהודר, ונקטינן להלכה שעדיף לברך על שלו אע"פ שאינו מהודר כ"כ. ולכאורה הוא הדין בנידון דידן יש להעדיף הטלית של חול שלו. אמנם י"ל דהכא שאני, שיש ב' מעלות בטלית נאה: א. שהוא הידור מצוה מצד מצות יציאת. ב. שהוא כבוד שבת. וזה דוחה המעלה שיש לטלית משלו. ומצד הקנין אין לחוש כלל, דמותר לעשות לכתחילה קנין בשבת במקום מצוה. והגאון רבי יעקב גרינוולד שליט"א אמר, דמצד הדין מותר לעשות קנין על מנת להחזיר בכל גוני, ומשמע מהמג"א שאפילו שלא במקום מצוה שרי. ומ"מ למעשה הכריע, שאם הטלית של חול אינה נאה כ"כ, בודאי עדיף טפי לקחת הטלית של שבת ולעשות קנין על מנת להחזיר משום כבוד שבת. ואם ההבדל ביניהם אינו ניכר כ"כ, ואין זה זלזול בכבוד שבת, יקח הטלית של חול של עצמו. (וישמע משה)

חידה שבועית

בגנין נחמד בגרוח יהודה הנשיא מתאכרות שמונה משפחות. אחת מהן, משפחת בן יצק, הכינה משלוחי מנות כיך המלך: לכל השנים בגנין, לחמישה מלמדים, לפלוס מורות, להורים משני הכיוונים, לשנים צעיר דודים ודודות, לכמה יודים קרובים ולארבע משפחות נקיקות. באוצאי הפורים, בתום כל האסעות, צרכו הילדים ספירת מלאי וזילו גמטי"ה יש גרשותן בגצה צער משלוחי מנות. הסתגר חתך המשלוחים נפתח ונאכל, מחצית מהשנים לא היו מבינים, וחלק מהמקבלים פשוט לא התגירו. מה לא מסתדר לכם בתמונת המצב הנ"ל?

תשובה לחידה בפ"ש: חצו. תשובה לחידה השבועית: לשושי היה שבעה שקלים ולווי לא היה כלל כסף. 18 פנוכה: אברמץ פקסר נ"י תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת צחי ברקוביץ לאירוסי הבת
מזל טוב: משפחת אברמץ'יק להולדת הבן
מזל טוב: משפחת דיקשטיין לנשואי הבת
מזל טוב: משפחת לוינגר לאירוסי הבת
מזל טוב: משפחות בלוגרונד-רביץ לאירוסי הבן הנכד
מזל טוב: משפחות גבאי - כפיר להולדת הבת הנכדה
מזל טוב: משפחת שער לאירוסי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר שבבתורה

שבת אורה

פרשת פקודי

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בלילי שבתות כשהיה רבי שמחה זיסל זצ"ל מקלם שב מתפילת ערבית, היה נוהג לשהות זמן מה ליד פתח הבית ולהתבונן על כל ההכנות לשבת שערכו לכבודו. על השולחן וכלי הנאים, ועל מיני המטעמים והמעדנים - כדי לא להיות כפוי טובה לאשתו, שטרח כה רבות בשבילו, ולהכיר את חסדה. (תנועת המוסר)

מיד אחר שנתבשר רבי יצחק הושנר זצ"ל בבשורה הרעה על פטירת רעייתו, הוא נפגש עם הרופא הראשי שטיפל ברבנית. הרופא לא מצא לעצמו מקום חש באי נעימות. אך רבנו פתח בדברים: "אתה רואה (בהראותו על מקום הקריעה) - רק עכשיו קדעתי קריעה, וברכתי דיין האמת... בכל זאת, תדע שאני מכיר טובה לכבודו, על כל המאמצים וההשתדלויות שפעל בטיפולה." הרופא עמד נבוך, מעולם לא שמע דיבורים כאלו ברגע שכזה... (ספר היכרות על רבי יצחק הושנר זצ"ל)

היתה לו לראש ישיבת "פורת יוסף" רבי בן ציון אבא שאול, זצ"ל, עירנות ורגש מיוחד להכרת הטוב לזולת. כשחזר לישבה בפעם הראשונה לאחר שחלה, ערכו לו שם קבלת פנים. רבי בן ציון היה עדיין חלש מאוד, והיה קשה עליו הדיבור, ובכל זאת אסף את כולם שישמעו כמה מלים. ואמר: רבותי, אני רוצה להודות לכם על שהערתם בעדי לפני בורא עולם, התפללתם להפואתי, וברוך ה' תפלתם נתקבלה. תדעו לכם שעיי התפלות שלכם הורדתם את נשמתו חזרה לגוף, ועל זה אני מודה לכם ואומר לכם תודה רבה, תודה רבה... (ילקוט הכרת הטוב)

מעוררו היה רבי יואל טייטלבוים, הרה"ק מסאטמאר זי"ע, מצויין מאד במידת הכרת הטובה, ומי שעשה לו פעם איזה טובה או קורת רוח, היה מרגיש בנפשו כל ימיו בבקל חובה לאותו האיש ותמיד היה מבקש ענינים שיוכל לשלם טובה לאיש חסדו, וגם לדורות אחרים היה זוכר חסד אבותם מה שעשו לו פעם נחת רוח. ולעומת זה היה נחשב בעיני למידה הכי גרועה מכל המידות הרעות, מי שכוּפּר בטובת חברו, ועל ענין זה היה מקפיד מאוד. ובדבר זה נתעלה ר' יואל זי"ע במלוא שיעור קומתו, עד שגם אלו שעמרו מחוץ לתחומו, ספרו בהתפעלות, כי מי שעשה פעם טובה להארמ"ר מסאטמאר, אין הוא יודע את נפשו איך וכמה לשלם לו, וכל ימיו בדעתו עומד שעדיין לא עשה דבר לאיש טובתו. (מושיען של ישראל)

סיפר אחד מתלמידי הרה"ח ר' אליהו ראטה זצ"ל, נאמן בית זוועה"ל: "בכל ערב ראש חודש, בהיותנו במערת המכפלה הייתי עד למחזה מרהיב ביותר שריגש אותי מאד: ר' אליהו היה ניגש לקבר המצויין עליו שהוא של רבקה אמנו ע"ה, התעכב שם מעט, ובקול נרגש היה מכריז: עלינו להודות לך, אמנו היקרה, על העצה הטובה שנתת ליעקב אבינו ע"ה לישל את הברכות מיצחק אבינו, לו לבניו אחריו, שלא יעברו חיללה לעשו הרשע. מברכות אלו נהנים אנו, כלל ישראל, עד היום הזה. ר' אליהו סיים לומר את דבריו המרגשים, שהעלו רמעה בעיני שומעיהם, ועזב את המקום בהנענה ובכבוד ראש. זה היה מנהגו מדי חודש בחודשו בעת שהיה מבקר בקברי אבותינו ואמותינו במערת המכפלה. (איש חסיד הקה)

רבי אלכסנדר זיסקינד, זצ"ל בעל "יסוד ושורש העבודה" כותב: על כל טובה שהגיעה אלי, בין גדולה ובין קטנה, הייתי נותן לה יתעלה, שבח והודאה בשמחה עצומה. ואפרט מעט מהם כי רבים הם ואי אפשר לפרטם... וכו'. כאשר נחלש כאב השיניים שהיה לי, הייתי נותן שבח והודאה בשמחה עצומה בלשון זו: "מודה אני לך יוצרי ובוראי, יתברך שמך בפי כל חי, ששלחת לי רפואה לכאבי הגדול". (בצוואתו)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁבֹּחַ הַעֲדַת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה מוֹבָא בְּמַדְרַשׁ שִׁבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲשָׁדוּ בְּמִשְׁחָ רַבִּינוּ בַּעֲנִיַן נְדָבוֹת הַמִּשְׁכָּן, לִכְן הוֹצִיחַ מֹשֶׁה לְעֹרֹךְ לִפְנֵיהֶם אֶת־פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן וְהִרְאֹת לָהֶם חֲשׁוֹנוֹ מְדוּקָדֵק שְׂכַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַגִּיעַ בְּשִׁלְיֹמוֹת לְמִלְאֶכֶת הַמִּשְׁכָּן. וְהַמּוֹה אֵיךְ עָלָה עַל דַּעְתָּם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲשָׁדוּ כֹּזֵה, וְכִי לֹא יָדְעוּ שִׁמְשָׁה רַבִּינוּ בּוֹ לְכֶסֶף וְלִזְהָב, הָאֵם לֹא רָאוּ שְׁבוּמָן יִצְיָאֵת מִצְרַיִם, כְּשִׁכּוּלֵם הָיוּ עֲסוּקִים בְּבִיזַת מִצְרַיִם, לֹא נִתְעַסַק מֹשֶׁה רַבִּינוּ כָּל־בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב אֲלֵא עֲסַק בְּמִצְוֹת הָעֲלָאֵת אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַצְּדִיק. וְיֵשׁ לֹמֵר שְׂכוּנָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי יֵשׁ כֵּאֵן, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָדְעוּ וְהִבִּינוּ שֶׁהַמִּשְׁכָּן מוֹקֵם כְּלוֹ מִתְרוֹמֹתֵיהֶם, אֲוֹלֵם תְּרוּמָה שְׁלֹא נִתְּנָה בְּלֵב שְׁלֵם וּבִכְוֹנָה זָכָה לֹא תוּכַל לְהִכִּיל בְּבִנְיַן הַקְּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם כֵּךְ הָיוּ רַבִּים שֶׁהִרְהִרוּ לְעַצְמָם, מִי יוֹדֵעַ אִם הַתְּרוּמָה שֶׁנִּתְּנִי נִכְנְסָה וְנִכְלָלָה בְּבִנְיַן הַמִּשְׁכָּן, לִכְן בָּאוּ כֹּלֵם אֶל מֹשֶׁה רַבִּינוּ לְבָרוּק וְלִבְרַר אִיזָה מִן הַתְּרוּמוֹת נִתְּרוּ לֵלֵא כֵל שִׁמּוֹשׁ, וְלֹא נָחָה דַּעְתָּם עַד שֶׁעָרַךְ מֹשֶׁה רַבִּינוּ לִפְנֵיהֶם אֶת הַחֲשׁוֹנוֹ הַמְּדוּקָדֵק וְהוֹכִיחַ לָהֶם כִּי כָּל הַתְּרוּמוֹת נִכְלָלוּ לְבִנְיַת הַמִּשְׁכָּן וְלֹא נִתְּנוּ מֵאוֹם לֵלֵא שִׁמּוֹשׁ. (הרה"ק מראדומסק זי"ע בעל ה"תפארת שלמה)

וַיִּבְרַךְ אֶתֶם מֹשֶׁה: "מה בידכם" "יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם" (רש"י). ויש לתמוה הלא ה' יתברך צוה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" וגילה כי רצונו להשרות שכינתו בינינו, אם כן מה היה צריכים עוד לברכתו של משה? ויש לומר שהרי תנאי התנה הקדוש ברוך הוא "ושכנתי בתוכם" אימתי "ככל אשר אני מראה אותך" "וכן תעשו" כאשר גם אתם תהיה כונתכם ככוונתי. והנה מי שיש לו איזה פניה, שהוא מתגבד וזב כדי שיתכבד על ידי כך, נמצא שלא כיון כראוי בנתינת הזהב, לכן "ויברך אותם משה" שתהיה מחשבתם רק לשם שמים כדי שתשרה השכינה ביניהם, ולא תעלה בשום פעם מחשבה בלבם בשביל כבוד ותפארת. וזוהי הברכה שברכם "יהי רצון שתשרה ברכה במעשה ידיכם" שלא יהיה רצונכם והפצכם אלא רק שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ורק לאחר מכן הוקם המשכן.

וַיֵּאָר מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּן עֲשׂוֹ וַיִּבְרַךְ אֶתֶם מֹשֶׁה: לכאורה יותר היה ראוי שיתן להם את ברכתו רק בגמר הקמת המשכן, שאז יזוכקו עד כמה אכן דקדקו בהכנת הדברים כתיקונם שיהיו מתאימים למשכן, ומדוע הזדרזו אפוא לברכם כבר עם סיום מלאכתו של כל אחד ואחד בטרם שהוקם המשכן על מכונו? ויש לומר: בנהוג שבעולם, כאשר נגר מקבל עליו לעשות דלתות, חלונות וכיוצא באלה, הנה אף שכבר גמר להכניס כיאות עדיין יעקב בעל הבית מלשלם לו את כל הסכום המגיע לו, עד שיעמדו הדלתות והחלונות על מכונם בבנין עצמו. שכן אפשר שיודקקו עוד לתיקונם ושיפורים קלים בעת התקנתם. לא כן במלאכת המשכן, כיון שכל מעשיהם היו בסיוע צמוד משמים, וכלשון הכתוב "מלא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת", שפירושו לעשות כל מלאכה כמידתה ומתכוונתה בדיוק עצום, היה ברור שלא יודקקו עוד לשום תיקון בעת הקמת המשכן. לפיכך לא עיכב משה רבינו את ברכתו המגיעה להם עד גמר הקמת המשכן, רק מיד כאשר "יירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה'" - בלא שום חסר ויתר - "לכן 'ויברך אותם משה'". (פנינים משלחן גבוה בשם רבי גבריאל זאב מרגליות זצ"ל)

כִּי עָנַן ד' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמֵם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעִינֵי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם: על המשכן יומם ואש תהיה לילה וגו' (לחומר) הוא שבכל המסעות והטלטולים שעברו ישראל בנודדי גלותם יזכרו תמיד כי ה' יתברך לא ישם ולא יעזבם, לא רק בעת "יומם" כשעמוד הענן שליווה ה' הולך לפניו ומנחה אותם במדבר הגלות, אלא גם בעת "לילה" בזמנים קשים וחשוכים של עניים ורדיפות - יהיה עמוד הענן כ"אש" אשר תאכל את כל הקמים עלינו לרעה, והקדוש ברוך הוא לא ישטנו לעולם ועד. (אבני אזה)

סיפור מההפטרה

וְיָכַל חֵידָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְמֹלֵךְ שְׁלֹמֹה בֵּית ה': סיפר רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל: על רבי שמואל סלנט זצ"ל שבימיו החלו לבנות מקווה חדש בירושלים. התחילו אך לא יכלו לממן את השלמתו. תושבי ירושלים, כידוע, היו עניים מרודים והפרוטות שנתרמו על ידם לא הספיקו להשלמת המקווה. יום אחד, לפתע, לבש רבי שמואל סלנט את מעילו, נטל את מקלו והודיע לבני ביתו כי הוא יוצא והולך לאחד הגבירים העשירים להשפיע עליו שיתרום מהונו לבניית המקווה. בעיני בני המשפחה והעסקנים הליכה זו הייתה תמוהה כי אותו עשיר ידוע היה כקמצן נורא! לכן, לא היה להם ספק שהרב מכלה את כוחותיו לדיק. העסקנים ובני הבית לא אמרו מילה לרבי שמואל מסלנט, התעטפו בשתיקה והביטו אחרי מעשיו. הרב יצא לדרך. הוא נכנס לביתו של הגביר, שקיבלו בכבוד גדול. רבה של ירושלים התיישב על אחת הכורסאות והציע לפני הגביר את בקשת התרומה לבניית מקווה הטהרה. אתם מבינים, כי מי שלוקה במחלת הקמצנות, גם אם הוא מביץ את נחיצות העניין של מקווה וגם אם יושב לפניו רבה של ירושלים ומטעים לו את קדושת המצווה, קשה לו להתגבר על עצמו... כשסיים הרב להרצות דבריו השתרר שקט מוחלט. אותו עשיר לא קם ולא זע ממקומו. ישב בשקט. לפתע פתח אותו עשיר את פיו ושאל: "סקרן אני לדעת, כבוד הרב, הרי אין חכם ונבון כמוך בירושלים עייה"ק, ואם כן איך הרב מתנהג לכאורה בדרך של שטות - לבוא אלי ולבקש כסף עבור המקווה, בעוד שהרב וכל העסקנים יודעים שאני לא תורם מאומה גם לאנשים חשובים ביותר, והרב מבין כי גם למקווה לא אתן פרוטה שחוקה, ואם כך לשם מה טרח הרב עד לביתי?" אחו רבי שמואל במטהו, הביט עליו ואמר: "אני אסביר. דע לך כי יום יבוא ותמות. תבוא לקבורה כמו כל שאר היהודים, תעמוד לדין בשמים ככל יהודי, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? אחת השאלות שישאלוך שם היא: 'מדוע לא סייעת בבניית המקווה וכתוצאה מכך נחלשה הטהרה בעם ישראל?!' אתה בוודאי תמדה להשיב להגנתך: 'לא תרמתי כי לא ביקשו ממני. אנשים כבר פסקו לנקוש בדרתי, התייאשו ממני'. לכן, לשם כך באתי לבייתך עתה" - הגביה רבי שמואל מסלנט את קולו ברעדה - "נכנסתי לבקש ממך כסף, ובכך לשלול ממך את האפשרות הזו. גם אפשרות זו של מענה בבית דין של מעלה לא תישאר בידך. לפתע החל אותו עשיר הודועז בכל גופו ואמר לרבה של ירושלים: "במטותא מיניכנו, בבקשה, יקח נא הרב את מפתחות הקופה ויציא ככל שיחפוץ, אבל אנא - שאני לא אראה בעיניי אתם קוראים? "קח אבל שלא אראה!" כל כך גדולה הייתה קמצנותו הטבעית שגם כאשר החליט לתת, לא יכול היה לדאות זאת בעיניו... הרב עשה כבקשתו. מפי השמועה למדנו, כי מאותו רגע ואילך חלו בקרבו שינויים. נפרץ סדק בחומת הקמצנות. נתינה זו הראשונה סייעה בידו להיחלץ מהקמצנות. מקרה זה היה פתחו של מחט שבסופו של תהליך הותרח עד שנהיה לפתחו של אולם. מאותה עת השתנה אותו עשיר והיה לנדבן גדול. כאן בירושלים קיימת שכונה על שמו של אותו עשיר - בה מצאו שיכון חיים עניי ירושלים, יראי ה' מבני היישוב הישן. וזה איש זה באחרית ימיו, לעשות חיל במעשיו, לנגח זכויות לעולם הבא ולהיות דוגמא לרבים בנידיבות לב. כדאי היה הקושי בגיוס הכספים לאותו מקווה, כדי שבסופו של יום מגבית זו תחליף את הקמצן מקמצנותו, וגם מדינים קשים לעולם הבא. זכות מצוותיו תעמוד לו. (אוצרות האגדה)

ועל הכל...

"פרפראות"

פעם איחר כ"ק אדמו"ר מסאטמער בעל דברי יואל זי"ע לסעודת בר מצוה כי היה טרוד באסיפת רבנים חשובה. פתח פיו בחכמה להסיר מבעל השמחה חלישת דעתו על האיחור והנה אצל המון עם המודרנים באמת צריכים להודו ל"בוא לשמחת הבר מצוה בעוד מועד כי אחר הסעודה אינו בר מצוה כבר (ח"ו) אבל כאן בבר מצוה חשוב והגון גם אם מאחרים הרי ישאר בר מצוה כל ימיו. ("פה שיחת")

"ענין של טעם"

נמצא דבר נפלא בשם אחד מקדושי השואה (הר"ח סמקט) שמצא ששמות ארבעה טורים שחיבר רבי יעקב בעל הטורים, מכוונים לגימטריא של סך הכל הסימנים שבארבעה חלקים, וכך הוא החשבון "אורח חיים" עולה במנין מאתיים שמונים ושלוש. "יורה דעה" עולה במנין שלוש מאות. "אבן העזר" עולה במנין שבע מאות ושמונים ושבע. "חושן משפט" עולה במנין שבע מאות ושמונים ושבע. סך הכל עולה במנין אלף שבע מאות וחמש. ואם ניקח סך הכל מספר הסימנים בכל הטורים עולה גם כן במנין זה. שהרי באורח חיים יש שש מאות ותשעים ושבעה סימנים. וביורה דעה יש ארבעה מאות ושלושה סימנים. ובאבן העזר יש ארבע מאות עשרים ושבעה סימנים. ובחושן משפט יש גם כן ארבע מאות עשרים ושבעה סימנים. וביחד הם עולים למספר אלף שבע מאות וחמש. כמספר העולה משמות אורח חיים, יורה דעה, חושן משפט ואבן העזר. (אוצר הידיעות)

"מפי כתבם"

גם כח הזיכרון שבאדם הוא מעלה הנקנית על ידי יגיעה ועמל. זכרני שבעירתינו היה זקן אחד שסיפר בזקנותו מה שראה בילדותו, איך שקיסר רוסיא עבר דרך העיירה לפני שבעים שנה. והנה תיאר הזקן הזה את התמונה המרהיבה עין, שהעגלה היתה רתומה לשני סוסים לבנים והנהג היה לבוש מדי צבא עם כובע מרובע חבוש לראשו, אף תיאר מראה הנהג עם לחייו האדומות איך שישב על דוכנו עם המושכות בידו ועוד סימנים מובהקים כאלה. וזה עמד לו לזקן כח זכרוננו זמן רב של שבעים שנה. ולהיפך יש שמי שהוא שואל אותך אם פגשת את בנו ברחוב ואשר באמת ראית אותו הרבה פעמים, אבל לא שמת לבך לו ולכן אינך זוכר אותו. הרי שהזקן הזה שזכר בזקנותו כל הפרטים של החגיגה ההיא, עת עבר הקיסר דרך העירה הוא רק מפני שילדות היתה בו אז והשתוקק בשעת מעשה לראות את הקיסר והדבר נחרט בלבו בילדותו עד שלא שכחו אפילו בזקנותו. כן הוא ברבי אליעזר בן הורקנוס שנתן דברי תורה על לבו בהשתוקקות רבה עד שאפילו דבר אחד מדברי תורה לא שכח, ממש בור סוד, וזה אות על חביבות התורה, שכל כך נתאהבה התורה עליו עד שנעשית חרוטה על לבו, זוהי מן המתנות הטובות שעל האדם להדבק בהן ושאינן נקנות אלא ביגיעה. (מעשי למלך - חפץ חיים עה"ת)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שמפטירים שתי שבתות רצופות את אותה הפטרה?

תשובה: אם יום ט"ו באדר חל להיות בשבת (פורים משולש) מפטירים באותה שבת בכרכים המקופות חומה את הפטרה "פקודתי את אשר עשה עמלק לישראל" (שמואל א', ו) וכן בשבת שקודם לכן מפטירים את אותה הפטרה. כך מבואר במשנה ברורה בסימן תרפח ס"ק טז (תורתך שעשועך)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין הטוב ניכר אלא בהעדרו. (חתם סופר)

מי שאינו נשמר מן הרכילות לא יזהר בהסתרת סוד. (רבינו יונה).

עשה תשובה עד שאתה בכוחך, עד שלא יכבה הנר תן לו שמו. (ילקוט שמעוני, קהלת)

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 17:24
שקיעה: 17:46
צאת השבת: 18:22
דבנו תם: 19:00

הזמנים לפי אופק נתיבות

אדר השבת

העלון מודפס על נייר המוגדף ללא חשש הדלף שבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

טרוב לחמשת אלפים מאזינים הגיע הזמן שגם אתה תצטרף

קו אדר השבת

079-590-47-30

מפניי הפרישה

"משכן העדת"

המשכן עצמו העיד על כך שהדין וחשבון הינו נכון ולא היתה כאן חלילה שום מעילה. שכן אילו היה כאן אף צל ונדנדוד של גניבה, כי אז ודאי לא היתה השכינה שורה ולא היה משכן כלל... "אני ד' שונא גדול בעולה"...

"מאת אדנים למאת הכתר נכר לאדן"

מאה אדנים היו למשכן ומאה ברכות צריך אדם מישראל לברך בכל יום. כשם שהאדנים היו יסודות המשכן, כך גם הברכות הן יסודות הקדושה בכל אדם מישראל. "אדן" הוא מלשון אדנות - על ידי הברכה מעיד האדם שהשם יתברך הוא האדון על כל הבריאה. מאה הברכות הינן ממילא מאה האדנים למשכן של כל אדם מישראל... (חדושי הרי"ם)

"את האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וזים לעמודים"

אמרו חכמינו, כי בשעת עריכת החשבון שכח משה בתחילה מה עשה באלף ושבע מאות וקצבועים וחמשה השקלים, עד שנזכר כי עשה בהם וזים לעמודים. אפשר להבין את הכוונה שבדבר על פי מה שנאמר בספרים, כי עיקר שורש ישראל הוא שש מאות אלף נפש, שיש להן מקום באותיות התורה והיתר, להן גם אחיזה במשכן. אשר ליתר בני ישראל שמחוץ למספר זה, שלא היה להם קשר אמיתי לתורה ולשורשי ישראל, לא ידע משה בתחילה כיצד לצרפם אל הקדושה, עד שמצא להם עצה, שיתחברו אל הצדיקים - שהם עמודי העולם - ויתמכו בתלמידי חכמים. על ידי כך יהיו בבחינת "זים" ל"עמודים" ויוכלו גם הם להשתייך אל הקדושה... (תורה משה)

"ויקח ויתן את העדות אל הארץ"

לכאורה מיותרת כאן המלה "ויקח"? ברם, בהרבה מקומות מפרשים חכמינו את "ויקח" - שלקחו בדברים, כבשו בשדולים ופיוסים. משה רבנו פייס את הארון שהוא עצמו עשה בתחילה על אשר הוציא ממנו עתה את הלוחות והניחם בארון שעשה בצלאל. וזהו "ויקח" - שלקחו בדברים... (ליקוטים חדשים)

אפשרויות לשליחת פתרונות:

1. יש לשלוח את הפתרונות עד יום שני (בתוספת חי"ל נד"י) 2. חובה לציין את כל המספרים בוד (מספרתה בתחילה) 3. במד"ל: 7665190@gmail.com 4. בפקס: 08-9941870 5. בדואר: 7665190 6. בטלפון: 079-590-47-30 שבתה 2

אדר התורה

לע"נ איש החסד רבי בנימין בן הדל ז"ל

חידה: היכי תמצא מליקה כשירה בזר?

פרס החודש: תו קניה מוכות! באחת מרשותות המזון + 5 זוכים בשובר מימשי יקרתי בחנות ביגוד [בסה"כ 6 זוכים]

פתרון החידה לפרשת 'ויקהל'

החידה: כמה פעמונים היו במעיל של הכהן גדול ולמה הם מרומזים? פתרון: מא"א - 36 בכל צד, ומא"ד - 18 בכל צד. שיבוח זה 36, וזה רומז על צדיק יסוד עולם שבכל דור העולם עומד על ל"ו צדיקים (נבחנים פה)

הזוכים לחודש אדר א'

צבי דב דינשסקי (אשדוד, תו בחנות ביגוד), עמרם כהן (בית שמש, תו בחנות ביגוד), אליהו כהן (אשדוד, תו קניה בחנות ביגוד), שמואל גוטמן (תו קניה בחנות ביגוד), משה חיים טולדאנו (צפת, תו קניה ברשתות המזון), נתן ויל (חדרה, תו קניה בחנות ביגוד), בנימין משה (אשדוד, שובר לביגוד)

העלון להצלקת מור תומך סגרון ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת

"הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454 ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהועלו על שולחן של דיוני ישראל שפי"א

בעל ואשה שנדרו לצדקה להצלחת הניתוח ולא ידעו זה מזה האם שניהם חייבים לשלם

שאלה לדיון: מעשה היה באיש שהיה צריך לעבור טיפול רפואי וקודם שנכנס לטיפול הבטיח בלבו שאם יצליח הטיפול יתן 180 ש"ח לקופה של צדקה, והטיפול עבר בשלום ב"ה, ולאחר הטיפול נודע לו שגם אשתו הבטיחה שתתן סכום כזה לאותה קופה, ולא ידעו זה מזה, ומסתבר שאם היו יודעים לא היה השני מבטיח והיה סומך על הבטחתו של הראשון. האם שניהם צריכים לשלם או שרק הראשון משלם וההבטחה של השני היא בגדר טעות בעלמא.

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שאם רוצים שתשרה אצלם הברכה כדאי שיתנו שניהם ולא יעשו יותר מדי חשבונות בכספי צדקה. וכן נוטה דעת הגאון הגדול רבי נסים קרליץ שליט"א, וכן הסכים הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א, שכן ראוי לנהוג למעשה, שהרי שניהם נהנים מהצלחת הטיפול ושמתו בו וכל אחד ראוי לו לתרום בגלל הנאתו ושמתו בהצלחת הטיפול. וכן הורו הגאונים רבי שלמה זלמן אולמן ורבי נפתלי נוסבוים שליט"א.

ואילו הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א אמר שיש כאן נדר בטעות ואין חייבים לשלם אלא על נדר אחד. ודוקא ששניהם הבטיחו לתת לאותה קופה, אבל אם כל אחד הבטיח לתת לקופה אחרת יש מקום להחמיר ולחייב את שניהם בנתינה לשתי הקופות.

והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א אמר שאם האשה יש לה כסף משל עצמה שאינו משל הבעל וממנו התכוונה לתת, בודאי חייבת לתת בנפרד מן הבעל, אבל אם התכוונה לתת מהקופה המשפחתית השייכת לבעל, חשיב נדר בטעות ואין צריכים לשלם פעמיים.

חידה מיוחדת לקראת פסח

תשובות יתקבלו אך ורק במייל או בפקס המערכת! (פקס: 08-9941870, מייל: 7665190@gmail.com)

כתב החידה: שבעה הרג שבעה בשבעה והמליך שני שבעה חידה: היכן מצוינו עוד מקום בו היה נותן רבי יהודה סימנים? הזוכה במקום הראשון יזכה בביגוד מלא לחג, בשוויו 1400 ₪ רך תשובות עם פרטים מלאים יכנסו להגרלה. תשובות מנומקות ועם מקורות יתקבלו בלבד!

ביום חמישי, 15.03.2019, 17:00

אין לקרוא את העלון

באופן נרמל

באופן נרמל

באופן נרמל

באופן נרמל

באופן נרמל

באופן נרמל

באופן נרמל

באופן נרמל

אספרה

סיפור לעמית

סיפור איחור ואחרת

על כל נשימה ונשימה

לאחר שעברה את הבדיקות על המוח, בישרו הרופאים כי הצליחו להוציא קריש דם מהמוח, אבל אינם יודעים אם אי פעם תתעורר מהתרדמת... העובדה שזה קרה באמצע הלילה ואף אחד לא שם לב, אכן יכול להשאיר את המוח במצב קשה.

המצב הלך והידרדר, לאחר כמה שעות התחילו קשיי נשימה, והיה צריך לחבר מכונת הנשמה.

כמובן שמצב כזה של אשה השוכבת מונשמת בתרדמה, אינו מרנין. יום ועוד יום עובר, ילדיה אחיה ואחיותיה באים לבקר, מנסים לדבר אליה ואין שום תגובה. פחדים נוראים.

ביום ראשון פרשת ויחי התאסף מנין מבני המשפחה מדוכאים ומוטרדים במחשבה כיצד עוד ניתן לעזור לה. כשעלה הרעיון לקבל על עצמם קבלה טובה, על אתר קבלו כולם כאחד לזכותה ולרפואתה השלימה שבמשך 30 יום יזהרו שלא לשוחח בעת התפילה וקריאת התורה - גם לא בין גברא לגברא.

ההמשך פשוט לא יאמן! למחרת פקחה האשה את עיניה, כעבור עוד יום התחילה להניע מעט את

איבריה, יד ימין מעט, רגל ימין מעט. אחר כך התחילה להפנות עיניים אל הדובר אליה.

כעבור שבוע קבע הרופא כי הנשימה תקינה ואפשר להסיר את מכונת הנשמה.

ככל שעברו הימים ראו חסדי ה' נגלים ורחמים גדולים. אבל... וכאן מגיע ה'אבל' הגדול.

הרופא באמת התפעל מהשינוי וההתקדמות, אבל הצד השמאלי של הגוף עדיין משותק לגמרי, היא אינה מזיזה אפילו אצבע קטנה. הרופא אומר שאולי עם תרגילי פיזיותרפיה קשים ומפרכים תבוא ישועה, וגם זה לא בטוח.

אנו שכבר ראינו חסדי ה' עין בעין, ידענו כי לא ביד הרופא מונח רפואתה, והמשכנו לקוות לה' בידיעה שה'שיטה' הרפואית שלנו מועילה למעלה מדרך הטבע.

ביום ה' פרשת בא - 27 יום לאחר הקבלה הטובה, אנו מקבלים טלפון מהרופא שהיא התחילה להניע יד שמאל. כעבור 3 ימים - ביום ה- 30 לקבלה, כבר קבלנו הודעה שהיא יכולה לעזוב את בית החולים...

מה אומר ומה אדבר! לולא ראיתי לא האמנתי!

"רבותי, אל תהיו שוטים, ישועות ורפואות נשפכים בזכות הזהירות בקדושת בית המדרש, קבלו על עצמכם שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה, ומעין הישועות יתחיל לפכות גם אצלכם."

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", הקב"ה בא לעם ישראל ואומר להם דבר אחד פשוט. עם ישראל תעשו לי מקדש, דהיינו, בבית מקדש מעט שזה בתי כנסת ובתי מדרשות ואזי אני אשכון בתוכם. אז נזכה שהקב"ה ישרה את שכנתו בתוכנו.

נאמר בפסוק "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", בתקופת מלחמת 'צוק איתן' יצא אחד מהאדמו"רים בקריאה מיוחדת ונרגשת. "האם אתם מחפשים ישועות? אתם רוצים להנצל ממידת הדין? אז תקיימו את ה' ילחם לכם ואתם תחרישון".

אם לא הבנתם, אז כך פרושו: הקב"ה ילך להלחם לנו בקרב מול כל אויבנו אבל בתנאי אחד - 'ואתם תחרישון' היכן? בבתי הכנסת.

איזה יסודות עמוקים יוצאים לנו מכאן. קוראים יקרים וחשובים, אם אנו נקפיד שלא לדבר בבית הכנסת, וכ"ש שלא לדבר בתפילה האם לא נזכה לישועות שלא בדרך הטבע?? ודאי שנזכה! השאלה היא האם הצינור שיחבר בינינו לבין בורא עולם יעמוד איתן. יציב. ללא תזוזות.

כל זה תלוי אך ורק בנו. ברגע שנסתום את הפיות שלנו במקומות שלא צריך לדבר רק אנחנו נרוויח מזה. נכון שזה לא פשוט אבל לעבור על העוון הזה, לא פחות פשוט.

לפניכם סיפור מיוחד ומדהים שפורסם בשבוע האחרון, בו נלמד בהוכחה מוחצת כיצד מתקיים הפסוק 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון' והפעם לא בשדה הקרב, אלא מול רופאים ומול מכשירי בית החולים.

ביד רועדת אני לוקח את העט והדף, להעלות על הכתב את המופת הגלוי של כמעט תחיית המתים, אשר עיני ראו ולא זה.

היה זה בפרשת ויגש תשע"ט כשצלצל אצלי הטלפון, ועל הקו היה קרוב משפחתי שספר כי אמו אינה מתעוררת בבוקר. אביו חזר מתפילת שחרית והתפלל לראות כי אמו עדיין במיטה בזמן שהיא כבר תמיד ערה.

כמה פעמים ניסה להעיר אותה אבל אין קול ואין עונה, כמובן מיד הזעיקו את כוחות ההצלה שחיוו את דעתם שזעזע אותנו, כי לפי השערותם לקתה באמצע הלילה באירוע מוחי קשה. הבלבול והפחד היה נורא נוראות, שהרי אם כבר עברו כמה שעות מאז עברה את האירוע, הנזק העצום למוח יכול להיות בלתי הפיך, והיה חשש רציני למוות מוחי ה"י."

לא היה הרבה זמן למחשבות, במהירות הבהילו אותה לבית חולים ועברה סידרת בדיקות, והרופאים אישרו את השערת אנשי ההצלה, כי אכן מדובר באירוע מוחי קשה.

אזהרה להיכי

באתר האזור הגדול חבר עוונות גדולי העתה רבי יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של רמת אלחנן

האם מותר לשבת ליד חלון שהסירוהו בשבת?

שאלה: ידוע שהאר"י הקדוש הזהיר רבות שבשבת קודש לא יגיעו חלילה לידי מחלוקות, והסמיך על כך את הכתוב בתחילת פרשת ויקהל: לא- תבערו אָש, כָּל מִשְׁבְּתֵיכֶם, כִּיּוֹם, הַשַּׁבָּת (שמות ל"ה, ג) והאזהרה מכוונת גם לאש זו, אש המחלוקת שלא יהיו מבעירים אותה בשבת - והנה בעקבות אש המחלוקת הנוראה התעוררה שאלה מזעזעת ששאלו נשאל בה מור"ר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. מעשה שהיה בבחור ירא שמים, שנדמן בשבת קודש לבית כנסת שהציבור בו אינו נמנה על ציבור 'שומרי משמרת הקודש'. סיפר הבחור כי במהלך התפילה החל ויכוח סוער בין המתפללים. על מה התווכחו? על פתיחת החלון! זה אומר לסגור מפאת הקור, וזה צועק לפותחו משום שחם לו. לפתע אירע הלא ייאמן: קם גבאי בית הכנסת, שהיה אדם מגושם וגס רוח, והחליט לעשות מעשה הוא פשוט הסיר את החלון - מהצירים!! "עתה הויכוח הסתיים, וממשיכים בתפילה", הכריז. "ישבתי ונסתפקתי", סיפר הבחור, "האם מותר לי להמשיך לשבת במקומי, שהיה ליד החלון, שהרי בסתר ליבי רציני שהחלון יפתח, הואיל והחום העיקר עלי?"

תשובה: מלאכת "בונה" ו"סותר" נלמדות מהקמת המשכן המפורטת בפרשיות ויקהל פקודי, כשם שכל ל"ט המלאכות בשבת נלמדו מהקמת - המשכן ועשיית כליו, ומכיון שבמשכן הכניסו את הקרשים לאדנים וקבעו אותם בקרקע כך גם בשבת אסור לבנות, ומאחר ואת המשכן - סתרו כך גם בשבת אסור לסתור. והנה כתב ה"ט"ו (סימן ש"ג סק"ה) כי פירוק חלון או דלת מהצירים, או החזרתם לצירים נחשב - למלאכה האסורה מן התורה, של בונה וסותר, ולכן בסעודות בימות החמה, אסור לסלק את החלון אפילו על ידי נכרי. ומעתה נבוא לדון: האם מותר להנות מהחילול שבת שנעשה? ובכן נאמר בשולחן ערוך (סימן ש"ח סעיף א) "המבשל בשבת (או שעשה אחת משאר מלאכות), במזיד אסור לו לעולם, ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד. ובשוגג אסור בו ביום גם לאחרים, ולערב מותר גם לו מיד. וממילא - - בשאלתנו שמסיר החלון בשבת במזיד, עבר על אסור דאורייתא של סותר, לכאורה יהיה אסור לשבת ליד החלון ולהנות מהאוויר הנכנס.

אולם מורינו הרב סבר כי בכל זאת יש להתיר את הישיבה בסמוך לחלון, שהרי כניסת האוויר היתה יכולה להעשות בהיתר, על ידי פתיחת החלון, אלא שמשום המריבה, הלך הגבאי והסיר את החלון, ונמצא איפוא כי אין הבחור נהנה מהמעשה בשבת. ומה הוא ש'בחפצא' של האוויר לא נעשה דבר, ולכן אין לאסור להנות ממנו, ודומה הדבר למבואר בשולחן ערוך שבית המלא פירות, שהיה סתום מכל צדדיו, ולא היה ניתן לפותחו מחמת מלאכת 'סותר', והנה במהלך השבת נפתח הבית הדין הוא שמותר ליטול ולאכול את הפירות שבתוכו, מאחר - ובהם לא נעשה שום איסור. ועל כל פנים, הפסיר מורינו הרב, נראה כי צריך תלמיד חכם לעזוב את המקום, בגלל המחאה על חילול ה' וחילול השבת!

אדם ברה

סיפור לפנת

באם שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4, 11331 תל אביב
ולציי ענור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

ה'אלהים עם ישראל

אמונה ובטחון מול גידול

לפניכם סיפור מיוחד, בעקבות סגולותיו של האדם המאמין בכל מכמניו ובכל רמ"ח אבריו וש"ה גידיו:

הסיפור מתחיל לפני כחודשיים. בערב ראש חודש שבט. בחור חשוב סיפר שלפני שנה גילו לאבא שלו גידול סרטני בלבב בגודל של חמישה סנטימטרים, ועכשיו הוא צריך לעבור כמה טיפולי כימוטרפיה וצילום סיטי בבית החולים 'אסותא' באשדוד.

**מיום שקבלו
הבחורים את
האמונה והבטחון
בקב"ה לרפואת
אביו של הבחור,
הגיע לו התשובות
מצילום הסיטי,
שם נתברר לו
חמישה
סנטימטרים
לשלושה!!**

באותו הזמן נזכר בסיפור שקרא על שני בחורים שהיו מעוכבים הרבה זמן בשידוכים, ואז עשו כמה בחורים אמונה ובטחון שתוך חודש מהיום הם יסגרו ווארט, וכל יום הולכים ובוטחים בקב"ה שמאה אחוז הם סוגרים ווארט בתוך חודש. ואז הבחור הראשון שעשיתם עליו את הביטחון סגר ווארט שישים יום אחרי הזמן של החודש, למרות שעד היום עבר הרבה מאוד הצעות לשידוכין.

הבחור השני- בתאריך ב' בכסליו, עשו עליו גם כן אמונה ובטחון שתוך חודש יבוא בברית האירוסים, ואז שבוע וחצי אחר כך המשיכו הבחורים להאמין בבוא עולם ומה שקרה שבתאריך י"ט בטבת בדיוק בא הבחור השלישי בברית האירוסים.

לאחר שאותו בחור צפה בהשגחה פרטית בחוש, החליט לעשות כך לאביו ולקבל עליו הוא ועוד כמה בחורים אמונה ובטחון שאביו של הבחור יתבשר בבשרות טובות. כמובן שכמה וכמה בחורים לא האמינו למוצא פי הבחור. הם חשבו כי יתכן וסגולה זו עובדת על דברים קטנים כגון שידוכים וכדו' אבל על גידול מי חשב על זה בכלל?

יום חמישי, כ"ה בשבט בשעה שמונה וחצי בבוקר אבא שלו נכנס לרכב ומתחיל בנסיעה לכיוון העיר אשדוד אל עבר בית החולים הגדול 'אסותא'. בשעה תשע הוא הגיע לחניה העניקית של בית החולים שהיה מלא ברכבים והתחיל לחפש מקום כדי להחנות את הרכב. לאחר כמה דקות הוא מוצא חניה מול אחד הגדרות שם כשמצדדו שני רכבים חונים, הוא מחנה את הרכב שלו ביניהם ויוצא לכיוון בנין בית החולים. הוא נכנס אליו ופונה ישירות לכיוון חדר הסיטי הנמצא בקומה אפס. לאחר הצילום שנמשך כחצי שעה מודיעים לו שרק בעוד כמה ימים יהיו תשובות מהצילום הסיטי שלו לגבי תמונת המצב הרפואית.

הוא יורד בחזרה לכיוון החניה אבל שהוא מתקרב לרכב שלו הוא פתאום מגלה שהוא בבעיה, הוא רואה שבדיוק משהו בא וחנה מאחורי הרכב שלו וכעת הוא תקוע מבלי שום

אפשרות לצאת, כיוון שמלפניו היה גדר ומאחוריו שלושה רכבים. הוא לא ידע מה לעשות, אבל מיד הוציא דף ועט וכתב את המספר של הרכב וחזר לכיוון בנין בית החולים כדי לברר של מי הרכב. בכדי לבקש ממנו שיבוא להיזי את הרכב שלו מעט, כדי שיוכל להוציא את רכבו.

הוא נכנס לבנין וניגש ישר לאחד הפקידים שם וביקש ממנו אם הוא יוכל להודיע במערכת כריזה שרכב שמספרו כן וכך יבוא להיזי את הרכב כיון שחוסם רכב אחר שאמור כרגע לצאת, ואז כשהפקיד הסתכל על המספר הוא פנה אליו ואמר לו, תראה, אני מכיר את המספר של הרכב הזה, הרכב הזה הוא של אחד הרופאים כאן ואותו רופא נמצא במחלקה פלונית בקומה 10. הוא עולה תחפש אותו שם. הוא עולה לאותה מחלקה ומתחיל לחפש את אותו רופא אבל משום מה לא מצא אותו כלל. ואז הוא אומר לעצמו אולי הוא התכוון לקומה מינוס אחד!?

הוא יורד לקומה מינוס אחד אבל גם שם הוא לא מצא אותו, הוא עלה לכל הקומות לחפש אותו אבל גם אז העלה חרס בידו. אחרי שעה של חיפושים ראה שאין ברירה אלא לחזור חזרה אל הרכב שלו ולחכות שם עד שאותו רופא פשוט יגיע ויזי את הרכב שלו.

הוא חזר בחזרה לרכב והתיישב בתוכו. המחשבה היחידה שיכלה להיות לו באותו רגע זה לבטוח בקב"ה. ובאמת הישועה לא איחרה מלבוא, הוא חשב לפתע שיתכן והרכב של אותו רופא פתוח, למרות שהיה זה חשש רחוק מהמציאות וגם אם כן המפתחות וודאי לא שם. אבל איך אומרים? הוא ניסה. ובמקרה שלנו, ניסה וגם הצליח.

כשהוא פותח את הדלת הוא מוצא את המפתחות מונחים בתוך מקומם מחכים לאדם שיושב אותם. וכך עשה לקח מעט את הרכב אחורה ויצא החוצה עם רכבו. מורי ורבותי, קוראים יקרים, לא יאומן כי יסופר. איך האמונה יכולה לפקוע שערים זה בדוק!!

אחרי כחודש בדיוק, מיום שקבלו הבחורים את האמונה והבטחון בקב"ה לרפואת אביו של הבחור, הגיע לו התשובות מצילום הסיטי, שם נתברר לו שהגידול ירד מחמישה סנטימטרים לשלושה!! וזה במגמת ירידה עניקית כך שסיכויים גבוהים לכך שהוא יעלם בחודשים הקרובים.

זה האמונה, אדם שמאמין בבוא עולם ומגיע לו- הוא יקבל. ולא סתם יקבל אלא עד הידיים. 'הודו לה' כי טוב- כי לעולם חסדו!!!'

אמרי קודש בראי הפרשה

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציווה ה' כן עשו ויברך אותם משה" (שמות לט, מג)

רבותינו המפרשים זיע"א, [עיין "אור החיים" הק' ועוד] עמדו על כפילות הלשון שיש בפסוק "עשו אותה" "כן עשו". מרן הגר"י צדקה זצ"ל ב'קול יהודה', כותב לבאר בזה בהקדים שאלה נוספת, מהו מה שנאמר בפסוק "וירא משה..." וכי רק משה ראה, א"כ מדוע נאמר "וירא משה"?

ובאר הרב זצ"ל, שידוע שמעשה המשכן ופרטיו רומזים למשכן של מעלה ומי יודע מה יש למעלה שידע שיכונן בדיוק, רק משה, לכן נאמר "עשו אותה", על עשיה החיצונית שלמטה, "כן עשו" על עשיה הרוחנית, שיצא בדיוק כמו למעלה, לכן חזר ואמר "כן עשו" שהיה מכוון כנגד ביהמ"ק של מעלה.

ומביא שם הרב זצ"ל, לבאר מדרש פליאה שנאמר במדרש, "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס" (תהילים קמז, ב)- "אעפ"י שבונה ירושלים ה', נדחי ישראל יכנס".

ויש להבין מהו התוספת שהוסיף המדרש פליאה "אעפ"י" וכו', לא מובן מהו החידוש כאן אם בונה ירושלים, וודאי נדחי ישראל יכנס.

ומביא לבאר משם הרה"ג ר' יוסף בבליק זצ"ל אב"ד עי"ה"ק ירושלים תובב"א, וכך אמר לבאר, הנה ידוע שבית המקדש של מטה מכוון כנגד ביהמ"ק של מעלה, והשי"ת אמר "לא אבוא בעיר" וכו' (הושע יט, ט) [עיין מסכת תענית (דף ה"א) "א"ר יוחנן אמר הקב"ה לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה. עיי"ש, ש.], ה' תובע שנבנה בית המקדש של מטה כדי שיבנה עליו ביהמ"ק של מעלה.

אמנם אנחנו טוענים שאין לנו זכויות, מדין בזה במשנה (בסוף מסכת בבא מציעא) הבית והעליה שנפלו, הבית של אחד, והעליה של אחד, בעל העליה אומר לבעל הבית של מטה, שיבנה את שלו כדי שהוא יבנה עליו את ביתו, והלה טוען שאין לו כסף לבנות, הדין במשנה שבעל העליה יבנה את שתיהם ויגור בשניהם עד שבעל הבית של מטה יתן לו את שלו, ואז יתן לו להכנס, כל זמן שלא נתן לו את שלו לא יתן לו להכנס.

ומעתה מובן המדרש, "בונה ירושלים ה'" - כלומר ה' יבנה את בית המקדש של מטה ומעלה, כי אין לנו זכויות לבנות, א"כ הדין נותן שה' לא יתן לנו להכנס ח"ו עד שנשלם בזכותינו, לזה אמר "אף על פי" שבונה ירושלים ה'" ולא אנחנו בכל זאת- "נדחי ישראל יכנס"- יתן לנו להכנס.

יה"ר שיקויים זה וה' יבנה לנו את ביהמ"ק של מעלה ומטה בב"א.

שבת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות אחרות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויזוזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מתקופים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח, כ"א)
כך תקבל חיבת את ישראל והביא לפני הר סיני ותן להם את התורה וקראם ממלכת כהנים, שנתן שמו לישראל "אתם תהיו לי ממלכת כהנים" אבל לטוף איבעים יום חטאו ועשו את העגל, אמרו אלה אלוהיך ישראל שנתן לי ד. אותה עשה אמרו העובדי כוכבים אינו מתחזה להם עוד, שנתן אינה ד. "אמרו נגידים לא יוסיפו לגור", כיון שהלך משה לבקשו רחמים עליהם מיד שלח להם הקב"ה שנתן במדבר יד. "יאמר ה' סלחתי כדברך", אמר משה ריבון העולם הריני מפוסק שמחלת לישראל, אלא הודיע לעיני כל האמות שאין בליבי עליהם, אל תקבלה חייך הריני משה שבינתי בתוכם שנתן שמו לי "עשנו לי מקדש" ומכירין שמחלתי להם, לכן אמר "משכן העדות" שעדות היא לישראל שמחל להם הקב"ה, מדרש רבה ותנחומא בפרשתנו.

האם עוזן העגל נמחל לגמרי או שמא כל פורענות באה במקצת לכפר על העגל?

ישוב:

מידה כנגד מידה שמחלקין את השבת בהבערת האש

ונראה ליישב שאכן בשעה שבנו את המשכן היה מחילה גמורה על חטא העגל, המשכן היה לעדות על כך, אך נאמר "וביום פוקדי ופקדתי" היינו שאם ישונו לחטוא, יפרע מהם גם על חטא העגל, וכיון שחטאו במרגלים נפרע בכל דור גם על חטא המרגלים. ונראה לבאר שחטא העגל והמרגלים מלבד ששניהם עוון בחוסר אמונה בהש"ת, יותר נראה ששניהם היו עניין אחד של ליצנות, שכל מהות עבודה זרה היא ליצנות, שהרי לעשות עגל ולומר אלה אלוהיך ישראל אשר העלוק מארץ מצרים, היא הליצנות הגדולה ביותר, ואין לך ליצנות גדולה מזו. וכן מצאתי במדרש (שמו"ר פרק נ"א זח) שמדמה את נתינת הזהב לעגל לנתינת הזהב לתיאטרון עכור בית שחוק, וגם היא המרגלים היה עוון של ליצנות, שכביכול כל מעשיהם היה התלוצצות בהש"ת, שהביאו הפירות והתאוננו על גודלם, ועל מותם של יושבי כנען, בעוד שהכל היה לטובת ישראל. ובס"ד מצאתי שהדברים מפורשים בספורנו (שמות ל"ב) וזה לשונו: "וביום פוקדי, כאשר יוסיפו לחטוא כמו במרגלים". ומבואר כאמור שמתחילה אחר חטא העגל היתה כפרה גמורה, אלא שהקב"ה פורע על חטא העגל כאשר הוסיפו לחטוא בחטא המרגלים.

וכן איתא ברבינו בחיי שהקב"ה פוקד על מעשה העגל כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, כמו שאמרו רבותינו (ברכות ז.) על הכתוב "פוקד עוון אבות" וזכיר הכתוב שפקידה זאת נמשכת עד ארבעה דורות, ומה שאמרו חז"ל (ירושלמי תענית ד' ה') אין לך דור ודור שלא יהא בו קצת מעון העגל, והרי אף כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם אינה מתפשטת אלא עד ד' דורות, לשון פקידה כאן אינה אלא לשון זכירה שהקב"ה רק זוכר עוון העגל כשהדור חוטא, אבל אינו פוקדו, כי בחורבן בהמ"ק נפקד הכל ונמחה העוון לגמרי, כי בודאי היה החורבן והוא והאבדה היא עצומה שאבדו ישראל שיתמרקו בה עונותיהם ולא יאשר להם מעון העגל כלום. וכדאיתא במדרש איכה, עד היכן חטאו של עגל קיים, ר' ברכיה אומר עד עגלי ירבעם, שנא' (הושע ז') "כרפאי לישראל ונגלה", ר' שמואל בר נחמני אומר עד חורבן בהמ"ק, שנא' (יחזקאל ט' א') "קרבו פקודות העיר" הזאת. הא למדת שאין עוון העגל נפקד כלל מחרבן הבית ואילך, ואף על פי שאינו נפקד הקב"ה זוכרו, שאם לא היה זוכרו היה מתנהג עמהם במידת רחמים, והזכירה היא מונעת הרחמים, אבל לעתיד לבא ישכחנו לגמרי, שכן הבטיחנו ר' נביאו, (ישעיה מ"ט, טו) "גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך".

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

באחד הימים נודע בבית ה"ישמח משה" שחתנו הגדול בעל "אריה דבי עילאי" עומד לבקרו. החתן היה אהוב עד מאוד על בני הבית ובמיוחד על חותנו. בני הבית שמחו מאוד לשמע ידיעה זו והחלו להתכונן לקבלת פני החתן החשוב. ה"ישמח משה" ישב כדרכו בחדרו שקוע כל כולו בתלמוד ובמפרשיו ולא נטל חלק בהכנות של בני הבית. והנה הגיעה השעה אשר נועדה לבוא החתן. כל בני הבית עמדו וצפו מבעד לחלונות לאורך הדרך, אך הוא אינו מגיע. עברה שעה ארוכה, ובני הבית המייחלים לבוא האורח, החלו דואגים. כל רגע נוסף הגביר את המתח, שמא אירעה חלילה תקלה בדרך. כאשר סוף סוף נראה מבעד לחלון האורח הנכסף הולך ומתקרב אל הבית, הזדרז מיד אחד מאנשי הבית לחדרו של ה"ישמח משה" ואמר בהתרגשות רבה: "הוא הגיע!" ה"ישמח משה" התנער מהרהוריו, לבש את בגדי השבת שלו, וחיש מהר יצא בריצה לקבל את פניו של אותו אורח גדול, שכל ימיו הוא מצפה לבואו - מלך המשיח - שהרי "הוא הגיע". אך מה רבה היתה תדהמתו כשנפגש פנים בפנים עם האורח, שלא היה אלא חתנו אהובו. לא יכול היה ה"ישמח משה" לשאת בגודל אכזבתו ונפל מתעלף; בני הבית מהרו להעירו, ואז שמעוהו ממלמל: "הוא עוד לא הגיע, זה לא הוא".

על הגאון הקדוש בעל ה"דברי חיים" מצאנו זצ"ל מסופר (בספר בית שלמה, סטריזוב-מווקאטש), כי אמר פעם בזה הלשון: "אם היה לי באפשרותי למצוא ולצרף איתי תשעה אהבים וידידים נאמנים אשר לבבם כלבבי... היינו הולכים לשוח בשדה ולהפציר בתפילות ובתחנונים ולא נשוב אל בתינו עד אשר ישראל נושע בה' תשועת עולמים בגאולת עולם בביאת משיח בן דוד". והוסיף: "אחד יש לי - מחותני ר' שלמה מסטריזוב, וחסר עוד שמונה".

על רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל אמרו, שבאחת הפעמים אשר שהה בבית רבי זרח ראובן ברוומן, נשמע לפתע קול צפירת הרכבת, שהחלה באותה תקופה לנסוע לירושלים. שאל רבי יהושע ליב, מה פשר הצפירה. כשהסבירו לו מניין באה הצפירה, הוא התמלא חרדה, וארשת תוגה ירדה על פניו. וכך הוא אמר: אהה! כבר מפנים את הדרכים! כבר כבר, וזמן הגאולה קרב, ועדין אין אנו מוכנים לביאת המשיח! הוא הסתמך על הנאמר בפרקי דרבי אליעזר, שקודם ביאת המשיח יפנו את הדרכים. המהרי"ל דיסקין שנה ושילש את דבריו אלה, כשכל עצמותיו מרתתות מאימת יום ה' הגדול.

מסופר על בעל "קצות החושן" שפעם נכנס אליו אחד מתלמידיו שעמד לנסוע לביתו וביקש ברכת פרידה מרבו הקדוש. הרב לא אמר לו מאומה, רק אחז בידו, לחץ אותה ואמר מילה במילה: שמח בחור בילדותך, ויטיב לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי ליבך ובמראה עיניך. וכאן הפסיק לרגע קט. ומיד החל לעוק בקול זעקה גדולה כשפניו הטהורות בערו כלפידי אש: ודע כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט!! סח אותו תלמיד ששנים רבות עברו מאז אך עדיין מהדהד באוזניו קולו הטהור של הרב הקדוש "קצות החושן" ודע: כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט על כל נעלם!!

מעשה באיש אחד שהיה מכניס אורחים גדול ולבסוף נשרף ביתו וכל אשר לו, שאלו את הגאון מוילנא זיע"א מדוע לא הגנה עליו זכות המצווה של הכנסת אורחים שהיה כל כך ריזי בה? ענה להם הגאון מפני שמנהגו של האיש לקיים מצוות הכנסת אורחים רק באכילה ושתייה, ואילו לוויה לא קיים בהם. ונשאר מהמילה אש"ל (אכילה שתייה לוויה) א"ש בלבד. ולכן לא היה בכח המצוות האלו להגן בעדו כי לא השלים אותן כראוי!!

תמיד רצית להיות חלק מזה...
עכשיו זה הזמן.
 אין אחד מתוך עשרות אלפי קוראינו בארץ ובעולם שלא משתהה ומשתומם לראות ולחזות בזיכוי הרבים הגדול והענק שמערכת העלון זוכה לזכות מידי שבוע בשבוע. אתכם, קוראים יקרים.
 כעת, מערכת העלון שוקדת במלא המרץ בעריכת הספר הרביעי והוצאתו לאור, ובמקביל עובדת כעת להוציא את שלושת החלקים הקודמים. כל זה תלוי אך ורק בכם. כל תרומה תזכה בהקדשה מיוחדת בספר שיודפס באלפי עותקים.
זו זכות שלכם - שלנו - לכולנו!! אסור לתת למגנינה הזאת להפסיק!!!
052-714-84-54
 פוצו מעשותה

גליון

271

פרשת פקודי תשע"ט

ברכת המזון מדי יום בכוונה היא סוג של קבלה טובה וגם השתדלות...

'ברוך אומר ועושה'... מאז כל חברי לעבודה ידעו: בכל יום החדר שלי סגור למשך 25 דקות שבמהלכן אני נוטל ידיים, אוכל ובעיקר מברך ברכת המזון במתינות ובכוונה ומשתדל מאד לומר את המלים כפי הוראת החיד"א. מילות ההודאה והבקשה הקדושות פעלו את פעולתן ועזרו לי לשמור על רוגע, אמונה ובטחון, למרות ה'אוברדרפט' בבנק שהמשיך לתפוח על אף מאמצי הרבים למנוע זאת.

כשבוע לאחר שיחתי עם הידיד והקבלה הטובה עשיתי את דרכי חזרה הביתה לאחר עוד שבוע עמוס בעבודה קשה. מלאכת קודש, אך עדיין מפרכת. מכיוון שאין אוטובוס מסודר מהעיר שבה אני עובד לביתי ירדתי בטרמפיאדה והלכתי לכיוון התחנה. כעת הייתי צריך להמתין לאוטובוס נוסף. התפללתי שיתמזל מזלי ואצליח למצוא טרמפ - אדם טוב לב שישכים לצרף אותי לנסיעה. אחרי המתנה של רבע שעה עצר לידי רכב מצוחצח. בתוכו ישב אדם דתי. "לאן?" שאל. התברר שהוא נוסע לביתו שמצוי בשכונה הסמוכה לביתי. נכנסתי לרכב, והנהג זינק קדימה בדהרה הולכת וגוברת. רעדתי מפחד. מד המהירות הורה על מהירות של 160 קמ"ש, ולאחר מספר דקות אף עבר אותו... ניסיתי לבקש ממנו לעצור לי בטרמפיאדה הבאה, אבל הוא צחק, "זה בסדר. אל תפחד. אני נוסע ככה כל יום ולא קורה לי כלום".

'עלי לפתח אתו שיחה ידיוותית', חשבתי בקדחתנות. 'אולי כך יוריד את מהירות הנסיעה'. "היכן אתה גר?" שאלתי. הפרט הזה לא עניין אותי, אבל רציתי להגיע הביתה עם איברים שלמים... הנהג ענה ואף שאל לשמו של הרחוב שלי. מהירות הנסיעה החלה לרדת למהירות סבירה. כשהעין שלי צמודה למד המהירות...

"האם אתה נשוי?" התעניין הנהג.

"ברוך השם", הנהנתי.

- "כבר אבא?"

- "יש אחד עשר ילדים בלי עין הרע".

מֵאֵת אֲרָזִים לְמֵאֵת הַכֶּפֶר (לז, כז)

מאת האדנים. כנגד 'מיוסדים על אדני פז' (שה"ש ה טו)
וכנגדם תקנו מאה ברכות בכל יום (בעל הטורים)

האדנים הם הבסיס והיסוד של המשכן. המשכן מכונן כנגד העולם, כידוע. וכיון שבבריאת העולם הקב"ה 'אסתכל באורייתא וברא עלמא' (זוה"ק תרומה קסא ע"א), הרי שהתורה היא התוכנית של העולם והמשכן. ומבואר בחז"ל שיסוד התורה היא ה'אמונה', שהרי בא חבקוק (חבקוק ב, ד) והעמיד את כל התורה כולה על ענין אחד - 'וצדיק באמונתו יחיה' (מכות כד.). א"כ יוצא שהאמונה היא יסוד התורה, העולם והמשכן. וכיון שכך האדנים מקבילים לאמונה, והם בדווקא מאה, כנגד מאה ברכות שתקנו חז"ל כדי לחזק את האמונה בכל יום מחדש. **['דברי השירה']**

במעשה הבא המסופר מפי בעל המעשה רואים אנו מה רב כוחה של ברכה בכוונה: "בוקר אחד, בדרכי חזור מבית הכנסת בסיום תפילת שחרית - לאחר שאיחרתי את ההסעה לעבודה ואני מהרהר כיצד אוכל להגיע לעבודה בשעות הללו שאין תחבורה ציבורית ישירה - פוגש אני ידיד מהשכונה, אדם חייכן שתמיד שופע חידושי תורה: "מה שלומך? מה נשמע?" הוא מצטרף אלי ואנחנו הולכים יחד. תוך כדי הליכתנו הוא מזכיר את הפסוק במשלי: '**ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה**'. בצטטו את דבריו הקדושים של מרן החיד"א זצ"ל, שכותב על הפסוק '**וזו סגולה להתעשר אם יברך בשמחה ובקול רם**'. נפרדנו כשאני חושב על כך שבעצם לא יוצא לי ליטול ידיים לברכת המוציא בימות החול, אלא רק בשבתות וימים טובים. מאחר וקרה כבר יותר מפעם אחת שהפסדתי ואיחרתי את זמן ברכת המזון - לכן אני אוכל רק דברים שאינם מצריכים ברהמ"ז. 'אולי זו הסיבה שלא נסעתי לעבודה כרגיל', חשבתי, 'כדי שאשמע את דברי החיד"א ואקבל על עצמי להשתדל לברך ברכת המזון יום יום בשמחה ובקול רם'.

ובאמת, בשנים האחרונות מצבנו הכלכלי לא היה מהמשופרים. למרות שאני עובד קשה, ההוצאות גדולות בהרבה מההכנסות והחובות הולכים ותופחים מדי חודש. ואיני מדבר על צרכים מיוחדים, אלא על לחם, חלב וירקות.

- "מה?" הוא צעק בתדהמה, "אני עם שלושה בקושי מסתדר".

שיתפתי אותו באורח חיי ובסיפורים נחמדים ממשפחתי. תיארתי לו את ילדי המחונכים, ברוך ה', את ההווי בביתנו ואת סדר היום. הנהג בלע בצמא את תיאורי ולא הפסיק לשאול שאלות. "מי לוקח את כולם לרופא שניים? האם אתם הולכים כולכם יחד ברחוב? איך אפשר לשים לב לכל ילד בנפרד?" הסברתי לו שכל ילד שנולד מוסיף לנו מקום בלב, ולכל אחד יש המעמד המיוחד רק לו. אמנם האתגר לא קל, אבל אנחנו מאמינים שזהו חלק מתפקידנו בעולם. הוא ניסה להבין יותר. "אני חייב לדעת", שאל, "איך אפשר להסתדר כלכלית עם משפחה כה גדולה. אתה צריך להיות עשיר גדול". סיפרתי לו על עולם הגמ"חים. על אנשים שמלווים כסף מבלי ליטול ריבית ועל הצורה בה אני מגלגל חובות - לווים מגמ"ח אחד, חודש לאחר מכן מחזירים לו כסף מגמ"ח אחר וחוזר חלילה...

הגענו לעיר. הנהג התעקש להסיע אותי עד פתח הבית, ולפני שפתחתי את הדלת לחץ את ידי ואמר: "חכה רגע! אני רוצה לתת לך משהו". הוא הוציא מכיסו 800 שקלים. "זה כדי שלא תצטרך ללוות להוצאות השבת" אמר. הופתעתי. "אני מודה לך מאד על המתנה", אמרתי לו. "רגע רגע, אל תעלה הביתה", ביקש. "תן את מספר הטלפון שלך. אם יהיה לי איזה רעיון שיעזור, אתקשר אליך". "שבת שלום!", איחלנו בהדדיות. "תודה רבה!". מיששתי את השטרות שבכסי ונכנסתי הביתה בחיוך רחב.

באותו שבוע קנינו את צרכי השבת כשהמתנה הבלתי צפויה מכסה את ההוצאות ברווח. ואני ממשיך בקבלה שלי לברך ברכת המזון מתוך הסידור ובשמחה ובקול רם. שבוע לאחר מכן, ביום חמישי, הטלפון מצלצל. "אתה בבית? רד למטה". ומי מחכה אם לא מיודענו, הנהג היקר, עם עוד 800 שקלים. ושבוע אחר כך שוב. "אתה בבית? רד למטה". הפעם הוא שלף 1000 שקלים. ומאז כל יום חמישי הטלפון מצלצל בפסח, ובשבועות, ובסוכות...

המקרה הזה הבהיר לי את דברי החיד"א: 'וזו סגולה להתעשר אם יברך בשמחה ובקול רם'. זכיתי שהקבלה שקיבלתי על עצמי קירבה אותי לריבונו של עולם. הרגשתי ועודני חש כיצד הוא דואג למזוני בדרכים פלאיות. צריך לעשות השתדלות, והוא כבר ימצא את הדרך להרעיף שפע. השלכתי על ה' יהי - והוא כלכלני. [האמנתי ואספרה!]

וַיְבִיאוּ אֶת הַמֵּשֶׁךְ אֶל מֹשֶׁה (לֵט, לֵג)

שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזוקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה: "איך אפשר הקמתו על ידי אדם?", אמר לו:

"עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו", וזהו שנאמר (שמות מ"ז) 'הוקם המשכן', הוקם מאליו. מדרש רבי תנחומא (רש"י)

שואל הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: בתחילה כתוב: (שמות מ, ז) "ויהי בחדש הראשון ... הוקם המשכן". ואחר כך נאמר (שם מ, יח) "ויקם משה את המשכן". 'הוקם' או 'ויקם משה'!

אלא שזהו הכלל המיוחד בענייני עבודת ה': בשמים נחשב הדבר למשה רבינו ע"ה שהוא הקים את המשכן. כיון שעשה כל מה שהוא יכול כדי להקימו – נפסק עליו בשמים לנצח נצחים: "ויקם משה את המשכן!".

כי אם אדם עושה מה שהוא יכול – יש סיעתא דשמיא למעלה מן הטבע...

הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר מעשה נורא מהבריסקער רב. במשך כל ימות השנה התפלל הרב מבריסק במנין הפרטי שלו, אבל כאשר הגיעו הימים הנוראים, הלך להתפלל בבית הכנסת הגדול בעיר.

בבריסק התגוררו מתחצפים למיניהם, מודרנים שהיו קרובים לתנועת ההשכלה, או הציונים וכדומה. בעיצומו של ראש השנה, נהייה לו חושך בעיניים. על הבימה עמד החזן עם הקופליק הגבוה, עם פרפר בחולצה, ועל ידו חבורה שלמה, 'מקהלה', שחלקם אינם שומרי תורה ומצוות. בראש השנה – קונצרט?! הרב נתן את קולו בקריאת תגר ובהוראה: "אראפ!" [- לרדת!]

ל'מקהלה' היה כבוד לרבה של העיר, וכיון ששמעו את קולו של הרב "לרדת!", ברחו כלם וירדו מהבימה.

שניים מהגבאים קמו ממקומותיהם, בזעם: "א חוצפה! את הכסף אתם מקבלים מאתנו או מהרב?! אנחנו אומרים לכם - לעלות!". עלו בחזרה.

הרב ראה את המתרחש, קרא שוב בקול: "אראפ!"

הם שמעו "אראפ", ירדו.

הגבאים בחוצפתם העלו אותם בשלישית. בקיצור, הספור חזר על עצמו יותר מעשר פעמים, הרב אומר "אראפ" – לרדת, והגבאים מכריזים "ארויף" – לעלות.

עולים ויורדים, כמו מלאכים, מלאכי חבלה עולים ויורדים...

עד שהבריסקער-רב חשב לעצמו [כך סיפר הוא בעצמו]: 'יותר אינני יכול, אסור לי להוסיף יותר מחמת סכנה לבריאותי וממילא אני פטור, אבל חשבתי כי יש לי כח לפעם אחת נוספת, ואחרי פעם זו אשוב למקומי ואשתוק, כי עשיתי מה שאני יכול' [הוא ידע לבחון את עצמו בכל רגע, שפעם אחת נוספת - עדיין הוא יכול...].

קרא שוב: "אראפ!"

עם כולם בירושלים". כי אם אדם עושה מה שהוא יכול – הוא זוכה לסייעתא דשמיא למעלה מדרך הטבע.

שמעתי פעם מהרב **שלמה לורנץ** זצ"ל: לאחר קום המדינה הגיעו עולים חדשים מארצות שונות, ממרוקו ועוד. לא היתה אפשרות כספית להחזיק אותם במוסדות של שומרי תורה ומצוות, כולם היו דלים ורשמים. המדינה שילבה את הילדים בכוח ובכפיה יחד עם ילדים חילוניים לחלוטין.

"באתי ל'**חזון איש**' – סיפר הרב לורנץ – "ושאלתי: מה אנחנו עושים? מגיעים מאות ילדים, ולפי הכמות, גם אם ראשי המדינה יתנו לנו להציל אותם מידיהם, היכן נכניס אותם? אין אפשרות לאכלס מאות ילדים!", התאוננתי באזני ה'חזון איש' זצ"ל.

ה'חזון איש' ענה במשפט יסודי אחד: "תעשה אתה מה שאתה יכול!".

לא מבקשים ממך מאה ילדים, ודאי לא מאתיים. גם לא עשרים ילדים. עשרה ילדים אתה יכול להציל? ילד אחד באפשרותך להציל? – תעשה! עשה מה שביכולתך, לא יותר מכך! אם אדם באמת עושה מה שיכול, מגיעה סיעתא דשמיא מיוחדת. אל תחשוב מה אני יכול, מי אני. אם תעשה הכל מצדך תקבל סיעתא דשמיא. וגם שכר טוב.

[יחי ראובן!]

את הסיפור הבא קיבלנו במכתב ממגיד השיעור בעל המעשה, וזה דבר הסיפור: השעה 6 בערב, במרכז הרפואי 'שניידר' שבפתח תקוה. אל בית החולים נכנסו בצעדים מהירים אב ובנו בן ה-12, לאחר שקיבלו הפניה דחופה לחדר מיון. כידוע לכל מי שבא בשערי מקום כזה, ידי הצוות הרפואי מלאות עבודה, עומס הפניות תמיד גבוה, והעניינים מתנהלים באיטיות מתישה...

כבר בכניסתנו לבית החולים, החל החשש לכרסם בלבו של האב, מי יודע מה יהיה עם מסירת השיעור היומי הקבוע, שאמור להתחיל בעוד חמש שעות בדיוק, בשעה אחת עשרה בלילה. הזמן מתקדם בקצב מהיר, ואילו ההליכים מתנהלים בעצלתיים. אבל הרי ברור שהוא חייב להגיע לשיעור בזמן, הן בעשר השנים האחרונות ניתן למנות על אצבעות יד אחת את מספר הפעמים בהן נעדר משיעורו היומי! כשהבין האב כי ההחלטה בעניין בנו מתמהמהת, התחיל להילחץ. למרות שהיה ברור כי הוא נותר כאן לעוד שעות ארוכות, החל האב להתחנן על נפשו בפני הצוות הרפואי לזרז את ההליכים, וגם ניסה להתקשר לעסקנים בניסיון להפעיל את השפעתם... 'זה בכלל לא הגיוני מה שאני עושה עכשיו', הרהר לרגע, 'וכי מי לא יודע שחדר מיון הוא מקום שמבלים בו הרבה זמן?' אבל רגע אחר כך התאזר בגבורה: 'מה אני עושה חשבונות האם זה מעשי או לא? אני עושה את מה שאני יכול, גם אם לא נראה שזה יוביל לתוצאה!'

באותו רגע התחילו קולות צעקה רמים מעזרת הנשים: "מחוצפים!!! גבאים!!! הרב הוא הקובע!". התלקחה מהומה רבה, והמקהלה התבטלה.

אמר הרב מבריסק: "כך רצו מן השמים. שאני אעשה עד גבול היכולת שלי".

"ויקם משה את המשכן" – הוא הקים, כיון שעשה מה שהיה יכול.

האמת, שאין זה מעשה מהרב מבריסק, אלא מעשה במדרש בתחילת 'שיר השירים'. המדרש מביא את הפסוק: "חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב" (משלי כב, כט), שזה רבי חנינא. שרבי חנינא ראה את כל בני עירו מביאים עולות וזבחים ועולים לירושלים – להקריב קרבנות. [אולי זה היה אותו רבי חנינא שהסתפק בקב חרובים מערב שבת, אולי רבי חנינא אחר, אבל ודאי] רבי חנינא היה עני מרוד, שלא היתה לו פרוטה לקנות קרבן. ולבו כאב עליו מאד. אין לי, אבל אני רוצה להביא! מה עשה? יצא חוץ לעיר – לכיוון ההר... וזה לשון המדרש – "ומצא שם אבן אחת, יצא וסרקה וסתתה וכרכמה, אמר: 'הרי עלי להעלותה לירושלים'. ביקש לשכור לו פועלים, אמר להם: 'מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים?' אמרו לו: 'תן לנו שכרנו מאה זהובים ואנו מעלים לך את אבןך לירושלים'. אמר להם: 'וכי מנין לי מאה זהובים או חמישים לתת לכם?'... מיד הלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמישה מלאכים בדמות בני אדם, אמרו לו: 'רבי, תן לנו חמישה סלעים ואנו מעלים אבןך לירושלים, ובלבד שתתן ירך עמנו'. נתן ידו עימהם ונמצאו עומדין בירושלים. ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאן. בא המעשה ללשכת הגזית, אמרו לו: 'דומה רבינו שמלאכי השרת העלו לך את האבן לירושלים'. מיד נתן לחכמים אותו השכר שהשכיר עם המלאכים".

הוא התחיל עם סיתות באבן. מה יהיה אחרי הסיתות? לא יודע, אני מתחיל. וכססיים אמר: "הרי עלי להעלותה לירושלים". לשון של נדר או נדבה. הוא עצמו ודאי לא יכול לקחת כזו אבן, בכזה משקל. טוב, ממשיך שלב נוסף. פונה לסבלים, אבל הם בקשו כסף רב: "אם היה לי חמישים זוזים לתת לכם הייתי כבר מביא קרבן ולא אבן..." מה לעשות? הוא כבר התחייב – "הרי עלי להביא לירושלים". ניסה בכל זאת להגביה התאמץ, עד... שהגיעו חמישה מלאכי השרת. הם בקשו גרושים לעומת הסבלים הקודמים "אבל יש לנו תנאי!" – "מה התנאי שלכם?" – "שאתה גם תעזור!" – "נו, בבקשה". רבי חנינא הניח את היד ו - - - הם בירושלים!

לא מובן, באים כבר מלאכים, וכי הם צריכים את העזרה שלו? לא. רק שהם כאילו אמרו לו: "נכון, אינך יכול לסחוב לבדך, אבל הרי לסייע אתה כן יכול, אז בבקשה תתאמץ עוד, תעשה כל מה שאתה יכול, ואז, כאשר עשית ככל שביכולתך מתחילת הסיתות עד אחיזה באבן – מיד אתה

הוא החל לנסות. ביקש בעדינות מהצוות, עירב עסקנים, וגם ניסה למצוא ממלאי מקום, אך ללא הצלחה. השעון הוסיף להתקדם, ורק בשעה תשע בערב הסתכל הרופא על הבדיקות ופסק: 'לאשפז במחלקה'. 'אין שמחה כהתרת הספיקות', חשב לעצמו האב הממהר, 'לפחות התוכנית ברורה. אשפוז מייד, ועד אחת עשרה אצליח להגיע לשיעור...'

האב כבר כוסס ציפורניים במתח, הדקות מוסיפות לחלוף, וכבר רבע לעשר... הוא מתחנן שוב לצוות, שוב מנסה להפעיל קשרים ולזרז הליכים. נכון, זה לא הגיוני להצליח להתגבר על הסחבת הטבעית, אבל הוא חייב להגיע לשיעור, לפחות יעשה מה שהוא יכול! ואז ניתן האות, בשעה טובה, 'עולים למחלקה!' הוא מזדרז, נוטל את בנו בזרועותיו, ומחיש את צעדיו. בבואו למחלקה חשכו עיניו כשהאחות אומרת לו: 'רגע, צריך לעבור הליך קבלה...' הוא מביט בשאלון הרפואי הארוך, ולבו מסרב להאמין. מה יהיה עם השיעור שאמור להתחיל בעוד שלושים ושלוש דקות? השעון מוסיף להתקדם, 10:31, 10:32... מה יהיה? ואז צלצל הטלפון, ועל הקו אחד ממאזיניו הקבועים בשיעור, עסקן נודע בעולם הרפואי. 'סליחה שלא ענית קודם', מתנצל האישי, 'חיפשת אותי בשביל משהו?'

'אכן כן', משיב מגיד השיעור, ומספר על מהלך הערב והמלחמה במחוגי השעון כדי לנסות להגיע לשיעור, תוך שהוא עושה ככל שביכולתו לשם כך. 'אבל כנראה כבר מאוחר מדי, אני פה, והשיעור אמור להתחיל בעוד פחות מחצי שעה!'

'תנוח דעתך', התנדב האישי מיד, 'בדיוק אני בדרך לבית החולים, וחשבתי להתקשר אליך כדי שאוכל לשמוע את השיעור בטלפון... אתה במחלקת ילדים? אני בא ישר אליך, ואני אשמור על בנך עד שתשוב!' בשעה 10:42 החליף המאזין את מגיד השיעור בכסא ההמתנה בקבלה למחלקת ילדים, ואילו מגיד השיעור יצא במהירות לבני ברק, ובשעה 10:59 כבר עמד על הסטנדר כמדי יום, והחל להרצות בלהט את שיעורו היומי. על קו הטלפון היה המאזין שהתנדב לשמור על הילד, ואיש לא ידע מה עומד מאחורי הקביעות שגם היום ניצחה נגד כל הסיכויים... כי כשיהודי רוצה, ומנסה, ועושה, ופועל כמיטב יכולתו - הקדוש ברוך הוא עוזר לו. אם מגיד השיעור לא היה מקפיד על הקביעות, ולא היה מתקשר, ומתחנן, ומשתדל ומנסה לטכס עצה - ספק אם השיעור היומי היה מתקיים במתכונתו. אך משהחליט לנסות, לפעול, לדבר, להתקשר, לבקש ולהתחנן להזדרז - סייע לו הקדוש ברוך הוא לשמור על קביעות עתים לתורה.

לא פעם יש לנו התלבטות. האם אני מסוגל להיכנס לשיעור קבוע מדי יום כאשר אני חוזר עייף מהעבודה? כיצד אצליח להתרכז? וכיצד אתמודד עם השמחות הרבות הנערכות בשעות הערב? ואולי אני בכלל לא מסוגל להתרגל למחוייבות נוספת בל"ז הצפוף? והאם מגיד השיעור יצליח

'לדבר' גם אל איש כמוני? אבל יהודי לא צריך לעשות את החשבון. יהודי צריך לעשות, ולנסות, ולהשתדל. קודם כל - להתחיל לבוא, לנסות להבין, להשתדל לשמור על הקביעות, לעשות הכל כדי להיות מרוכז. והקדוש ברוך הוא - בדרכו הייחודית והבלעדית - ישלים את התמונה... אני לא עושה חשבונות שמים, ולא בוחן מעשים לפי הסיכוי להצלחתם. אני עושה את שלי, ומניח לבורא עולם לעשות את כל השאר!

הרב משה פ., שסיפר לנו את סיפורו האישי, משמש כמחזיק תורה מזה רבות בשנים. מדי חודש בחודשו הוא מתרוצץ להחזקת כולל האברכים שהוא מחזיק במסירות נפש, אלא שבשלהי חודש שבט, גילה לחרדתו כי המאמץ לא צלח, והקופה ריקה... הוא מתרוצץ אנה ואנה, מתקשר ומבקש, פונה ומתחנן, אך הקופה נותרת ריקה וכבר ביום המחר הוא זקוק למלוא הסכום...

הוא נכנס להיכל הכולל בסיום הסדר, ופונה לאברך הראשון שנקרה בדרכו: 'תשמע, מחר ראש חודש, הקופה ריקה ואני פשוט לא מצליח לגייס כסף. החלטתי שאני מנסה לעשות הכל גם אם זה חסר סיכוי - ואני פונה אליך שתעזור לי לגייס את הכסף...'

האברך משך בכתפיו בתדהמה: 'אני? מה לי ולגיוס כספים? מעודי לא התנסיתי במקצוע, אינני מקושר לבעלי הון ואני חסר יכולות לחלוטין! אני יכול לסייע לך לגייס כסף? כיצד?'

'את כל זה אני יודע', אמר ר' משה בחביבות, 'אני יודע שבעיקרון זה חסר סיכוי. ובכל זאת, אני מנסה לעשות מה שאני יכול, ואני מבקש גם ממך לעשות ככל שתוכל, ובורא עולם יהיה בעזרנו!'

האברך שב לביתו, ומחליט לאמץ את הגישה הזו. נכון, לא הגיוני וסביר שיצליח לסייע, אבל הוא ינסה לעשות את שלו. הוא מתקשר לאחיו השוהה בבגליה, משוחח עמו על דא ועל הא, וגם שואל אולי יש לו רעיון כיצד ניתן לסייע בגיוס הכספים... באותה שעה, לא היה לאח כל רעיון. אך בשעה מאוחרת מאוד בלילה, לפתע צלצל הטלפון ואחיו בישר לו: 'פגשתי כאן יהודי, והלה סיפר שהפריש סכום כסף להחזקת כולל לצורך סגולה לישועה, ושאל אם יש לי רעיון למי להעביר את הכסף... מיד נתתי לו את הפרטים שלכם... הוא אומר בשמחה...'

ביום המחרת, נכנסה העברה בנקאית לחשבון הכולל, מנדיב עלום מבגליה הרחוקה. נדיב שלא היה איתו כל קשר, ומגייס כספים חסר נסיון, וסיפור פלאי של צירוף מקרים - וכל אלה הובילו לסוף הטוב!

כי האדם נדרש להתאמץ, לפעול, לעשות, לנסות. יכולותיו וכישוריו אינם רלוונטיים, הוא לא צריך לעשות את החשבון אם הוא מסוגל. הוא צריך רק לפעול כמיטב יכולתו, והקדוש ברוך הוא מסייע בעדו! **['פניני פרשת השבוע']**

הפטרה
"ויאמר שמואל"

פרשת פקודי

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת ט' אדר ב התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
17:32	18:24	19:06
17:29	18:21	19:03
17:30	18:22	19:04
17:30	18:23	19:05

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"ו 050-4194600

האהבה העזה שלו הרב **יוסף שלום אלישיב** זצ"ל לתורה לא ידעה גבולות, החל מהשעה שתיים בלילה היה רכון על תלמודו וצולל בים התורה, מי שחוו את הרגעים הללו אומרים, כי לשמוע את הגרי"ש לומד בשעות אלו זה **"מעין עולם הבא"**.

וכמו תמיד, לימודו אז היה נראה כמי שלומד בחברותא עם מישוהו. ומי שלא ידע זאת, יכל לחשוב כי הוא אכן לומד עם מישוהו באיזה טלפון עולם... שכן היה מבאר את הסוגיא **בכזו מתיקות**, ושואל את עצמו לא אחת, האם הבנת? נו, אז נחזור שוב...

הברכה וההצלחה באות מלמעלה.
הדבר **שמוטל עלינו** הוא לעשות לבוש וכלי לברכה זו, אבל מי שמרבה להתחכם בענייני פרנסה, **דומה לאדם** התופר לעצמו בגד ארוך מדי, הגורם לו למעוד ולפול.

הבורא יתברך משגיח על הנהגת כל בני האדם, הוא **לא מסיח את דעתו** מהם ולא מתעלם מהם, ולא נסתר ממנו אף דבר מהם, מהדבר הקטן ביותר ועד לדבר הגדול ביותר, וטרדתו בדבר אחד **לא משכיחה** ממנו דבר אחר.

כך היא דרכם של רשעים, עובדים הם לאלוהיהם על מנת ליהנות מהם.

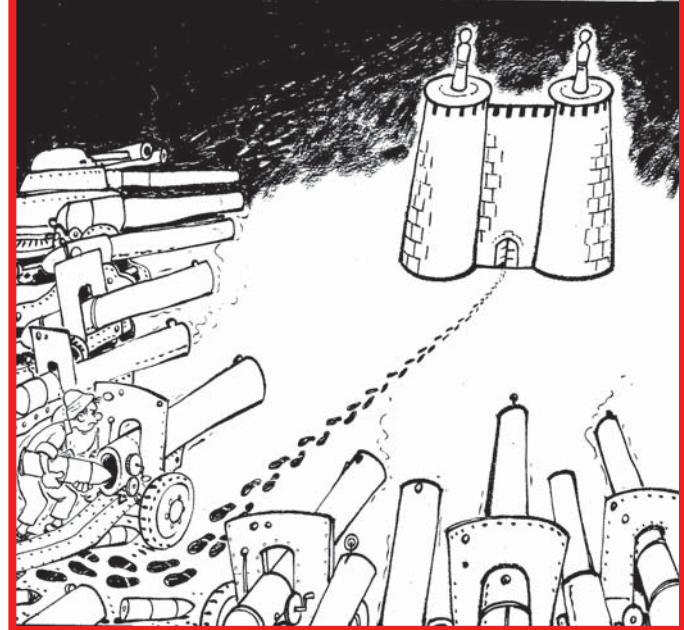
בענדו נער, הגיע הגאון רבי **רפאל ברוך טווידיאנו** זצוק"ל לסעודת מצוה ונמנע מלאכול. ידידיו לחצו עליו מאוד שיגלה להם מדוע אינו אוכל, עד שנאלץ לספר להם, שהוא **שרוי בתענית**. שאלו אותו לפשר התענית, ואמר להם: "הייתי בבית הדין ושמעתי כיצד התוכח אדם אחד עם אבי. הוכחתי את האיש וגערתני בו, אבל אבא מחה בעדי והצטער על **שהעלבתי את האיש**. עתה אני צם כדי לכפר על שגרמתי לאבא צער..."

כשהתיר הקב"ה אכילת בשר, אמר "כירק עשב נתתי לכם את כול". גם בשר שמן צריך לאכול "כירק עשב", שאין לאדם כל הנאה ממנו, ואין הוא אוכלו **אלא** כדי לקיים את גופו.

העארק שלי ירפא אותך-סיפר לי אחד מנכדיו של רבנו **בבא סאלי** זצ"ל, כי פעם יהודי אחד היה צריך לעבור ניתוח, והיה צריך להגיע לבית החולים בערך בשעה אחת עשרה בבוקר. בבוקר, לפני לכתו לבתי החולים, **הלך לקבל את ברכת** רבינו בבא סאלי להצלחת הניתוח.

היה זה בשעה שמונה בבוקר, הרב נתן לו לשתות כוס "ארק" ואמר לו שזה **ירפאו** ולא יצטרך לעבור ניתוח.

ואכן, בבדיקה שלפני הניתוח נוכחו לדעת שאין צורך בביצוע הניתוח ושלהוהו לביתו בריא, שלם ושמח, זיע"א.

וחסד ה' גבר עלינו שמעולם לא פסקו ישיבות וקבוצות לומדי התורה.

כך סיפר הרב **בן ציון אבא שאול** זצ"ל וברוך ה' שזכיתי ללמוד תורה מפי מורנו ראד הישיבה מרן הגאון האמיתי, מופלג בדורו, הלן בעומקה של הלכה. עמוק עמוק מי ימצאנו, רבנו **עזרא עטיה** זצ"ל, אשר ליבו רחב כאולם והיה מבטיע בעיון התלמוד, וזיכני ה' יתברך ליצוק מים על ידי ולחזות נועם פניו בהליכותיו בקודש".

"שני דברים זכיתי לעשות בחיי, העמדת תלמידים- והקמת התתי"ם!!! "היה ניכר על פניו **שמחשבתו טרודה** בדברי תורה תמיד גם בלכתו בדרך ובשעת האוכל"

מסירות נפש לגמול חסד של אמת

כשתזר רבי שמואל מינקלשבורג זצ"ל מנסיעתו הראשונה אל המגיד ממזריטש, שאלוהו מה למד שם.

השיב: עד כה הייתי מענה את גופי כדי **שיסבול את נשמתו**.

מעתה אלמד את נשמתו לשאת ולסבול את גופי.

נקודה פתחשבתה

רבי **ישראל מאיר הכהן** זצ"ל, הקרוי 'ה'חפץ חיים' יצא בלוויית רב אחד למסע לדבר מצווה. בדרכם סרו לפונדק כדי לסעוד את לבם. בעלת הפונדק זיהתה מיד את שני האישים, הושיבה אותם ליד שולחן מיוחד ודאגה שישרתו אותם כראוי. כאשר סיימו השניים את הסעודה, ניגשה אליהם ושאלה: "כיצד מצא חן בעיניכם האוכל שלי?" "טוב מאד", השיב ה'חפץ חיים'. "ומה אתם אומרים?" פנתה אל הרב השני. תשובתו לא איחרה לבוא: "די טוב, אך היה מלוח מדי." שמעה זאת האשה ומיד פנתה לעבר המטבח. 'ה'חפץ חיים': **"אינני יכול להאמין!**

כל ימי נמנעתי מלדבר ומלשמוע לשון הרע הייתי יודע זאת מראש, לא הייתי יוצא לדרך".

בראות הרב את תגובת ה'חפץ חיים', נבהל: אמרתי שהאוכל היה טוב, ורק הוספתי שמן הראוי היה להפחית מעט מלח!" "אינך יודע להעריך כראוי את כוחן של מילים", השיב ה'חפץ חיים' בקול בוכים. "יתכן והטבחית הינה אלמנה עניה הזקוקה לעבודתה. בגלל דברך, בעלת הבית תאשים אותה שהאוכל היה מלוח. כדי להגן על עצמה, תכחיש האלמנה העניה את דבריה ותאמר שהיא לא שמה מלח, ואפילו טעמה את המאכלים לפני שהגישה אותם." "ואו", המשיך ה'חפץ חיים' ואמר, "בעלת הבית תאשים אותה בשקר ותאמר לה: "האם הינך 'חושבת שהרבנים שקרנים?! ובעלת הבית תתרגז עד כדי כך שהיא **תפטר את המבשלת המסכנה**, והיא תשאר מחוסרת עבודה." משסיים ה'חפץ חיים' את דבריו, אמר הרב בשקט: "דומני שיש כאן גוזמה גדולה! לא יתכן שהמילים שאמרתי יגרמו לכל זאת!" "הבה נלך למטבח וניווכח." בפתחם את דלת המטבח, הבחינו בטבחית, אשר עמדה כשהיא **מוחה דמעות** מעיניה. הרב החויר, חש אל הטבחית, התנצל על הנוק והצער, והתחנן בפניה שתסלח לו. לאחר מכן פנה אל בעלת הבית וביקש בתחינה שתסלח לטבחית ותניח לה להמשיך בעבודתה. ואף תשלום הציע לה, ובלבד שלא תפטר את הטבחית, בודאי", אמרה, "המשך עבודתה אצלי אינו מוטל בספק. רק רציתי שהיא תדע שצריכים להיות זהירים."

להזהר בכל **דיבור שאדם מוציא** מפיו. יכול לגרום נזקים עצומים לזולתו. (העורך)

שטאמפן, סלובקיה, **תשי"ב** הקהילה הלכה בשבי... כולם נלקחו למחנות המוות ו"המרא דאתרא" רבי **משה שמואל הריצוג** זצ"ל, נותר בביתו שוכב מת על מיטתו, כי לא נמצאו כבר יהודים שיתעסקו בקבורתו. ארבעה ימים נשאר כך, עד שכמה מיקירי פרשבורג שמעו על מיטתו הפתאומית ועל היותו "מת מצווה", שאין לו קוברין... הם נסעו לשם ממש במסירות נפש, לגמול עם הרב **חסד של אמת**, להביאו ל"קבר ישראל", כי במצב כזה, ההתעסקות בקבורת יהודי, ממש ל"חסד של אמת" תחשב. כאשר הגיעו מלאכי החבלה הסלובקים, ה"גארדיסטים", להוציא את הרב הריצוג מביתו, לחטוף גם אותו ולשלוחו עם כל בני קהילתו לארץ גזירה. הרב שהיה **וקו וחולה** נבהל מפניהם, עד שיצאה נשמתו בשעה מועטת. המעשה אודות פטירתו וקבורתו הוזכר בדרשת "כל נדרי" של הגאון רבי **שמואל דוד אונגר** זצ"ל, רבה של נייטרא, בליל יום כיפור, בבית הכנסת, שהיה עדיין מלא מפה לפה.

הייתה ההשחטה גלויה וידועה רק לפני האלוקים **דוד המבול** לא ראו כל השחטה במעשיהם, כה גדולה ההשחטה עד כי גם בעומק פנימיות הנפש לא הורגשה, כי הייתה זאת להם דרך **שיטת חיים** לכתחילה. במצב כזה גם שום תוכחה לא הייתה מתקבלת, שכן נפש בני הדור איבדה מעדינותה, **לדעת ולהבחין** שהדבר מושחת ומתועב.

סיפר תלמיד: כאשר שהה הגאון רבי **ברוך בער ליבוביץ** זצ"ל בבולטימור, הצעתי לו שאתלווה עמו לגבירים שאני מכיר כדי להתרימים למען ישיבתו והסכים. ערב אחד הגענו לאחד העשירים הגדולים והוא תרם סכום מועט של עשרים וחמש דולר. ניסיתי לבקש שיתן יותר אך הוא מיאן. אשתו ששמעה את הדברים הוסיפה מצידה עוד סכום דומה. ואולם רבי ברוך בער ביקש מימני להחזיר לה את הכסף שהרי **לא קיבלה רשות מבעלה**. ניסיתי לשכנע אותו שהמנהג באמריקה שהבעל נותן לאשתו כסף לכלכלת הבית והיא רשאית לעשות בזה כהבנתה. אך הוא עמד בסירובו וטען שאין מוכן להסתמך על היתר כזה. לבסוף הסכים שנשאל את דעת אחד מזקני הרבנים בבולטימור, והוא הכריע עפ"י המבואר בפסוקים שמתנה מועטת מותר לקחת מאשה אף שלא מדעת בעלה. טען רבי ברוך בער: וכי עשרים וחמש דולר היא מתנה מועטת? השיב הרב **שבשביל עשיר כזה**, נחשב כזה סכום מתנה מועטת. רק אז נחה דעתו של רבי ברוך בער.

שבועיים לאחר שהעובד החדש התחיל לעבוד פונה אליו מנהל משאבי אנוש ושואל: "מה ההתחממות הזאת?"

בשאלון הקבלה לעבודה כתבת שיש לך חמש שנות ניסיון, ובינתיים התברר לנו שאתה חסר ניסיון לחלוטין! "נכון", עונה העובד, "אבל אל תשכח שבמדועה ביקשתם עובד

בעל דמיון מפותח.

כמו מסע בין אלף קילומטר כן גם התגברות מתחילה בצעד קטן אחד

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הַעֲדָת אֶל הָאָרֶץ וַיִּשֶׂם אֶת הַבְּדִים עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן אֶת הַכֹּהֲנִים עַל הָאָרֶץ מִלְמַעְלָה (שמות לז, ה).

הוזהרנו בלאו מן התורה שלא להוציא את בדי הארון מתוך הטבעות (רמב"ם ספר המצוות מצוות לא תעשה פ"א), והעובר על לאו זה לוקה (יעו"ו במכות כב ע"א).

ונתנו המפרשים טעם בדבר (רבינו בחיי שמות כה, ט ד"ה ויש לפרש עוד, וכן הוא באלשיך הקדוש) לפי שהארון מרמז אל התלמידי חכמים העוסקים בתורה, והבדים מחזיקי הארון רומזים למחזיקי התורה ותומכיה. ולכן נצטוו שהבדים יהיו דבוקים בארון ולא יסורו ממנו, לרמז לתומכי התורה שלא יעזבו את התלמידי חכמים אלא יתדבקו בהם, ועל ידי זה יזכו להיות במחיצתן לעולם הבא, וכמו שדרשו רבותינו (פסחים מט ע"ב) על הפסוק (קהלת ז, יב) **כִּי בְּצֵל הַקִּקְיָהוּ בְּצֵל הַקֶּסֶף**, אמר רבי יוחנן: כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים – זוכה ויושב בישיבה של מעלה, וכתב (משלי ג, יח): **עֵץ חַיִּים הוּא לְמַחְזִיקִים בָּהּ**.

ארון הברית לא היה צריך שיישאו אותו אלא הארון היה נושא את נושאו (פסח' לה ע"א), ולכן כשדוד המלך לקח את ארון ה' בעגלה וכמעט ונפל הארון וקם עוזיה וניסו להרימו, מיד פָּרַץ ה' פָּרַץ בְּעֵזָה וְהִרְגוּ, וַיִּחַר אִף ה' בְּעֵזָה וַיִּבְּחֵהוּ שָׁם הָאֱלֹקִים עַל הַשָּׁל (שמואל ב – ג, ו – ז), והוא בשל מיעוט אמונתו בה' לחשוב שארון ה' יפול לארץ (מעודת דוד שם), והלא היה לו לדרוש קל וחומר, הארון נושא את נושאו, את עצמו לא כל שכן? (רש"י שם).

ארון הברית זו התורה הקדושה והיא תמשיך להתקיים לעד, **כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי וַיְרַעוּ (דברים לא, כא)**, אף אם לא יהיה מי שיתמוך ויעזור לה, אך חכם ונבון אותו אדם שיתמוך ויעזור לקיומה מכספו ויזכה שיהיה לו חלק בה, **כִּיּוֹן שִׁיגִיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין לִי בָּהֶם חֶפֶץ (קהלת יב, א)** אלו ימות המשיח (שבת קנא ע"ב), שאז כבר לא יעטרנו יותר תמיכה בתורה כלל ועיקר, התורה תחזק מאליה, אבל עכשיו עדיין צריך להחזיק את ארון הקודש לתמוך בתורה ולזכות בזכות הגדולה להיות מתומכיה ומחזיקיה.

יהי רצון שיהיה תמיד חלקינו מן הנותנים ולא מן הנוטלים (מדרש שיר השירים א, טז), ונראה בקרוב בקרוב בנחמת עיון ברחמים, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

פסע אמר רבי **שמוחה בונים מבשיסחא** זצ"ל על פלוני, המוחזק כמקובל, שאין לו כל ידיעה בקבלה. שאלוהו תלמידיו: רבי, הכי צד? הרי כולם אומרים על פלוני שהוא בקי גדול **בחכמת הקבלה**. והשיב רבי בונים: - שמה הוא בקי, אבל ידיעה אין לו. אלא בכוח ראייה. יכול שיהיו לאדם נהירין שבילי העיר לפי המפה, אף על פי שלא היה בעיר זו מימיו. כיוון שלא היה שם בעיר ולא **ראה אותה** בעיניו אין הוא מכיר אותה, ואינו יודע את רוח החיים שלה. וזה שאמרת: פלוני, לא היה בעיר הקבלה ולא ראה אותה בעיניו. אך בדעת הקבלה **צריך להשיג את האורות שלה**. ולכן אומר הזוהר הקדוש תמיד: "תא הזי" – בוא וראה..."

כל קוץ במדבר הוא פרוח

דני נוסע במכונית ופתאום איש אחד מסמן לו לפתח את החלון, האיש פותח את החלון ושואל: מה אתה רוצה? האיש אומר לו: יש לי מיטה במכונית. דני שומע ונוסע ישר למוסך ואומר אני רוצה מיטה במכונית. במוסך מנסים להסביר שהדבר לא אפשרי אבל דני לא מתיאש ממשיך לחפש עד שלבסוף מוסך אחד מנין לו מיטה במכונית. דני נוסע מרוצה במכונית המשופצת שלו בתקווה למצוא את האיש. לאחר שבועים מוצא אותו. דני צופר לו, צופר וצופר עד שהאיש פותח את החלון ושואל מה קרה? אז דני אומר לו: יש לי גם מיטה במכונית. אז האיש שואל: **בשביל זה הוצאת אותי מהבריכה?**

מעשה היה במרן הרב שך זצ"ל, שעלה להיכל הישיבה אחרי חצות, ומצא שלושה בחורים מתמידים שעדיין שקדו על תלמוד. השמיע באזנם קושיא חמורה שטרדה מנוחתו ולא הניחה לו לישון. ניסו כוחם בתשובות, זה זה אומר ככה וזה ככה, **ולא** התישבו דבריהם על לבו. למחרת היום השתאו הכל, כאשר מרן **לא הופיע** לתפילת שחרית. אף בתחילת הסדר לא עלה ליישיבה כמנהגו. בשעה עשר הגיע, וקרא לאותם בחורים. וסיפר שהגה בקושיא עד לפנות בוקר, התפלל כותיקין ונסע לירושלים. עלה מרן **הגרי"ז מבריסק** זצ"ל. שטח בפניו את הקושיא, והרב מבריסק בחזוונת דשמעתא, והיו הדברים מאירים ושמיים. כשסיים, העז אחד מבני החבורה ואמר: "נפלאים הדברים, אבל הלא אמש העלה חברנו רעיון זה, חידש סברא זו, וראש הישיבה לא קבלה!" "אכן", אישר מרן, "כשהוא העלה את הסברא-היה זה **חידוש נועו**, שלא התקבל בלא ראייה מוכחת. אבל כשהרב מבריסק אמר זאת, ראו שזו תורת אמת לאמתה של תורה..."

קל לו לגוף לסבול סיגופים ותעניות, מאשר לסבול עול מלכות

בזוהר נאמר שבעת קריאת התורה יש לעמוד **באימה וביראה**, כאילו עומדים עכשיו בהר-סיני ומקבלים את התורה. לפיכך אסור לדבר בעת קריאת התורה אפילו בדברי-תורה וכל שכן דיבורים אחרים.

רבי צבי אייזנשטיין זצ"ל ר"מ בישיבת תפארת ציון סיפר שפעם התנצל בפני מרן הרב שך זצ"ל על כך שהוא מטריח אותו וגוזל מזמנו כדי לפתור את בעיותיו. מרן לקח את ידו בידו ואמר: **במשך 70 שנה** הייתי שקוע בלימוד בלבד עכשיו כבר עברתי את גיל השמונים ושלוש הגעתי לבר מצווה של ימי שנתינו שבעים שנה ואם הקב"ה נתן לי חיים, אני מפקיר את עצמי **לכלל ישראל**... לעת זקנותו המופלגת, כשראייתו נחלשה מאד, והיה קשה לו ללמוד, היה מרן שבור מאד ממצבו והיה מתאונן על כי אין באפשרותו ללמוד כמקדם.

אולם כאשר **רופא האישי** שאל אותו, אם יש לו עדיין רצון לחיות, השיב: "ברצוני להמשיך ולחיות כי אנשים עדיין באים להתייעץ עמי".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, עיימה בת עזיזה, שלמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגיס, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סגן, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רחל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת פקודי תשע"ט | גליון מספר: 412 | לסדר: "ויברך אותם משה"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את העלון בשרות
פקס, השאירו פרטים בטל:

033060198

(המספר השתנה)

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (מינת דסלר מש' דריימוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושים**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"גדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

מש מש מש נכנס אדר מרבים בשמחה...

כן... משבת הקרובה צריך להתחיל להרבות בשמחה... עכשיו זה כבר לכל השיטות... זה אדר ב'...

נו... איך עושים את זה בדיוק??? באיזה חנות אפשר לקנות אשטיקאלע שמחה...??

אז ניסיתי... ניסיתי לבדוק בכל מיני שווקים... בהתחלה הלכתי על השיטות המוכרות... התחלתי להרביץ בדיחות ולהתגלגל מצחוק... אבל לצערי הרב... הדכאון רק הלך והעמיק מרגע לרגע... החלטתי שאני מתחיל ללכת על הקטע של ריקודים ושירים ודרבוקות וגיטרות... אבל יש לציין שהמוזיקה דווקא השתלבה מצויין עם הדכאון... אז ניסיתי ללכת ככה משוחרר כזה... כזה בקליל כזה... ולהוציא קולות כאלו מוזרים ש... חברה... תזוזו ממני... אני שם עליכם פס... אני עכשיו בשמחה... ואני שובר את כל המוסכמות... ואני לא רואה אף אחד ממטר... ניסיתי לעשות את זה... אבל לא רק שלא נהייתי שמח... אלא גם נשארתי בודד... דווקא כולם היו נראים די שמחים... רק אני נשארתי מדוכא... מוזר... ושם על כולם פס אחד גדול-- פס של דכאון!!!

בסופו של חיפוש... הגעתי איכשהו למירון... כן... כל המדוכאים מגיעים בשלב מסוים למירון...

ניגשתי לרשב"י הקדוש ושאלתי אותו: רבה... איפה מקבלים שמחה?? מי הוא אחראי על שמחה???

ולא תאמינן!!! הזוהר הקדוש שלח אותי לכתובת הכי לא קשורה!!! הכתובת האחרונה שחשבתי עליה!!! הזוהר הקדוש שלח אותי **ליצחק אבינו!!!** כן... יצחק עמוד הדין... עמוד הגבורה... זה שכל כולו רציני... כל כולו חרדת קודש... כל כולו גבולות... וצמצומים... ודינים... ובדיקו הוא!!! בדיוק אצלו נמצא הצחוק הגדול ביותר!! הוא נקרא יצחק על שם הצחוק!!!

היית מאמין??? כן... מה נעשה שזה זוהר הקדוש מפורש בפרשת תולדות...

יש לזה הסבר מאוד פשוט... אבל אין כאן המקום ביריעה להיכנס לזה... לכן ניגש ישר ולעניין:

ובכן: בחור יקר: הגיע חודש אדר ב'... החודש הששי של זמן חורף מעובר... וקשה... ללא ספק קשה... די... העסק כבר עייף... ואנחנו רוצים בין הזמנים... ואין לי כבר כח לשמור על הסדרים... ואין לי כח לקום לתפילות... הגיע הזמן להתחיל לקחת את ה"חופשת מחלה" שקוראים לה סוף זמן... כן... אני מבין אותך בחור יקר... אתה צודק... זה באמת קשה...

אבל!!! שיהיה לך ברור כשמש בצהריים!! שלא תגיד שלא אמרתי לר!!!

אם אתה רוצה להיות **שמח** בחודש אדר הקרוב... זה **רק! רק! ואר ורק!!!** אם תציב לעצמך גבולות וצמצומים ברורים בחודש הזה!!! גבולות ברורים: כמה שעות אני צריך ללמוד... ואיזה הספקים אני מוכרח להספיק בלימוד... ומתי אני צריך לקום... והכי הכי באיזה שעה אני חייב להיות אחרי המפיל... (וגם בין הייתר איך אני אוסף על עצמי את כל ההחלטות האלו...) **והיה!!!** ככל שתציב לעצמך גבולות בחודש הזה ככה אתה תהיה יותר שמח בחודש אדר... וככל שפחות תציב לעצמך גבולות... ככל שתרשה לעצמך לשבור מוסכמות ולהיות "בשמחה" בחודש הזה... (כלומר: במה שכולם רגילים לקרא שמחה...) ותעזוב אותי... אין לי כח לכלום... **אין בעיה... זכותך...** אבל!!! שלא תגיד שלא אמרתי... ככל שתעשה לעצמך **פחות** גבולות... ככה אתה תהיה **פחות** בשמחה ויותר בדכאון...

אני כעת אומר לך נתונים יבשים!!! ואני לא הולך להסביר לך למה זה ככה... עזוב... למה שאני אסביר לך... תבין: מתי צריך להסביר? כשאני צריך שתאמין לי... אבל כאן??? כאן אתה לא צריך להאמין לי... אתה פשוט מוזמן לבדוק את זה על עצמך... אתה רוצה לעשות על עצמך מחקר??? בבקשה... בא ניקח שני שבועות בחודש הקרוב... שבוע אחד תציב לעצמך גבולות ברורים!!! (מתי אני קם, מתי לישון, מה לומד, כמה, וכו') ובשבוע השני תשחרר את הקפיץ עד הסוף... תתן לעצמך דרוור... אבל מממזה דרוור... ציפור דרוור... לחפשי חינם... תוריד מעצמך כל מסגרת וכל עול (חוץ ממה שהתורה מחייבת אותך כמוכונ...) תסתובב כל היום עם פיג'מה... אבל ככלל היום... ותחזור אלי ותגיד לי איך היה בשתי השבועות... **ואני מנבא לך מראש:** בשבוע שהיציב לעצמך גבולות אתה תראה שאתה שמח!!! (להגיד לך שזה יהיה קל? בפירוש קשה!!! להגיד לך שלא תהיה עייף?? בפירוש תהיה עייף!!! אבל שמח!!! אתה תרגיש טוב עם עצמך...) אבל בשבוע השני שתתן לעצמך פורקן ודרור... נראה אותך... אוהו... דכאון אחד גדול ומשוחרר... אין ברירה!!! יצחק הוא הכתובת לענייני צחוק!!!

אתה רוצה לצחוק?? אתה רוצה לשמוח?? תציב לעצמך גבולות!!! והווי כמה שהמידע הזה קריטי בפרט בחודש אדר... חודש אדר זה החודש שיש בו הכי הרבה שבירת מוסכמות... הכי פחות גבולות... וממילא דווקא בחודש הזה השמחה האמיתית היא מאיתנו והלאה...

אז אמנם להיכנס לנושא ולהסביר את זה היטב -- אין כאן המקום ביריעה... **אבל ממש בקצרה אני כן יכול להגיד לך:** בשמחה מצאנו את הביטוי- שמחה **פורצת!!!** שמחה זה משהו שצריך להגיע **עם זרם**... אם השמחה היא כל הזמן מטפטפת ככה... היא אף פעם לא יכולה לפרוץ... (כמו להבדיל בביה"כ... אם הנייאגרה נתקעה והמים כל הזמן יורדים... אז תכלס... זה אף פעם לא יורד... כי בשביל להוריד את המים צריך זרם...) בשביל ששמחה תפרוץ ותתגעש ותמלא את כל הלב... בשביל זה היא מוכרחת לבא מתוך גבולות ברורים ש... שהיא פורצת אותם!!! רק מי שיודע להיות רציני... מסוגל לפעמים לפרוץ את הרצינות ולהיות שמח ומבודח... אבל מי שלא יודע להיות רציני... הוא אף פעם לא יכול להגיע לשמחה!!! כי השמחה אצלו היא כזו מפוזרת... דלילה... מטפטפת... לא **פורצת**... אין לה זרם מספיק חזק... כמוכונ שזה הרבה יותר עמוק מאיך שאני מציג את זה... אבל זה רק בשביל לשבר את האוזן... מה שבטוח!!! אם אתה באמת רוצה לקיים מאמר חז"ל משנכנס אדר מרבים בשמחה... הכתובת לשמחה היא בקבלות הנוקשות שתקבל על עצמך לקראת השבירת מוסכמות של חודש אדר עייף ויגע... שכן יהיה ירא אלוקים... ולא חלילה להיפך...

הודעה משמחת:

בשבוע הבא עלינו לטובה יצא לאור חוברת "בשובי לירושלים" חלק א'

חוברת זו בחלקה יצאה לראשונה במהירות הבזק שלושה ימים בלבד לפני חג הפסח... (ולכן לא הודפסה אלא נשלחה במסגרת המייל בלבד) וכעת חוברת זו יוצאת שוב עם הוספות רבות... (אגב: היות וחוברת זו יצאה גדולה במיוחד... למעלה מ-150 עמודים... לכן נאלץ גם למכור אותה במחיר שונה... נא לעקוב אחר המחיר...)

חוברת זו עוסקת בענייני קרבן הפסח והיא מחולקת לשני חלקים:

חלק א' "בצאתי ממצרים"

חלק ב' "בשובי לירושלים"

חלק א' הנקרא **"בצאתי ממצרים"** ממחיש ומתאר את עבודת קרבן הפסח שנעשה עדיין שם בגלות מצרים וכל המסתעף... כפי שנקרא בלשון חז"ל:

"פסח מצרים"

ואילו חלק ב' הנקרא "בשובי לירושלים" ממחיש ומתאר את אותו קרבן פסח כיצד הוא נעשה בבית המקדש, שהוא נקרא בלשון חז"ל **"פסח דורות..."** לקיים את דברי המשנה בפסחים שדנה: "מה בין פסח מצרים לפסח דורות..." יתן ה' שבמהרה נזכה ל"כימי צאתך מארץ מצרים ארצנו נפלאות" אמן.

עקב שיקולי גניזה... החוברת הפעם יצאה מוקדם!! **ובמתכונת מצומצמת!!!** ולכן פונים אנו למפיצים היקרים די בכל אתר ואתר: נא לעדכן מראש כמה חוברות לשלוח... כדי שנדע כמה להדפיס... ואם שלחנו ונשאר לכם... נא להחזיר את החוברות בהקדם האפשרי כדי למנוע כמה שפחות גניזה... תודה מראש על השיתוף פעולה... ועל הכל... להזמנת כמות מרוכזת של חוברות: 052-7683095 (רק השבוע!)

נותרה כמות מצומצמת מהקונטרס

שמונים ומאת יום

ובו מאמרים בענייני ימי הפורים והמסתעף...

בפלא': 054844669

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב - 0527171721

רמות - רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ'ג 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

חזו"א 34 (פינת דסלר מוש' דריימוס) 0527117271

בית שמש: יהוה הירדן 9 רמה ב', מוש' צוויבל.

אשדוד - 0504120311

אלעד - 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד - 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גריץ פארק - 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות - 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכונת רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניתה 81. מוש' זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' מוש' קריעלר לתאם 0568415410

ברמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 046970339

חדש!!! הדרה: 058-3265912 מוש' קדושי.

שאלת המיליון!!! שאלה שאין אחד מאיתנו שלא מתחבט בה...

מדובר בשאלה שאף פעם לא תרד מסדר היום... שאלה מאוד משמעותית בחיים... שצריך אחת ולתמיד לעשות בה סדר... ואני אגיד לך בכנות: כבר לא פעם ולא פעמיים שפתחתי את הסוגיה הכבדה הזו בגיליון זה!!! ותמיד ענתי איזה תשובה... אבל תמיד הדגשתי שזו תשובה חלקית... אבל הפעם איה? ? ? נקווה שזו תהיה תשובה סופית אחת ולתמיד!!!

אבל!!! לא בשבוע זה אלא בשבוע הבא... בשבוע זה נתמקד בעיקר בהעמדת השאלה...

ובכן: השאלה המוכרת: ניקח לדוגמה את התאונה שהייתה באוטובוס לקרית ספר... כמובן שהתאונה הזו באה לעורר אותנו שנחזור בתשובה... ומי החושב שזה הגיע במקרה... אוי ואבוי... הרמב"ם (ריש הלכות תענית) כותב על זה דברים חריפים שזה מידת אכזריות ועל זה נאמר: ואם תלכו עמי בקרי... זאת אומרת: כל מה שזה קרה. זה בשביל לעורר אותנו...

אבל!!! לעומת זאת מי שהגיע לנחם בבתיים של ההורים השכולים... איזה מנגינה הוא שמע שם? ? הוא שמע יהודים שמדברים כמו יהודים... הכל לטובה. אנחנו לא מבינים חשבונות שמים!!! לא שואלים שאלות ולא מנסים להתחכם... מה שה' עושה אנחנו מקבלים באהבה...

סליחה: זו סתירה!!! אם הקב"ה עשה את זה בשביל לעורר אותנו... אז כאן לא צריך להגיד הכל לטובה... כאן זה לא נכון לומר אנחנו לא שואלים שאלות... אדרבה... כלל ישראל צריך כן לשאול שאלות: על מה עשה ה' ככה? מה חרי האף הגדול הזה? מה צריך להתעורר?

ואילו אם כן הכל לטובה ואנחנו לא שואלים שאלות... אז למה צריך להתעורר ולחזור בתשובה? ? **וכמובן... את השאלה הזו אנחנו פוגשים באינספור וירואציות בחיים...**

בכל התמודדות ובכל קושי שיש בחיים... יש את האפשרות לקבל באהבה... בכל מאוּדך... בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו... ומצד שני: אדרבה!!! תעשה שיעורי בית ותסיק מסקנות אישיות - אבל אשמים אנחנו... למצא את החטא שעברנו שבגללו קרה מה שקרה... **זו שאלה שיהודי בן תורה אמיתי אמור להתחבט בה כמעט בכל צומת בחיים...**

עכשיו ככה: אני לא סתם מעורר את השאלה הזו דווקא עכשיו!!! כי תתפלא לשמוע... אבל איפה נמצאת ההסוגיה שמדבר על השאלה הזו? ? לא תאמיני... **מגילת אסתר!!!** מי שמתבונן לאורך מגילת אסתר... זה כל הסוגיה של המגילה... זה כל הנושא שם...

ובכן: לא ניכנס יותר מידי לפרטים... אבל רק מלמעלה: כידוע: המסר העיקרי של מגילת אסתר הוא שיש כאן פזל של המון המון חלקיקים שנראים לא קשורים אחד לשני... ובסופו של תהליך מתברר שמסובב כל הסיבות סיבב גלגל את כל צירופי המקרים האלו שבחלקם היו נראים מאוד רעים... אבל בסופו של תהליך... שהכל הוביל לטוב גמור ומוחלט!!! כלומר: בהתחלה אתה לא מבין למה אחשוורוש הורג את ושתי ולמה הוא לוקח את אסתר... ולמה המן עולה לגדולה ולמה הוא גוזר עליה על כל היהודים ולמה הוא שולח אגרות ולמה ולמה ולמה... והמון המון סימני שאלה? ? ובסוף בסוף בסוף... אחרי שנסגר כל המעגל פתאום מתגלה שכל כל כל הסיפור הכל בשביל להוביל למחית עמלק ולישועת ישראל... ובשביל זה ושתי נהרגה כדי שאסתר תבא במקומה... והמן עולה לגדולה בשביל מרדכי (כדי שייאגור ממון לטובת מרדכי שיבא אחריו...) והמן רוצה להרוג את כל היהודים כדי שאח"כ הגזירה תתהפך עליו בעצמו ובשביל זה הוא עושה עץ גבוה למרדכי... בשביל שאח"כ הוא עצמו יתלה עליו... בקיצור: בסוף מה מתברר? ? שכל צירופי המקרים של המגילה הכל הוביל לטוב גמור!!! שכמובן התגלה רק אחרי שנסגרו כל הקצוות! נכון שזה המסר של המגילה? ? ?

נכון שזה כל הקונץ וזה כל העוקץ וזה כל העניין וזה כל הלב של ה"להודיע" של פורים? ? ?

אבל!!! מה אעשה!!! שאם אתה תקבע איתי חברותא בישוב הדעת ונלמד יחד את המגילה פסוק פסוק נקודתית... פתאום אתה תשמע הסברים אחרים לגמרי... תלמידיו של רשב"י שואלים אותו: מפני מה נגזר על עם ישראל כליה? ? ? מה הוא עונה להם? ? מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע!!! ואני עומד ושואל: רבש"ע: וכי זו הסיבה? ? הרי מה שאני יודע זה שכל הסיבה שהם התחייבו כליה... זה רק בגלל שמסובב כל הסיבות רצה למחות את עמלק ולכן הוא גלגל גלגלים שעם ישראל יתחייבו כליה... ואח"כ הכל יתהפך על עמלק... ואילו רשב"י מתעקש לומר סיבה נקודתית... עם ישראל חטאו ולכן הגיע אליהם עונש...

נו... אז מה האמת? ? תכל'ס... אם תשאל שאלה: למה נגזר על עם ישראל כליה? ? מה תהיה התשובה הנכונה? ? האם בגלל שהכל לטובה... ויש פה חשבונות שמים... ויום יבא ואנחנו נבין (כפי שבאמת קרה...) או לא... או לנו כי חטאנו... נחזור בתשובה על שנהנינו מסעודתו של אותו רשע... הלאה... כידוע...

ביום האחרון של המשתה קרה אסון ואחשוורוש הרג את ושתי... ואח"כ הוא התחרט על זה... נו... באמת למה זה קרה? ? נו... למה? ? פשוט מאוד למה - כי מסובב הסיבות רצה שאסתר המלכה תבא במקומה ועל ידיה יעשו ניסים לישראל... נכון? ? אבל לא!!! חז"ל מסבירים נקודתית... שמצד ושתי הסיבה שהיא נהרגה זה בגלל שהיא העבידה את נשות ישראל... ומצד אחשוורוש הוא נענש בגלל שהוא התגאה והשתמש בכלי המקדש... רבש"ע: זה סתירה!!! הרי כל הסיבות הנקודתיות האלו הורסות את כל המסר העוצמתי של מגילת אסתר... הרי כל הרעיון של המגילה הוא שיש מסובב כל הסיבות שמגלגל גלגולים לטובתם של ישראל... וממילא הסיבה שושתי מתה זה בשביל להוביל מהלך שכולו טוב שיתגלה רק בעוד כמה שנים... ואם חז"ל מתעקשים בסיבות נקודתיות!!! ולהסביר על מה אחשוורוש וושתי נענשו... אז כל

העוקף של המגילה מתפוגג... (תבין: אם רק זו הסיבה שזה קרה... אז למה כל מילה במגילה מעכבת? ? באמת למה אם החסרת מילה אחת מהפרק הראשון של המגילה אני כבר צריך לחזור...? ? מה כ"כ נוגע אלי הזוג המרושע שחוטאים ונענשים ואני חייב עוד לדקדק בכל תיבה שמדברת על החטאים שעליהם הם נענשו...) ואפשר עוד הרבה להאריך אבל אין כאן המקום... **עכ"פ מה שרואים כאן לאורך כל הדרך...** שנכון!!! מצד אחד יש חשבון כללי... מה שנקרא הסיבוב הגדול... ומצד השני יש את החשבון הנקודתי... ואת השילוב המנצח ביניהם צריך אחת ולתמיד להבין!!! עכשיו: אני מקווה שאתה מבין לבד מה הקשר בין מה שכתבתי עכשיו בייחס למגילה... לבין השאלה שעוררתי בתחילת המאמר... **כי זה בדיוק אותו הנושא!!!** כשיש תאונה קטלנית באוטובוס ואנחנו אומרים שהכל לטובה והכל חשבונות שמים ואנחנו לא מהרהרים אחרי רצונו יתב'... מה אנחנו אומרים בזה? ? שיש פה את מסובב כל הסיבות שהוא מגלגל כל מיני מהלכים... שבאופן נקודתי זה נראה רע אבל אליבא דאמת הכל לטובה... מצד שני: אם צריכים להתעורר בגלל זה... זה אומר שיש כאן כן משהו נקודתי... שהקב"ה בא לעורר אותנו... בעזרת ה' בשבוע הבא נפתח נושא יסודי זה בהרחבה... ויהי נועם ה' עלינו...

לכל הרוחות ו... ו... ו... והשדים!!!!

היום נדבר על שדים!!! כן... שדים ורוחות רעות... לא פחות ולא יותר...

נתחיל במשאל עם: מתי פעם אחרונה פגשת שד?? כמה שדים ראית בחיים שלך?? האם פעם נאבקת מול שד?? ואין ניצחת אותו? בעצם אין נראה שד...?? ובכן: מה זה המושג ששמו שד?? הרי להתעלם לגמרי מהמושג הזה א"א. כי שד זה מושג שמוזכר בגמ' המון פעמים... אז באמת מה קרה שבדורות האחרונים זהו... נעלמו כל השדים?? לאיפה הם נעלמו?? איפה כולם מתחבאים??

אז אני אסביר לך את הסיפור ואז פתאום תבין את הכל...

מה זה שד?? שד זו מציאות שכל כולה וירטואלית!!!

בדרך כלל מציאות ו-וירטואלי זה סתירה... אז זהו!!! שזה בדיוק הרעיון של שד... מצד אחד הוא מציאות!! אבל וירטואלי!!

אתה רוצה דוגמה קלאסית של שד שאנחנו מכירים אותו מקרוב??

אני מכיר יהודי אחד מיליונר בקנה מידה... ששכב לו בבנק מאה מיליון דולר... ואל תשאל... יום אחד הייתה לו נפילה כלכלית רצינית וההון שלו ירד ממאה מיליון לארבעים מיליון... הבן אדם לא היה מסוגל להכיל את האסון הנוראי... והוא התמכר לאלכוהול וסמים ואיבד את שפיותו...

כעת יש לי שתי שאלות לשאול אותך: שאלה ראשונה: מאה מיליון דולר ששוכב אצל בן אדם בבנק... זה מציאות?? כן!! מציאות!! ועוד אין מציאות!! הלוואי עלי כזו מציאות... כעת ניגש לשאלה השניה:

תגייד לי: מאה מיליון דולר ששוכב בבנק זה מציאות--ממשית??

אם יש לי מאה מיליון דולר בחשבון... יש לי- בעצמי מה לממש איתם?? בא נשאל ככה: האם יש לי נפקא מינה ממשית בין אם שוכב אצלי בבנק מאה מיליון או ארבעים מיליון? יש הבדל?? האם יש איזה עגבנייה או מיטה או ארון או חליפה או דירה או מה שזה יהיה שבמאה מיליון דולר כן הייתי יכול להשיג אותם ואילו בארבעים מיליון דולר אי אפשר?? אין!!! אין משהו כזה!!! זאת אומרת: ההבדל בין מאה מיליון דולר לארבעים מיליון... כמה שבמציאות ברור שזה הבדל עצום... אבל זה לא הבדל ממשית!! זה הבדל נטו וירטואלי!! נטו לומד'ס... הנה לך דוגמה של מציאות-וירטואלית!! אז מהיום תדע שלמציאות וירטואלית יש שם!!!! קוראים לזה שד!!!! והנה... תראה מה קרה לאותו אחד... היה לו מאה מיליון דולר- שד... את השד הזה הוא הכניס בתוך הכספת בבנק... ושמר עליו חזק חזק... כי כידוע... כולנו מפחדים משדים... וברגע שהשד הזה יצא מהכספת- ברגע שפתאום המאה מיליון יצאו איכשהו מהחשבון והצטמקו לארבעים מיליון... מה

כשאתה רואה שני קבוצות שרבים כל היום על השקפה... מה יש ביניהם?

שדים!!!! זה מה שיש ביניהם... נו... אני שואל אותך: היום אין שדים???

אוהו... היום הכל זה שדים!!! הכל נהיה וירטואלי...

כעת נעבור ממש בקצרה לרבען של השד... בזה"ק מובא שלשד יש אשה שקוראים לה ___ עדיף לא להגיד את השם... וגם היא אותו סיפור... גם היא וירטואלית... והיא מסתובבת בעולם ומזדווגת ושולטת על מי שנמצא בעצבות או מי שהעיניים שלו לא במקום... או שיש לו מחשבות לא טובות... ולא ניכנס כעת לנושא הזה... מה שבטוח... גם הגברת של השד... גם היא דימיון וירטואלי שיש לה אפשרות לחדור רק בצורה וירטואלית... היא נכנסת לנו בחלומות... בכל שטחי ההפקר הוירטואלי שיש לנו בחיים...

עכ"פ מה שכעת נוגע לעניינינו!! ש-פעם!! פעם

השד ואשתו... כל אחד היה מסתובב במקום אחר... לכל אחד היה ממלכה משלו... השד היה מתעסק עם אנשים שמנותקים מהמציאות מהמקום של גאווה או תאוות ממון או תאוות שלטון. או לחילופין פטפטת בהשקפה ולשון הרע... ואילו הרבען שלו הסתובבה בכל מיני התמודדויות אחרות שאכמ"ל. והנה... לאחר שנים רבות שבני הזוג האלו מסתובבים בעולם כמו הומלסים... מחוסרי בית... סו"ס הגיע זמנם לחנוך את משכן הקבע שלהם... וכיום המשפחה התאחדה. והשד ואשתו שניהם עברו להתגורר בבית פרטי משלהם... לבית הזה קוראים לא פחות ולא יותר:

הרשת האלחוטית!!!!!!

כן... זה משכנו הפרטי של מלך השדים... כאן גרים בכיף מלך השדים ואשתו... ואל תשאל... הם מכניסי אורחים מופלגים... הם פותחים את הדלת לרווחה שמי שרק רוצה שיבא ויצטרף למחול השדים...

וממילא אם בתחילת המאמר נשאלה השאלה: לאיפה נעלמו בדורנו כל השדים?? איפה הם מתחבאים?? אז הנה התשובה!!! היום יש להם בית... היום כל השדים נמצאים ברשת... ושם!! ברשת!!! הם קבלו אוטונומיה שלא היה להם אף פעם... אני רוצה שתבין: אחד הכללים של השדים זה שהם שולטים רק בדרך שהוא לא ספור ולא מנוי... מה הכוונה?? שד יכול לשלוט רק בדבר שהוא לא מגיע לידי ביטוי ממש בעולם הזה!!! אין לשד רשות לתפוס מקום בעולם הזה... הוא יכול רק להיתפס בדברים שהם לא ספורים... דברים שלא מגיעים לידי ביטוי ממש.

באינטרנט אתה יכול לבנור יום שלם ולצאת בידיים ריקות... זה מאפיין ברור של שד!!! באינטרנט אתה יכול להיכנס לתוך דרמה לא נורמלית... ועל כולם!!!! זה שד!!! שד לא יכול לגזול ממך שקל אחד ממש מהכיס... אבל הוא יכול לקחת לך את כל החיים בצורה וירטואלית... להכניס אותך לסרט ולהוציא אותך מישבו של עולם... זה כן... וזה הרשת!!!!

השדים נמצאים שם... ודרך שם הם מנהלים את כל העולם כולו!!!!

קרה?? תקף אותה השד!!!! הבן אדם לא היה מסוגל להכיל את האסון הוירטואלי שקרה לו והוא פשוט יצא מדעתו והתמכר לאלכוהול... מי תקף אותו?? שד!!! ולמה זה נקרא שתקף אותו שד?? כי כפי שסיכמנו... הרי לא קרה לו שום דבר ממשי. כי הרי אין שום הבדל ממשי בין מאה מיליון לארבעים מיליון... אז מה קרה? למה בכל זאת הוא יצא מדעתו?? כי תקף אותו שד!!!!

(אני רוצה שתבין: אני מכיר אברך שכל הונו הסתכם במאה אלף שקל... וקרה אסון והוא איבד את כל כספו... ויש לציין שלמרות שזה היה עצוב מאוד ומדאיג מאוד (ובאמת מדאיג כי באמת מה יהיה כאן...) בכל זאת הבן אדם לא יצא מדעתו... הוא לא התמכר לאלכוהול... אז למה דווקא המיליונר הזה הגיב כ"כ קשה, הרבה יותר מכל בן אדם נורמלי שאיבד את רוב רכושו?? והתשובה פשוטה: אדם שיש לו מאה אלף שח זה לא מציאות וירטואלית... אלא זו מציאות ממשית!! יש לי פה סכום כסף ממש שאני צריך אותו בשביל לחיות ממשי... ואם ח"ו זה נאבד... אז כמה שזה עצוב ונוראי... אבל עדיין סו"ס אנחנו עומדים מול בעיה ממשית!!! וממילא בולעים את הגלולה המרה... ולא נותר אלא לתכנן את הצעדים הממשיים הבאים של היום שאחרי... אבל ברגע שיש לך עסק עם מציאות וירטואלית אז כשהוירטואלי נאבד לך... אין לך לזה פתרון ממש... אתה חייב לברוח לדימיון שגם הוא וירטואלי... לסמים... לאלכוהול... לניחוק מהמציאות... זה מה שנקרא "שתקפו שד".)

עד כאן דוגמה קלאסית של שד... אבל עזוב... הלכתי

מידי רחוק... יש דוגמאות הרבה יותר פשוטות וקרובות אלינו משטח החיים...

אני מכיר שני יהודים שכל היום מתווכחים בהשששששששש... מי יותר גדול בתורה?? הרב שלי או הרב שלך?? למי יש יותר דעת תייררה?? והם מדברים על זה כבר חודשים ושנים... והם רבים על זה ונלחמים על זה... ואני עומד ושואל: תכל'ס... למאי נפקא מינה?? יש לזה השלכות בחיי היום יום?? יש איזשהו נפקא מינה בהלכה ביניהם... אולי משהו בטריפות... משהו... תביא איזה "מאי בינייהו"?? שום דבר!!!! אז מה כן??

לא... זה נפקא מינה להשקפה!! כן... נכון... השקפה... אבל תכל'ס... גם מי שמשקיף לאיזשהו מקום הוא מחפש שמה איזה משהו... זה נוגע לו לאיזה משהו... אז תסביר לי אחת ולתמיד למאי נפקא מינה??

ומה אתה חושב... הם מנסים גם להכניס אותי למריבה הזו... והם רוצים שאני אכתוב על זה בעלון... ואני מוכן!!!! בבקשה... רק תסבירו לי לכל הרוחות והשדים... תסבירו לי איפה זה פוגש אותי ביום יום. בחיים הפרטיים שלי!!!! מאי נפקא מינה בשבילי מי הרב... מי המנהיג... ומה דעתו בנושאים מאוד מסוימים ונקודתיים שלא פוגשים אותו בשום צומת בחיים... תענו לי... נישט!!!! אין!!! אין תשובה!!!! אני יושב ומחכה. ומדובר באנשים לא טפשים והם אמורים לענות והם לא מצליחים לענות לי על השאלה הכי מינימלית... נו... אז מה זה? זה שד!!! מציאות וירטואלית!!!!

זו מציאות...?? אוהו מציאות... יש רבבות יהודים ששדים בנושא הזה... ומוכנים להפוך את העולם על הויכוחים האלו... אז מציאות?? בטח שזה מציאות... אבל נטו וירטואלית!!! אני עדיין לא זכיתי להבין איפה זה נפ"מ בשבילי... למחלוקת שיש בינינו... קוראים לזה מחול שדים!!!!!!

לרשת...

אם אתה לא נכנס לרשת... אתה נקי משדים!!!!
אבל אם אתה כן נכנס לרשת... אתה מותקף
באינספור שדים... אינספור נתונים וירטואלים
שמגורשים את השלמה המלך החכם שבך...
ומשליכים את השכל שלך לסוף העולם... כן... לכל
אחד מאיתנו יש שכל! יש חכמה אלוקית שאמורה
לשבת על הכסא ולהנהיג אותנו!!! אבל מלך
השדים כל הזמן מנסה להעיף את החכמה
מהכסא... וכל חשיפה לקווי נייעס או לרשת
האלחוטית היא מורידה את שלמה המלך
מהכסא... והשליטה עליך ניתנת למלך השדים
שימשיך לחוג עליך כמחול שדים... אל תתן לו את
זה

ואיך??? איך מבריחים את השדים האלו???

בשביל זה לשלמה המלך היה תקופה קשה...
תקופה שבה הוא נזרק על ידי מלך השדים...
ובאותה תקופה הוא גם היה מלך!!! אבל על מה?
על מקלו!!! שלמה המלך למד על בשרו את אחד
המסרים החשובים ביותר... בעיקר בשביל הדור
שלנו... שלמה המלך מלמד אותנו שאם יש לך
אופציה להיות **שלמה המלך שמוך רק על מקלו!!!**
או להיות מלך השדים ולשבת על כסא של שלמה...
עדיף לך לבחור להיות מלך על מקלו!!! **מה**
הכוונה??? מה אמרתי פה במשפט הזה???

הרי כן: כעת יש לי בחשבון בנק אלף שקל... אני
יכול ברגע אחד להכניס לעצמי לחשבון מליארד
דולר... אתה יודע איך? **בהיפנוחה!** יש לי מישהו
שיועד לעשות את זה... הוא יכול להכניס אותי
לאיזשהו בועה ולהכניס אותי לתוך איזה ענן...
שאני אדמיין שאני כעת מליארד... וזה... מאותו
רגע אני באמת נהיה מליארד... אני מחייך לכל
עבר ונהנה מהחיים...

נו... מה אתה אומר??? מה עדיף?? אלף שקל
מוחשיים בחשבון!!! או מליארד דולר אבל
דמיוניים?? אה... מה אתה אומר???

נראה לי שבסופו של דבר כולנו מסכימים עם
הפתגם: טוב תפוח אחד מיד ממאה תפוחים על
העץ!!! אני מעדיף אלף שקל בחשבון (אפילו
במיוס...) מאשר מליארד דולר מנותקים לגמרי
מהמציאות!!!

כשמלך השדים שולט על העולם... הוא נותן לך את כל
העולם בתוך הכף יד שלך... אבל בדימיון... בסרט...
במדיה... בתמונות... בנייתוק מהמציאות... לעומת זאת
עומד לפניך שלמה המלך והוא מולך בזה"כ על מקלו!!!
אבל המקל הזה הוא אמיתי! מוחשי!!! מחובר
למציאות! נוקש על הארץ ולא מנותק ממנה!!! אומר
שלמה המלך: עדיף מקל ממשי אחד שנוגע בקרקע...
מאשר כל כדור הארץ בכף ידך אבל באויר... בדימיון...
וכלנו מסכימים איתנו!!! אף אחד מאיתנו לא
חושב אחרת!!! וכאן!!! במקום הזה אנחנו נמצאים
כעת... מלך השדים יושב כעת על כסא של שלמה... והוא
מוכן לתת לנו את כל העולם בתוך הכף יד... אבל
בדימיון... ומהעבר השני עומד לו שלמה המלך החכם
מכל אדם ואומר לך: בני... אל תתפתה!!! תהיה חכם...
אל תפול ברשת... בא איתי גם במחיר שתשאר מלך
מסכן וחכם עם מקל... רק אל תפול לי ברשת ודו"ק..

שיש לנו שפע עצום ובלתי נתפס... (תשאל את סבא
וסבתא שלך והם יתנו לך מושגים של צמצום וחסר שהיה פעם...)
אנחנו נמצאים היום בדור של "סעודת שלמה
בשעתו..." הכל נמצא בידיים שלנו... כל העולם כולו
נמצא בתוך כף יד של כל בן אדם... את זה אני לא צריך
לספר לך... **אבל!!! יש לזה מחיר!!!** כן... אנחנו נמצאים
בדורו של שלמה המלך... אבל צריך לדעת ש... שמי
יושב על הכסא של שלמה???

מלך השדים!!!! היום מי שולט בעולם?? מי מנהל את
סדר היום?? **המציאות הוירטואלית!!!!**

יש לי חבר שכל הזמן מקשיב לקווי הנייעס ולרדיו...
זה מדהים לראות איך שהוא כל הזמן חי בדרמה...
שמעת?? יש פילוג חדש בליכוד... ויש סיכוי לאיחוד
כוחות בעבודה... וראש הממשלה בחקירות או
בשימוע... ואל תשאל... יש עכשיו פיצוץ חדש בציבור
החרדי... שאי אפשר לדעת מה יהיה... והמצב לא
פשוט... וכל רגע יכול להיות מפץ שיטורף את
הקלפים...

וביינו... נכון **שבשבוע האחרון ממש** זה באמת דרמה
רצינית?? נכון **שעכשיו עכשיו...** ביומיים האחרונים
ממש יש באמת מפץ פוליטי שלא היה כבר שששנים...
ואי אפשר לדעת מי ילד יום???

נכון???? נכון או לא נכון?? **נכון שבדיוק עכשיו זה**
דרמה שעוד לא הייתה?

אז זהו!!! שמה אעשה... שאת המשפטים האלו בדיוק
עם כל הדרמה שלהם אני שומע מאותו אחד כבר
חמש שנים... **הוא אף פעם לא דיבר אחרת!!!**
המציאות הוירטואלית לא מפספסת! היא תמיד
תיצור דרמות חדשות ותמיד הכל יהיה במפץ. ואל
תשאל. יש בזמן האחרות פוליטיקות רציניות ביותר...
ואאל תשאל... זה לא פשוט בכלל וכו' וכו'... והעסק
כל הזמן חייב להיות רוחש... תוסס... תמיד זה השקט
שלפני הסערה... ותמיד מגיע המפץ האדיר שהולך
לשנות את כל הזירה הבינלאומית...

זה כח של המציאות הוירטואלית!!!! זה כח של מלך
השדים שיושב בדורנו ומתוורר לו על כסאו של שלמה
המלך!!! הוא מצליח לנצח על מחול השדים ולשגוע
ולשלוט על כל העולם באמצעות **כלום כלום כלום**
כלום כלום כלום!!! הוא מצליח לשגוע פילים ולהחריב
קהילות וליצור שסעים עמוקים בתוך כלל ישראל... על
מה? על פטפטת של השקפה! הוא מצליח לפרק
משפחות ולקרוע ילדים מבתים... על מה?? על
אתרים וירטואלים!!! על טינופת וזוהמא וירטואלית...
על כלום... על אפס... כמובן שזה כבר יותר התפקיד
של הרבצען שלו... עכ"פ שניהם היום עובדים דרך
הכלי החזק ביותר בדורנו... הרשת!!! שזה היום
הכסא של שלמה!!!

זה הכח ששולט היום על כל העולם!!! ומי בראש??
מלך השדים!!!!

כן... זה לא הפעם הראשונה... זה כבר בפעם השנייה...
רק בפעם הראשונה זה היה מלך השדים שנלחם מול
שלמה המלך!!! וכולנו חיכינו מתי שלמה המלך יופיע
עם המקל יחזור למלכותו!!!
וכעת זה הרשת האלחוטית מול פעמי משיח... וכולנו
מחכים מתי משיח צדקנו יופיע עני ורוכב על חמור
ויחזיר את המלכות... ויגרש את השד הזה שמהלך
עלינו אימים... אז אם פחדת משדים ורוחות רעות...
אתה יכול להיות רגוע... היום כל השדים נכנסו

כן... היום זה לא סוד שהרשת הוירטואלית
השתלטה על כל העולם!!!!!!

וכעת אני אגלה לך סוד כמוס:

זו הפעם **השניה** שזה קורה בעולם- (שהוירטואלי
השתלט על העולם...)

כי אתה יודע מה הייתה הפעם הראשונה
שהמציאות הוירטואלית שלטה על כל בעולם??
עיון מסכת גיטין פרק מי שאחזו... ושם יש סיפור
ארוך ומסתורי על שלמה המלך שהוא היה מלך על
כל העולם... ויום אחד הגיע מלך השדים וזרק את
שלמה המלך מכסאו... והתיישב במקומו של
שלמה. ובמשך חצי שנה מלך השדים-- הוא זה
שמלך על כל העולם במקום שלמה המלך... **מה**
כתוב בסיפור הזה???

מה העומק שעומד מאחורי המעשה המסתורי הזה
שמובא בגמ'???

אז בקצרה: שלמה המלך היה החכם מכל אדם!
המשמעות הפשוטה של חכמה הוא **חיבור והכרה**
גמורה במציאות הממשית כמות שהיא!!! והיות
ושלמה המלך ייצג את החיבור למציאות
האמיתית... הרי הניגוד הכי גדול וקיצוני שלו היה
מלך השדים... (שכל עניינו הוא אנטי ממשי... כולו
וירטואלי...) ולכן כשהנביא רוצה לבטא עד היכן
הגיעה חכמתו ומלכותו הבלתי מעורערת של
שלמה המלך... מה כתוב: "וישב שלמה על כסא
ה'", אומר רש"י: מה זה כסא ה'?? **שהוא היה מלך**
גם על השדים!!!!!!

מה הכוונה?? לשלמה המלך הייתה כזו חכמה
עצומה וכזה היקף של לב רחב... שכל המידע
האינסופי שיש לנו היום דרך האינטרנט... הרי כל
זה היה נמצא בתוך כף ידו של שלמה המלך... זה
יצא לו מהשרוול... שלמה המלך היה יכול להגיע
לאיזה אתר שהוא רוצה... ולבחוש ולנבור איפה
שרק מתחשק לו... **אבל!!! שלמה המלך היה**
חכם!!! והוא ידע והבין את מה שהעולם מתחיל
להבין לאט לאט בדרך הקשה!! הוא הבין שכל
המידע הוירטואלי הזה **הוא שד!!!!!!** ומחול שדים
זה דבר מסוכן... תחליט: או שלא יהיה לך קשר עם
שדים... לא לטוב ולא למוטב... או שאם יש לך כבר
גגע עם שדים... אז אתה חייב **למלוך עליהם!**
אתה צריך לשלוט עליהם ושלא הם ישלטו עליך...
(על משקל אותו מיליונר... אם הוא לא היה מיליונר... בסדר...
אין לך שום דבר וירטואלי... אבל ברגע שנהיית מיליונר וכבר יש
לך סכומים בקנה מידה וירטואלי... כאן אסור לך שהם יעבירו
אותך על דעתך... לא יתכן שאתה תאבד את שפיות דעתך
מסכום וירטואלי שנאבד לך...) שלמה המלך תפס את
מלך השדים וקשר אותו חזק חזק!!! **הוא חסם את**
עצמו בכח!!! והכריח את עצמו שלא להתעניין
ולא ליצור שום קשר ומידע לא נצרך עם תכנים
וירטואלים שלא מובילים אותו לשום מקום...

בשביל זה שלמה המלך היה חכם זה היה
פסגת חכמתו!!!!!!

אתה שומע?? פסגת חכמתו של שלמה המלך
הייתה שהיה לו את מעגל האפשרויות
הוירטואליות הבלתי מוגבלות שיש בדורנו... והוא
היה מולך עליהם ולא הם היו שולטים עליו!!! הוא
היה המוביל ולא מובל!!!

עד שיום אחד קרה מה שקרה. ומלך השדים זרק
את שלמה ומלך במקומו **זה בדיוק!! אבל בדיוק**
מה שקורה היום!!!!!! היום אנחנו נמצאים בדור

ביום ששי הקרוב יערך הטיש המרכזי של נשיא ישראל... איש בל יעדר...

היום יום חמישי כ"ט אדר א'... השעה כעת שתיים בצהריים... כמידי חודש אמה הצדקנית הזעקה להתנדב למטבח של חצר בית יעזק להכין כיבוד לכל העדים שיתכן והם יגיעו במשך הליל ששי הקרוב...

כן... מידי ערב ראש חודש יש פה תכונה בחצר בית יעזק... המטבח נכנס לטורבו... אי אפשר לדעת עד הרגע האחרון מה הולך להיות בלילה הקרוב... (יש אמנם תמיד השערות חלקיות מה הולך להיות... אבל א"א לבנות על זה) עכ"פ אם תהיה היום ראות טובה בשקיעה... והאופק יהיה נקי... ויהיה אפשרות לראות את הלבנה כמה דקות אחרי השקיעה... אז הנה!!! זה אומר שבליל ששי הקרוב אני הולך לפגוש את הבן דוד שלי היקר יוחנן... שהוא לומד בישיבת רבי עקיבא ושומע ממנו שיעורים... ואילו אני שומע שיעורים מרבי שמעון בן גמליאל ויש בינינו סיכום שמידי ערב ראש חודש הוא והחברותא שלו עושים כל מאמץ כדי לראות את הלבנה... ואז הם עושים משמר של הליכה ועולים כל הלילה לירושלים... בדרך הם משננים וגורסים את כל המסורות שהם קיבלו בחודש האחרון מרבי עקיבא... ואז הם מגיעים לכאן להעיד עדות החודש!!! והיות והם עדיין לא כ"כ מוכרים לבית דין... אז אני והחברותא שלי שמכירים אותם מגיעים בתור עדים שמעידים עליהם עדות אופי...

ואז מידי ראש חודש נפגשים פה בחצר בית יעזק מול השולחנות הערוכים של בית יעזק... ואז אנחנו מתחילים "להחליף דולרים" (או במושגים נשנים "מחליפים מתכונים...") הם מעדכנים אותנו בחידושים הבני ברקים... איזה חידושים הסעירו את עולם התורה בשיעורים הכלליים של ר"ע בחודש האחרון... ואילו אנחנו מעדכנים אותם בהתפתחויות שנתחדשו בחודש האחרון בלשכת הגזית וההכרעות האחרונות שהראש ישיבה שלנו רשב"ג הכריע בחודש האחרון... **זה המפגש החודשי שלנו!!! אבל!!! כמובן שכל זה רק אם ראו את הלבנה**, אבל קח בחשבון שפעם ככה ופעם ככה... הרבה פעמים לא רואים את הלבנה ביום... או שהיא מכוסה בעננים... ואז לא מגיעים עדים... ואז הפסדנו את המפגש המתוק שכל החודש אנחנו מחכים לו בכליון עיניים ואז אנחנו נאלצים להתאזר בסבלנות ל"ר"ח הבא... עכ"פ הנה... הגיעה השקיעה בירושלים... אבל לצערנו לא הייתה ראות טובה ולא ראו כלום... לכן בשלב זה אין עדיין קצה חוט... א"א לדעת מה הולך להיות במשך הלילה הקרוב... יתכן שבאמצע הלילה פתאום יגיעו לכאן אלפי עדים... (בפרט שהפעם ר"ח יוצא בליל ששי... ואם בישיבות אין שיעורים ביום ששי... אז יכול להיות פה פתאום הצפה של רבבות בחורים בני ברקים שייגיעו לירושלים להעיד עדות החודש... בפרט שזה ראש חודש אדר... ומשמיעין על השקלים... ושבת הפסקה ואל תשאל...) אז אני והחברותא שלי כבר התחלנו את המשמר ליל ששי כאן בבית יעזק... אנו נשב ונלמד ובמשך הלילה נראה מה ההתפתחויות... לפעמים בשעה 4.00 לפנות בוקר פתאום מגיעים לך בחורי ישיבות מבית שמש... ולפעמים ב-6.00 בבוקר פתאום מופיעים לך חסידי גור שהגיעו מקרית גת הרחוקה... ששם כן ראו את הלבנה...

ישבנו שם אני והחברותא וגרסנו את כל דיבורא דחטאת בתורת כהנים ושוב חזרנו שוב על כל ה"ח גזירות שגזרו בו ביום שמחקו סאה... וגם על כל התקנות של מפני תיקון העולם של רבן גמליאל הזקן... הגיע שלוש בלילה ואף אחד לא מגיע... (לבנתיים אמה שלי במטבח... הכינה לנו עוגה משלה והגישה לנו... סו"ס הם חצי משועממות שמה במטבח... כי אם עד עכשיו אף אחד לא הגיע... כבר מסתמן שבאמת החודש הזה יהיה ככל הנראה מעובר...)

עכ"פ באמצע הלילה הגיע מידע מאזור אשתאל ששם דווקא לא היה ראות מצויינת ובכל זאת לא ראו את הלבנה... אז ככל הנראה היום זה כבר לא יהיה ר"ח... אמה וכל מתנדבות המטבח של חצר בית יעזק יצאו כל אחת... אשה לביתה... סו"ס ליל ששי היום... וגם להם יש בית וגם הם צריכות להכין חלות לשבת... (והם כמובן סיכמו ביניהם שאם יהיו חדשות שיבואו מיד להזעיק אותם...) הבוקר הגיע... ועדיין כל זמן שלא הגיע חצות היום עדיין יכול להיות הפתעות!!! בבית המקדש עדיין נמצאים בעמדת זינוק... גם הלויים נמצאים בעמדת היכון... והנה... הגיע חצות ואין שמחה כהתרת הספקות!!! זהו!!! היום כבר סופית לא יהיה ראש חודש!!! אבל!!! מה שכן... היום בלילה בטוח ראש חודש...

--הגיע שלוש אחרי צהריים... עוד שעתיים כניסת שבת... לפתע... רבבות אלפי ישראל יוצאים מהבתים לבושים בגדי שבת... כולם הולכים לכיוון חצר בית יעזק... המונים המונים... מה יש??? **עכשיו יש טישי!!!** כן... תתפלל לשמוע... בערך פעם בחודשיים נשיא ישראל **עושה טישי!!!** (כל ראש חודש מעובר יש טישי!!! תזכור כלל: כשיש יום אחד ר"ח אז אין טישי... אבל כשיש שני ימים ראש חודש... אז באחרי הצהריים שבין היום הראשון ליום השני יש טישי... ברור??) אבל זה לא סתם טישי... זה טיש מיוחד מאוד... במעמד כל הסנהדרין ובמעמד שבעת טובי העיר של ירושלים... וכל גדולי ישראל... בקיצור: יש במה ענקית... וזה טיש מאוד יחודי... המון שמחה נשפכת שם... שירים... ריקודים... נשיא ישראל מרעיף על כלל ישראל כאלו ברכות שאתה לא מוצא כאלו ברכות בשום מאורע אחר... השולחן הטהור מתחיל אחרי צהריים של ערב ראש חודש ונמשך **לתוך ליל ראש חודש** (הפעם... זה יוצא ליל שבת... מסתמא פורס מפה ומקדש...) וזה עקרונות!!! לא סתם הטיש נערך דווקא בשעה הזו!!! כי היות והחודש מתעבר... אז חכמים רוצים לפרסם ש"ח נדחה ביום לכן כולם מגיעים כעת!!! כשזה עדיין ערב ראש חודש!!! כדי שהרגעים הגדולים של שקיעת החמה שאז זה ראיית הלבנה בחידושה... שזה יהיה לעיני כל ישראל... כן... הרגעים האלו שמתחדשת עברת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה זה רגעים מאוד נעלים... **ואז!!! כשמסתיימת הסעודה... ומגיע ברהמ"ז**... כעת מגיע הרגע של **הקידוש!!! קידוש הראש חודש!!!** יש ברכה מיוחדת לעיבור החודש... רשב"ג מקבל כוס של ברכה והוא מזמין על הכוס... ומברך ברהמ"ז... ואחרי ברהמ"ז... אז יש ברכה מיוחדת... תקשיב למילים... (עיין מסכת סופרים פ"ט) דבר ראשון: **ברוך אתה ה'... בורא פרי הגפן, ברוך אתה ה'... אשר עננולה גידל זורקים, הורס ולימדם זמני חדשים, טיכס ירה, כילל לבנה, מינה נבונים סודרי עתים, פילס לוריני קרבי רגעים, שס תיקן אותות ומועדים, דכתיב 'עשה ירה למועדים שמץ ידע מכווא', ואומר, 'כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאום ה' כן יעמוד זרעכם ושמכם', ברוך אתה ה' מקדש ישראל וראשי חדשים, כעת כל העם עונים אמן... ואז שוב חוזר נשיא ישראל ומתחיל לברך... 'הודו לה' כי טוב' כהיום הזה, בירושלים ששים ושמהים כולנו במקום, אליהו הנביא כמהרה יבא אלכלנו, המלך המשיח ימח בימינו, שימנה את הימים כשנים כבניין בית המקדש, ירכו שמחות, ויענו העם ויאמרו אמן, ירכו פסוקות טובות בישראל, ירכו ימים טובים בישראל, ירכו תלמידי תורה בישראל, וכל קהל האלפים עונים אמן... נו... אתם האשכנזים... תענו כבר אמן... תבין: הספרדים כבר מכירים את הסגנון הזה... הם מכירים את זה מההבדלה ובאופן כללי הם יודעים לברך עם כל הלב וגם לענות אמן על ברכות עם כל הלב... אבל האשכנזים האלו שיהיו בריאים... אלה יבשנים אלה... (אל תקח ללב... זה בניחוח של משכנס אדר) אבל חכה... לא גמרנו... **מקדש החדש, מקדש כראש חדש, מקדש בזמנו, מקדש בעיבורו, מקדש כתורה, מקדש כהלכה, מקדש כמתונים, מקדש כעליונים, מקדש ככרץ ישראל, מקדש כליון, מקדש כירושלים, מקדש ככל מקומות ישראל, מקדש כפי כרמינו, מקדש כבית הוועד, כאן אני כבר לא יודע מה אומרים... אולי על כל קטע שהוא אומר מקדש כולם עונים אחריו מקדש מקדש... (אולי "שמים") הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, וכולכם כרוכים על כל כרעה ותהלה לומים, הודו לה' כי טוב, אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו... אשרי המחכה ויגיע...****

לחידודי:

א. "שערו היה נראה בין ציץ למזנפת ששם היה מנייה תפילין", וקשה: איך מותר לכהן ללבוש תפילין יחד עם בגדי כהונה, הא כיון דקיי"ל: "המוצא תפילין ברשות הרבים מביאן זוג זוג" ואין בזה משום טלטול ד' אמות ברשות הרבים כיון דחשיב מלבוש, ואם תפילין חשיבי מלבוש, ה"ל מרובה מגדים, לכהן הדיוט המושב מגדים, ולכה"ג תשעה מגדים, (ולא תיבוא שאני תפילין דלא חשיב מלבוש אלא תכשיט, דהא חושן נמי חשיב תכשיט ונמנה כאחד מה' מגדים) וצ"ע.

ב. קי"ל השהט קדשים בחוץ, אינו חייב א"כ ראוי להקריבו באוהל מועד, (למעוטי אי שהט קודם פתיחת דלתות ההיכל או ששהט פסולי המוקדשין) צ"ע: ביום א' בניסן, שהוא יום שבו הקימו והנכו את המשכן, מאיזה שעה היה חשיב אוהל מועד בגדר "ראוי"? האם משעה שזרק את הדם על מזבח העולה? או משעה שהקטיר את החלבים? או לא כך ולא כך, אלא משעה שירדה האש מן השמים (שהו היה אחר גמר כל העבודות)?

כל הנוגע במזבח יקרשי!!

כל הנוגע!! מספיק לגעת... קרבן שרק נגע במזבח... כבר קיי"ל:

אם עלו לא ירדו!!! בחור ישיבה שבא לישיבה מתוך רצון טהור לעבוד את ה'... הוא עלה במעלות ה'... רק נגע במזבח! הרי אפילו הוא פסול קיי"ל: **אם עלו לא ירדו!!!**

גם אם יש לו חסרונות... גם אם יש לו מחשבות זרות... אסור לנו לדחות אותו באמת הבין... לא זורקים אותו...

אבל לא תמיד!!!

לרבי שמעון יש כלל אחד ברזל שעליו הוא לא מוותר בשום אופן

כל פיסולו כקודש הקודש מקבלו

אין פיסולו כקודש אין הקודש מקבלו!!!

מתי אם עלו לא ירדו??? מתי מי שבדק בתורה... אפילו שהוא פסול אנחנו מקבלים אותו...?? רק בתנאי שהפסולים והטעויות שלו הגיעו מתוך הבית מדרש... אבל אם זה מבחוץ... אז החוזה! תשאר בחוץ...

אל דאגה בחור יקר... יתכן ומסתמא יש לך כל מיני טעויות בעבודת ה'... מחשבת שינוי השם... שינוי המקום... שינוי בעלים... ההכרח לא יגונה... אין אדם עומד על דברי תורה א"כ נכשל בהם... יש כל מיני טעויות בדרך העבודה וזה נורמלי... תהיה רגוע... גם אם טעית... גם אם לא עלו לבעלים לשם חובה... **אבל הקודש מקבלו!!!** קב"ה חדי בפלפולא דאורייתא אפילו שאינו אמת!!!

אבל אם הטעויות מגיעות מהרחוב... כאן אין חכמות... אי אפשר לדלג על זה... אתה מחוייב לנקות את הראש... הזאת שלושה ושבעה... אתה מחוייב לטהר את עצמך במימי הדעת... תזרוק את כל השטויות ורק אח"כ תתקרב למזבח... ואז יש ביטוח משלים שכל הנוגע במזבח יקדש...

הפעם נדבר על שבת נפילת ליי!!!

כן... החדש האחרון בשנה מכוון כנגד השבת האחרון... שבת נפתלי... ואם אתה זוכר... בגיליון זה הוקדשו מאמרים כבר לכל אחד מהשבתים (ביום מן הימים אולי יצא על זה חיבור מילוקס...) וכעת נותר לנו רק שבת נפתלי (וגם שבת גד בהזדמנות) ובכן: **מה זה שבת נפתלי? מה המשבצת היחודית שלו בעבודת ה'???** ומעניין... אולי יתרבר שאני שייך לשבת נפתלי... אולי כעת אני אצליח אחת ולתמיד למקם את עצמי... אולי אני אמצא את המשבצת של האישיות שלי... איפה אני ממוקם באבני החושן...

אז לפני שנתחיל... דבר אחד אני יכול להגיד לך: מי ששייך לשבת נפתלי לא קורא את העלון שלי!!! נפתלי ו--אז נדברו זה לא הולך ביחד!!! כך שמי שהמאמר הזה מדבר עלי... צריך נס שזה יגיע אליו...

ובכן: נפתלי נקרא **"אילה שלוחה"!!!!** כבר מאז שהיינו ילדים ראינו בזכויות המקושטות שבבית הכנסת... ש... והסמל של שבת נפתלי?? צבי כזה של דואר ישראל שרץ מהר... זה המבדע היחיד שאנו יודעים על נפתלי... **אז כעת אני אוסיף לך רק עוד מידע אחד נוסף...** שבמדורש רבה בפרשת הנשיאים... כשמגיעים לקרבנות של נשיא שבת נפתלי... מה ל... הנושא שם?? **כיבוד אביו!!!** נפתלי התייחד **בכיבוד אביו!!!** וממילא כל הקרבנות שלו סובבים סביב אבא- יעקב אבינו... כי נפתלי כל הזמן עוסק בלכבד את אבא... ממילא גם כשהוא מקריב קרבנות... הרי הכל מסתובב סביב אבא... מה אבא היה עושה... מה אבא היה אומר... **אז מעכשיו יש לנו כבר שני נתונים אודות נפתלי...**

דבר ראשון: נפתלי **שליח טוב...** דבר שני: נפתלי **מכבד את אביו...** כעת צריך להבין: מה העומק והמכנה המשותף שעומד מאחורי שני הנתונים היחידים האלו?? **ומה באמת הההנקודה של שבת נפתלי???**

ובכן: המאפיין של נפתלי בשפה המוכרת של היום... קוראים לזה במילה אחת: **ש מ ר ב ו ת ! ! !** נפתלי אילה **שלוחה!!!** נפתלי מתייחד **בשליחות שלו!!!** נפתלי הוא **שליח טוב!!!** מה זה שליח טוב?

זה שליח עושה שליחות!!! לא נוגע ולא משנה בכהוא זה מהשליחות שלו... אם מסרו בידיים שלו מעטפה... הוא מעביר אותה כמות שהיא... בלי לשלוח יד ובלי להשאיר טביעות אצבעות ובלי לשנות אפילו כמלא נימה... **זה שליח טוב---** **זה נפתלי!!!** שנים עשר שבטים עומדים סביב מטתו של ישראל סבא... והוא מפקיד בידיים שלהם **את הדרך!!! דרך ישראל סבא...** וכל שבת מקבל תפקיד... אתה ראובן- לאף אחת **אחרת** שכולם ילכו בדרך... אתה שמעון תעמוד בעמדת זינוק **קנאית** ואל תאפשר לאף אחד לטעות מהדרך... ואתה לוי **תתווה** את הדרך... ואתה יהודה תייצג את מי שחוזר **ושב** לדרך... אבל עדיין... מי ישמור **שלא י א ב ד ו** את הדרך?

כן. ראובן ושמעון ולוי דואגים **שילכו בדרך**... אבל מי אמר **שזו הדרך** שעליה דיברת?? יששכר ישב **וילמד תורה**... וזבולון **יחזיק תורה**... אבל עדיין מי אמר בכלל שזו!!! שזו התורה?? אולי במשך השנים איבדו את הכיוון...

זו המשבצת של נפתלי!!! בשביל זה נפתלי הוא שליח לשמר את הדרך המסורה לנו מישראל סבא!!! עם ישראל עומדים למרגלות הר סיני... ואחת המשימות הכבדות ביותר שהקב"ה מטיל עלינו תדעו לכם!!! אתם כעת מקבלים את התורה... ואת התורה הזו כמות שהיא!!!!!! אתם צריכים לדאוג שהיא תעבור **בדיוק כמות שהיא**... ללא שינוי בקוצו של יו"ד ותגיע עד דור התשע"ט... **וזאת התורה לא תהא מוחלפת!!!** מישוהו יכול ליטול על עצמו כזו משימה?? **בשביל זה יש את נפתלי!!!** נפתלי... כל מהותו ותפקידו הוא להתמקד בעצם קבלת **השליחות** להעביר את התורה כמות שהיא עד דור האחרון!!! מה שנקרא בלשונו **"מעתיק השמועה"**

נפתלי לא אוהב חידושים והוא מסתייג משינויים... כי נפתלי הוא **שליח!!!** הוא עוסק בלכבד את אבא!!! לכבד את הדרך שהוא היתווה בלי להתערב ולא לשנות בכהוא זה מהדרך האוטנטית שאבא העביר לו...

--- חייה: איהז שבת היו יותר תלמידי חכמים? האם **ליששכר** או **לנפתלי?** לכאורה פשוט שלשבת יששכר!!! כולנו יודעים שבשבת יששכר הוא השבת שמייצג את התורה!!! **אבל תתפלא לשמעו שלא!!!** בדברי הימים (דה"י א' י"ב) מבואר להדיא שלשבת נפתלי היו אלף ראשי סנהדראות ואילו לשבת יששכר היו רק מאתיים ראשי סנהדראות (והמדרש בשרי השי"ם ח' מוציא מזה שמי שלומד תורה שלא במקומו נוטל שכר אלף ואכמ"ל) **וזה מאוד תמוה!!!** כי אם באמת לשבת נפתלי היו יותר תלמידי חכמים... אז איפה הם? למה אף פעם לא שמענו עליהם? למה תמידו ידענו שיששכר ויששכר ורק יששכר הוא הכתובה לשאלות והם היודעי בינה לעיתים... ואילו שבת נפתלי ? ? אף פעם לא שמענו משהו מיוחד שהם מתייחדים בתורה יותר מכל שבת אחר... **נו... באמת מה הפשט בזה???**

הביאור בזה הוא כך: יששכר הוא בעל **מחדש**... הוא בעל רוח הקודש... שואלים אותו שאלות ויש לו תשובות **מפתיעות**... יש לי **חידושים גדולים**... אתה נכנס לאוצר הספרים וכל ספרי השות"ם וכל **החידושים**... הכל מגיע מהדפוס של מועצה אזורית יששכר... כל **"גדיל תורה ואדיר"** זה תעשיה פרטית של יששכר... יששכר יודע **בינה לעיתים!** הוא כתב **עץ** של תורה... עדכני... מחודש... אבל נפתלי? **אצל נפתלי אין מטעם חידושים!** אדרבה נפתלי בורח מחידושים!!!

נפתלי נצמד לסוגיה ואומר רק את החידושים שאבא כבר אמר... (רבי אליעזר בן הורקנוס הוא דוגמא של נפתלי... אלו התלמיד חכם הכי גדולו שתי זרועותיו שני גלילי תורה... אבל הוא לא יאמר דבר שהוא לא שמע מפי רבו!!! אתה לא תצליח להוציא ממנו חידוש שהוא לא שמע איש מפי איש עד משה מסני... לעומת זאת רבי אלעזר בן ערך הוא בחינת יששכר... שרק פותח את פיו נעשה כמעין המתגבר ומהיר עיני חכמים בהלכה...) ממילא אל תתפלא שאם תגיע לאוצר הספרים... אתה תראה מדף שלם של ספרי חידושים ממרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א... ועוד מדף שלם של ספרים ממרן יביע אומר זיע"א... ואז אתה תשאל: איפה הספרים הרבים שכתב מרן הרב אלישיב זיע"א ועוד רשימה ארוכה של גדולי עולם וענפי הזרות שכולנו מזכירים אותם ברטט של קדושה... אבל הם כמעט לא השאירו ספרים באוצר הספרים היהודי... ובפרט כשמדובר באדמורי"ם קדושי עליון ומצוקי ארץ זיע"א שלא ראינו שהם כתבו משהו... כן... כשהיית בחור צעיר זה מאוד בלבב אותי!!! כל פעם שסיפרו לי על אדם שהיה גדול בתורה ובחסידות... מי היה רצתי לחפש איפה הוא באוצר הספרים... כן... אם הוא אדם כ"כ גדול... אז בטח יש לו הרבה חידושים... אז איפה הם...?? למה אין "תורה" שלו בכתובים??

אז זהו!!! שאוצר הספרים הוא לא תמיד אמת מידה!!! ולמה לא??? **כי זה שני שבטים שונים בעם ישראל!!!** יששכר הוא בעל מחדש!!! הוא יודע בינה לעיתים... לתרגם את בינת התורה ל---עיתים!! לפי העת! וממילא הוא כל הזמן נמצא במצב של חידוש... כי העיתים כל הזמן משתנים... **לעומת זאת נפתלי???** בשעה שיששכר כותב עוד תשובה הלכתית

בענייני המד מים הדיגיטלי החדש... באותה שעה נפתלי נצמד לדף גמרא ומדייק בלשון של ר"ש ותוס'... באותה שעה שהמשיע שליט"א משבט יששכר יש לו את הבינה לדבר בשפת העת ולדעת איך לתפוס את הציבור ולרתק אותם ולהלהיב אותם בסגנון חדש ועדכני... באותה שעה אלה תכנס לטיש של הרבה שליט"א... אל תצפה לחידושים... הרבה חוזר כמעט מילה במילה על מה שאבא שלו- הרבה צופק"ל אמר בשבת זו טיפ טיפה הוספות... אל תצפה שהרבה שליט"א יהיה מהפכן ומקורי... ואל תצפה שה'תורה' שהוא אומר בטיש... תהיה שיחה מרתקת כמו שהמשיע שליט"א מצליח לרתק אותך... **למה לא??** כי הרבה שליט"א ברוב הפעמים נמצא (בין הייתר) במשבצת של נפתלי!!! התפקיד שלו בתור רבה זה להיות **ממלא מקום אבותיו** והוא יושב כאן **בתחושת שליחות!!!** הוא כעת משתדל להמשיך ולהעביר את הדרך שהנחילו אבותיו הקדושים... וממילא כל ההנהגה שלו היא אנטי חידושי!!! אנטי מהפכנות!!! כמובן שתימך יש יוצא מן הכלל... וגם נפתלי לפעמים נאלץ לחדש ולשנות.)

--- **ואת ההבדל הזה רואים לאורך כל הדרך ביידישקייט!!!** וכשמבינים את זה... זה עושה סדר בראש ונותן תשובות להמון שאלות וחילוקי דעות וסגנונות מגוונים בין גדולי ישראל... קח את הדוגמא המוכרת ביותר...

היו לנו שני גדולי עולם: מרן החזון איש!!! ומרן הבריסקער רובין!!! מרן החזון איש מייצג את יששכר... כל כולו היה חידושי! בכל נושא ובכל עניין יש את **דעתו של מרן החזון איש**... אל תצפה מהחזון איש"א שיש לך בכל מחיר מקורות ויביא לך סימוכין לדבריו... כי הוא היה חזו"א!!! עם הכתפיים הרחבות שלו!! היה לו דעת תורה... והוא היה יודע בינה לעיתים... ואם הוא הסתכל על אתרוג והחליט שהאתרוג הזה הוא הפרי עץ הדר שעליו דיברה תורה!!! אז זהו! מכאן ואילך יש לנו אתרוג זן חזו"א... **אלא** שאז מגיע הירושלמי השמרן... זה שגר במאה שערים... והוא אנטי ציוני **לא ממקום** של קנאות אלא ממקום של **שמרנות!!!** (המשפט האחרון הוא די עמוק ומדויק... התחור עליו שוב... יש **קנאות** ויש **שמרנות**... זה שני שבטים שונים... אמנם שניהם נפגשים במאה שערים ושניהם לוחקים עשר צעדים אחורה בכל נושא... אבל עדיין זה **שמעון**- הקנאי זה **נפתלי**- השמרן... לא נאל לערבב ביניהם... אצל כל אחד זה מגיע ממקום שונה לגמרי בעבודת ה' ואכמ"ל) ובכן הירושלמי מגיע לשוק אתרוגים... ואומרים לו: **זה?? זה משהו טוב!!! זה זן חזו"א!!!**

הוא כועס... מה זה זן חזו"א?? אני רוצה אתרוג מיוחס שיש לנו קבלה עד משה רבינו... אה... אם ככה... תלך לבריסקער רובין!!! כשאתה מגיע לבריסקער רוב... כאן אין **זן בריסק**!!! כי הבריסקער רוב נצמד לאתרוג שאבא שלו נטל... ואבא שלו לסבא שלו עד הגאון ועד משה רבינו... אתה אף פעם לא שמעו בהלכה **מה דעת** הבריסקער רוב... (בענייני השעה כמובן שכן... אבל לא בהלכה) אתה יכול אולי לשמוע מעשה או עדות מוסמכת מהבריסקער רוב שמעיד שככה אבא שלו עשה... כי הבריסקער רוב מייצג את נפתלי!! איילה שלוחה!! אצל בריסק לא אוהבים חידושים... אדרבה... רק להיצמד למה שקיבלו מרבותינו... לעומת זאת אצל החזון איש... אין לך פינה ואבן בתורה שמרן החזון"א לא הפך בה וחדש בה... הנה לך דוגמא של הבדל בין נפתלי ל---יששכר!!!

עוד אחד מההבדלים הבולטים ביותר נפתלי לשאר השבטים... **אצל נפתלי יש ערך קדוש מאוד לנושא של מנהגים!!!!** או יותר נכון: לנפתלי יש התייחסות מאוד גדולה **למה שקבלנו מרבותינו בבית המדרש יששכר!!!** נפתלי נאמן למסורת בקנאות... ובנקודה הזו יש לו המון התחככות עם יששכר... (אגב: לא דווקא יששכר... נקטתי בו רק בתור דוגמא) יששכר מגיע עם כל מיני רעיונות חדשים ורעננים ונפתלי מייבש אותו כל פעם מחדש... יששכר נכנס לבית המדרש בסערה... מה קרה?? מצאנו את התכלת... יששכר מנומק... הרוט... מסביר... משכנע... הוא מוציא לך ספר תורני שעוסק במחקר מקיף של הנושא ואף אחד לא יכול לעמוד מול הטענות המוצקות שלו... ואז מגיע נפתלי ובמשפט מייבש אחד הוא חותך: **לא... לא קבלנו מרבותינו!!! שולם**... כל עשיו עסק... ולפעמים זה מופצז... ההלל... נפתלי... חכה רגע... אז מה ולא קבלנו מרבותינו? יש פה טענות... יש פה הוכחות מוצקות שככה וככה... תעמוד מול זה... תתמודד מול זה... אבל נפתלי נשאר בשלו!!! לא שמענו! לא ראינו!!! לא קבלנו!!! גם אם תעמיד לי את השמש ברקיע... זה לא מרגש אות... כי החתם סופר לא עשה את זה ולא קבלנו את זה וזה... **ולשניהם יוצאים קרנים אחד מהשני** ותכלס: מי ביניהם צודק? נפתלי או יששכר? **מה התשובה??** בשביל זה יש את ישראל סבא שהוא אבא של כל ה"יב שבטים ביחד... והוא במלעלה מחייך ועומד מאחורי כל הניגודים המדהימים והעוצמתיים האלו כאחד... והוא מצביע על שניהם ואומר: כן. אלו ואלו דברי אלוקים חיים... כי כולנו מודים בפה מלא שכל הידישקייט שלנו נזקפת למסורת ולמה שקבלנו מאבותינו ואבות אבותינו!! אם יש לנו שייכות לתורה זה רק בזכות ה"הוודעתם לבניך ולבני בניך". בצורה האוטנטית בלי שינויים ובלי הוספות... כך שחייבים להכיר בשמרנות של נפתלי כי כל הידישקייט שיש לנו בידיים נזקף לזכותנו!!!

אבל!!! מצד שני גם נפתלי צריך לדעת שיש יהודה ויש יששכר ויש כל מיני התפתחויות במשך השנים... וגם אם פעם הגנרלים היו מחזיקים חץ וקשת ומשמנים את התרים והמגן הרי עכשיו יש לנו עסק עם טילים נגד טנקים... ואסור להישאר עם ראש בקיר... וצריך לתת מקום ליודעי בינה לעיתים לדעת איך לנהל את מלחמת היצר בדורנו ואיך לעבוד את ה' לפי הנתונים החדשים שהקב"ה מעמיד לנו ו--- במקביל תמיד לשמור קשר עין עם נפתלי!!! שכל הזמן מזכיר לנו את המקורי!!! את הפירמה המקורית כדי שלא נאבד קשר עין... את שני החלקים האלו חייבים... ואי אפשר בלעדיהם!! והתיקון השלם לא יכול להגיע בלי אחד מהם!!!

יש עוד הרבה מאוד להאריך בנושא הזה... אבל מסתמא זה משעמם לך... **כי ממה נפשך**... אם אתה באמת שמרן ואתה שייך לשבת נפתלי אין שום סיכוי שאתה קורא שורות אלו... **לכן לא אלאה אותך יותר**... אבל המסר הסופי של המאמר הזה!!! הוא כן קריטי לכולנו בפרט בודר שלנו שאמור להביא את הגאולה השלימה: הההל... יהודי קר... תדע לך **שיש עוד!!! עוד שבטים חוץ מהשבט שלך!!!** אתה מוכרח ללמוד להכיל גם דרכים ניהודיות אחרות בעבודת ה' חוץ מהדרך שלך... מזה לא נמלט!! בזה יש לנו עוד הרבה עבודה!!! עבודה נעימה...

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

אתר הפסיקה

פקודי ועש חירום

כניסת השבת: 17:24
יציאת השבת: 18:16
לשיטת רבנו תם: 18:57
גיליון מס' 627

ערות או הארות ניתן לשגר לעורך אלון ארביב ס"ט לת"ד 613 נתניה או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

כתם פז - היאוריק אפרלה

אלה פקודי המשכן משכן העדות (לח, כא)

וברש"י רמזו למקדש שנתמשכן על עונותיהם של ישראל. וקשה למה לקח ה' את המשכן למשכן, הא כתוב בתורה לא יחבל רחיים ורכב כי נפש הוא חובל, דהיינו שאסור לקחת משכון מחבירו דבר שהוא לצורך חייו של האדם, וא"כ הרי גם המקדש הוא דבר נחוץ ביותר לנפש הישראל, ואיך אפשר לקחתו למשכון, אך התירוץ הוא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, רוצה שבני ישראל יצעקו ויתחננו אל ה' ויבקשו ממנו את החזרת בית המקדש, ולכן נטלה מהם כדי שירגישו את החסרון של סילוק השכינה, ואז יתפללו עליו ויחזירו להם בב"א, וכמו"כ במשכון כתבה התורה הטעם והיה כי יצעק אלי ושמעתי שאם בעל החוב מרגיש בחסרון וצועק על זה יש להחזירו לו.

הכרז לבין מלאכה אצבדה

כן עשו בני ישראל את כל העבודה. וירא משה את כל המלאכה (למ, מב-מו)

יש להקשות, מדוע בעשיית כלי המשכן נקט הכתוב לשון עבודה, ולא נאמר עליו לשון וירא, ואילו כשמדובר בראייתו של משה את העבודה נקט לשון שונה באומרו כל המלאכה, ודקדק לומר שמושה ראה זאת, ומה חילוק יש ביניהן. ונראה, שיש כאן יסוד חשוב: החילוק בין מלאכה לעבודה הוא, שמלאכה הוא שם הכולל למלאכת האדם אחר שנמלך והחליט מה רוצה הוא לעשות, ואילו העבודה היא עבודת הכפיים בפועל לבצע את המלאכה שעליה חשבו לעשותה, כך למשל כשחפצים לייחס בניית חומה מבוצרת, מייחסים את תכנון המלאכה למלך ויועציו שהם חשבו ותכננו להקימה, ולעובדים עצמם שביצעו זאת הלכה למעשה.

ומעתה יוצא לנו, שהעבודה שנעשתה במשכן הרי היא גלויה לעין כל, שאורך ורוחב הקרשים והיריעות נגלו לעין כל וניכרת עבודתם המושלמת, וזהו שאמר כן עשו בני ישראל את כל העבודה כראוי, אבל ראיית המלאכה, ר"ל התכנון המרכזי שבו נדרשת מחשבת הלב לתכנן ולעשותה לשמה כראוי, זה לא ניכר לכל רואה, וזאת רק משה יכול היה לראות שבכוונה היה לראות אף את מחשבת הלב שהביאה לבניית המשכן, וזהו שנקט מלאכה שהיא תכנון העבודה מראש. (מציון מכלל יופי הגר"א נבנצל שליט"א)

אכלן שמים

למה כתוב הפירוט המדוייק של תרומות המשכן רק מהכסף ולא מהזהב, רק מהכסף היה מתרומת המחצית השקל שכל ישראל היו שווים בה, ולכן חשב משה שמא יהיו מבני ישראל אלו שיחשדו שלא לקחו הכל למשכן, אבל תרומות הזהב נתנו רק נדיבי הלב שרצו לתרום מצד עצמם תרומת ה', ועליהם ודאי אין לחשוש שיחשדו בדבר וידרשו לדעת אם הלך הזהב למשכן. והגם שגם תרומות הנחושת באו בנדבה ולא בחובה, בכל זאת הזכיר להיכן הלכה כל התרומה מפני שתרומת נחושת היא תרומה מועטת ביותר, ואלו הממעיטים לתת נדבת ה' יש מקום לחשוש בהם שייבואו לחשוך ולבקש חשבון מדוייק, מה נעשה בתרומתם.

צדקה יא

בקע לגלגלת (לח, טז)

בקע אותיות עקב, מי שמחזיק עצמו לעקב, היינו בענוה, זוכה להיות גלגלת. דהיינו ראש.

עטרת פז - מאמר אורכי

פרשה פקודי היא החותם של ספר הגאולה, ספר שמות, ובפרשה זו דנה תורתנו הקדושה בסיום בנין המשכן, ורבותינו הקדושים כתבו שהתורה רמזה על שני בתי המקדש שהיו ונחרבו, בית ראשון החזיק ארבע מאות ועשר שנים (גימטרייא משכן) ובית המקדש השני החזיק ארבע מאות ועשרים שנה (גימטרייא המשכן עם חמש האותיות).

אולם, המתבונן במלאכת המשכן ובנייתו יראה, שהכול הוקם על ידי נדבותיהם של עם קדוש, בני אברהם יצחק ויעקב, שכולם רחמנים וגומלי חסדים. גברים, נשים וטף, כולם נרתמו לעבודת הקודש, ואפילו הנשים נתנו את המראות בהן היו מתקשטות. וכל מה שיכלו לתת מסרו באהבה ובשמחה לבנין המשכן.

מעלת גמילות חסדים גדולה היא מאוד, ואפילו כשאדם נותן מלחמו. וזהו מאמר חז"ל: המלווה לעני בשעת דחקו פרוש כשהוא עצמו (הנחן) דחוק, ועם כל זה הוא מלווה לחברו, הרי הוא גומל חסדים אמיתי, ורמזו עוד בפסוק: "מאשר שמנה לחמו והוא ייתן מעדני מלך", אדם לעצמו מסתפק בלחם, אך לאחרים הוא ייתן מעדני מלך. (עין פירוש הבא"ח)

במדד מובא מעשה ברבי עקיבא וחבריו, שהלכו לעיר אחת למטרת צדקה וחסד, ועברו מבית לבית לזכות את יהודי העיר בצדקה. והנה כשהגיעו לבית אחד עמדו מוחץ לדלת ושמעו את בעל הבית אומר לבנו, שיביא את הירק הזול ביותר שבחנות.

כשישמעו זאת החכמים הלכו משם, משום שחשבו לעצמם: אם אדם זה מקמץ להוצאותיו, על אחת כמה וכמה שלא ייתן צדקה. לאחר כמה ימים עברו וראו את אותו אדם חורש בשדהו.

שאל אותם העשיר: מדוע דילגתם על ביתי, ולא באתם לגבות גם ממני כסף לצדקה? התבייש רבי עקיבא וחבריו לספר לו. אך כשראו שאין להם בררה ספרו לו שעברו ליד דלת ביתו ושמעו מה שצווה על בנו, ולכן אינם רוצים להטריח עליו וכו'.

צחק העשיר ואמר להם: להוצאות ביתי רשאי אני לקמץ אך לא לצדקה, ולכן לכו לביתי ואמרו לאשתי לתת לכם סל מלא דינרי זהב. התפלאו רבי עקיבא וחבריו על הסכום הגדול שהפריש לצדקה, הלכו לביתו בהתפעלות רבה. כששמעה האשה את רצון בעלה שאלה את החכמים: האם אמר לכם מידה גדושה או מחוקה?

ענו לה שאינם יודעים כי לא פרש כלום. נכנסה האשה והביאה סל מלא דינרים, ואמרה להם: אם התכוון בעלי למידה גדושה, הרי לכם מידה גדושה, ואם נתכוון בעלי למידה מחוקה, הרי התוספת ממני, ושיוירד לי הסכום מכתובתי שקצב לי ביום חופתי.

התפעלו החכמים ממיירת הגמילות חסדים של האישה והאשה, החכמים, שרצו לשבח את מעשיה וגדולתה של אשתו, לא אז אף זו, הכפיל לאשתו את סכום כתובתה מחמת צדקותה, והיה מעשה הצדקה שלום.

כך היא מעלתה של גמילות חסדים, וכל אדם צריך להיות גומל חסדים בהונו ובאונו, וצריך לשמוח בכל מצות חסד שמגיעה אליו ולפתוח לבנו וכיסונו, כדי שנוכה לעשות רצונו יתברך.

שבת שלום וטוב!

העלון יוצא באדיבות משפחת גניש הי"ו להצלחתם ולרפואת ולחיי משפחתם, אכיר

נר אלוקים נשמת אדם לע"נ הרה"צ ר' פסח הכהן שטרן בן ר' שלמה זצ"ל ת"צ'ב'ה

אם ידוע הוא בקהילות ישראל כי ישנם רבנים שלהם חיבור מיוחד לחג מסוים, אזי ללא ספק הרבי מזידיטשוב, חג הפורים היה החג בו הייתה מודגשת עבודת ה' שלו בייחוד. חסידי הרבנים של רבי צבי ידעו לספר על ההכנות המרובות שהיו נעשות בביתו וחצרו של הצדיק לקראת חג הפורים; הכנות מרובות בחומרות ובגשמיות. עוגות עד אין קץ הלכו ונערמו בערמות ענק לחלוקה במשלוחי המנות, לצד מיני בשרים ודגים, יינות משובחים ושאר מטעמים; מהם למשלוחי המנות, ומהם לסעודת הפורים הענקית והמפוארת שעורך הרבי לכל חסידי הרבנים, שאיש מהם אינו מעלה בדעתו להפסיד.

לצד המבשלות הרבות, ישבו נשים צדקניות ועסקו בתפירת התחפושות. לא היו אלו סתם תחפושות לילדים כפי שמצוי במקומות שונים. את רשימת התחפושות היו מקבלים מהצדיק בכבודו ובעצמו, שהורה אלו תחפושות בדיוק יש להכין מידי שנה, ואף נתן הוראות מפורטות בדבר אופן הכנתם עד לפרטי הפרטים. הייתה זו משימה קשה שכן הרבי דרש לתפור בגדים שיתאימו למלך, ומספיק בגדים שיתאימו בכמותם ואיכותם, לבגדי כל השרים והמשרתים למיניהם. בגדים אלו, ידעו התופרות, חשובים מאוד בעיני הרבי, שכן בצהרי היום הקדוש, נהג הרבי להעמיד לפניו אחד מגדולי החסידים כמלך המדינה מלווה בכל שריו ויועציו, ולנהל על ידו את כל העתיד לקרות בשנה הקרובה. ידע הרבי לנצל את גודלו של היום, כפי שנדרש בתיקוני הזהר: "פורים כפורים", וכפי שביום הכיפורים ניתן להשפיע מלמעלה, כך ביום הפורים ניתן לעשות זאת מלמטה.

באותה שנה נבחר לשמש כמלך המדינה ר' דוד, גדול תלמידיו של הרבי הקדוש. ר' דוד הבין היטב את אשר מוטל עליו, ואת השיבות משימתו. ימים מספר עמל על הקמת חצר המלך - 'משרתים ושרים' נבחרו בקפידה, כשלכל אחד ואחד תפקיד מתוכנן היטב.

הגיע היום הגדול. הרבי ישב על כיסאו המיוחד ליום זה, וקיבל בזה אחר זה את כל ידתי חסידי. בחצות היום נשמעו תרועות החצוצרות. החסידים כולם פינו את רחבת האולם, ונעמדו בצדדים לצפות בעבודת הקדוש של רבם הנערץ, וכיצד מנהל הוא את סדרי הממלכה לשנה הקרובה. 'משרתי המלך' נכנסו ופינו מקום למלך. ר' דוד, לבוש בבגדי שרד מלכותיים נכנס. ניכר היה בפניו של ר' דוד כי החל כבר במצוות היום של שתיית היין המשמח. הרבי קם לכבודו, לחץ את ידו בחום, והזמינו לשבת על כסא מפואר שהוכן לכבוד 'המלך' מבעוד יום. הרבי החל לפרוט בפני 'המלך' את מצבם הקשה של יהודי המדינה והגזרה הקשה שנגזרה עליהם - 'אורת הנרות' המחייבת את היהודים לשלם מס כבד על כל נר שמודלק על ידם. 'המלך' שמע בכובד ראש את הדברים והורה 'למשרתיו' לבטל מיד את הגזרה. וכך, הרבי עבר מנושא לנושא, גוזר גזרות טובות של המלכות על תושביה היהודים של המדינה, ומבטל את הגזרות הקשות. לפני סיום אמר הרבי כי כעת נותרה גזרה קשה אחרונה, חמורה במיוחד, ש'המלך' חייב לבטלה - גיוס היהודים לצבא. 'המלך' ננער ממקומו ואמר כי את הגזרה הזו לא יבטל בשום אופן!! רחש עבר בין החסידים... הרבי סימן למשמשו להשקות את ר' דוד בעוד כוס יין משובח. 'המלך' שתה את הכוס בלגימה, ליקק בלשונו את שאריות היין משפמו, ועדיין עמד בסירובו. אז החל הרבי לפרט ולבאר עד כמה קשה גזרה זו, מהם הניסיונות העומדים בפני חייל יהודי בצבא ועוד. אולם 'המלך' התעקש ולא היה מוכן בשום אופן לשמוע על ביטול גזרה זו. זיעה כיסתה את פניו של הרבי, הוא סימן למזוג לר' דוד עוד ועוד יין, אך ללא הועיל. הרבי ניסה לצעוק ולאיים על 'המלך', אולם, גם זאת, ללא כל הצלחה. החסידים עמדו מסביב נדהמים מעזותו של ר' דוד, שמעו להמרות את פי הרבי בצורה בוטה כל כך. לאחר שעה ארוכה של שיג ושיח וניסיונות חוזרים ונשנים, נפל 'המלך' מכסאו ונרדם. הרבי, בפנים חיוורות, סימן שהגיע העת לברך ברכת המזון, שלאחריה קם ממקומו, ופרש לחדרו.

למחרת כשקם ר' דוד והתאושש משכרותו, נחרד לשמוע על התנהגותו המבישה אמש. ככל ששמע יותר על הצער שהסב לרבי, גמלה בליבו החלטה לעזוב את העיירה, ולצאת לגלות עד שייכפר לו עוונותיו. אולם הרבי, ששמע כי ר' דוד התעורר, יצא מחדרו והושיט לו את ידו בחיך: אל לך לדאוג, שכן אתה היית השליח לגזור את הגזרה, אך כנראה שבשמים החליטו כי גזרה זו אכן צריכה להתקיים, וכעת עלינו להכין את עצמנו להתמודדות עימה. ואכן באותה שנה בטלה גזרת הנרות עם כל שאר הגזרות שהרבי ביטל בפורים, אך גזרת הגיוס לצבא נשארה בעינה.

בימי מרדכי ואסתר התאספו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם מפני אויביהם ושונאיהם, והיו צריכים וזקוקים לרחמי שמים מרובים, לבל יוכלו אויביהם לפגוע בהם, ועמדו בתפילה ובתחנונים וישבו בתענית באותו יום, כשם שעשה משה רבנו ביום שנלחם עם עמלק שעמד בתפילה ובתענית, וגבר ישראל. וה' יתברך אלוקי אבותינו שמע תחינתם וקיבל תשובתם ותעניתם ברצון, וביום אשר שברו (חשבו) אויבי היהודים לשלוט בהם, ונהפוך הוא, אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, והרגו היהודים בשונאיהם שבעים וחמש אלף איש, מלבד שהרגו בשונאיהם בשושן הבירה, ולא נהרג אף אחד מישראל, כי לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות.

ולכן נהגו בכל תפוצות ישראל להתענות ביום זה בכל שנה ושנה, ואין פורץ גדר, זכר לנס שנעשה להם. וצום זה נקרא "תענית אסתר".

תענית זו בשונה משאר ארבעת הצומות שהם על חורבן בית קודשנו ותפארתנו, כאן התענית היא זכר לנס הגדול שנעשה לאבותינו, האף אמנם התענית במקורה היתה בחודש ניסן, אך זכר לדבר אנו מתענים בערב יום פורים וקריאת המגילה לערים שאינם מקופין חומה, ולעיר מוקפת חומה בסוף התענית מתפללים ערבית, אך קריאת המגילה תהיה למחרת בליל ט"ו באדר.

מעוברות ומניקות פטורות מלהתענות בתענית אסתר, שהרי אפילו מארבעה צומות הנזכרים במפורש בספר זכריה (ה. טו) הן פטורות מלהתענות חוץ מיום תשעה באב, וכל שכן שפטורות מתענית אסתר, וגם הרמ"א בש"ע (סי' תקמ"ט סעי' א) כתב שהן פטורות מתענית אסתר, ומרן השלחן ערוך לא הוצרך לכתוב דין זה, משום שהוא נלמד יפה מקל וחומר משאר תעניות, אבל הרמ"א הוצרך לכתוב דין זה לפי מנהג האשכנזים שמעוברות ומניקות מתענות בדי' צומות אלא אם כן מצטערות הרבה, לכן כתב הרמ"א שעל כל פנים בתענית אסתר אין צורך להתענות.

ומעוברת שאמרו שפטורה להתענות, הכוונה לאשה שכבר עברו עליה שלשה חודשים להריונה, ומכל מקום אם סובלת ממחוישים והקאות יכולה להקל גם בטרם מלאת שלשה חודשים להריונה, ובפרט לאחר ארבעים יום ליצירת הוולד. ומניקת שאמרו, אפילו אינה מניקת בפועל, כל שהיא תוך כ"ד חודשים (ששתים) ללידתה, אם מרגישה חולשה יתירה יכולה להקל ואינה צריכה להתענות.

כבר אמרנו שהקל

נוהגים לתת לפני פורים מעות זכר למחצית השקל שהיו כל ישראל נותנים בזמן שבית המקדש היה קיים, ונוהגים לגבות את המעות בבית הכנסת בליל פורים קודם קריאת המגילה, וכמו שאמרו חז"ל (פסילה יג) גלוי וידוע לפני מי שאמרו והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו.

כתבו הפוסקים שיש להיזהר שלא לקרות למעות אלו בזמן הזה מחצית השקל אלא רק זכר למחצית השקל משום שיש לחוש שאם יקרא להם מחצית השקל הרי המעות הללו הקדיש לבית המקדש והן אסורות בהנאה ואי אפשר לתת אותם לעניים.

כמה צריך לתת זכר למחצית השקל? שיעור מחצית השקל הוא כמחיר השווה לעשרה גרם כסף טהור, ומכל מקום מי שקשה עליו לתת סכום זה מחמת מצבו הכלכלי, די שייתן מטבע אחד זכר למחצית השקל. גם נשים צריכות לתת זכר למחצית השקל, וטוב לתת גם בעבור ילדי הקטנים, ויש נוהגים לתת גם בעבור עוברים שבמעיי אימם. (תורת המעודים).

לעלוי נשמת
הרב דוד אזולאי ז"ל בן פירלה שתחי'
ת'ניצ'ב'ה'

לעלוי נשמת הזקן הכשר
רבי אהרן כהן בן לאה ז"ל
ת'ניצ'ב'ה'

מחמדי התורה

לע"נ זקני מורד
כ"ק מן
האדמו"ר מגרליץ
הגה"ק רבינו
יוחנן בן רבי משה
בעל האמרי סופר
עלה בסעודה השמימה
י"ג לחודש
אדר א' תשע"ו
זכותו יג עלינו
ועל כל ישראל

חמדת ההלכה

איזה תפילין לכתוב קודם של יד או של ראש

פסוק ח), ויעש את החושן מעשה חשב כמעשה אפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר, (ושם

בתוה"ק בפרשתינו (לט- ב) ויעש את האפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר, (ושם

ולכאורה קשה, דבציצוי השי"ת בעשיית הבגדים כתיב (שמות כח- ד), ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד ומעיל וכו', ואמאי בעשיית הבגדים כתיב שעשו קודם את האפוד ורק אח"כ החושן.

מכאן הוא מקור פסק הרמ"א לכתוב תפילין של יד קודם לשל ראש

וכתב במעשה רוקח (קונטרס מעשי המשכן סוף פרק כ"ד), דודאי כתבה תורה מתחילה סדר מעלתן של בגדי הקודש, שהמעולה שבבגדים חושן ואח"כ אפוד וכו', אולם סדר עשייתן היה מקודם האפוד ורק אח"כ החושן מדין מעלין בקודש ואין מורידין, והוסיף דמכאן הוא המקור לפסק הרמ"א (או"ח סי' לב ס"א) המפורסם, דהכותב תפילין יכתוב קודם תפילין של יד ורק אח"כ תפילין של ראש, דאעפ"י שאמרו (מנחות לד:), דשל ראש קדושתה חמורה משל יד, מ"מ מדין מעלין בקודש יכתוב קודם של יד.

נחלקו הפוסקים מה יכתוב קודם

והנה בגוף דברי הרמ"א, יש לציין דנחלקו בזה הפוסקים להלכה דהב"ח (שם), כתב בשיטת הטור שהקדים תפילין של ראש, דקדושתן חמורה דאית ביה שיין ודלית ולכך חייב לכתוב של ראש תחלה, אולם הביא מדברי הבית יוסף שכתב בשם מהר"י אכסנדרני דמדכתיב והיו לאות על ידיך ורק אח"כ ול-טוטפות בין עיניך, הרי דבעינן שיהא כתובים כסדרם, קודם של יד ורק אח"כ של ראש.

רוב הראשונים ס"ל דקודם יעשה כל מעשי תש"ר ואח"כ תש"י

ובבאר היטב (שם סק"ג), הביא מהעטרת זקנים (שם סק"א), שיכתוב קודם של ראש דקדושתה חמורה, והביא שכ"כ האר"י (בספר הזכרונות), שקודם יכתוב של ראש ויתקנו לגמרי וישחירו ורק אח"כ יכתוב של יד, ויש לציין דכך הוא להדיא בהרמב"ם (פ"ב מהל' תפילין ה"א), שכתב שכותבין את ד' הפרשיות של ראש ומניחם בבתים, ורק אח"כ ביאר מעשי תפילין של יד, **ובשבולי הל"קט** (דף קצ"ב:), הוסיף עוד שעושין כל התפילין של ראש ואפילו מכניסים הרצועות בשל ראש, ורק אח"כ מתחיל בתפילין של יד, הרי מכל אלו ראייה ברורה לדברי האר"י לכתוב קודם של ראש ואח"כ של יד.

הוכחה הישועות יעקב כשיטת הרמ"א

אולם במה שכתב הב"ח, בטעם הדבר להקדים של ראש לשל יד, מפני דקדור-שתה חמורה דיש בה רובה של שם כמבואר (או"ח סי' מ"ב), הקשה בישועות יעקב (שם סק"ב), דזה שייך רק אחרי שכבר נכתבה הקלף של ראש ושל יד, וכששניהם מונחים היטב אמרו קדושתה חמורה, אולם מעתה בזמן הכתיבה שעדיין לא נכתבה רובה של שם, מאי קדושתה חמורה יש כאן, ולכך הסברה נותנת לכתוב קודם של יד, ומ"מ מי שעשה כהאר"י מי הגבר אשר יש בכוחו למחות.

רוב הפוסקים ס"ל כדעת האר"י ומשנ"ב פסק כהרמ"א

ולהלכה למעשה, מצינו להדיא בהאליה רבה (שם אות ב'), ובכסא אליהו (אות א'), ובשו"ע הרב (שם ס"א), ובשו"ת דברי יציב (ח"א סי' ט"ז), שלכתחלה לעשות כדב-רי האר"י דודאי דבריו מכריעין כשרוב הרא-שונים והפוסקים נקטי הכי, לכתוב קודם של ראש ואח"כ של יד, ודלא כפסק הרמ"א שכתב לכתוב של יד וכתב של ראש, אולם המשנה ברורה (שם), ואת דנהוגים כדברי הרמ"א ונה"ר א ונהרא ופשטיה יעו"ש.

טעם מעלין בקודש שייך גם בהכתיבה

ואפשר לפי דברי הישועות יעקב (הנ"ל), דכאן

לא שייך טעם דקדושה חמורה כיון דעדיין לא נכתבה ואין עדיין קדושה חמורה, דעכ"ז יש ראייה מבגדי הקודש החושן והאפד שאמרה תורה לעשות חושן ואפד, ובעשייה מצינו שקודם עשו את האפד, לדין תפילין מטעם מעלין בקודש וכדברי המעשי רוקח, דהא כאן בתפילין של ראש, מיד בהגמר הכתיבה של ראש כבר נכתבה הדבר הקדוש ביותר, ואם יכתוב מעתה של יד, הרי מוריד מקדושה שכתב עד עתה, ולכך היטב ס"ל שקודם יכתוב של יד, ואח"כ יעלה במעלות הכתי-בה לתפילין של ראש שיש שם רובה של שם.

הרי לפנינו חידוש דבר,

דיש לחלק בין טעם כתיבת תפילין של ראש קודם מפני שהוא קדושה חמורה, הרי י"ל כסברת הישועות יעקב דכאן עדיין אין כאן קדושה חמורה בהכתיבה רק בגמר הכתיבה, אולם להני דסבירא דכות-בין של יד ואח"כ של ראש מטעם מעלין בקודש, שייך שפיר אפילו בהכתיבה, דהא אם יכתוב קודם של ראש הרי שכתב רובו של שם, ומ-עתה יכתוב של יד, הרי מור-ייד מהקדושה של הכתיבה, כנלענ"ד.

הוכחה כדברינו מדברי השואל ומשיב

ובשו"ת שואל ומשיב (מהדו"ג

ח"ג סי' ע"ד) פסק, למי שנפסל לו תפילין של יד ונשאר לו של ראש, דמותר לקחת של יד מאחר, אפילו שיש להסתפק שמא נכתבו שלא כסדרן ופסול, מ"מ כיון דיש דיעות שיש לכתוב של ראש קודם לשל יד, שוב אינו פסול, דהוי ספק ספיקא, ספק של יד הנ"ל קודם, ואם תרצה לומר של ראש היה קודם, אכתי יש להסתפק שמא יש לכתוב של ראש קודם.

והוסיף, דיכול אפילו לכתוב מעתה חדש, דכיון דאפילו לדברי הרמ"א ד"י כתוב קודם של יד מ"מ בדיעבד אינו פוסל אם כתב של ראש תחלה, לכך עתה שנפסלה לו של יד אין לך בדיעבד גדול מזה, ויוכל גם לדברי הרמ"א להליבש כך.

הא שהתירו בדיעבד שייך רק לטעם דמעלין בקודש

הרי לפנינו כדברינו ממש, דכאן אפילו שכעת יש לו רק תפילין של ראש שקדושתה חמורה, וכבר נכתבה רובה של שם, מ"מ לא מקרי קדור-שתה חמורה רק כשגם תפילין של יד יהיה כתוב, אולם בהיעדר הכתיבה עדיין לא שייך קדושתה חמורה, אולם לטעם של מעלין בקודש כהנ"ל לזה צריך לבוא דכיון דבדיעבד מותר, ואין לך בדיעבד גדול מזה, כנלענ"ד.

הודעה משמחת

בשורה טובה לאלפי קוראינו

אשר מידי שבוע יהיה ניתן להאזין לשיעור מיוחד על פרשת השבוע בהלכה ובאגדה בקול התורה שעי" מוסדות חסידי תולדות אהרן

02-3722700

בכניסה למערכת להקיש 9 ואח"כ 1

מערכת מחמדי התורה

ירומז דבזמן הזה השכינה היא על ל"ו צדיקים

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה - אפשר לומר דאיתא ששאל משרע"ה את הקב"ה אם יחרב ביהמ"ק היכן תשרה השכינה, אמר לו הקב"ה בצדיקים, ואיתא בגמרא (סוכה מה:), ל"ו צדיקים איכא בעולם, וזש"ה **אלה** בגימטריא ל"ו דהיינו על ל"ו צדיקים תשרה השכינה, בעת **פקודי המשכן משכן העדות** פקודי לשון חסרון כמו "ויפקד מקום דוד" דהיינו בעת שיחסר המשכן ויחרב ביהמ"ק, **אשר פוקד על פי משה** דהיינו שמשרע"ה שאל את זה מהקב"ה שישרה שכינתו על הצדיקים. (**מהרי"א אסאד**)

ירומז תירוץ לקושיית הריטב"א

אלה פקודי המשכן משכן העדות - ובמדרש משכן משכון שנתמשכן בעונותיהם של ישראל ששפך חמתו על עצים ואבנים ולא על ישראל, וע"ז כתיב תם עונתך בת ציון, ובזה יתורץ קושיית הריטב"א ביומא (נד:): דכשנכנסו נכרים להיכל מצאו כרובים מעורים זה אל זה, וק' דאיך מצאו את הכרובים מעורים, הרי בזמן שאין עושין רצונו של מקום ל"ה פניהם איש אל אחיו, עיין ב"ב צ"ט. ולהאמור אתי שפיר, דכיון שנטלו **אפיפסון** (פי' פירעון חוב, שנתכפר להם), והיינו ע"י מה שנתמשכנו בבתי המקדש ממילא אז עשו רצונו של מקום (**אדר"ת עה"ת**)

תירוץ הריטב"א בזה

הריטב"א (ב"ב צ"ט) הביא, דיש מתרצים דהתם בכרובין דמשה. אבל הכא בכרובים דצורתא שבכתלים, תמיד היו מעורין, וקשה דא"כ היכי אמרינן (שם), לעיל שהיו מראין להם כרובין דצורתא להראות חיבתן לפני המקום, והנכון כמו שפי' **הרא"ם ז"ל** דהני נמי בנס היו מעורין עכשיו, אלא שנעשה נס לרעה כדי לגלות ערותן.

תירוץ היערות דבש

וביערות דבש (ח"א דרשה י"ג) כתב, די"ל לדברי המדרש "לעולם לא זזה שכינה מישראל בשבתות ויו"ט", ומבואר בירושלמי מס' תענית שחורבן בית ראשון ה" באחד באב, (בט' תמוז הובקעה העיר וכ"א יום מאז הוא א' באב), וידוע בגמ' עירובין, שש' באב היה ביום א' א"כ ר"ח אב היה בשבת, והיתה אז השכינה שורה בנו, ושפיר מצאו פניהם איש אל אחיו.

משה רבינו עשה החשבון יחד עם איתמר

אלה פקודי המשכן אשר פקד על פי משה ביד איתמר - לפי מאי דק"ל בטור וברמ"א (יו"ד רנ"ז), דאך שאין מחשבין עם גבאי צדקה כדברי חז"ל (ב"ב ט.), מכל מקום כדי שיהיו נקיים מד' ומישראל, טוב להם ליתן חשבון, ולכך גם כאן עפ"י דברי המדרש שאף משה רבינו, כשעשה חשבון מפקודת המשכן, לא עשה החשבון לבד, אלא ביחד עם איתמר בן אהרן כמוש"נ אלה פקודי המשכן אשר פקד **על פי משה ביד איתמר**. (הגר"א יו"ד שם)

ד' אנשים כתבו השם על הציץ

ויעשו את ציץ נזר הקודש זהב טהור ויכתבו עליו וגו' - ויש לדקדק אמאי לא נאמר ויכתוב לשון יחיד, ויתבאר דרך רמז עפ"ימ"ש (יומא ל"ח), דבן קמצר היה נוטל ד' קולמוסין בין אצבעותיו, ואם היתה תיבה של ד' אותיות ה" כותבה בבת אחת, וכתב **בתי"ט** (שם), דלענין כתיבת השם, היה תועלת שלא יהיה רגע שיהיה השם חסר, ויעו' **במנ"ח** (מצוה תל"ז), עדוד יש בזה תועלת רבה, לענין כתיבת שם הוי" ב"ה בבת אחת, דבכותב אותיות בזה אחר זה יש בכתיבת אות ו' כעין קלקול לשני אותיות הקודמים - ה שהי' עד עתה שם שלם בפני עצמו, ואפשר לפי זה דמהאי טעמא נכתב **ויכתבו**, היינו שארבעה אנשים כתבו אז בבת אחת את השם על הציץ (**אמרי אמת**)

בתוה"ק בפרשתנו (מ-יח), ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את עמודיו.

ובמדרש תנחומא (פקודי אות יא), דבכל שבעת ימי המילואים היה מעמידו ומפרקו ב' פעמים בכל יום, וחד אמר ג' פעמים ביום

ויש לחקור, דסרתאי נינהו דברי המדרש, דבמדרש רבה (פ"ר תשא פרשה מ' אות ב'), שעלה משה למרום הראה לו הקב"ה כלי המשכן ואמר לו כך וכך עשה, ועשית מנורה ועשית שולחן, בא משה לירד סבוד שהוא יעשה אותו א"ל הקב"ה מלך אתה ואין דרך המלך לעשות דבר, אלא אמור להם והם עושים, הרי דלא הותר למשה לעשות מלאכה דמלך הוא.

א'

היכא דאי אפשר ע"י אחרים מותר

בש"ת משנה שכיר (או"ח ח"ב ס"ו לב) תירץ - לפי מש"כ בספר **שמן המאור** (עשה"ש ס"י קכ"ח ס"ו) בדברי **המג"א** (שם סק"ז), **והפ"ח** (שם ס"ו), דלוי אשר יוצק מים לידי כהן ע"ה חומר עד למאור, מטעם דאסור לת"ח לבנות עצמו, יעו"ש דכל הנטילה של הלוי הוא מקורו מהזוהר ולא מדינא ולכך אסור, דכל זה היינו בשיכול אחר לעשותו אז אמרינן שאסור לת"ח לעשות אפילו מצוה אם מתבזה, אולם היכא שאינו יכול רק הוא ליכא בזיון יעו"ש.

לפי זה יתורץ היטב, דשאר מלאכת המשכן שיכולים ליעשות ע"י אחרים, היטב אמר לו השי"ת שאסור לו לעשותו רק יאמר לאחרים והם יעשו, אולם מלאכת הקמת המשכן דלא הי' אפשר באחרים וכדברי חז"ל שהיה גבוה י' וכו', שפיר התיר לו הקב"ה שהוא יעשה.

ב'

כיון דרמיא אגופיה לא שייך ליעשות ע"י אחרים

עוד תירץ - דיש לומר דמה שחילקו בין אפשר לעשותו ע"י אחרים או לא, אפשר דהיינו דווקא היכא דלא מצוה דרמיא אגופיה, אלא על כל ישראל, ולכך במשכן דכתיב ועשו לי מקדש, הרי דרצון ה' שיהא משכן, ולא מצוה דרמיא אגופיה דמשה רבינו, לכך לא התיר לו בשיש אחרים שיעשו, אולם הקמת המשכן דתליא בגופו ממש, וכמאה"כ חידושי' ה' אל משה ביום החדש הראשון תקים את המשכן, הרי דהוא מצוה שבגופו, ואזי לא שייך שיעשה ע"י אחרים.

ג'

כיון שהיה עפ"י נס לא עביד מלאכה

עוד יש לומר - לפי מה שכתב רש"י (לעיל לט- לג) עה"פ ויביאו את המשכן אל משה אל האהל, שלא היו יכולין להעמידו מפני כובד הקרשים, ומשה העמידם אמר משה לפני הקב"ה היאך אפשר הקמתו ע"י אדם, אמר לו הקב"ה עסוק אתה ביידיך נראה כמקימו, והוא נזקק מאליו, הרי כיון דהכל היה על ידי נס ליכא איסורא, דרק הקב"ה הוא מלאכה ממש אסור, וכמו שמצינו במנורה שנתקשה משה במעשי המנורה, ונעשה לו עפ"י נס, וליכא איסורא, אולם שאר מלאכת המשכן היה אסור לו.

ולסוגיית הש"ס (ברכות נו, שבת צב, בכורות מד, נדרים לח), דמשה הקימו ממש דהיה גבוה י' אמות יתורץ כהנ"ל, ויעו"ש **משכיל לדוד** (כאן), שהוכיח דאפילו אם נימא שהיה גבוה עדיין אין זה אומר שהיה גבור כי"כ להקים המשכן, וגם בעינן לנס (**מחמדי התורה**).

ד'

כיון שעשה המלאכה בשינוי ליכא איסורא

עוד יתורץ - דלפי מה דאיתא **ברש"י** (מנחות צע. ד"ה ויקם), שמתחילה היה פורס היריעות, ולא הורידן כשהניח העמודים והאדנים, וכן הוא בספורנו, אזי יילדכיון שלא נעשה כדרך המלאכה הנעשית בידי אדם רק בשינוי, תו ליכא איסורא לפרנס לעשות מלאכה בדברים, דדוקא היכא שעושה כדרך המלאכה הרי הוא מתבזה, משא"כ כשעושה בשינוי וניכר לעין השינוי, ליכא איסורא.

לכך במלאכת הכלים, לא היה צריך שינוי והרי הוא כדרך המלאכה, אסור היה למשה לעשות משא"כ כאן שעשאו בשינוי ליכא איסורא (**מחמדי התורה**).

ירומז דעד עתה היו עסוקין במצוה ופטורין משאר מצוות

ותכל כל עבודת משכן וכו' ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' - אפשר למאי דאמרו חכמינו ז"ל העוסק במצוה פטור מן המצוה, הרי דעד עתה עסוקים היו בעבודת הקמת המשכן, הרי דפטורין היו מכל שאר המצוות, אולם מעתה שנסתיימה מלאכת עבודת המשכן, יכולים שוב לקיים שאר המצוות, וזהו ותכל כל עבודת המשכן, ומעתה והלאה ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' היינו שאר המצוות שבתורה. (אמרי שכר**)**

ירומז דתורה מטרת האדם כמי המקווה

ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשכן - הנה הוקם אותיות מקוה, ירמוז בזה מאי דאמרו (ברכות טז), למה נסמכו אהלים לנחלים, מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה כן התורה מעלה את האדם לטהרה, וזהו שרמזה תורה הוקם המשכן שביית המדרש הוא כמו מקווה המטהרת (**נחל קדומים**)

בכיוור ובגדי כהונה לא כתיב והיה קודש דאין מועלין בהם

וקדשת אותו ואת כל כליו והיה קודש - הנה לפלא הוא שבכל כלי המקדש כתיב והיה קודש, ורק בבגדי כהונה, ובכיוור לא כתיב כן, אולם הנראה לבאר בפשיטות לפי מאי דאמרו חכמינו ז"ל דכל כלי השרת מקדשין את הדבר הניתן בהם, אולם בבגדי כהונה אמו בגדי כונים אין מועלין בהם שניתנו ליהנות מהם, וכך מי הכיוור שנתנו לרחיצה, אין מועלין בהם, לכך לא כתבה תורה בהם והיה קודש (משך חכמה**).**

מרומז בקרא כשיטת הרמב"ן בפעמונים

ויתנו את הפעמונים בתוך הרמונים - הנה מכאן סיוע לשיטת הרמב"ן שהיו הפעמונים בתוך הרמונים ממש, לא כפירש"י שהיו בין הרמונים, אמנם מקרא שלאחריו מסייע לפירש"י דאמר פעמון ורמון פעמון ורמון.

ולולי דמספינא, הייתי אומר דאלו ואלו דברי אלוקים חיים, כי היה פעמון בלא רמון, ואח"כ רמון ופעמון בתוכו, ואח"כ פעמון בלא רמון, ואח"כ רמון ופעמון בתוכו, וכן היה על שולי המעיל סביב סביב, והרמז עפ"י דאחז"ל (ערכין טז), שמכפר המעיל על לה"ר, ונ"ל דלא דווקא המדבר רע על חברו, אלא גם המדבר טוב על עצמו ומתפאר כך וכך עשיתי מעשים טובים, היינו ממש כמו לה"ר על חברו, ומי לנו גדול מנחמיה נענש על אמרו זכרה לי אלהי לטובה (סנהדרין גג:), ומכ"ש מי שאינו מתכוון אלא רק להתפאר, ע"כ הפעמונים מכפרים על לה"ר, ורמונים עם פעמונים בתוכו מכפרין על מלא"מ מצות כרמון ומשמיעים קול בחוצות (חת"ס עה"ת - פקודי**)**

מאה ברכות כנגד מאת האדנים

מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדן - בעל הטורים כתב, שהוא כנגד מיוסדים על אדני פז (שה"ש ה טו) וכנגדם תקנו מאה ברכות בכל יום (עיין מנחות מג:), ויש לבאר שכמו שהאדנים הם היסודות למשכן, כן המאה ברכות הם היסוד של קדושת ישראל, של קדושת כל יהודי ויהודי, אדנים מלשון אדנות, שעל ידי הברכה מעידים שהקב"ה הוא אדון כל הארץ, ומאה ברכות הם המאה אדנים למשכן הפרטי של כל איש ישראל. (חידושי הרי"ם**)**

נחמד ונעים

ביאור פלוגת התנאים מה בירך משה

בתוה"ק בפרשתינו (לט- מג) **וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציוה ה' כן עשו ויברך אתם משה.**

ובתורת כהנים (פר' שמיני פיסקא טו), מה ברכה בירכן משה, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ר"מ אומר יוסף ה' עליכן ככם אלף פעמים, וצ"ב במאי פליגי ת"ק ור"מ.

א'

ר"מ סבר שהברכה שבזמן החורבן ישפוך חמתו על עצים ואבנים

בספר משכנות יעקב (בפרשתינו) **ביאר-** דהנה כוונת רבינו משה בברכתו יה"ד שתשרה שכינה במעשי ידיכם, ע"ד שישאר לעד מה שהם עשו, וכמו שמצינו בברכת דוהמע"ה שלא נטבעו השערים בזכות ברכת דוד, וזהו ברכה גדולה שישאר מעשי ידיהם לעולם ועד.

אולם ר"מ חלק, וס"ל דאיה"נ דהוא ברכה גדולה, אולם אליה וקוץ בה, דכך לא יוכל הקב"ה לשפוך חמתו על עצים ואבנים, בזמן החורבן, {וכדברי הראשונים (רמב"ן ריש דברים) דהיינו טעמא שלא נכנס משה רבינו לא"י, כי באם היה נכנס ובונה ביהמ"ק היה קיים לעד, ולא שפך הקב"ה חמתו על עצים ואבנים כי אם על ישראל חלילה}, לכך קאמר ר"מ שהברכה הייתה יוסף ה' עליכם ככם, וכונתו כדברי חכמינו (תענית ה:), יה"ד שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך, והיינו מעשי ידיהם יהיה כמוהם ממש, ואם חלילה נתחייבו כלליה, ישפוך ה' חמתו על מעשי ידיהם, וזהו יוסף ה' עליכם "ככם" והיינו שמעשי ידיכם יהיו ככם.

ב'

נחלקו אי אומן קונה שבח כלי או לא

ביד דוד (לר"ד ויצנהיים- בפרשתינו) **ביאר-** דהנה **באמרי שפר** (פר' ויקהל) ביאר, במאי דאמרה תורה כי עושי המלאכה הביאו אליו **עוד נדבה בבוקר**, דנסתפקו אי אומן קונה בשבח כלי ואז כבר נחשב שהביאו, או לא קונה ואז עדיין כלא הביאו, לכך רצו להביא נדבה משלהם, ולכך הביאו **בבוקר** שעדיין אז לא זמן עבודה, ואינם בטלים ממלאכתם, אולם כתב דמדברי חז"ל משמע שלא הביאו כלל בכדי שלא לבטל ממלאכתם.

ולפי זה י"ל, דזהו פלוגתת ת"ק ור"מ, **דת"ק** ס"ל דאין אומן קונה בשבח כלי, הרי דלא הביאו כלום, דמלאכה שלהם לא קנתה דאין אומן קונה, ולהביא משל עצמם ס"ל לחז"ל דלא הביאו כדי דלא ליבטל ממלאכתם, לכל ס"ל דבירך אותם יה"ד שתשרה שכינה במעשי ידיכם, ועצם עשיית המלאכה לאחרים הוא גם לרצון לה', **אולם ר"מ** ס"ל (קידושין מה:), אומן קונה בשבח כלי, הרי דבעצם המלאכה מדינא נחשב להם שהביאו, לכך לא היו צריכים לברכה מיוחדת, אלא שבירכם בכלל כל ישראל יוסף ה' עליכם ככם.

ג'

ר"מ סבר דברכן משה במה שכהן אחר אינו יכול לברך

בספר דרכי שלום (פי' קורח) **ביאר-** למאי דאמר (ר"ה כח:), אמר רבי שמן בר אבא מנין לכהן שלא יאמר הואיל ונתנה לי תורה רשות לברך אוסיף ברכה אחת משלי כגון יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים ת"ל לא תוסיפו על הדבר וכו'.

הרי דברכה זו אין ביד כהן רשות לברך רק משה רבינו עצמו, לכך ס"ל ר"מ דזהו הברכה שנתן משה רבינו, מה שכהן אחר לא יכל לברך, וכך סבר דזהו מה שברכן.

ב'הוראת שעה' וע"פ הדיבור ולכך ליכא לאקשווי היאך עשה כן, דהא על פי הדיבור עשה כן.

ג'

הוי כמכשירי עבודה שא"א לעשותם מע"ש ודוחים שבת

באמבוהא דספרי (נשא ז' אות ט', ד"ה והנה עי'), **תירץ-** דכיון שהוצרך הקמת המשכן לצורך חינוך המזבח, א"כ הוי ככל מכשירי עבודה שא"א לעשותם מע"ש, דדוחים שבת, ולכך היה לו מותר למשה לעשותו בשבת.

ד'

כיון דהייתה רק לשעה ליכא איסורא

עוד תירץ- ע"פ הירושלמי (פ"ד דשבת ה"ב), דפריך לא לשעה היתה, היינו הקמת המשכן בכל חנייה וחנייה, וא"כ אי אפשר למילף בנין מהקמת המ"שכן, ומשני דכיון שהיה ע"פ הדיבור, הוי כלעולם ושפיר הוי בונה, א"כ י"ל, דכ"ז דוקא לאחר חנוכת המשכן לגמרי, אבל בימי המלואים י"ל דשפיר חשיב רק לשעה, וגם שהיה עתיד לסותרו ביומו בודאי.

וכבר הקדימו בזה **בשו"ת חת"ס** (סי' ע"ב ד"ה ולמדתי), שכתב, ובימי מילואים דחי אפילו שבת, שהקימו ופרקו בכל יום, אלא ע"כ התם בנין לשעה הוה, כמו פאראסאל (מטריה) להעמידו ולפרקו לשעתו ביומו, ולא דמי להעמדת המשכן במקום חתנות על פי ה' יחנו.

ה'

איה"נ בשבת לא פירקו

בקונטרס זכור לדוד (להגאון האדר"ת זצ"ל), **תירץ-** דנראה במה שאמר **בירושלמי** (פ"ק דיומא ובמדרשים), שמשה רבינו ע"ה היה מעמיד ומפרק את המשכן כל שבעת ימי המלואים, דלאו דווקא כל שבעה, דדל מינייהו יום השבת, דאין בנין המשכן דוחה, כדאיתא (יבמות ו.), ובמכילתא (ריש פרשת ויקהל), ובכמה מקומות, אלא הואיל והיו שבעת ימי מלואים נקט לשון הרגיל, אף שלא היה מפרק ומעמיד רק בששה מהם (ועיי"ש מה שצייין לדברי היעב"ץ).

בתוה"ק בפרשתינו (מ- יז) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשכן.

ודרשו חז"ל, שבכל יום משבעת ימי המלואים,

היה משה מעמיד המשכן ומפרקו, עיי' **תנחומא** בפרשתינו (סי' י"א), **ובספרי** (פי' נשא מ"ד), וכעיי"ז **בירושלמי** (יומא פ"א ה"א).

יש לחקור, דהנה בכלל כל אותן ימים שהיה משה מעמיד המשכן ומפרקו, בהכרח שהיה ג"כ שבת באחד מהם, ובהדיא איתא בשבת (פ"ז:), דשביעי למלואים היה שבת, דמבואר שם דשמיני למלואים היה בא' בשבת, שהיה ראשון למעשה בראשית, וא"כ יל"ע היאך הותר הקמתו ופרוקו בשביעי למלואים, שהיה בשבת.

א'

עזרו לו ושניים שעשאוהו פטור

בפנים יפות (פי' נשא ד"ה ונראה דהקמת), **תירץ-** דבעל כרחך שלא היה משה לבדו מקימו, אלא היו כמה לויים מסייעין אותו, ואין כאן אלא איסור דרבנן, דהא קיי"ל דשניים שעשו פטורין, ומשום שבות ליכא, דקיי"ל דאין שבות במקדש, ולכך לא הויא איסורא אפילו בשבת.

וראה בספר ברכת אהרן (ברכות מאמר ד"ל), שהקשה מדברי **רש"י** (מנחות צט:), דהוכיחו שם דמעלין בקודש ואין מורדין, דלפיכך לא סייעו לו אחיו הכהנים בהקמת העמודים דאין מורדין, הרי בפירוש דלא סייעוהו, והיאך תירצו דהיה כאן שנים שעשאוהו יעו"ש.

ב'

הוראת שעה הייתה

בערוך לנו (יבמות ו.) **תירץ-** דשם הוראת שעה היה, ודורות משעה לא ילפינן, ומבואר מדבריו, דע"כ לומר דמה שהקים המשכן בשבת היה

שאלה ש"כ ("שכר מצוה" - אמרו חז"ל (נדרים לו) מה אני בחנם אף אתה בחנם, באיזה מצווה מצינו שעדיף לעשותה בשכר, מאשר לעשותה בלא שכר?

שאלה שכ"א ("ברכת המוציא" - באיזה אופן מצינו שטוב יותר לחתוך מהלחם קודם ברכת המוציא?

פתרון לחידודא גליון ק"ג- פרשת ויקהל

שאלה שי"ח ("שבת" - באיזה דבר מצאנו להלכה, שיהא האדם אוכלו רק בשבת דווקא, ולא לאכלו ביום חול?

שאלה שי"ט ("ברית מילה", היכן מצינו שאפילו היכן שהזמין בעל הברית לסעודה, כדאי לו להאדם המוזמן שלא לבוא עפ"י ההלכה?

תשובה שי"ח (כתב המשנה ברורה (ריש סי' רמ"ב) **בשם ספר חסידים,** דאם אדם שלח לחבירו דבר מה לשבת קודש, אין לו לאכול הימנו ביום חול כי אם בשבת.

תשובה שי"ט (חידש המשנה ברורה בביאור הלכה (סי' ק"ע סי"ט), דאם לא הספיק האורח לבוא במשך הסעודה, ורוצה לבוא עתה בסוף הסעודה, ויש לחשוש שמא אין לבעל השמחה במה לכבדו ויתבייש הימנו מוטב שלא יבוא לסעודת הברית או סעודת הנשואין.

לחידודא

שאלה ש"כ ("שכר מצוה" - אמרו חז"ל (נדרים לו) מה אני בחנם אף אתה בחנם, באיזה מצווה מצינו שעדיף לעשותה בשכר, מאשר לעשותה בלא שכר?

שאלה שכ"א ("ברכת המוציא" - באיזה אופן מצינו שטוב יותר לחתוך מהלחם קודם ברכת המוציא?

פתרון לחידודא גליון ק"ג- פרשת ויקהל

שאלה שי"ח ("שבת" - באיזה דבר מצאנו להלכה, שיהא האדם אוכלו רק בשבת דווקא, ולא לאכלו ביום חול?

שאלה שי"ט ("ברית מילה", היכן מצינו שאפילו היכן שהזמין בעל הברית לסעודה, כדאי לו להאדם המוזמן שלא לבוא עפ"י ההלכה?

תשובה שי"ח (כתב המשנה ברורה (ריש סי' רמ"ב) בשם ספר חסידים, דאם אדם שלח לחבירו דבר מה לשבת קודש, אין לו לאכול הימנו ביום חול כי אם בשבת.

תשובה שי"ט (חידש המשנה ברורה בביאור הלכה (סי' ק"ע סי"ט), דאם לא הספיק האורח לבוא במשך הסעודה, ורוצה לבוא עתה בסוף הסעודה, ויש לחשוש שמא אין לבעל השמחה במה לכבדו ויתבייש הימנו מוטב שלא יבוא לסעודת הברית או סעודת הנשואין.

חמודי שי

לעילוי נשמת אמו"ר עט"ר
רבי יהודא ארי' לייב בן הרב משה מרדכי ז"ל
פלוצק-פולין
דיין וחבר ועד הרבנים במרנקפורט ציילסהיים
ואב"ד אופיבאך
נלב"ע ג' מר חשוון תשל"ד תנצב"ה

בע"ה ב' פרשת פקודי תשע"ט לפ"ק

בתורה"ק בפרשתינו אלה
פקודי המשכן משכן העדת
אשר פקד על פי משה עבדך
הלויים ביד איתמר בן אהרן
הכהן.

ספירה עם ברכה

בשפת אמת (תרל"א) הביא המדרש, איש אמונות רב ברכות כו', דבא ליישב כי במנין אין הברכה שולט. וכן הוא בזוהר הק' שכיון שהיה על פי משה היה ברכה במנין גם כן, והענין כי כל ריבוי הוא למטה כמו שכתוב בספר הישר וכו'.

וביאור דבריו נראה, דהקב"ה אומר למשה רבינו, לחשב את כל הזהב, כסף, כלים, כל מה שנטווה וניתן למשכן, כך שיהא המספר ידוע לכל מה שיש במשכן, ותו לא יחששו או יחדשו על משה רבינו, חלילה שמא לקח משהו לעצמו.

אולם מצד שני, דהיאך התירו למנות ולספור, הא אמרו חכמינו דאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, וכן הוא גם בממון, ובבני אדם, ואין זה ברכה, וגם מביא לידי עין הרע.

מכח אמונה ממשיכים ברכה

ביאור תירוצו של השפת אמת, דכאשר משה רבינו סופר ומונה יש בזה ברכה, והוא ע"י כח האמונה, וכל מעשה שעושה מחובר למקור ע"י האמונה, אמונה מושכת ומביא למטה קדושה וברכה.

וביתר ביאור, יש לומר, דהנה כמות היא חומרית, והקדושה מופשטת ומפחיתה כהדבר המצומצם, ריכוז ואחדות. ולענ"ד הכוונה, דהקדושה היא איכות. החומר הוא המושג של כמות לעומת איכות. לפיכך, קדושה שוללת כמות ולכאורה מונע מלהגיע ל"דב ברכות".

אמונה היא הגשר, היא מהווה צינור שהקדושה ירד לתוך עולם החומרי מבלי לשלול אותו, האמונה מורידה את הקדושה מעולם האחדות לעולם הזה של כמות, ואז יש את היתרונות של הקדושה והברכה בכמות, משה רבינו עשה זאת באופן מושלם. ולכך מביא המדרש דוקא את הפסוק "איש אמונות - רב ברכות" ודפ"ח.

חודש ניסן - חודש החידושים

ומוסיף השפת אמת, דלכך דווקא בראש חודש ניסן הוקם המשכן, כי עניינו של חודש ניסן הוא "החודש - החידוש הזה לכם" כי כל ענינו של המשכן היה לחדש שהקדושה הרוחנית מהשמים מעל ישכון למטה בעולם הגשמי.

ביאור היאך הוקם המשכן

"ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את הברית ויקם את עמודיו", אבל בפסוק לעיל נאמר כתיב, "הוקם המשכן". האם משה הקים את המשכן או שהוא הוקם מעצמו.

ובמדרש (תנחומא), שאמרו ישראל ראו מה עשה לנו בן עמרם שהוציא את ממונו והכניס אותנו לטורח הזה, ואמר לנו כי הקב"ה יורד מן העליונים, ושורה בתוך יריעות עזים שנאמר ושכנתי בתוכם, היכן השכינה, היכן מתקיים ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, כך הוא דרכו של מנהיג היותו צריך קשוב להתרעמות העם, על אף שאינו מהדברים הקלים.

ועוד שם במדרש, כי משה רבנו, היה מצר על אשר לא נשתתף עמהם בעשיית המשכן, אמר לו הקב"ה, לפיכך הנה מקים המשכן, ויראו כל ישראל, שאם אין אתה מרים המשכן, שוב אין לו קיום לעולם.

וכשנשלם המשכן, והיה משקלו כבד מאוד, ואמר לו הקב"ה ויקם את המשכן, ואמר לו משה אין בידי הכוח לעשות כן, אמר לו עשה כאילו שהנהך מרים המשכן, ולכל אדם הרואה, הרי זה נראה לעינינו, כאלו משה

הקימו, והאמת הוא כי "הוקם המשכן", ה' הקים אותו, אבל בעיני המתבונן זה נראה שמשה עשה זאת.

ע"י תפלת משה ירדה שכונה על המשכן

ולזה התפלל משה, תפלה למשה... ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשי ידינו כוננה עלינו וכו', וע"י התפלה הוריד את השכינה, ולכך גם אנו עד היום לפני כל מצווה אומרים "ויהי נועם", דהקב"ה נמצא בכל מקום, אבל צריך מקום כדי לשכון בין בני ישראל, ותפילתו של משה רבנו הפכה את המשכן למקום הזה.

ונראה לי להוסיף, דיובן בזה דברי חכמינו ז"ל (שבת כב:), נר מערבי שאינו כבה לעולם נמצא מחוץ לפרוכת כדי להראות שהשכינה שורה שם כל הזמן.

הפסוק האחרון של פרשתנו, "כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו. לעיני כל בית ישראל בכל מעשיהם". כיצד מסתיים ספר דברים? לעיני כל ישראל. הענן בפרשה שלנו זו השכינה. לעיני כל ישראל בספר דברים מתייחס לאותות ומופתים.

השכינה דומה לנר מערבי. הענן עולה, אבל כאשר הענן נמצא מעל אוהל מעד, כלל ישראל לא נוסעים. זה המנחה והמנווט שלנו. אנחנו מונחים על ידי ענן הכבוד יומם ועמוד האש בלילה.

הקרבת והתפלה שזורים זה בזה

ומעתה אנו עוברים לספר ויקרא, אחרי שיש לנו את המשכן, אנו מביאים קרבנות ויקרא, לחטאים מקריבים חטאת או אשם. ולהודיה קרבן תודה, הרבה דרכים יש להראות הכרת הטוב, קרבן העומר והביכורים. ומעת הרב ביתנו ובטלו כל אלו, ניתן לנו התפלה ונשלמה פרים שפתנו, ביום כיפור הכהן הגדול מביא הרבה קרבנות, אבל הוא גם מתפלל עבור כלל ישראל. הקרבנות והתפילה שזורים זה בזה.

הרי דגם כהיום, יש לנו הדרך לקיים ושכנתי בתוכם, ע"י התפלה שהוא במקום עבודה, וכפי שהתפלל משה, ויהי נועם ה' אלוקינו מעשי ידינו כוננה עלינו, ויכולים אנו להשיג דברים נשגבים.

ובתחלת התפלה פוסעים ג' פסיעות לאחור, ושוב חוזרים אותם ג' הפסיעות, וטעם הדבר להראותנו קביעות מקום לתפלותינו, וכאדם הבא אל מקום חבירו, נגשים ובאים אנו למקום ה', ה' נמצא במקום זה. כמו שאנו אומרים ברוך ה' ממקומו, ממקומו מלכנו תופיע, ממקומו הוא יפן וכו', ופעמים רבות מצינו שקוראים להקב"ה מקום, בהגדש"פ "ברוך המקום ברוך הוא", וחלילה בבית האבל, המקום ינחם, דהקב"ה נמצא בכל מקום ואינו צריך למשכן, כי הוא היה עבורנו, שנרגיש ההרגש שהוא שוכן בתוכנו.

ע"י הצפייה לגאולה תבוא הגאולה

וכהיום שאנו פוזרים בכל העולם, ה' שוכן בתוך בני ישראל בכל בית כנסת, ובכל בית אשר יש בו שלום בית בין איש אשתו, השכינה שורה שם. כשיש לנו כוונה, ואנחנו פונים לכיוון ירושלים, ה' מצטרף מחשבה למעשה וזה כאילו אנחנו בירושלים ממש. לא רק התפלות שלנו עולות לירושלים, אלא אנחנו אישית בירושלים, ובבית המקדש, הראשונים אמרו שעלינו ממש לדמיין את זה וכך להתעלות.

אם רצוננו העזי יהיה, שאנו רוצים לבנות את בית המקדש, במהרה בימינו, ושבים בתשובה על חטא האדם הראשון, ומכירת יוסף שבספר בראשית, ועל חטא העגל שבספר שמות, ועתה ע"י האחדות בינו, לככר על חטא יוסף, וע"י האמונה נכפר על חטא העגל, נעשה תיקון עולם.

על הכל חשיבות יתירה, שמירת שתי שבתות ברציפות, ואז הגאולה תבוא. מי ייתן ותבוא הגאולה עם בנין בית המקדש והחזרת סדר העבודה לנו במהרה בימינו!

חזק חזק ונתחזק!

מדור זה נערך ונכתב

ע"י ר' שלמה יוסף בן הרב יהודא ארי' לייב געליבטער שליט"א - לורענץ

חידון

מי במדרגה יותר גבוהה - מי שלא חטא כלל או מי שחטא וחזק בתשובה?
לגבי חטא העגל - מי חטא וחזר בתשובה ומי לא חטא בכלל?
איך המהרא"ל מינץ רואה את זה מרומז בפסוק.

פרט בתשובתך, כפי הפירוט והבהירות תהיה זכאי לפרס יותר גדול חזור על דברי המהרא"ל צינץ אך תכתוב במילים שלך, לכתוב את שמך מקום לימודך וכתובת מגוריך.

תשובות יש לשלוח למייל המערכת או לכתובת למטה | כל התשובות הנכונות יכנסו לגורל לפרסים גדולים שמות הזוכים בגורל יפורסם בגליון שיצא לאחר ההגהלה

אבות ובנים

מתורת הגאון מורינו ורבינו הרב ארי' לייב מצינץ מפלוצק זצוק"ל

בחודש ניסן הוקם המשכן. מסביר המהרא"ל צינץ זי"ע שזה לא היה במקרה. כי ידוע המשכן הוא ממש תמצית של כל מעשה בראשית. כל מה שהקב"ה שבת ממלאכת שמים וארץ שהם ה"ט אבות מלאכות ותולדותיהם נלמדים מהמשכן - בגלל שהוא תמצית מעשה בראשית כנ"ל. ישנה מחלוקת בגמרא אם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, ואומר רבינו תם שאלו ואלו דברי אלוקים חיים בתשרי עלה להבראות ונברא בניסן. אז המשכן שהוא תמצית העולם עלה במחשבה - דהיינו הצעת התכנית - היה למחרת יום הכיפורים בחודש תשרי, והוקם בפועל בניסן - ממש כמו בריאת העולם!

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם האחרונה להתחיל מבראשית

חדש
כרך ה'

כרך ג'

כרך ד'

כרך א'

כרך ב'

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים
מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונג רוחני, חוייתי ומלכוד.
ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מסך מגע

לשירות הדפסה עצמית

עמדת שירות דיגטלי להדפסה עצמית
מסמכים, חוברות, הדפסת צבע ועוד

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00